

KO E 'ULUAKI TOHI 'A MŌSESE, 'OKU UI KO E KAMATA'ANGA, PE KO SENESI

1 Ko e fakatupu 'oe langi mo māmani, 3 'Oe maama, 6 Mo e 'atā, 9 Mo e mavahe 'oe fonua mei he ngaahi vai, 11 Mo e ngaohi ia ke fua, 14 'Ae la'ā, mo e māhina, mo e ngaahi fetu'u, 20 'Ae ika, mo e fanga manupuna, 24 'Ae fanga manu kehekehe, 26 Ko e tangata 'i he tatau 'oe 'Otua. 29 Ko e tu'utu'uni foki 'oe me'akai.

¹ Na'e fakatupu 'e he 'Otua 'i he kamata'anga 'ae langi mo māmani. ² Pea na'e fuofuonoa 'a māmani mo lala; pea na'e fakapo'uli 'ae funga 'oe loloto. Pea na'e 'ō'ōfaki 'ae Laumālie 'oe 'Otua ki he fukahi vai. ³ Pea folofola 'ae 'Otua, "Ke maama pea na'e maama ai." ⁴ Pea 'afio 'e he 'Otua ki he maama, kuo lelei ia: pea na'e vahe'i 'e he 'Otua 'ae maama mei he po'uli. ⁵ Pea na'e ui 'e he 'Otua 'ae maama ko e "Aho," pea ne ui 'ae po'uli ko e "Pō." Pea ko e efiafi mo e pongipongi ko e 'uluaki 'aho ia.

⁶ ¶ Pea na'e folofola 'ae 'Otua, "Ke ai 'ae 'atā 'i he vaha'a 'oe ngaahi vai, ke vahe'i 'ae ngaahi vai mei he ngaahi vai." ⁷ Pea na'e ngaohi 'e he 'Otua, 'ae 'atā, pea vahe'i 'ae ngaahi vai na'e 'i he lalo 'atā, mei he ngaahi vai na'e 'i 'olunga 'i he 'atā: pea na'e hoko ia. ⁸ Pea na'e ui 'ae 'atā 'e he 'Otua ko e "Langi." Pea ko e efiafi mo e pongipongi ko hono 'aho ua ia.

⁹ ¶ Pea na'e folofola 'ae 'Otua, "Ke fakataha 'ae ngaahi vai 'i he lalo langi ki he potu pe taha, pea

ke hā mai ‘ae mōmoa: pea na’e hoko ia.” ¹⁰ Pea na’e ui ‘e he ‘Otua ‘ae mōmoa ko e Fonua; pea ko e ngaahi vai na’e tātaki fakataha, na’a ne ui ko e Tahī; pea na’e ‘afio ‘e he ‘Otua kuo lelei. ¹¹ Pea na’e folofola ‘ae ‘Otua, “Ke tupu ‘ae mohuku mei he kelekele, mo e ‘akau iiki ‘oku ai hono tenga, mo e ‘akau ‘oku fua, pea ‘i ai hono tenga, ‘o tatau mo hono fa’ahinga.” pea na’e hoko ia. ¹² Pea na’e tupu mei he kelekele ‘ae mohuku, mo e ‘akau iiki na’e tupu ai ‘ae tenga ‘o hono fa’ahinga, mo e ‘akau ‘oku fua, ‘aia na’e ‘i ai ‘ae tenga ‘o hono fa’ahinga: pea na’e ‘afio ‘e he ‘Otua kuo lelei. ¹³ Pea ko e efiafi mo e pongipongi ko hono ‘aho tolu ia.

¹⁴ ¶ Pea na’e folofola ‘ae ‘Otua, “Ke ai ‘ae ngaahi maama ‘i he ‘atā ‘oe langi, ke vahe‘i ‘ae ‘aho mei he pō; pea ke faka‘ilonga ‘aki ia ‘ae ngaahi fa’ahita‘u, mo e ngaahi ‘aho, mo e ngaahi ta‘u: ¹⁵ pea ke hoko ia ko e ngaahi maama ‘i he ‘atā ‘oe langi ke fakamaama ki māmani:” pea na’e hoko ia. ¹⁶ Pea na’e ngaohi ‘e he ‘Otua ‘ae maama lahi ‘e ua; ko e maama lahi hake ke pule ki he ‘aho, mo e maama si‘i ke pule ki he pō: pea mo e ngaahi fetu‘u foki. ¹⁷ Pea na’e tuku ia ‘e he ‘Otua ‘i he ‘atā ‘oe langi, ke fakamaama ki māmani, ¹⁸ Pea ke pule ki he ‘aho mo e pō, pea ke vahe‘i ‘ae maama mei he po‘uli: pea na’e ‘afio ‘e he ‘Otua kuo lelei. ¹⁹ Pea ko e efiafi mo e pongipongi ko hono ‘aho fā ia.

²⁰ ¶ Pea na’e folofola ‘ae ‘Otua, “Ke tupu ‘o lahi ‘aupito mei he ngaahi vai ‘ae me‘a mo‘ui ‘oku totolo, mo e fanga manupuna ke puna ‘i he funga ‘o māmani, ‘i he ‘atā ‘oe langi.” ²¹ Pea na’e ngaohi ‘e he ‘Otua ‘ae ngaahi tofua‘a lalahi, mo e me‘a mo‘ui kotoa pē na’e ngaolo, ‘aia ne tupu lahi ‘aupito

mei he ngaahi vai 'i honau fa'ahinga, mo e fanga manupuna kotoa pē 'i honau fa'ahinga pea na'e 'afio 'e he 'Otua kuo lelei. ²² Pea na'e tāpuaki'i 'akinautolu 'e he 'Otua, 'o pehē, "Mou fanafanau, mo tupu ke lahi, pea fakafonu 'ae ngaahi vai 'oe tahi, pea ke tupu ke lahi 'ae fanga manupuna 'i māmani. ²³ Pea ko e efiafi mo e pongipongi ko hono 'aho nima ia.

²⁴ ¶ Pea na'e folofola 'ae 'Otua, "Ke tupu mei he fonua 'ae me'a mo'ui 'i hono fa'ahinga, 'ae fanga manu, mo e me'a totolo, mo e manu 'oe vao 'i hono fa'ahinga:" pea na'e hoko ia. ²⁵ Pea na'e ngaohi 'e he 'Otua 'ae manu 'oe vao 'i hono fa'ahinga, mo e fanga manu lalahi 'i honau fa'ahinga, mo e me'a kotoa pē 'oku totolo 'i he funga fonua 'i hono fa'ahinga: pea na'e 'afio 'e he 'Otua kuo lelei ia.

²⁶ ¶ Pea na'e folofola 'ae 'Otua, "Ke tau ngaohi 'ae tangata 'i hotau tatau, mo e tau anga: pea kenau pule ki he ika 'oe tahi, mo e manupuna 'oe 'atā, mo e fanga manu, mo māmani kotoa pē, mo e me'a totolo kotoa pē 'oku ngaue 'i he kelekele." ²⁷ Ko ia na'e ngaohi 'ae tangata 'e he 'Otua 'i hono tatau, na'a ne ngaohi ia 'i he tatau 'oe 'Otua; na'a ne ngaohi 'akinaua ko e tangata mo e fefine. ²⁸ Pea na'e tāpuaki'i 'akinaua 'e he 'Otua, pea folofola 'ae 'Otua kiate kinaua, "Fanafanau, mo fakatokolahi, mo fakakakai 'a māmani, pea pule ki ai: pea pule ki he ika 'oe tahi, mo e fanga manupuna 'oe 'atā, mo e me'a mo'ui kotoa pē 'oku ngaue 'i he funga 'o māmani."

²⁹ ¶ Pea na'e folofola 'ae 'Otua, "Vakai, kuo u foaki kiate kimoua 'ae 'akau iiki kotoa pē 'oku 'i ai hono tenga, 'aia 'oku 'i he funga 'oe fonua kotoa,

mo e 'akau kotoa pē 'oku fua 'aia 'oku 'i ai hono tenga; ko ia ia ke mo kai. ³⁰ Pea ko e fanga manu kotoa pē 'i he fonua, mo e fanga manupuna kotoa pē 'oe 'atā, mo e me'a mo'ui kotoa pē 'oku totolo 'i he fonua, 'e kai 'i he 'akaulaumata kotoa pē:" pea na'e hoko ia. ³¹ Pea na'e 'afio 'e he 'Otua ki he me'a kotoa pē na'a ne ngaohi, pea vakai, na'e lelei 'aupito. Pea ko e efiafi mo e pongipongi ko hono 'aho ono ia.

2

1 Ko e 'uluaki 'aho tapu. 4 Ko e anga 'oe fakatupu. 8 Ko e ngoue ko 'Iteni, 10 Mo hono vaitafe. 17 Ko e fakatapui 'ae 'akau 'oe 'ilo. 19, 20 Ko e fakahingoa 'oe fanga manu. 21 Ko e ngaohi 'oe fefine, mo e tu'utu'uni 'oe fakamaau uaifi.

¹ Na'e pehē 'a hono ngaohi 'o 'osi 'ae langi mo e fonua, mo hona nāunau kotoa pē. ² Pea 'i hono fitu 'oe 'aho kuo faka'osi 'e he 'Otua 'a 'ene ngāue 'aia na'a ne fai; pea na'e tutuku ia 'i hono fitu 'oe 'aho, mei he'ene ngāue kotoa pē 'aia na'a ne fai. ³ Pea na'e tāpuaki 'e he 'Otua 'a hono fitu 'oe 'aho, mo ne fakatapui ia: koe'uhi ko ia ia na'a ne tutuku ai mei he'ene ngāue kotoa pē, 'aia na'e fakatupu mo ngaohi 'e he 'Otua.

⁴ ¶ Ko e tala fakahohoko eni ki he ngaohi 'oe langi mo māmani, 'i he 'aho 'aia na'e fakatupu ai 'e Sihova ko e 'Otua, 'a māmani pea mo e langi, ⁵ Mo e 'akau kotoa pē 'oe fonua 'i he te'eki ke tu'u ia 'i he kelekele, mo e 'akau iiki kotoa pē 'oe fonua, 'i he te'eki ai ke tupu: he na'e te'eki ke tuku 'e he 'Otua ha 'uha ki he kelekele, pea na'e 'ikai ha tangata ke ngoue 'i 'ae kelekele. ⁶ Ka na'e 'alu hake

‘ae vaivao mei he fonua, ke fakaviviku ‘ae funga kelekele kotoa pē. ⁷ Pea na’e ngaohi ‘e Sihova ko e ‘Otua ‘ae tangata mei he efu ‘oe kelekele, pea ne mānava ki hono ava ‘i ihu ‘ae mānava ‘oe mo ‘ui; pea hoko ‘ae tangata ko e laumālie mo ‘ui.

⁸ ¶ Pea na’e tō ‘ae ngoue ‘e Sihova ko e ‘Otua ki he potu hahake ‘i ‘Iteni; pea ne tuku ki ai ‘ae tangata ‘aia na’a ne ngaohi. ⁹ Pea na’e fakatupu ‘e Sihova ko e ‘Otua mei he kelekele ‘ae ‘akau kotoa pē ‘oku matamatalelei, pea lelei ki he kai; mo e ‘akau ‘oe mo ‘ui foki ‘i he loto ngoue, pea mo e ‘akau ‘oe ‘ilo ‘oe lelei mo e kovi. ¹⁰ Pea na’e ‘alu atu ‘ae vaitafe ‘i ‘Iteni ke fakaviviku ‘ae ngoue; pea ne mavahevahe ia mei ai ‘i he manga ‘ivai ‘e fā. ¹¹ Ko e hingoa ‘oe ‘uluaki ko Pisoni: ko ia ia ‘oku takatakai ‘ae fonua kotoa ko Havila, ‘aia ‘oku ‘i ai ‘ae koula; ¹² Pea ‘oku lelei ‘ae koula ‘oe fonua ko ia pea ‘oku ‘i ai ‘ae mata ‘itofe, mo e maka ko e onike. ¹³ Pea ko e hingoa ‘o hono ua ‘oe vaitafe ko Kihoni: ko ia ia ‘oku takatakai ‘ae fonua kotoa ko Kusi. ¹⁴ Pea ko e hingoa ‘o hono tolu ‘oe vaitafe ko Hitikeli: ko ia ia ‘oku tafe atu ki he hahake ‘o ‘Asilia. Pea ko hono fā ‘oe vaitafe ko ‘Iufaletesi. ¹⁵ Pea na’e ‘ave ‘e Sihova ko e ‘Otua ‘ae tangata ‘one tuku ia ki he ngoue ko ‘Iteni, ke tauhi mo le’o ki ai. ¹⁶ Pea na’e fekau ‘e Sihova ko e ‘Otua ki he tangata, ‘o pehē, “E ngofua ‘a ho’o kai mei he ‘akau kotoa pē ‘oe ngoue, ¹⁷ Ka ko e ‘akau ‘oe ‘ilo ‘oe lelei mo e kovi, ‘e ‘ikai te ke kai mei ai: he ko e ‘aho ko ia te ke kai ai, ko e mo ‘oni te ke mate.”

¹⁸ ¶ Pea na’e folofola ‘e Sihova ko e ‘Otua, “‘Oku ‘ikai lelei ke tokotaha pe ‘ae tangata: te u ngaohi kiate ia ha tokoni ‘oku taau mo ia.” ¹⁹ Pea na’e ngaohi ‘e Sihova ko e ‘Otua, mei he kelekele ‘ae

fanga manu kotoa pē 'oe fonua, mo e manu kotoa pē 'oe 'atā; pea ne 'omi ia kia 'Atama, ke vakai pe ko e hā te ne ui 'akinautolu: pea 'ilonga 'ae hingoa na'e ai 'e 'Atama ki he me'a mo'ui kotoa pē, ko hono hingoa ia. ²⁰ Pea na'e fakahingoa 'e 'Atama 'ae fanga manu lalahi kotoa pē, mo e fanga manupuna 'oe 'atā, mo e fanga manu kotoa pē 'oe vao; ka na'e 'ikai ke 'ilo kia 'Atama ha tokoni na'e taau mo ia. ²¹ Pea na'e tuku 'e Sihova ko e 'Otua, 'ae mohe ma'u kia 'Atama, pea na'a ne mohe: pea na'a ne to'o hono hui vakavaka 'e taha, pea na'e toe fakama'opo'opo 'a hono kakano. ²² Pea ko e hui vakavaka 'aia na'e to'o 'e Sihova ko e 'Otua mei he tangata, na'a ne ngaohi mei ai 'ae fefine, pea 'omi ia ki he tangata. ²³ Pea na'e pehē 'e 'Atama, "Ko e hui eni 'o hoku ngaahi hui, mo e kakano 'o hoku kakano: 'e ui ia 'ko e Fefine,' koe'uhi na'e to'o ia mei he Tangata." ²⁴ Ko ia 'e tukuange ai 'e he tangata 'a 'ene tamai mo 'ene fa'ē, kae pikitai ki hono uaifi: pea te na kakano taha pe. ²⁵ Pea na'a na fakatou telefua, 'ae tangata mo hono uaifi, pea na'e 'ikai te na mā ai.

3

1 Ko e kākaa'i 'a 'Ivi 'e he ngata. 6 Ko e hinga fakamanavahē 'ae tangata. 9 'Oku 'ekea 'akinaua 'e he 'Otua. 14 Ko e fakamala'ia 'ae ngata. 15 Ko e tala'ofa 'oe hako. 16 Ko e tautea 'oe fa'ahinga 'oe tangata. 21 Ko e fuofua kofu. 22 Ko e kapusi mei Palataisi.

¹ Pea na'e olopoto lahi hake 'ae ngata 'i he manu kotoa pē 'oe fonua, 'aia na'e ngaohi 'e Sihova ko e 'Otua. Pea pehē 'e ia ki he fefine, "Oku mo'oni koā

kuo pehē ‘e he ‘Otua, “E ‘ikai te mo kai ‘i he ‘akau kotoa pē ‘oe ngoue?”² Pea na ‘e pehē ‘e he fefine ki he ngata, “Oku ngofua ‘ema kai ‘i he fua ‘oe ngaahi ‘akau ‘oe ngoue:³ Ka ko e fua ‘oe ‘akau ‘aia ‘oku ‘i he loto ngoue, kuo folofola mai ‘e he ‘Otua, “E ‘ikai te mo kai ai, pea ‘e ‘ikai te mo ala ki ai, telia na ‘a mo mate.”⁴ Pea pehē ‘e he ngata ki he fefine, “Oku ‘ikai mo ‘oni te mo mate.⁵ He ‘oku ‘ilo ‘e he ‘Otua, ‘i he ‘aho te mo kai ai, ‘e toki ‘ā ai homo mata, pea te mo hangē ko e ‘otua, ke ‘ilo ai ‘ae lelei mo e kovi.”⁶ Pea ‘i he mamata ‘e he fefine ‘oku lelei ‘ae ‘akau ki he kai, mo matamatalelei ki he mata, pea ko e ‘akau ke velevele ki ai ke fakapoto‘i, na ‘a ne to‘o ai hono fua, ‘o kai, pea na ‘a ne ‘ange foki ki hono ‘husepāniti, pea na ‘a ne kai.⁷ Pea na ‘e ‘ā ai ‘ae mata ‘okinaua ‘osi pe, pea na ‘ilo kuo na telefua; pea na ‘a na tui ‘ae lou fiki, ‘ona vala ‘aki ia.⁸ Pea na ‘a na fanongo ki he le‘o ‘o Sihova ko e ‘Otua, ‘i he ‘alu ‘i he ngoue ‘i he mokomoko ‘oe ‘aho: pea na ‘e toitoi ‘a ‘Atama mo hono uaifi, mei he ‘ao ‘o Sihova ko e ‘Otua, ‘i he ngaahi ‘akau ‘oe ngoue.

⁹ Pea na ‘e ui ‘e Sihova ko e ‘Otua kia ‘Atama, ‘o ne pehē kiate ia, “Oku ke ‘i fē?”¹⁰ Pea pehē ‘e ia, “Na ‘aku fanongo ki ho le‘o ‘i he ngoue, pea na ‘aku manavahē, koe ‘uhi kuo u telefua; pea u toitoi ai.”¹¹ Pea pehē ‘e ia, “Ko hai kuo fakahā kiate koe ‘oku ke telefua? Kuo ke kai ‘i he ‘akau, ‘aia na ‘aku fekau kiate koe, ke ‘oua na ‘a ke kai ai?”¹² Pea pehē ‘e he tangata, “Ko e fefine ‘aia na ‘a ke foaki ke ma nonofo, na ‘e ‘omi ‘e ia kiate au mei he ‘akau pea u kai ai.”¹³ Pea na ‘e folofola ‘a Sihova ko e ‘Otua ki he fefine, “Ko e hā eni kuo ke fai?” Pea pehē ‘e he fefine, “Na ‘e kākaa ‘i au ‘e he ngata, pea u kai.”

14 Pea na'e folofola 'a Sihova ko e 'Otua ki he ngata,

“Koe'uhi kuo ke fai eni,
 kuo ke mala'ia lahi hake 'i he fanga manu
 lalata kotoa pē,
 mo e manu kotoa pē 'oe vao;

te ke ngaolo koe 'i ho kete,
 pea te ke kai 'ae efu 'i he ngaahi 'aho kotoa pē
 'o ho'o mo'ui:

15 pea te u tuku 'ae taufehi'a 'iate koe mo e fefine,
 pea ki ho hako mo hono hako;
 'e laiki 'e ia ho 'ulu,
 pea te ke fakavolu 'e koe 'a hono muiva'e.”

16 Pea na'e pehē 'e ia ki he fefine,
 “Te u fakalahi 'aupito 'a ho'o mamahi 'i ho'o
 fanafanau:
 te ke fā'ele'i 'ae fānau 'i he mamahi;
 pea 'e 'i ho husepāniti 'a ho'o holi,
 pea te ne pule'i koe.”

17 Pea na'e pehē 'e ia kia 'Atama,
 “Koe'uhi kuo ke tokanga ki he le'o 'o ho uaifi,
 pea kuo ke kai 'i he 'akau
 'aia ne u fekau kiate koe, 'Ke 'oua na'a ke kai
 ai:”

kuo mala'ia 'ae kelekele koe'uhi ko koe;
 te ke kai mei ai 'i he mamahi 'i he ngaahi 'aho kotoa
 pē 'o ho'o mo'ui;

18 'e tupu mei ai kiate koe 'ae 'akau talatala mo
 e talatala'āmoa;
 pea te ke kai 'ae 'akau iiki 'oe fonua;

19 te ke kai 'ae me'akai 'i he kakava 'o ho mata,
 kae'oua ke ke foki ki he kelekele;
 he na'e to'o koe mei ai:
 he ko e efu koe,

pea te ke toe foki ki he efu.”

²⁰ Pea na'e ui 'e 'Atama 'ae hingoa 'o hono uaifi ko 'Ivi; koe'uhi ko e fa'ē ia 'oe kakai mo'ui kotoa pē.

²¹ Na'e ngaohi foki 'e Sihova ko e 'Otua mei he kili'i manu, 'ae ngaahi kofu kia 'Atama mo hono uaifi, pea na'a ne fakakofu'i 'akinaua.

²² ¶ Pea na'e folofola 'a Sihova ko e 'Otua, “Vakai, kuo hoko 'ae tangata ke hangē ko ha taha 'iate kitautolu, ke ne 'ilo 'ae lelei mo e kovi: pea ko eni, telia na'a mafao atu 'e ia hono nima, pea ne toli foki mei he 'akau 'oe mo'ui, 'o kai, pea mo'ui 'o ta'engata:” ²³ Ko ia na'e fekau atu ia 'e Sihova ko e 'Otua mei he ngoue 'o 'Iteni, ke ne ngāue ki he kelekele 'aia na'e to'o ia mei ai. ²⁴ Pea na'a ne kapusi ai 'ae tangata pea ne tuku ki he *potu* hahake 'oe ngoue 'o 'Iteni, 'ae selupimi, mo e heletā ulo, 'aia na'e foli fakatakamilo, ke le'ohi 'ae hala 'oe 'akau 'oe mo'ui.

4

1 Ko e fanau'i, mo e faiva, mo e lotu 'a Keini mo 'Epeli. 8 Ko e fakapoongi 'o 'Epeli. 11 Ko e fakamala'ia 'o Keini. 17 Ko 'Inoke, ko e 'uluaki kolo. 19 Ko Lemeki mo hono ongo uaifi. 25 Ko e fā'ele 'a Seti, 26 Mo 'Inosi.

¹ Pea na'e 'ilo 'e 'Atama 'a hono uaifi ko 'Ivi; pea tuitu'ia ia, pea fanau'i 'a Keini, pea pehē 'e ia, “Kuo u ma'u ha tangata meia Sihova.” ² Pea ne toe fanau'i 'a hono tehina ko 'Epeli. Pea ko e tauhi sipi 'a 'Epeli, ka ko e tauhi ngoue 'a Keini. ³ Pea 'i he hokosia 'ae ngaahi 'aho, na'e 'omi 'e Keini 'ae ngaahi fua 'oe kelekele, ko e feilaulau kia Sihova. ⁴ Pea na'e 'omi foki 'e 'Epeli, 'ae veloaki mo ia na'e

ngako 'i he'ene fanga manu. Pea na'e lelei'ia 'a Sihova kia 'Epeli mo 'ene feilaulau: ⁵ Ka na'e 'ikai te ne lelei'ia kia Keini mo 'ene feilaulau. Pea na'e 'ita 'aupito 'a Keini, pea kehe hono mata. ⁶ Pea na'e folofola 'a Sihova kia Keini, "Ko e hā 'oku ke 'ita ai? Pea ko e hā 'oku kehe ai ho mata? ⁷ Kapau te ke fai lelei, 'ikai 'e ma'u koe? Pea ka 'ikai te ke fai lelei, 'oku 'i he matapā 'ae angahala. Pea 'e anganofa ia kiate koe, pea te ke pule kiate ia." ⁸ Pea na'e alea 'a 'Epeli mo hono tokoua: pea lolotonga 'ena 'i he ngoue, na'e tu'u hake 'a Keini ki hono tehina ko 'Epeli, 'one tāmata'i ia.

⁹ ¶ Pea na'e folofola 'a Sihova kia Keini, "Ko e fē 'a 'Epeli ko ho tehina?" Pea pehē 'e ia, "'Oku 'ikai te u 'ilo: he ko e tauhi au 'a hoku tokoua?" ¹⁰ Pea pehē 'e ia, "Ko e hā eni kuo ke fai? 'Oku tangi kiate au mei he kekekele 'ae le'o 'oe toto 'o ho tehina. ¹¹ Pea ko eni, kuo fakamala'ia koe mei he kekekele, 'aia kuo fakamanga hono ngutu ke ma'u mei ho nima 'ae toto 'oho tehina; ¹² 'oka ke ka ngoue'i 'ae kekekele, 'e 'ikai tupu lelei kiate koe 'a hono fua; te ke hoko ko e fehēhē'aki mo e hehengi 'i he fonua." ¹³ Pea na'e pehē 'e Keini kia Sihova, "'Oku lahi hake 'a hoku tautea 'i he'eku fa'a kātaki. ¹⁴ Vakai, kuo ke kapusi au 'i he 'aho ni mei he funga 'oe fonua; pea 'e fufū au mei ho fofonga; pea teu fehēhē'aki mo hehengi 'i he fonua; pea 'e hoko 'o pehē, ko ia kotoa pē 'oku 'ilo'i au 'e tāmata'i au." ¹⁵ Pea na'e folofola 'a Sihova kiate ia, "Ko ia ia 'oku ne tāmata'i 'a Keini, 'e tō kiate ia 'ae tautea 'o liunga fitu." Pea na'e 'ai 'e Sihova 'ae faka'ilonga kia Keini, telia na'a 'ilo ia 'e ha taha, pea tāmata'i ia.

¹⁶ ¶ Pea na'e 'alu atu 'a Keini mei he 'ao 'o Sihova,

ke nofo 'i he fonua ko Noti, 'i he *potu* hahake 'o 'Iteni. ¹⁷ Pea na'e 'ilo 'e Keini 'a hono uaifi, pea tuitu'ia ia mo ne fanau'i 'a 'Inoke: pea na'e langa 'e ia 'ae kolo, pea na'a ne fakahingoa 'ae kolo ki he hingoa 'o hono foha ko 'Inoke. ¹⁸ Pea na'e fanau'i kia 'Inoke 'a 'Ilati pea tupu 'ia 'Ilati 'a Mihuseale: pea tupu 'ia Mihuseale 'a Metuse'eli: pea tupu 'ia Metuse'eli 'a Lemeki,

¹⁹ ¶ Pea na'e ma'u 'e Lemeki kiate ia 'ae ongo uaifi: ko e hingoa 'oe tokotaha ko 'Ata, pea ko e hingoa 'oe tokotaha ko Sila. ²⁰ Pea na'e fanau'i 'e 'Ata 'a Sepale ko e tamai ia 'anautolu 'oku nofo 'i he ngaahi fale fehikitaki mo tauhi 'ae fanga manu. ²¹ Pea ko e hingoa 'o hono tokoua ko Supale: ko e tamai ia 'anautolu kotoa pē 'oku faiva 'aki 'ae me'a tatangi mo e me'a 'oku ifi. ²² Pea fā'ele'i foki 'e Sila 'a Tupale-Keini, ko e tufunga 'oe ngaahi me'a kotoa pē 'i he palasa mo e ukamea; pea ko e tuofefine 'o Tupale-Keini ko Neama. ²³ Pea na'e pehē 'e Lemeki ki hono ongo uaifi ko 'Ata mo Sila,
“Fanongo ki hoku le'o;

'ae ongo uaifi 'o Lemeki, fakafanongo ki he'eku lea:

he kuo u tāmata'i ha tangata 'i hoku lavea,

'io, ko e talavou koe'uhi ko 'eku mamahi.

²⁴ Kapau 'e totongi 'ia Keini 'o liunga fitu,

ko e mo'oni, 'e liunga fitungofulu ia lau 'e fitu kia Lemeki.”

²⁵ ¶ Pea na'e toe 'ilo 'e 'Atama 'a hono uaifi; pea fā'ele'i 'e ia 'ae tama, pea na'e ui hono hingoa ko Seti: he na'e *pehē 'e ia*, “Kuo foaki kiate au 'e he 'Otua ha hako 'e taha ko e fetongi 'o 'Epeli, 'aia na'e tāmata'i 'e Keini.” ²⁶ Pea na'e fanau'i foki ha foha

kia Seti; pea na'e ui hono hingoa ko 'Inosi: pea na'e kamata ui 'ae kakai ki he huafa 'o Sihova.

5

1 Ko e hohoko, mo e motu'a, mo e pekia 'ae kau mātu'a meia 'Atama kia Noa. 24 Ko e angafaka'otua, mo e hiki 'o 'Inoke.

¹ Ko eni 'ae tohi 'oe hako 'o 'Atama. 'I he 'aho na'e fakatupu 'e he 'Otua 'ae tangata, na'a ne ngaohi ia 'i he tatau 'oe 'Otua; ² Na'a ne fakatupu 'akinaua ko e tangata mo e fefine; pea ne tāpuaki 'i 'akinaua, pea ui hona hingoa ko 'Atama, 'i he 'aho na'e fakatupu ai 'akinaua.

³ ¶ Pea na'e mo'ui 'a 'Atama 'i he ta'u 'e teau ma tolungofulu, pea ne fakatupu 'ae foha 'i hono tatau 'o'ona, mo 'ene anga; pea na'e ui hono hingoa ko Seti: ⁴ Pea ko e ngaahi 'aho 'o 'Atama hili 'ae fānau kiate ia 'a Seti ko e ta'u 'e valungeau: pea na'a ne fakatupu 'ae ngaahi foha mo e ngaahi 'ofefine: ⁵ Pea ko e ngaahi 'aho kotoa pē na'e mo'ui ai 'a 'Atama, ko e ta'u 'e hivangeau, mā tolungofulu: pea pekia ia. ⁶ Pea na'e mo'ui 'a Seti ko e ta'u 'e teau ma nima, pea ne fakatupu 'a 'Inosi: ⁷ Pea hili 'ae fanau 'i 'a 'Inosi na'e mo'ui 'a Seti 'i he ta'u 'e valungeau ma fitu, pea na'e fānau kiate ia 'ae ngaahi foha mo e ngaahi 'ofefine. ⁸ Pea ko e ngaahi 'aho kotoa pē 'o Seti, ko e ta'u 'e hivangeau ma hongofulu ma ua: pea pekia ia.

⁹ ¶ Pea na'e mo'ui 'a 'Inosi, ko e ta'u 'e hivan-gofulu, pea ne fakatupu 'a Kēnani: ¹⁰ Pea hili 'ae fanau 'i 'a Kēnani na'e mo'ui 'a 'Inosi 'i he ta'u 'e valungeau ma hongofulu ma nima pea na'e fānau kiate ia 'ae ngaahi foha mo e ngaahi 'ofefine: ¹¹ Pea

ko e ngaahi ‘aho kotoa pē ‘o ‘Inosi, ko e ta‘u ‘e hivangeau ma nima: pea pekia ia.

12 ¶ Pea na‘e mo‘ui ‘a Kēnani ko e ta‘u ‘e fitungofulu, pea ne fakatupu ‘a Malelili: 13 Pea hili ‘ae fanau‘i ‘a Malelili na‘e mo‘ui ‘a Kēnani ‘i he ta‘u ‘e valungeau ma fāngofulu, pea na‘e fānau kiate ia ‘ae ngaahi foha mo e ngaahi ‘ofefine: 14 Pea ko e ngaahi ‘aho kotoa pē ‘o Kēnani, ko e ta‘u ‘e hivangeau ma hongofulu pea pekia ia.

15 ¶ Pea na‘e mo‘ui ‘a Malelili ko e ta‘u ‘e onongofulu ma nima, pea ne fakatupu ‘a Seleti: 16 Pea hili ‘ae fanau‘i ‘a Seleti na‘e mo‘ui ‘a Malelili ‘i he ta‘u ‘e valungeau ma tolungofulu pea na‘e fānau kiate ia ‘ae ngaahi foha mo e ngaahi ‘ofefine: 17 Pea ko e ngaahi ‘aho kotoa pē ‘o Malelili, ko e ta‘u ‘e valungeau ma hivangofulu ma nima: pea pekia ia.

18 ¶ Pea na‘e mo‘ui ‘a Seleti ko e ta‘u ‘e teau ma onongofulu ma ua, pea ne fakatupu ‘a ‘Inoke: 19 Pea hili ‘ae fanau‘i ‘a ‘Inoke na‘e mo‘ui ‘a Seleti ‘i he ta‘u ‘e valungeau, pea na‘e fānau kiate ia ‘ae ngaahi foha mo e ngaahi ‘ofefine. 20 Pea ko e ngaahi ‘aho kotoa pē ‘o Seleti, ko e ta‘u ‘e hivangeau ma onongofulu ma ua: pea pekia ia.

21 ¶ Pea na‘e mo‘ui ‘a ‘Inoke ko e ta‘u ‘e onongofulu ma nima, pea ne fakatupu ‘a Metusela: 22 Pea hili ‘ae fanau‘i kiate ia ‘a Metusela na‘e ‘eve‘eva ‘a ‘Inoke mo e ‘Otua ‘i he ta‘u ‘e tolungeau, pea na‘e fānau kiate ia ‘ae ngaahi foha mo e ngaahi ‘ofefine: 23 Pea ko e ngaahi ‘aho kotoa pē ‘o ‘Inoke, ko e tau ‘e tolungeau ma onongofulu ma nima: 24 Pea na‘e ‘a‘eva ‘a ‘Inoke mo e ‘Otua pea na‘e ‘ikai ia; he na‘e ‘ave ia ‘e he ‘Otua.

25 ¶ Pea na‘e mo‘ui ‘a Metusela ko e ta‘u ‘e teau ma valungofulu ma fitu, pea ne fakatupu ‘a

Lemeki: ²⁶ Pea hili 'ae fanau'i 'a Lemeki na'e mo'ui 'a Metusela 'i he ta'u 'e fitungeau ma valungofulu ma ua, pea na'e fānau kiate ia 'ae ngaahi foha mo e ngaahi 'ofefine: ²⁷ Pea ko e ngaahi 'aho kotoa pē 'o Metusela ko e ta'u 'e hivangeau ma onongofulu ma hiva: pea pekia ia.

²⁸ ¶ Pea na'e mo'ui 'a Lemeki ko e ta'u 'e teau ma valungofulu ma ua, pea ne fakatupu ha foha: ²⁹ Pea na'a ne ui hono hingoa ko Noa, 'o pehē, "Ko eni ia 'e fakafiemālie kiate kitautolu 'i he'etau ngāue, mo e ongosia 'a hotau nima, koe'uhi ko e kelekele kuo fakamala'ia 'e Sihova." ³⁰ Pea hili 'ae fanau'i 'a Noa na'e mo'ui 'a Lemeki 'i he ta'u 'e nimangeau ma nimangofulu ma nima, pea na'e fānau kiate ia 'ae ngaahi foha mo e ngaahi 'ofefine: ³¹ Pea ko e ngaahi 'aho kotoa pē 'o Lemeki ko e ta'u 'e fitungeau ma fitungofulu ma fitu: pea pekia ia.

³² ¶ Pea ko Noa, na'e nimangeau ta'u hono motu'a: pea fakatupu 'e Noa 'a Semi, mo Hami, mo Sepeti.

6

1 Ko e angahala 'a māmani 'aia na'e fakatupu 'ae houhau 'ae 'Otua, pea hoko ai 'ae lōmaki. 8 'Oku 'ilo 'e Noa 'ae 'alo'ofa. 14 Ko e ngaahi 'oe vaka ke fakamo'ui ia.

¹ Pea na'e hoko 'o pehē, 'i he faka'a'au ke tokolahi 'ae kakai 'i he funga 'o māmani, na'e fanau'i 'ae ngaahi 'ofefine kiate kinautolu, ² Pea mamata 'e he ngaahi foha 'oe 'Otua ki he ngaahi 'ofefine 'oe tangata 'oku nau hoihoifua; pea na'a nau fili mei ai 'ae ngaahi uaifi 'o ma'u kiate kinautolu. ³ Pea na'e folofola 'a Sihova, "E 'ikai 'ahi'ahi ma'uaipē 'a

hoku Laumālie mo e tangata, he ko e kakano foki ia: ka ‘e hoko hono ngaahi ‘aho ki he ta‘u ‘e teau ma uofulu.” ⁴ I he ngaahi ‘aho ko ia na‘e ai ‘ae kakai lalahi ‘i māmani; pea hili ia foki, ‘i he ‘alu ‘ae ngaahi foha ‘oe ‘Otua ki he ngaahi ‘ofefine ‘oe tangata, pea nau fānau kiate kinautolu, na‘e mālohi lahi ‘ae kau tangata ko ia, ‘ae kau tangata ongoongo ‘oe mu‘aki kuonga.

⁵ ¶ Pea na‘e ‘afio ‘e he ‘Otua kuo lahi ‘ae angahala ‘ae tangata ‘i māmani, pea kuo kovi ma‘uaipē ‘ae filio‘i kotoa pē ‘oe ngaahi mahalo ‘a hono loto. ⁶ Pea na‘e fakatomala ‘a Sihova koe‘uhi kuo ne ngaohi ‘ae tangata ‘i māmani, pea na‘e mamahi ai ‘a hono finangalo. ⁷ Pea na‘e folofola ‘a Sihova, “Te u faka‘auha mei he funga ‘o māmani ‘ae tangata ‘aia kuo u ngaohi; ko e tangata, mo e manu, mo e me‘a totolo, mo e fanga manu ‘oe ‘atā; he ‘oku ou fakatomala ‘i he ‘eku ngaohi ‘akinautolu.” ⁸ Ka na‘e ‘ofeina ‘a Noa ‘i he ‘ao ‘o Sihova.

⁹ ¶ Ko eni ‘ae tala hohoko kia Noa ko e tangata angatonu mo haohaoa ‘a Noa ‘i hono to‘utangata, pea na‘e ‘a‘eva ‘a Noa mo e ‘Otua. ¹⁰ Pea na‘e fakatupu ‘e Noa ‘ae foha ‘e toko tolu, ko Semi, mo Hami, mo Sefeti. ¹¹ Na‘e fakalielia foki ‘a māmani ‘i he ‘ao ‘oe ‘Otua, pea na‘e fonu ‘a māmani ‘i he fakamālohi. ¹² Pea na‘e ‘afio‘i ‘e he ‘Otua ki māmani, pea vakai kuo kovi ia; he na‘e fakalielia‘i ‘e he kakano kotoa pē hono hala ‘i māmani. ¹³ Pea na‘e folofola ‘e he ‘Otua kia Noa, “Kuo hoko ki hoku ‘ao ‘ae ngata‘anga ‘oe kakano kotoa pē; he kuo fonu ‘a māmani ‘i he fakamālohi ‘iate kinautolu; pea vakai, te u faka‘auha ‘akinautolu mei he māmani.

¹⁴ ¶ Ngaohi kiate koe hā vaka mei he ‘akau ko e

kofa; te ke ngaohi 'ae ngaahi 'ana 'i he vaka, pea te ke vali 'aki ia 'ae pulu 'i loto mo tu'a. ¹⁵ Pea ko eni 'ae anga 'o hono ngaohi, Ko hono lōloa 'oe vaka ko e hanga 'e onongeau, ko hono māukupu ko e hanga 'e teau pea ko hono mā'olunga ko e hanga 'e onongofulu. ¹⁶ Te ke ngaohi ha kātupa 'i he vaka pea te ke faka'osi ia 'i he hanga 'e ua ki 'olunga; pea te ke 'ai 'ae matapā 'oe vaka 'i hono kaokao; pea te ke ngaohi 'ae fata 'i lalo, mo hono ua, mo hono tolu, *ki 'olunga*. ¹⁷ Pea vakai, ko au, 'io, ko au, 'oku ou 'omi 'ae lōmaki 'oe ngaahi vai ki māmani, ke faka'auha 'ae kakano kotoa pē mei he lalo langi, 'aia 'oku 'i ai 'ae mānava 'oe mo'ui; pea 'e mate 'ae me'a kotoa pē 'oku 'i māmani. ¹⁸ Ka te u fokotu'uma'u mo koe 'eku fuakava; pea te ke ha'u ki he vaka, 'a koe, mo ho ngaahi foha, mo ho uaifi, mo e ngaahi uaifi 'o ho ngaahi foha mo koe. ¹⁹ Pea te ke 'omi ki he vaka 'o tautau toko ua mei he me'a mo'ui kotoa pē 'oe kakano kotoa pē, ke fakamo'ui 'akinautolu mo koe; ko e fefine mo e tangata. ²⁰ Ko e fanga manupuna 'i honau fa'ahinga, mo e fanga manu 'i honau fa'ahinga, mo e ngaahi me'a totolo kotoa pē 'oe fonua 'i hono fa'ahinga, 'e ha'u kiate koe 'ae toko ua 'i he fa'ahinga kotoa pē, ke fakamo'ui. ²¹ Pea ke to'o kiate koe 'i he me'akai kotoa pē 'oku kai, pea te ke tēnaki ia kiate koe; pea ko e me'akai ia kiate koe, pea mo kinautolu." ²² Na'e fai pehē 'e Noa; 'o hangē ko ia kotoa pē na'e fekau kiate ia 'e he 'Otua, ko ia na'a ne fai.

7

1 Ko e hū 'a Noa mo 'ene fānau mo e fanga manu mo'ui ki he vaka. 17 Ko e kamata'anga, mo e tupu,

mo hono fuoloa 'oe lōmaki.

¹ Pea na'e folofola 'a Sihova, kia Noa, "Ha'u koe mo ho fale kotoa pē ki he vaka; he kuo u vakai kiate koe 'oku ke mā'oni'oni 'i hoku 'ao 'i he to'utangata ni. ² Te ke to'o kiate koe 'o tautau toko fitu 'i he fanga manu ma'a kotoa pē ko e tangata mo e fefine; pea tautau toko ua 'i he fanga manu ta'ema'a, ko e tangata mo e fefine. ³ Ke tautau toko fitu 'i he fanga manu foki 'oe 'atā, ko e tangata mo e fefine; ke fakamo'ui 'ae hako 'i he funga 'o māmani kotoa pē. ⁴ He 'oku toe 'ae ngaahi 'aho 'e fitu, pea te u pule ke 'uha ki māmani 'i he 'aho 'e fāngofulu mo e pō 'e fāngofulu; pea te u faka'auha mei he funga 'o māmani 'ae ngaahi me'a mo'ui kotoa pē kuo u ngaahi." ⁵ Pea na'e fai 'e Noa 'o hangē ko ia kotoa pē na'e fekau 'e Sihova kiate ia. ⁶ Pea na'e onongeau 'ae ta'u 'o Noa, fe'unga mo e hoko 'ae lōmaki 'oe ngaahi vai ki māmani.

⁷ ¶ Pea na'e hū 'a Noa ki he vaka mo hono ngaahi foha, mo hono uaifi, mo e ngaahi uaifi 'o hono ngaahi foha mo ia, koe'uhi ko e ngaahi vai 'oe lōmaki. ⁸ Ko e fanga manu ma'a, mo e fanga manu ta'ema'a, mo e fanga manupuna, mo e me'a kotoa pē 'oku totolo 'i he fonua, ⁹ Na'e 'alu atu kia Noa 'i he vaka 'o tautau toko ua, ko e tangata mo e fefine, 'o hangē ko e fekau 'ae 'Otua kia Noa. ¹⁰ Pea 'i he'ene hili mai 'ae 'aho 'e fitu, na'e hoko ki māmani 'ae ngaahi vai 'oe lōmaki.

¹¹ ¶ 'I he ta'u 'e onongeau 'oe mo'ui 'a Noa, 'i hono ua 'oe māhina, mo hono hongofulu ma fitu 'oe 'aho 'i he māhina, ko e 'aho ko ia na'e fakapā hake ai 'ae ngaahi matavai 'oe moana lahi, pea na'e to'o ai 'ae ngaahi matavai 'oe langi. ¹² Pea

na'e tō 'ae 'uha ki māmani, 'i he 'aho 'e fāngofulu mo e pō 'e fāngofulu. ¹³ 'I he 'aho pe ko ia na'e hū ai ki he vaka 'a Noa, mo Semi, mo Hami, mo Sefeti, ko e ngaahi foha 'o Noa, mo e uaifi 'o Noa, mo e ngaahi uaifi 'e toko tolu 'a hono ngaahi foha, mo kinautolu. ¹⁴ 'Akinautolu, mo e fanga manu 'oe vao 'i hono fa'ahinga kotoa pē, mo e fanga manu kotoa pē 'i honau fa'ahinga, mo e me'a totolo kotoa pē 'oku ngaolo 'i he fonua 'i hono fa'ahinga, mo e fanga manupuna kotoa pē 'i hono fa'ahinga, 'ae manu kapakau kehekehe kotoa pē. ¹⁵ Pea na'a nau 'alu kia Noa ki he vaka, 'o tautau toko ua 'i he kakano kotoa pē, 'aia na'e 'i ai 'ae mānava 'oe mo'ui. ¹⁶ Pea ko ia na'e hū ai, na'e 'alu ko e tangata mo e fefine 'i he kakano kotoa pē, 'o hangē ko e fekau 'ae 'Otua kiate ia; pea na'e tāpuni ia 'i ai 'e Sihova. ¹⁷ Pea na'e 'i he fonua 'ae lōmaki 'i he 'aho 'e fāngofulu; pea na'e hake 'ae ngaahi vai, pea ma'anua ai 'ae vaka, pea na'e tētē ia 'i 'olunga, 'i he fonua. ¹⁸ Pea na'e mālohi 'ae ngaahi vai, pea tupu lahi 'i he funga fonua; pea na'e tētē 'ae vaka 'i he fukahi vai. ¹⁹ Pea na'e mālohi 'aupito 'ae ngaahi vai 'i he funga fonua; pea na'e fakangalo ai 'ae ngaahi mo'unga mā'olunga kotoa pē, 'aia na'e 'i he lalo langi. ²⁰ Na'e mālohi 'ae ngaahi vai; na'e hake ia ko e hanga 'e tolungofulu, pea na'e 'ūfia ai 'ae ngaahi mo'unga. ²¹ Pea na'e mate 'ae kakano kotoa pē 'aia na'e ngaue 'i māmani, ko e fanga manupuna, mo e fanga manu lalata, mo e fanga manu 'oe vao, mo e me'a totolo kotoa pē 'oku ngaolo 'i he fonua, mo e tangata kotoa pē: ²² Ko ia kotoa pē na'e 'i honau ava 'i ihu 'ae mānava 'oe mo'ui, 'aia kotoa pē na'e 'i he fonua mōmoa na'e mate. ²³ Pea na'e

faka'auha 'ae me'a mo'ui kotoa pē 'aia na'e 'i he funga kelekele, 'ae tangata, mo e fanga manu, mo e ngaahi me'a totolo, mo e fanga manupuna 'oe 'atā; pea na'e faka'auha 'akinautolu mei he māmani; pea na'e toe pe 'a Noa, mo kinautolu na'e 'iate ia 'i he vaka. ²⁴Pea na'e mālohi 'ae ngaahi vai 'i māmani 'i he 'aho 'e teau ma nimangofulu.

8

1 'Oku matukutuku 'ae ngaahi vai. 4 Ko e toka 'ae vaka 'i 'Alalate. 7 Ko e leveni mo e lupe. 15 Ko e fekau kia Noa, ke ne 'alu atu mei he vaka. 20 'Oku ne fokotu'u 'ae 'esifeilaulau, pea 'ohake ai 'ae feilaulau, 21 'Aia 'oku ma'u 'e he 'Otua, pea ne tala'ofa ai 'e 'ikai toe fakamala'ia' 'i 'a māmani.

¹Pea na'e manatu 'ae 'Otua kia Noa, mo e me'a mo'ui kotoa pē, mo e fanga manu kotoa pē 'aia na'e 'i he vaka mo ia: pea na'e pule 'e he 'Otua ke 'alu atu 'ae matangi 'i he funga 'o māmani, pea na'e matuku ai 'ae ngaahi vai; ²Na'e tāpuni foki 'ae ngaahi matavai 'oe moana mo e ngaahi matavai 'oe langi, pea na'e ta'ofi 'ae 'uha mei he langi; ³Pea na'e faka'a'au ke matuku 'ae ngaahi vai mei māmani: pea 'i he faka'osi 'ae 'aho 'e teau ma nimangofulu kuo si'i 'ae ngaahi vai. ⁴Pea na'e toka 'ae vaka 'i he ngaahi mo'unga 'o 'Alalate, 'i hono fitu 'oe māhina, 'i he 'aho 'e hongofulu ma fitu 'oe māhina. ⁵Pea na'e fakasi'isi'i ma'uaipē 'ae ngaahi vai 'o a'u ki hono hongofulu 'oe māhina: na'e ha hake 'ae tumutumumu 'oe ngaahi mo'unga 'i hono hongofulu māhina, 'i he 'uluaki 'aho 'oe māhina.

⁶¶ Pea 'i he hili ange 'ae 'aho 'e fāngofulu, na'e to'o 'e Noa 'ae matapā 'oe vaka 'aia na'a ne

ngaohi: ⁷ Pea na'a ne tukuange ha leveni, 'aia na'e fe'alu'aki, kae'oua ke matu'u 'ae ngaahi vai mei he funga 'o māmani. ⁸ Na'a ne tukuange foki ha lupe meiate ia, ke vakai pe kuo matuku 'ae ngaahi vai mei he funga 'oe kelekele; ⁹ Ka na'e 'ikai 'ilo 'e he lupe ha tu'u'anga ki hono 'aofi va'e, pea na'e foki ia kiate ia ki he vaka, he na'e 'i he funga 'o māmani kotoa 'ae ngaahi vai: pea na'e mafao atu 'e ia hono nima, 'o to'o pea 'omi ia kiate ia ki he vaka. ¹⁰ Pea na'e toe tatali ia 'i he 'aho 'e fitu; pea ne toe tukuange 'ae lupe mei he vaka; ¹¹ Pea na'e ha'u 'ae lupe kiate ia 'i he efiafi; pea vakai, kuo 'i hono ngutu 'ae lau'i 'olive kuo ne paki'i: pea toki 'ilo ai 'e Noa kuo matuku 'ae ngaahi vai mei he māmani. ¹² Pea toe tatali ia 'i he 'aho 'e fitu; pea tuku atu ai 'ae lupe; pea na'e 'ikai toe foki mai ia kiate ia.

¹³ ¶ Pea 'i he hoko ki hono onongeau ma taha ta'u, 'i he 'uluaki *māhina*, 'i he 'uluaki *'aho* 'oe māhina, na'e matu'u ai 'ae ngaahi vai mei he fonua; pea na'e hiki 'e Noa 'ae 'ufi'ufi 'oe vaka, 'o sio, pea vakai, kuo mōmoa 'ae funga 'oe kelekele. ¹⁴ Pea na'e mōmoa 'ae fonua 'i hono ua 'oe māhina, 'i hono uofulu ma fitu 'oe 'aho 'oe māhina.

¹⁵ ¶ Pea na'e folofola 'ae 'Otua kia Noa, 'o pehē, ¹⁶ "Alu atu mei he vaka, 'a koe, mo ho uaifi, mo ho ngaahi foha, mo e ngaahi uaifi 'o ho ngaahi foha mo koe. ¹⁷ Omi mo koe 'ae ngaahi me'a mo'ui kotoa pē 'oku 'iate koe, 'i he kakano kotoa pē, mo e fanga manupuna, mo e fanga manu, pea mo e me'a totolo kotoa pē 'oku ngaolo 'i he fonua; koe'uhi kenau fanafanau 'o lahi 'i he fonua pea tupu, pea fakatokolahi 'i māmani." ¹⁸ Pea na'e 'alu atu 'a Noa, mo hono ngaahi foha, mo hono uaifi, mo e ngaahi

uaifi 'o hono ngaahi foha mo ia: ¹⁹ Na'e 'alu atu mei he vaka, 'i honau fa'ahinga, 'ae fanga manu kotoa pē, mo e ngaahi me'a totolo kotoa pē, mo e fanga manupuna kotoa pē, mo ia kotoa pē 'oku totolo 'i he fonua.

²⁰ ¶ Pea na'e fokotu'u 'e Noa ha 'esifeilaulau kia Sihova; pea na'a ne to'o mei he fanga manu ma'a kotoa pē, pea mei he fanga manupuna na'e ma'a, pea 'ohake ai 'ae ngaahi feilaulau tutu 'i he 'esifeilaulau. ²¹ Pea na'e nanamu 'a Sihova ki hono ngangatu lelei, pea na'e pehē 'e Sihova 'i hono finangalo, "E 'ikai te u toe fakamala'ia' 'i 'ae fonua koe'uhi ko e tangata; he 'oku kovi 'ae ngaō' 'i 'oe loto 'oe tangata mei he'ene kei si'i; pea 'e 'ikai te u toe taa' 'i 'ae ngaahi me'a mo'ui kotoa pē 'o hangē ko ia kuo u fai. ²² Lolotonga 'ae tu'u 'a māmani, 'e 'ikai tuku 'ae tō ta'u mo e ututa'u, mo e momoko mo e pupuha, mo e fa'ahita'u mafana mo e fa'ahita'u momoko, mo e 'aho mo e pō."

9

1 'Oku tāpuaki' 'i 'e he 'Otua 'a Noa. 4 Ko e fakatapui 'ae kai toto mo e fakapō. 8 Ko e fuakava 'ae 'Otua, 13 Kuo faka'ilonga' 'i 'aki 'ae 'ūmata. 18 'Oku fakakakai 'e Noa 'a māmani. 20 'Oku tō 'ae ngoue vaine, 21 kuo kona ia pea manukia 'e hono foha, 25 'Oku ne fakamala'ia' 'i 'a Kēnani, 26 'oku tāpuaki' 'i 'a Semī, 27 'Oku lotua 'a Sefeti, 29 Pea pekia ia.

¹ Pea na'e tāpuaki' 'i 'e he 'Otua 'a Noa mo hono ngaahi foha, pea ne pehē kiate kinautolu, "Mou tupu, mo fakatokolahi, pea fakakakai 'a māmani. ² Pea 'e 'i he fanga manu kotoa pē 'o māmani 'ae manavahē mo e ilifia kiate kimoutolu, pea 'i he

fanga manupuna kotoa pē ‘oe ‘atā, mo ia kotoa pē ‘oku ngaue ‘i he fonua, pea ki he ngaahi ika kotoa pē ‘oe tahi; kuo tuku kotoa pē ki homou nima. ³ Ko e me‘a mo‘ui kotoa pē ‘oku ngaue, ko ho‘o mou me‘akai ia; ‘io, ‘o hangē ko e ‘akau mata kuo u foaki ‘ae ngaahi me‘a kotoa pē kiate kimoutolu. ⁴ Ka ko e kakano ‘oku ‘i ai ‘ae mo‘ui, ‘aia ko hono toto, ‘e ‘ikai te mou kai ia. ⁵ He ko e mo‘oni, teu ‘eke‘i ‘ae toto ‘a ho‘omou mo‘ui; teu ‘eke‘i ia ‘i he nima ‘oe fanga manu kotoa pē; pea mei he nima ‘oe tangata; teu ‘eke‘i ‘ae mo‘ui ‘ae tangata mei he nima ‘oe kāinga ‘oe tangata kotoa pē. ⁶ Ko ia ‘oku lilingi ‘ae toto ‘oe tangata, ‘e lilingi hono toto ‘e he tangata: he na‘e ngaahi ‘ae tangata ‘i he tatau ‘oe ‘Otua. ⁷ Pea ko kimoutolu, ke mou tupu, pea fakatokolahi mo fanafanau lahi ‘i he fonua, pea tupu ke tokolahi ‘i ai.”

⁸ ¶ Pea na‘e folofola ‘ae ‘Otua kia Noa, pea ki hono ngaahi foha, ‘o pehē, ⁹ “Vakai, ko au, ‘oku ou fokotu‘u ‘eku fuakava kiate kimoutolu, mo homou hako ‘e tupu fakaholo; ¹⁰ Pea ki he ngaahi me‘a mo‘ui kotoa pē ‘oku ‘iate kimoutolu, ‘ae fanga manupuna, mo e fanga manu lalata, mo e fanga manu vao kotoa pē ‘oe fonua ‘oku ‘iate kimoutolu; ‘aia kotoa pē ‘oku ‘alu atu mei he vaka, pea mo e fanga manu vao kotoa pē ‘e ‘i he fonua. ¹¹ Pea te u fokotu‘u ‘eku fuakava mo kimoutolu; pea ‘e ‘ikai toe motuhi ‘ae kakano kotoa pē ‘e he ngaahi vai ‘o ha lōmaki; pea ‘e ‘ikai toe ai ha lōmaki ke faka‘auha ‘a māmani.” ¹² Pea na‘e pehē ‘e he ‘Otua, “Ko eni ‘ae faka‘ilonga ‘oe fuakava kuo u fai mo kimoutolu mo e ngaahi me‘a mo‘ui kotoa pē ‘oku ‘iate kimoutolu, ki he ngaahi to‘utangata ta‘etuku:

13 ‘Oku ou ai ‘eku ‘umata ‘i he ‘ao, pea ‘e faka‘ilonga ‘aki ia ‘ae fuakava ‘iate au mo māmani.” 14 Pea ‘e pehē, “O kau ka ‘omi ‘ae ‘ao ki he fonua, ‘e hā mai ‘ae ‘umata ‘i he ‘ao: 15 Pea te u manatu ki he ‘eku fuakava, ‘aia kuo u fai mo kimoutolu mo e ngaahi me‘a mo‘ui kotoa pē ‘oe kakano kotoa pē; pea ‘e ‘ikai toe hoko ‘ae ngaahi vai, ko e lōmaki ke faka‘auha ‘ae kakano kotoa pē. 16 Pea ‘e ‘i he ‘ao ‘ae ‘umata; pea te u vakai ki ai, koe‘uhi ke u manatu ki he fuakava ta‘engata ‘ae ‘Otua mo e ngaahi me‘a mo‘ui kotoa pē ‘oe kakano kotoa pē, ‘aia ‘oku ‘i māmani.” 17 Pea na‘e folofola ‘e he ‘Otua kia Noa, “Ko eni ‘ae faka‘ilonga ‘oe fuakava, ‘aia kuo u fokotu‘u ‘iate au mo e kakano kotoa pē ‘oku ‘i māmani.”

18 ¶ Pea ko e ngaahi foha ‘o Noa, ‘aia na‘e ‘alu atu mei he vaka, ko Semi, mo Hami, mo Sefeti: pea ko Hami ko e tamai ‘a Kēnani. 19 Ko eni ‘ae foha ‘e toko tolu ‘o Noa pea na‘e fakakakai ‘a māmani kotoa pē ‘iate kinautolu. 20 Pea na‘e kamata ‘a Noa ke tauhi ngoue, pea ne tō ‘ae ngoue vaine: 21 Pea inu ‘e ia ‘i he uaine, pea kona ai: pea na‘e telefua ia ‘i hono fale fehikitaki. 22 Pea na‘e mamata ‘a Hami, ko e tamai ‘a Kēnani, ki he telefua ‘o ‘ene tamai, pea tala ‘e ia ki hono ongo tokoua ‘itu‘a. 23 Pea na‘e to‘o ‘e Semi mo Sefeti ‘ae kofu, pea na ai ia ki hona uma, pea na‘a na fakaholomui, pea ‘ufi‘ufi ‘ae telefua ‘o ‘ena tamai, pea na‘e hanga kimui hona mata, pea na‘e ‘ikai mamata ‘ekinua ki he telefua ‘o ‘ena tamai. 24 Pea na‘e ‘ā ‘a Noa mei he‘ene uaine, pea ‘ilo ‘e ia ‘aia na‘e fai kiate ia ‘e hono foha kimui. 25 Pea pehē ‘e ia,

“Ke mala‘ia ‘a Kēnani.

‘E hoko ia ko e tamaio‘eiki ‘oe kau tamaio‘eiki
ki hono kāinga.”

²⁶ Pea pehē ‘e ia,

“Ke monū‘ia ‘a Sihova ko e ‘Otua ‘o Semi;
pea ‘e hoko ‘a Kēnani ko ‘ene tamaio‘eiki.

²⁷ E fakalahi ‘e he ‘Otua ‘a Sefeti,
pea ‘e nofo ia ‘i he ngaahi fale fehikitaki ‘o
Semi;
pea ‘e hoko ‘a Kēnani ko ‘ene tamaio‘eiki.”

²⁸ ¶ Pea na‘e mo‘ui ‘a Noa hili ‘ae lōmaki ‘i he
ta‘u ‘e tolungeau ma nimangofulu. ²⁹ Pea na‘e
hivangeau ma nimangofulu ta‘u ‘ae ngaahi ‘aho
kotoa pē ‘o Noa: pea pekia ia.

10

*1 Ko e hako ‘o Noa. 2 Ko e ngaahi foha ‘o Sefeti.
6 Ko e ngaahi foha ‘o Kēnani. 8 Ko e ‘uluaki tu‘i ‘a
Nimilote. 21 Ko e ngaahi foha ‘o Semi.*

¹ Ko eni ‘ae tala hohoko ‘oe ngaahi foha ‘o Noa,
ko Semi, mo Hami, mo Sefeti: pea na‘e fanau‘i
kiate kinautolu ‘ae ngaahi foha hili ‘ae lōmaki. ² Ko
e ngaahi foha ‘o Sefeti; ko Komela, mo Mekoki,
mo Metai, mo Savani, mo Tupale, mo Meseke,
mo Tailasa. ³ Pea ko e ngaahi foha ‘o Komela;
ko ‘Asekinasa, mo Lifata, mo Tokama. ⁴ Pea ko
e ngaahi foha ‘o Savani; ko ‘Elaisa, mo Ta‘asisi,
mo Ketimi, mo Totenimi. ⁵ Na‘e vahevahe kiate
kinautolu ni ‘ae ngaahi fonua ‘oe ngaahi pule‘anga
ke nau fonua ‘aki; ke taki taha ‘i hono lea mo
honau fa‘ahinga, pea mo honau ngaahi pule‘anga.

⁶ ¶ Pea ko e ngaahi foha ‘o Hami; ko Kusa, mo
Misilemi, mo Futi, mo Kēnani. ⁷ Pea ko e ngaahi
foha ‘o Kusa; ko Sipa, mo Havila, mo Sapita, mo

Leama, mo Sapetika: pea ko e ongo foha 'o Leama; ko Sipa, mo Titani. ⁸ Pea na'e tupu ia Kusa, 'a Nimilote: pea na'e hoko ia ko e tokotaha lahi 'i māmani. ⁹ Ko e tangata tuli manu fakamanavahē ia 'i he 'ao 'oe 'Eiki: ko ia 'oku ai 'ae lea 'oku pehē, "O hangē ko Nimilote ko e tuli manu lahi 'i he 'ao 'oe 'Eiki." ¹⁰ Pea ko e kamata'anga 'o hono pule'anga ko Pepeli, mo 'Ileke, mo 'Akata, mo Kalina, 'i he fonua ko Saina. ¹¹ Na'e 'alu atu 'a 'Asilia mei he fonua ko ia, pea ne langa 'a Ninive, mo e kolo ko Leopote, mo Kela, ¹² Mo Lisini 'i he vaha'a 'o Ninive mo Kela: ko e kolo lahi ia. ¹³ Pea na'e tupu ia Misilemi 'a Lutimi, mo 'Anamemi, mo Lehapimi, mo Nafituhemi, ¹⁴ Mo Patilusime, mo Kasiluhemi, (na'e tupu mei ai 'a Filisitia,) mo Kafitolime.

¹⁵ ¶ Pea na'e tupu ia Kēnani 'a Saitoni ko hono 'uluaki, mo Heti, ¹⁶ Mo e kakai Sepusi, mo e 'Amoli, mo e Keakasa, ¹⁷ Mo e Hevi, mo e 'Alaka, mo e Sina, ¹⁸ Mo e 'Avati, mo e Semali, mo e Hemati; pea hili ia na'e movete atu 'ae ngaahi fa'ahinga 'o Kēnani. ¹⁹ Pea ko e ngata'anga fonua 'oe kakai Kēnani na'e *fai* mei Saitoni, 'i ho'o ha'u mei Kilai ki Kesa; 'i ho'o 'alu ai ki Sotoma mo Komola, mo 'Atima, mo Sipoimi 'o a'u ki Lesa. ²⁰ Ko e ngaahi foha eni 'o Hami, 'i honau ngaahi fa'ahinga, mo e nau ngaahi lea, 'i honau ngaahi fonua, mo honau ngaahi pule'anga.

²¹ ¶ Ko Semi foki, 'aia ko e tamai 'ae fānau kotoa pē 'a 'Ipela, ko e tehina 'o Sefeti ko e lahi, na'e ai foki 'ae fānau kiate ia. ²² Ko e fānau 'a Semi; ko 'Ilami, mo 'Asuli, mo 'Afakisati, mo Luti, mo 'Elami. ²³ Pea ko e fānau 'a 'Elami; ko 'Usi, mo Uli,

mo Ketali, mo Masi. ²⁴ Pea na'e tupu ia 'Afakisati 'a Sela, pea fakatupu 'e Sela 'a 'Ipela. ²⁵ Pea na'e fanau'i kia 'Ipela 'ae ongo foha; ko e hingoa 'oe tokotaha ko Peleki: he na'e vahevahe 'ae fonua 'i hono ngaahi 'aho; pea ko e hingoa 'o hono tokoua ko Sokitani. ²⁶ Pea na'e tupu ia Sokitani 'a 'Alimotate, mo Silefi, mo Hesamevete, mo Sela, ²⁷ Mo Hatolame, mo 'Usali, mo Tikila, ²⁸ Mo 'Opale, mo 'Apimaeli, mo Sipa. ²⁹ Mo 'Ofeli, mo Havila, mo Sopapi: ko e ngaahi foha eni kotoa pē 'o Sokitani. ³⁰ Pea ko honau nofo'anga na'e *fai* mei Mesa, 'i ho' 'alu 'o a'u ki Sefa ko e mo'unga 'i hahake. ³¹ Ko e ngaahi foha eni 'o Semi, 'i honau ngaahi fa'ahinga, mo e nau ngaahi lea, mo honau ngaahi fonua, mo honau ngaahi pule'anga. ³² Ko eni 'ae ngaahi fa'ahinga 'oe ngaahi foha 'o Noa, mo honau ngaahi to'utangata, 'i honau ngaahi pule'anga: pea na'e vahe vahe 'iate kinautolu ni 'ae ngaahi pule'anga 'o māmani, hili 'ae lōmaki.

11

1 Ko e lea taha 'a māmani. 3 Ko e langa 'a Pepeli. 5 Ko e veuveuki 'ae ngaahi lea. 10 Ko e hako 'o Semi. 27 Ko e hako 'o Tela ko e tamai 'a 'Epalame. 31 Ko e 'alu 'a Tela ki Halani.

¹ Pea na'e ngutu taha pe 'a māmani kotoa, mo lea taha pe. ² Pea na'e hoko, 'i he'enu fononga mei hahake, na'a nau 'ilo ai 'ae toafa 'i he fonua ko Saina; pea nau nofo ai. ³ Pea na'a nau fepehē'aki, "Vakai, ke tau ngaohi 'ae maka'umea, pea ta'o ia ke vela 'aupito. Pea na'a nau maka 'aki 'ae maka'umea, mo nau lahe 'aki 'ae kelepu." ⁴ Pea na'a nau pehē, "Vakai, ke tau langa mo'otautolu ha

kolo mo e fale mā'olunga, kae a'u hono tu'a fale ki langi; pea tau fakaongoongoa 'a hotau hingoa, telia na'a fakamovetevete 'akitautolu ki he funga 'o māmani kotoa.” ⁵ Pea na'e hā'ele hifo 'a Sihova, ke 'afio ki he kolo mo e fale mā'olunga, 'aia na'e langa 'e he fānau 'ae tangata. ⁶ Pea na'e pehē 'e Sihova, “Vakai, 'oku taha pe 'ae kakai, pea 'oku nau lea taha pe; pea kuo nau kamata fai eni: pea ko eni, 'e 'ikai ta'ofia 'akinautolu, 'i ha me'a kuo nau fakakaukau ke fai. ⁷ Vakai, ke tau 'alu hifo, pea veuveuki 'enau lea, koe'uhi ke 'oua na'a nau fe'iloaki lea.” ⁸ Ko ia na'e fakamovetevete ai 'akinautolu 'e Sihova ki he funga 'o māmani kotoa pē: pea na'a nau tuku 'ae langa kolo. ⁹ Ko ia 'oku ui ai hono hingoa ko Pepeli; koe'uhi na'e veuveuki 'i ai 'e Sihova 'ae lea 'a māmani kotoa pē: pea na'e fakamovetevete 'akinautolu mei ai, 'e Sihova, ki he funga 'o māmani kotoa pē. ¹⁰ Ko eni 'ae ngaahi to'utangata 'o Semi na'e teau ta'u 'ae motu'a 'o Semi, pea fānau kiate ia 'a 'Afakisati 'i hono ua ta'u hili 'ae lōmaki: ¹¹ Pea na'e mo'ui 'a Semi hili 'ae fanau'i 'a 'Afakisati 'i he ta'u 'e nimangeau, pea na'e fānau kiate ia 'ae ngaahi foha mo e ngaahi 'ofefine. ¹² Pea na'e mo'ui 'a 'Afakisati 'i he ta'u 'e tolungofulu ma nima, pea fānau kiate ia 'a Sela: ¹³ Pea na'e mo'ui 'a 'Afakisati, hili 'ae fanau'i 'a Sela, 'i he ta'u 'e fāngeau ma tolu, pea fānau kiate ia 'ae ngaahi foha mo e ngaahi 'ofefine. ¹⁴ Pea na'e mo'ui 'a Sela 'i he ta'u 'e tolungofulu, pea na'e fānau kiate ia 'a 'Ipela. ¹⁵ Pea na'e mo'ui 'a Sela hili 'ae fanau'i 'a 'Ipela 'i he ta'u 'e fāngeau ma tolu, pea na'e fānau kiate ia 'ae ngaahi foha mo e ngaahi 'ofefine. ¹⁶ Pea na'e mo'ui 'a 'Ipela 'i he

ta'u 'e tolungofulu ma fā, pea na'e fānau kiate ia 'a Peleki: ¹⁷ Pea na'e mo'ui 'a 'Ipela hili 'ae fanau'i 'o Peleki, 'i he ta'u 'e fāngeau ma tolungofulu, pea na'e fānau kiate ia 'ae ngaahi foha mo e ngaahi 'ofefine. ¹⁸ Pea na'e mo'ui 'a Peleki 'i he ta'u 'e tolungofulu, pea na'e fānau kiate ia 'a Liu: ¹⁹ Pea na'e mo'ui 'a Peleki hili 'ae fanau'i 'a Liu, 'i he ta'u 'e uangeau ma hiva, pea na'e fānau kiate ia 'ae ngaahi foha mo e ngaahi 'ofefine. ²⁰ Pea na'e mo'ui 'a Liu 'i he ta'u 'e tolungofulu ma ua, pea na'e fānau kiate ia 'a Seluke: ²¹ Pea na'e mo'ui 'a Liu hili 'ae fanau'i 'a Seluke, 'i he ta'u 'e uangeau ma fitu, pea na'e fānau kiate ia 'ae ngaahi foha mo e ngaahi 'ofefine. ²² Pea na'e mo'ui 'a Seluke 'i he ta'u 'e tolungofulu, pea na'e fānau kiate ia 'a Nehoa; ²³ Pea na'e mo'ui 'a Seluke hili 'ae fanau'i 'a Nehoa 'i he ta'u 'e uangeau, pea na'e fānau kiate ia 'ae ngaahi foha mo e ngaahi 'ofefine. ²⁴ Pea na'e mo'ui 'a Nehoa 'i he ta'u 'e uofulu ma hiva, pea na'e fānau kiate ia 'a Tela: ²⁵ Pea na'e mo'ui 'a Nehoa hili 'ae fanau'i 'a Tela 'i he ta'u 'e teau ma hongofulu ma hiva, pea na'e fānau kiate ia 'ae ngaahi foha mo e ngaahi 'ofefine. ²⁶ Pea na'e mo'ui 'a Tela 'i he ta'u 'e fitungofulu, pea na'e fānau kiate ia 'a 'Epalame, mo Nehoa, mo Halani.

²⁷ ¶ Pea ko eni 'ae hako 'o Tela: na'e fānau kia Tela 'a 'Epalame, mo Nehoa, mo Halani; pea na'e fānau kia Halani 'a Lote. ²⁸ Pea na'e tomu'a pekia 'a Halani 'i he'ene tamai ko Tela, 'i he fonua na'e fanau'i ai ia, ko Ua 'i Kalitia. ²⁹ Pea na'e ma'u uaifi 'a 'Epalame mo Nehoa: ko e hingoa 'oe uaifi 'o 'Epalame ko Selai, pea ko e hingoa 'oe uaifi 'o Nehoa ko Milika, ko e 'ofefine 'o Halani, ko e tamai

'a Milika, mo e tamai 'a Isika. ³⁰ Ka na'e pa'a 'a Selai; na'e 'ikai ha'a ne tama. ³¹ Pea na'e 'ave 'e Tela 'a hono foha ko 'Epalame, mo Lote ko e foha 'o hono foha ko Halani, mo Selai ko hono 'ofefine 'i he fono, ko e uaifi 'o hono foha ko 'Epalame; pea na'a nau 'alu atu mei Ua 'i Kalitia, ke fononga ki he fonua ko Kēnani; pea na'a nau hoko ki Halani, 'o nofo ai. ³² Pea ko e ngaahi 'aho 'o Tela ko e ta'u 'e uangeau ma nima; pea na'e pekia 'a Tela 'i Halani.

12

1 Ko e ui 'ae 'Otua kia 'Epalame, pea ne tāpuaki ia 'aki 'ae tala'ofa kia Kalaisi. 4 'Oku na ō mo Lote mei Halani. 6 'Oku ne fononga ki Kēnani, 7 'Aia 'oku tala'ofa ai kiate ia 'i he me'a hā mai. 10 Ko e me'a 'i he honge 'oku 'alu ki 'Isipite. 11 Ko e manavahē, ko ia 'oku ne ui ai hono uaifi ko hono tuofefine. 14 Kuo to'o ia 'e Felo meiate ia, pea 'oku ne tukuange ia ko e me'a 'i he ngaahi hangatāmaki.

¹ Ka ko eni, kuo pehē 'e Sihova kia 'Epalame, "Alu koe 'i ho fonua, pea mei ho kāinga, pea mei he fale 'o ho'o tamai, ki ha fonua te u fakahā kiate koe: ² Pea te u fakatupu 'iate koe ha pule'anga lahi, pea te u tāpuaki 'i koe, pea ngaohi ho hingoa ke lahi; pea te ke hoko ko e tāpuaki: ³ Pea te u fakamonū'ia, 'akinautolu 'e tāpuaki 'i koe, pea fakamala'ia ia 'e kape'i koe: pea 'e monū'ia 'iate koe 'ae ngaahi fa'ahinga kotoa pē 'o māmani." ⁴ Ko ia na'e 'alu 'a 'Epalame, 'o hangē ko e folofola 'a Sihova kiate ia; pea 'alu 'a Lote mo ia: pea na'e fitungofulu ma nima ta'u 'ae motu'a 'o 'Epalame 'i he'ene 'alu mei Halani. ⁵ Pea na'e 'ave 'e 'Epalame 'a hono uaifi ko Selai, mo Lote ko e foha 'o hono tokoua, mo e nau

ngaahi me‘a kotoa pē kuo nau tānaki, mo e kakai kuo nau ma‘u ‘i Halani; pea na‘a nau ‘alu atu ke fononga ki he fonua ko Kēnani; pea na‘a nau hoko ai ki he fonua ko Kēnani.

⁶ ¶ Pea na‘e ‘alu atu ‘a ‘Epalame ‘i he fonua ki he potu ‘o Sikemi, ki he potu ‘akau‘ia ‘o Mole. Pea ko e kakai Kēnani na‘e ‘i he fonua ‘i he kuonga ko ia. ⁷ Pea na‘e hā mai ‘a Sihova kia ‘Epalame, ‘o ne pehē, “Te u foaki ‘ae fonua ni ki ho hako:” pea na‘e fokotu‘u ai ‘e ia ‘ae ‘esifeilaulau kia Sihova, ‘aia na‘e hā kiate ia. ⁸ Pea na‘e hiki ia mei ai ki ha mo‘unga ‘i he potu hahake ‘o Peteli, pea ne fokotu‘u hono fale fehikitaki, ‘oku ‘i hihifo ‘a Peteli, mo ‘Ai ‘i hahake: pea ne fokotu‘u ai ‘ae ‘esifeilaulau kia Sihova, pea ui ‘e ia ki he huafa ‘o Sihova. ⁹ Pea na‘e fononga ‘a ‘Epalame, ‘o ne kei ‘alu atu ki he feitu‘u tonga.

¹⁰ ¶ Pea na‘e hoko ‘ae hongē ‘i he fonua: pea na‘e ‘alu hifo ‘a ‘Epalame ki ‘Isipite ke nofo ai: he kuo lahi ‘ae hongē ‘i he fonua. ¹¹ Pea na‘e pehē, ‘i he‘ene hoko ‘o ofi atu ki ‘Isipite, na‘e pehē ‘e ia kia Selai ko hono uaifi, “Vakai mai, ‘oku ou ‘ilo ko e fefine hoihoifua koe ke sio ki ai: ¹² Pea ko ia, ka mamata ‘ae kakai ‘Isipite kiate koe, te nau pehē, ‘Ko hono uaifi eni:’ pea te nau tāmata‘i au, ka te nau fakamo‘ui koe. ¹³ ‘Oku ou kole kiate koe, ke ke pehē, ko hoku tuofefine koe: kae lelei ai au koe‘uhi ko koe; pea ‘e mo‘ui ‘a hoku laumālie koe‘uhi ko koe.”

¹⁴ ¶ Pea na‘e pehē, ‘i he ‘alu atu ‘a ‘Epalame ki ‘Isipite, na‘e vakai ‘e he kakai ‘Isipite ki he hoihoifua ‘aupito ‘oe fefine. ¹⁵ Na‘e mamata foki kiate ia ‘ae hou‘eiki ‘a Felo, pea na‘a nau fakaongolelei ia

kia Felo: pea na'e 'ave 'ae fefine ki he fale 'o Felo. ¹⁶ Pea na'e fai lelei 'e ia kia 'Epalame koe'uhi ko ia: pea na'a ne ma'u 'ae fanga sipi, mo e fanga manu, mo e fanga 'asi tangata, mo e kau tamaio'eiki, mo e kau kaunanga, mo e fanga 'asi fefine, mo e fanga kāmeli. ¹⁷ Pea na'e tautea 'e Sihova 'a Felo mo hono fale 'aki 'ae ngaahi hangatāmaki lahi koe'uhi ko Selai ko e uaifi 'o 'Epalame. ¹⁸ Pea na'e ui 'a Felo kia 'Epalame, 'o ne pehē, "Ko e hā eni kuo ke fai kiate au? Ko e hā na'e 'ikai ai te ke tala mai ko ho uaifi ia? ¹⁹ Ko e hā na'a ke pehē ai, 'Ko hoku tuofefine eni?' Ne u meimei ma'u ia ko e uaifi kiate au; pea ko eni, vakai ki ho uaifi, 'ave ia pea ke 'alu." ²⁰ Pea na'e fonosi 'e Felo ki he'ene kau tangata koe'uhi ko ia: pea na'a nau fekau ia ke 'alu, mo hono uaifi, mo ia kotoa pē na'a ne ma'u.

13

1 'Oku foki 'a 'Epalame mo Lote mei 'Isipite. 7 Ko e me'a 'i he alea 'oku na māvae ai. 10 'Oku 'alu 'a Lote ki Sotoma. 14 'Oku fakafo'ou 'e he 'Otua 'ae tala'ofa kia 'Epalame. 14 'Oku ne hiki ki Hepeloni, pea fokotu'u ai 'ae 'esifeilaulau.

¹ Pea na'e 'alu hake 'a 'Epalame mei 'Isipite, ko ia, mo hono uaifi, mo ia kotoa pē na'a ne ma'u, pea na'a nau ō mo Lote, ki he feitu'u tonga. ² Pea na'e koloa'ia 'aupito 'a 'Epalame 'i he fanga manu, mo e siliva, mo e koula. ³ Pea 'alu ai pe ia 'i hono fononga mei he feitu'u tonga 'o a'u ki Peteli, ki he potu na'e tu'u ai 'a hono fale fehikitaki he kamata'anga, 'i he vaha'a 'o Peteli mo 'Ai: ⁴ Ki he potu 'oe 'esifeilaulau, 'aia na'a ne tomu'a fokotu'u: pea na'e ui ai 'a 'Epalame ki he huafa 'o Sihova.

5 ¶ Pea na'e ma'u 'e Lote foki, 'aia na'e ō mo 'Epalame, 'ae fanga sipi, mo e fanga manu, mo e ngaahi fale fehikitaki. 6 Pea na'e si'i 'ae fonua kiate kinaua ke na nofo fakataha: he na'e lahi 'aupito 'ena me'a, ko ia na'e 'ikai ai te na fa'a nofo fakataha. 7 Pea na'e ai ha kē 'i he kau tauhimanu 'a 'Epalame mo e kau tauhimanu 'a Lote: pea na'e kei nofo 'ae kakai Kēnani mo e kau Pelisi 'i he fonua, 'i he kuonga ko ia. 8 Pea na'e pehē 'e 'Epalame kia Lote, "Oku ou kole kiate koe, ke 'oua na'a ai ha kē 'iate kitaua, pe 'i he'eku kau tauhimanu mo ho'o kau tauhimanu; he 'oku ta kāinga. 9 'Ikai 'oku 'i ho 'ao 'ae fonua kotoa? 'Oku ou kole kiate koe, ke mavahe koe 'iate au: kapau te ke 'i he to'ohema pea te u 'alu au ki he to'omata'u; pea kapau te ke 'alu ki he to'omata'u, pea te u 'alu au ki he to'ohema." 10 Pea na'e sio hake 'a Lote, pea vakai 'e ia ki he fonua fakalelei kotoa pē 'o Sioatani, kuo lahi 'ae vai 'i he potu kotoa pē. 'I he te'eki ke faka'auha 'e Sihova 'a Sotoma mo Komola, na'e hangē ia ko e ngoue 'a Sihova, 'o tatau mo e fonua ko 'Isipite, 'i he halaifonua ki Soa. 11 Pea na'e fili 'e Lote ma'ana, 'ae fonua tokalelei kotoa pē 'o Sioatani; pea fononga 'a Lote ki he feitu'u hahake: pea na'e fakamāvae 'akinaua. 12 Na'e nofo 'a 'Epalame 'i he fonua ko Kēnani, pea nofo 'a Lote 'i he ngaahi kolo 'oe tokalelei, pea na'a ne fokotu'u hono fale fehikitaki ke hanga ki Sotoma. 13 Ka na'e kovi 'ae kakai 'o Sotoma, pea angahala 'aupito 'i he 'ao 'o Sihova.

14 ¶ Pea na'e folofola 'a Sihova kia 'Epalame, hili 'ae māvae 'a Lote meiate ia, "Tangaki hake ni ho mata, pea sio mei he potu 'oku ke 'i ai ki he

tokelau mo e tonga, pea ki he hahake, mo hihifo:
¹⁵ He ko e fonua kotoa pē 'oku ke mamata ai, te u foaki ia kiate koe, pea ki ho hako 'o lauikuonga.
¹⁶ Pea te u fakatupu ho hako ke hangē ko e efu 'oe kelekele: pea kapau 'e fa'a lau 'e ha tangata 'ae efu 'oe kelekele, pehē, 'e lau foki 'a ho hako. ¹⁷ Tu'u hake, pea 'alu atu 'i he fonua, 'i hono lōloa mo hono māukupu 'o ia he te u foaki ia kiate koe." ¹⁸ Pea na'e toki hiki 'e 'Epalame hono fale fehikitaki, pea ha'u 'o nofo 'i he fonua tokalelei 'o Mamili, 'aia 'oku 'i Hepeloni, pea na'e fokotu'u ai 'ae 'esifeilaulau kia Sihova.

14

1 'Oku tau'i 'e he ngaahi tu'i 'e toko fā 'ae toko nima. 12 'Oku 'ave 'a Lote ko e pōpula. 14 'Oku faka-haofi ia 'e 'Epalame. 18 'Oku tāpuaki'i 'a 'Epalame 'e Melekiseteki. 20 'Oku 'atu 'e 'Epalame 'ae tukupau kiate ia. 22 'I he ma'u 'e he'ene kautau honau 'inasi, 'oku ne 'atu ki he tu'i 'o Sotoma 'ae toenga.

¹ Pea na'e hoko 'i he ngaahi 'aho 'o 'Amilafeli ko e tu'i 'o Saina, mo 'Alioke ko e tu'i 'o 'Ilasa, mo Kitaleoma. Ko e tu'i 'o 'Ilami, mo Titale ko e tu'i 'oe ngaahi pule'anga; ² Na'a nau tau mo Pila ko e tu'i 'o Sotoma, mo Pilisa ko e tu'i 'o Komola, mo Sinape ko e tu'i 'o 'Atima, mo Semipa ko e tu'i 'o Sepoimi, mo e tu'i 'o Pila 'aia 'oku ui ko Soa. ³ Na'e kātoa fakataha 'akinautolu kotoa pē 'i he tele'a 'o Sitimi, 'aia ko e tahi māsima. ⁴ Na'a nau tauhi kia Kitaleoma 'i he ta'u 'e hongofulu ma ua, pea nau angatu'u 'i hono hongofulu ma tolu 'oe ta'u. ⁵ Pea na'e ha'u 'a Kitaleoma 'i hono hongofulu ma fā 'oe ta'u, mo e ngaahi tu'i na'e 'iate ia, pea taa'i 'ae

kakai Lifeime 'i 'Asitelote Kaneime, mo e kakai Susi 'i Hami, mo e kakai Imime 'i Seva Kiliateimi, ⁶ Mo e kau Hoa 'i honau mo'unga ko Seia, 'o a'u ki 'Eli-Pelani, 'aia 'oku ofi ki he toafa. ⁷ Pea na'a nau liu mai, 'o hoko ki 'Eni-Misipate, 'aia ko Ketesi, 'o nau taa'i 'ae fonua kotoa pē 'oe kakai 'Amaleki, mo e kakai 'Amoli foki, 'aia na'e nofo 'i Hesisone Tamali. ⁸ Pea na'e 'alu atu 'ae tu'i 'o Sotoma, mo e tu'i 'o Komola, mo e tu'i 'o 'Atima, mo e tu'i 'o Sepoime, mo e tu'i 'o Pila ('a ia ko Soa;) pea nau tali tau kiate kinautolu 'i he tele'a 'o Sitimi; ⁹ Kia Kitaleoma ko e tu'i 'o 'Ilami, mo Titale ko e tu'i 'oe ngaahi pule'anga, mo 'Amilafeli ko e tu'i 'o Saina, mo 'Alioke ko e tu'i 'o 'Ilasa; ko e tu'i 'e toko fā ki he toko nima. ¹⁰ Pea na'e fonu 'ae tele'a 'o Sitimi 'i he ngaahi luo kelepulu: pea na'e hola 'ae ngaahi tu'i 'o Sotoma mo Komola pea hinga 'i ai; pea ko kinautolu na'e toe na'a nau hola ki he mo'unga. ¹¹ Pea na'a nau veteki 'ae koloa kotoa pē 'o Sotoma mo Komola, mo e me'akai kotoa pē 'i ai, pea nau 'alu. ¹² Pea na'a nau 'ave 'a Lote, ko e foha 'oe tokoua 'o 'Epalame, 'aia na'e nofo 'i Sotoma, mo 'ene ngaahi me'a, pea nau 'alu.

¹³ ¶ Pea na'e ha'u 'ae tokotaha na'e hao 'o fakahā kia 'Epalame ko e Hepelū; he na'e nofo ia 'i he potu tokalelei 'o Mamili, ko e tangata 'Amoli, ko e tokoua 'o 'Esikoli, mo e tokoua 'o 'Aneli; pea na'a nau kau taha pe mo 'Epalame. ¹⁴ Pea kuo fanongo 'a 'Epalame kuo 'ave pōpula 'a hono kāinga, pea ne tuku 'ae mahafutau ki hono kau nofo'anga na'e tupu 'i hono fale, ko e toko tolungeau mo e toko hongofulu ma toko valu, pea ne tuli 'akinautolu ki Tani. ¹⁵ Pea ne vahevahe 'akinautolu, 'aia mo hono kau nofo'anga 'i he po'uli, pea ne te'ia

‘akinautolu, ‘o ne tuli ‘akinautolu ki Hopa, ‘aia ‘oku tu‘u ki he to‘ohema ‘o Tamasikusi. ¹⁶ Pea na‘a ne toe ma‘u ‘ae koloa kotoa pē, pea ne toe ‘omi ‘a hono kāinga ko Lote, mo ‘ene ngaahi me‘a mo e kau fefine mo e kakai.

¹⁷ ¶ Pea na‘e ‘alu ‘ae tu‘i ‘o Sotoma ke fakafe-
taulaki kia ‘Epalame ‘i he‘ene liu mai mei he taa‘i
‘a Kitaleoma mo e ngaahi tu‘i, na‘e ‘iate ia ‘i he
tele‘a ‘o Seve, ‘aia ko e tele‘a ‘oe tu‘i. ¹⁸ Pea ‘omi ‘e
Melekiseteki ko e tu‘i ‘o Selemi ‘ae mā mo e uaine:
pea ko e taula‘eiki ia ‘oe ‘Otua fungani mā‘olunga.
¹⁹ Pea na‘a ne tāpuaki ia ‘o pehē, “‘Oku monū‘ia ‘a
‘Epalame, ‘i he ‘Otua fungani mā‘olunga ‘aia ‘oku
‘o‘ona ‘ae langi mo māmani. ²⁰ Pea ke monū‘ia mo
e ‘Otua fungani mā‘olunga, ‘aia kuo ne tuku ho
ngaahi fili ki ho nima. Pea na‘a ne tukuhau kiate
ia, ‘i he me‘a kotoa pē.” ²¹ Pea pehē ‘e he tu‘i ‘o So-
toma kia ‘Epalame, “Tuku mai kiate au ‘ae kakai,
pea ke to‘o ma‘au ‘ae ngaahi me‘a.” ²² Pea talaange
‘e ‘Epalame ki he tu‘i ‘o Sotoma, “Na‘aku hiki hoku
nima kia Sihova, ko e ‘Otua fungani mā‘olunga,
‘oku ‘o‘ona ‘ae langi, mo māmani, ²³ Koe‘uhi ‘e ‘ikai
te u to‘o ha fo‘i lou filo pe ha nono‘o ‘oe topuva‘e,
pea ‘e ‘ikai te u to‘o ha me‘a ‘e taha meiate koe, telia
na‘a pehē ‘e koe, ‘Kuo u fakakoloa‘ia ‘a ‘Epalame.’
²⁴ Ka ko e me‘a kuo kai ‘e he kau talavou, pea mo
e ‘inasi ki he kau tangata na‘a mau o mo au, ko
‘Aneli, mo ‘Esikoli, mo Mamili; tuku ke nau to‘o
honau ‘inasi.”

15

*1 ‘Oku tokoni ‘e he ‘Otua ‘a ‘Epalame, 2 ‘Oku lāunga
‘a ‘Epalame koe‘uhi ‘oku ‘ikai hano foha ‘e hoko. 4
‘Oku faka‘ilo ‘e he ‘Otua kiate ia ‘e ‘i ai hono foha*

pea 'e fakatokolahi hono hako. 6 'Oku tonuhia 'a 'Epalame 'i he tui. 7 'Oku toe tala'ofa ki Kēnani, pea 'oku fakamo'oni 'aki 'ae faka'ilonga mo e me'a hā mai.

¹ Pea hili 'ae ngaahi me'a ni, na'e ha'u 'ae folofola 'a Sihova kia 'Epalame 'i he me'a hā mai 'o pehē, "Oua na'a ke manavahē 'Epalame: ko ho unga'anga au, mo ho totongi lahi 'aupito." ² Pea pehēange 'e 'Epalame, "E Sihova ko e 'Otua, ko e hā te ke foaki kiate au, he 'oku ou masiva fānau, pea ko e tauhi 'o hoku 'api, ko e 'Eliesa ni 'o Tamasikusi?" ³ Pea pehē 'e 'Epalame, "Vakai, na'e 'ikai te ke foaki kiate au ha hako; pea vakai, ko e taha na'e fānau 'i hoku fale, ko hoku hoko ia." ⁴ Pea 'iloange, na'e folofola mai 'a Sihova kiate ia, 'o pehē, "Oku 'ikai ko ho hoko ia: ka ko ia 'e tupu mei ho fatu 'o'ou ko ho hoko ia." ⁵ Pea ne taki atu ia kitua'ā, 'o ne pehē, "Hanga hake ni ki he langi, 'o lau 'ae ngaahi fetu'u, 'o kapau te ke fa'a lau ia; pea ne pehē kiate ia, E tatau mo ia ho hako." ⁶ Pea na'e tui ia kia Sihova; pea na'e lau ia kiate ia, ko e mā'oni'oni. ⁷ Pea na'a ne pehē kiate ia, "Ko au ko Sihova, na'aku 'omi koe mei Ua, 'i Kalitia, ke foaki kiate koe 'ae fonua ni, ke ke ma'u mo'ou." ⁸ Pea ne pehē 'e ia, "E Sihova ko e 'Otua, te u 'ilo 'i he ha te u ma'u ia?" ⁹ Pea ne pehē kiate ia, "To'o mai ma'aku 'ae pulu fefine mui 'oku tolu ta'u hono motu'a, mo e kosi fefine 'oku tolu ta'u hono motu'a, mo e sipitangata 'oku tolu ta'u hono motu'a, mo e kulukulu mo e lupe mui." ¹⁰ Pea ne to'o 'ae ngaahi me'a ni kotoa pē, 'o ne fahiua 'akinautolu, 'o tuku fakaholo 'ae ngaahi konga kotoa pē, ka na'e 'ikai te ne fahi'i 'ae fanga manupuna. ¹¹ Pea 'i he lolofa mai 'ae

fanga manupuna ki he ngaahi ‘anga‘anga, na‘e fakahēhē ia ‘e ‘Epalame. ¹² Pea ‘i he kamata tō ‘ae la‘ā, na‘e hoko ‘ae mohe ma‘u kia ‘Epalame: pea vakai na‘e tō kiate ia ‘ae fu‘u manavahē ‘oe fakapo‘uli lahi. ¹³ Pea na‘e pehē kia ‘Epalame, “Ke ke ‘ilo pau eni, ‘e nofo ‘āunofa ho hako ‘i ha fonua ‘oku ‘ikai ‘onautolu, pea te nau tauhi ‘akinautolu; pea te nau fakamamahi ‘akinautolu ‘i he ta‘u ‘e fāngeau. ¹⁴ Pea ko e pule‘anga ko ia te nau ngāue ki ai, te u fakamaau‘i foki: pea hili ia te nau ha‘u mei ai mo e koloa lahi. ¹⁵ Pea te ke ‘alu koe ki ho‘o ngaahi tamai ‘i he fiemālie: ‘e pekia koe ‘oka ke ka motu‘a lelei. ¹⁶ Pea ‘i hono fā ‘oe to‘utangata te nau toe ha‘u ki heni; he ‘oku te‘eki ai fonu ‘ae angahala ‘ae kakai ‘Amoli.” ¹⁷ Pea ‘i he tō ‘ae la‘ā pea po‘uli, vakai, na‘e ‘i ai ‘ae afi kakaha kuo kohu, mo e maama ulu na‘e ‘alu ‘i he vaha‘a ‘oe ngaahi konga *manu*. ¹⁸ ‘I he ‘aho ko ia na‘e fai ‘e Sihova ‘ae fuakava mo ‘Epalame, ‘o pehē, “Kuo u tuku ki ho hako ‘ae fonua ni, mei he vaitafe ‘o ‘Isipite ‘o a‘u ki he vaitafe lahi, ‘aia ko e ‘Iufaletesi. ¹⁹ Ko e kakai Kena, mo e kakai Kenisai mo e kakai Katimona. ²⁰ Mo e kakai Heti, mo e kakai Pelisi, mo e kakai Lifeime, ²¹ Mo e kakai ‘Amoli, mo e kakai Kēnani, mo e kakai Kilikesa, mo e kakai Sepusi.”

16

1 ‘Oku pa‘a ‘a Selai, pea ‘oku ne foaki ‘a Heka‘ā kia ‘Epalame. 4 ‘I he hoko ‘ae tautea kia Heka‘ā, ko e me‘a ‘i he‘ene taukae‘i ‘a hono ‘eiki fefine, ‘oku ne hola. 7 ‘Oku fekau ia ‘e ha ‘āngelo ke ne foki atu ‘o fakavaivai‘i ia. 11 ‘Oku ne faka‘ilo kiate ia ‘a ‘ene tama. 15 ‘Oku fā‘ele‘i ‘a ‘Isime‘eli.

¹ Pea ko Selai, ko e uaifi 'o 'Epalame, na'e 'ikai si'i ha'ane fānau; ka na'e 'iate ia 'ae kaunanga, ko e fefine 'Isipite, ko Heka'ā hono hingoa. ² Pea na'e lea 'a Selai kia 'Epalame, "Vakai mai, kuo ta'ofi au 'e Sihova, ke 'oua na'aku fānau; pea 'oku ou tala atu kiate koe, ke ke 'alu ki he'eku kaunanga; hei'ilo te u ma'u 'ae fānau 'iate ia. Pea na'e tokanga 'a 'Epalame ki he lea 'a Selai. ³ Pea 'ave 'e Selai, ko e uaifi 'o 'Epalame, 'ene kaunanga ko Heka'ā ko e 'Isipite 'o ne 'atu ia ki hono husepāniti ko 'Epalame ke uaifi 'aki, hili 'enau nofo 'i he fonua ko Kēnani, 'i he ta'u 'e hongofulu."

⁴ ¶ Pea na'e 'alu ia kia Heka'ā, pea feitama ia; pea 'i he'ene 'ilo ia 'oku ne feitama, na'a ne taukae'i hono 'eiki fefine 'i hono mata. ⁵ Pea pehē 'e Selai kia 'Epalame, "Ke 'iate koe 'eku mamahi: Na'aku foaki 'eku kaunanga ki ho fatafata: pea kuo mamata ia kuo feitama, peau kovi leva 'i hono mata: ke fakamaau 'e Sihova 'iate kitaua." ⁶ Ka na'e pehē 'e 'Epalame kia Selai, "Vakai, 'oku 'i ho nima ho'o kaunanga; ke ke fai kiate ia ho'o fa'iteliha." Pea 'i he fai fakamālohi 'e Selai kiate ia, na'a ne hola ia mei hono 'ao. ⁷ Pea 'ilo ia 'e he 'āngelo 'a Sihova 'o ofi ki ha vai 'i he toafa, 'ae vai 'oku 'i he hala ki Sua. ⁸ Pea ne pehē, "Heka'ā, ko e kaunanga 'a Selai, Kuo ke ha'u mei fē? Pea te ke 'alu ki fē?" Pea pehēange 'e ia, "'Oku ou hola mei he 'ao 'o 'eku fine'eiki ko Selai." ⁹ Pea pehē 'e he 'āngelo 'a Sihova kiate ia. "Toe 'alu ki ho fine'eiki, mo ke fakavaivai'i koe kiate ia." ¹⁰ Pea pehē 'e he 'āngelo 'a Sihova kiate ia, "Te u fakatupu ho hako ke tokolahi 'aupito, pea 'e 'ikai fa'a lau hono tokolahi." ¹¹ Pea pehē 'e he 'āngelo 'a Sihova kiate ia, "Vakai, 'oku ke

feitama, pea te ke fā‘ele‘i ‘ae tama, pea te ke ui hono hingoa ko ‘Isime‘eli; “he kuo ongo‘i ‘e Sihova ‘a ho‘o mamahi.” ¹² Pea ‘e hoko ia ko e tangata hehengi; ‘e hiki hake ‘e ia hono nima ki he tangata kotoa pē, pea ‘e hiki hake ‘e he tangata kotoa pē hono nima kiate ia; pea ‘e nofo ia ‘i he ‘ao ‘o hono kāinga kotoa pē.” ¹³ Pea na‘a ne ui ‘ae huafa ‘o Sihova na‘e folofola kiate ia, “Ko e ‘Otua koe ‘oku ke ‘afio‘i au: he na‘a ne pehē, ‘He ‘ikai foki kuo u siofia ia ‘aia ‘oku ‘afio kiate au?’ ” ¹⁴ Ko ia ‘oku ui ai ‘ae vai ko ia, “ko Pea-Lehai-Lo‘ai;” vakai ‘oku tu‘u ia ‘i he vaha‘a ‘o Ketesi mo Peleti.

¹⁵ ¶ Pea na‘e fanau‘i ‘e Heka‘ā ‘ae tama kia ‘Epalame; pea ui ‘e ‘Epalame hono foha, na‘e fanau‘i ‘e Heka‘ā, ko ‘Isime‘eli. ¹⁶ Pea na‘e valun-gofulu ma ono ta‘u ‘ae motu‘a ‘o ‘Epalame ‘i he fanau‘i ‘e Heka‘ā ‘a ‘Isime‘eli kia ‘Epalame.

17

1 ‘Oku fakafou ‘e Sihova ‘ae fuakava. 5 ‘Oku fakakehe ‘ae hingoa ‘o ‘Epalame ko e faka‘ilonga ‘oe tāpuaki lahi hake. 10 ‘Oku tu‘utu‘uni ‘ae kamu. 15 ‘Oku fakakehe ‘ae hingoa ‘o Selai, pea ‘oku tāpuekina ia. 17 ‘Oku faka‘ilo ‘a ‘Aisake. 23 ‘Oku kamu ‘a ‘Epalahame mo ‘Isime‘eli.

¹ Pea ‘i he hivangofulu ma hiva ta‘u ‘oe motu‘a ‘o ‘Epalame na‘e hā mai ‘a Sihova kia ‘Epalame, ‘o ne pehē kiate ia, “Ko au, ko e ‘Otua Māfimafi; ke ke ‘eve‘eva ‘i hoku ‘ao, pea ke haohaoa. ² Pea te u fai ‘a ‘eku fuakava ‘iate koe mo au, pea te u fakatokolahi ‘aupito koe.” ³ Pea tō fo‘ohifo ‘a ‘Epalame ki he kelekele pea folofola ‘ae ‘Otua kiate ia, ‘o pehē; ⁴ “Ko au eni, Vakai, ‘oku ‘iate koe ‘eku fuakava,

pea te ke hoko ko e tamai ki he ngaahi pule'anga lahi; ⁵ Pea 'e 'ikai toe ui ho hingoa ko 'Epalame, ka ko 'Epalahame ho hingoa, he kuo u ngaohi koe "ko e tamai ki he ngaahi pule'anga lahi." ⁶ Pea te u ngaohi koe ke ke tupu 'o tokolahi 'aupito, pea te u ngaohi 'ae ngaahi pule'anga lahi 'iate koe, pea 'e tupu 'ae ngaahi tu'i 'iate koe. ⁷ Pea te u fakamaau 'eku fuakava kiate koe, mo ho hako 'e tupu 'iate koe 'amui, 'i he'enu ngaahi to'utangata, ko e fuakava ta'engata, ke u 'iate koe, ko e 'Otua, pea ki ho hako ki mui 'iate koe. ⁸ Pea te u foaki kiate koe, pea mo ho hako 'e hoko mo koe, 'ae fonua 'oku ke 'āunofo ki ai, 'io 'ae fonua kotoa pē 'o Kēnani, ko e tofi'a ta'engata; pea teu 'iate kinautolu ko honau 'Otua."

⁹ ¶ Pea pehē 'e he 'Otua kia 'Epalahame, "Ko ia te ke tauhi ai 'eku fuakava, 'a koe mo ho hako 'e hoko mo koe 'i honau ngaahi to'utangata. ¹⁰ Ko eni 'a 'eku fuakava, 'aia te mou tauhi, kiate au mo kimoutolu mo ho hako 'e tupu 'amui 'iate koe; E kamu 'ae tamasi'i tangata kotoa pē 'oku 'iate kimoutolu. ¹¹ Pea te mou kamu 'ae kili 'o homou potu; pea ko e faka'ilonga ia 'oe fuakava kiate au mo kimoutolu. ¹² Pea ko ia 'iate kimoutolu 'oku 'aho valu hono motu'a 'e kamu ia, 'ae tama tangata kotoa pē 'i homou ngaahi to'utangata, ko ia kuo fanau'i ho fale, mo ia 'oku 'ikai 'i ho'o fānau, ka kuo fakatau'aki ho'o koloa mei he muli. ¹³ Ko ia 'e tupu 'i ho fale, mo ia kuo fakatau'aki ho'o koloa ke ke kamu ia; pea 'e 'i homou sino 'eku fuakava, ko e fuakava ta'engata ia. ¹⁴ Pea ko e tamasi'i ta'ekamu, 'e motuhi 'ae laumālie ko ia mei hono kakai; he kuo ne si'aki 'eku fuakava."

¹⁵ ¶ Pea na'e pehē 'e he 'Otua kia 'Epalahame,

“Pea koe‘uhi ko Selai ko ho uaifi, ‘e ‘ikai te ke ui hono hingoa ko Selai, ka ko Sela hono hingoa. ¹⁶ Pea te u tāpuaki ia, ‘o tuku kiate koe ‘ae foha ‘iate ia; ‘io, te u tāpuaki ia, pea ‘e hoko ia, ko e fa‘ē ki he ngaahi pulē‘anga; ‘e tupu ‘iate ia ‘ae ngaahi tu‘i ‘oe kakai.” ¹⁷ Pea tō fo‘ohifo ai ‘a ‘Epalahame ki he kelekele pea kata, ‘o ne pehē ‘i hono loto, “E tupu ha tama ‘iate ia ‘oku teau ta‘u hono motu‘a? Pea ‘e feitama ‘a Sela, ‘aia ‘oku hivangofulu hono ta‘u? ¹⁸ Pea pehēange ‘e ‘Epalahame ki he ‘Otua, ‘ofa ke mo‘ui ‘a ‘Isime‘eli ‘i ho ‘ao.” ¹⁹ Pea pehē ‘e he ‘Otua, “Ko e mo‘oni ‘e fanau‘i ‘e ho uaifi ko Sela, ha tama kiate koe; pea te ke ui hono hingoa ko ‘Aisake: pea te u fakamaau ‘eku fuakava kiate ia, ko e fuakava ta‘engata pea mo hono hako ‘e hoko mo ia. ²⁰ Pea koe‘uhi ko ‘Isime‘eli, kuo u fanongo kiate koe; “Vakai, kuo u tāpuaki ia, pea te u ngaohi ke tokolahi ‘aupito ia; te ne fakatupu ‘ae ‘eiki ‘e toko hongofulu ma toko ua, pea te u ngaohi ia ko e pulē‘anga lahi. ²¹ Ka ko ‘eku fuakava te u fakamaau ia kia ‘Aisake, ‘aia ‘e fanau‘i ‘e Sela kiate koe, ‘i he kuonga totonu ‘i he ta‘u ‘e hoko mai ni.” ²² Pea ngata ai ‘ene lea kiate ia, pea hā‘ele hake ‘ae ‘Otua mea ‘Epalahame.

²³ ¶ Pea ‘ave ‘e ‘Epalahame hono foha ko ‘Isime‘eli, mo kinautolu kotoa pē na‘e fā‘ele ‘i hono fale, mo kinautolu kotoa pē na‘e fakatau‘aki ‘ene koloa: ‘ae tama tangata kotoa pē ‘i he fale ‘o ‘Epalahame; ‘o ne kamu ‘akinautolu ‘i he ‘aho ko ia, ‘o hangē ko ia na‘e folofola‘aki ‘e he ‘Otua kiate ia. ²⁴ Pea na‘e hivangofulu ma hiva ta‘u ‘ae motu‘a ‘o ‘Epalahame, ‘i hono kamu. ²⁵ Pea na‘e hongofulu ma tolu ta‘u hono foha ko ‘Isime‘eli, ‘i

he kamu 'ae kili 'o hono potu. ²⁶ 'I he 'aho pe taha ko ia na'e kamu ai 'a 'Epalahame mo hono foha ko 'Isime'eli, ²⁷ Pea mo e tangata kotoa pē 'o hono fale, na'e tupu 'i hono fale, pe fakatau'aki 'ene koloa mei he muli, na'a nau kamu kotoa pē mo ia.

18

1 'Oku tali 'e 'Epalahame 'ae kau 'āngelo 'e toko tolu. 9 Kuo valokia 'a Sela ko e me'a 'i he'ene kata 'i he tala'ofa fo'ou. 17 'Oku fakahā kia 'Epalahame 'ae faka'auha 'o Sotoma. 23 'Oku hūfia 'e 'Epalahame 'ae kakai 'o ia.

¹ Pea na'e hā mai 'a Sihova kiate ia 'i he fonua 'o Mamili, 'i he'ene nofo 'i he matapā 'oe fale fehikitaki 'i he pupuha 'oe 'aho. ² Pea hanga hake 'e ia hono mata 'o sio, pea vakai, 'oku tutu'u mai 'ae tangata 'e toko tolu kiate ia: pea 'i he'ene mamata ki ai, na'a ne lele mei he matapā 'oe fale fehikitaki, ke fakafetaulaki kiate kinautolu, pea na'e punou hifo ia ki he kelekele, ³ 'O ne pehē, "Ko hoku 'Eiki, ko eni, kapau kuo u ma'u 'ae lelei 'i ho 'ao, 'ofa ke 'oua na'a ke 'alu mei ho'o tamaio'eiki. ⁴ Tuku ke 'omi ha vai si'i, pea fufulu homou va'e, pea mou mālōlō 'i he lolo 'akau. ⁵ Pea te u 'omi hā kongā mā, pea fakafiemālie homou loto; pea hili ia te mou 'alu; he ko ia kuo mou ha'u ai ki ho'omou tamaio'eiki." Pea na'a nau pehē, "Ke ke fai 'o hangē ko ho'o lea." ⁶ Pea 'alu fakato'oto'o 'a 'Epalahame ki he fale, kia Sela 'o ne pehē, "Teuteu fakavave 'ae fua 'e tolu 'oe mahoa'a lelei 'o natu ia, 'o ngaohi 'aki 'ae ngaahi fo'i mā, pea ta'o ia 'i he ngoto'umu. ⁷ Pea lele 'a 'Epalahame ki he fanga manu, 'o ne to'o mei ai 'ae 'uhiki pulu molu mo lelei, 'o ne 'atu ia ki ha talavou pea na'a ne

fakato‘oto‘o ‘a hono ngaohi. ⁸ Pea ne to‘o mai ‘ae pota, mo e hu‘ahuhu, pea mo e ‘uhiki pulu na‘a ne ngaohi, ‘o ne tuku ia ‘i honau ‘ao; pea tu‘u ia ‘o ofi kiate kinautolu ‘i he lolo ‘akau, pea na‘a nau kai.”

⁹ ¶ Pea nau pehē kiate ia, “Ko e fē ‘a Sela, ko ho uaifi?” Pea pehēange ‘e ia, “Vakai, ‘oku ‘i he fale fehikitaki ia.” ¹⁰ Pea ne pehē, “Ko e mo‘oni te u toe ha‘u kiate koe, ‘i he kuonga totonu; pea vakai, ‘e ma‘u ‘e ho uaifi ko Sela, ha tama.” Pea na‘e ongo‘i ‘e Sela ‘i he matapā ‘oe fale fehikitaki, ‘aia na‘e ‘i hono tu‘a. ¹¹ Pea na‘e motu‘a ‘a ‘Epalahame mo Sela, pea na‘e lahi hona ta‘u: na‘e ‘ikai kei ia Sela ‘ae anga ‘oe fefine. ¹² Ko ia na‘e katakata loto ai ‘a Sela, ‘o pehē, “He ko e mo‘oni, te u nekeneka au, ka kuo u motu‘a, pea kuo motu‘a mo ‘eku ‘eiki foki?” ¹³ Pea folofola ‘a Sihova kia ‘Epalahame, ‘o pehē, “Ko e hā na‘e kata ai ‘a Sela, ‘o pehē, ‘Ko e mo‘oni koā te u fanau‘i ha tama ‘eau ka kuo u motu‘a?” ¹⁴ He ‘oku ai ha me‘a ‘e taha ‘oku faingata‘a kia Sihova? ‘I he kuonga kuo kotofa te u toe ha‘u kiate koe, pea ‘e ma‘u ‘e ho uaifi ko Sela ‘ae tama.” ¹⁵ Pea fakafisi ‘a Sela ‘o pehē, “Na‘e ‘ikai te u kata;” he na‘a ne manavahē. Pea ne pehē, “‘ikai, ka na‘a ke kata pe.”

¹⁶ ¶ Pea tu‘u hake ‘ae kau tangata mei ai, pea hanga atu ki Sotoma, pea ‘alu ‘a ‘Epalahame mo kinautolu, ke moimoi‘i ‘akinautolu ‘i he hala. ¹⁷ Pea pehē ‘e Sihova, “He te u fufū mei ‘a ‘Epalahame ‘ae me‘a te u fai? ¹⁸ He ko e mo‘oni ‘e hoko ‘a ‘Epalahame ko e pule‘anga lahi mo mālohi ‘aupito, pea ‘e monū‘ia ‘iate ia ‘ae ngaahi pule‘anga kotoa pē ‘o māmani. ¹⁹ He ‘oku ou ‘ilo‘i ia, te ne fekau ‘ene fānau mo hono kau nofo‘anga kotoa pē

tuku fakaholo, pea te nau ‘alu ‘i he hala ‘o Sihova, ke fai ‘ae angatonu, mo e fakamaau: koe‘uhi ke fakahoko ‘e Sihova kia ‘Epalahame, ‘aia kotoa pē kuo ne lea ‘aki kiate ia.”²⁰ Pea pehē ‘e Sihova, “Koe‘uhi kuo lahi ‘ae tangi ‘a Sotoma mo Komola, pea kuo hoko ‘o kovi ‘aupito ‘enau angahala;²¹ Ko ia te u ‘alu hifo ni, ‘o mamata, pe kuo nau fai kotoa pē, ‘o hangē ko e tangi ‘o ia, ‘aia kuo a‘u mai kiate au: pea kapau ‘e ‘ikai, pea te u ‘ilo.”²² Pea na‘e hanga atu mei ai ‘ae mata ‘oe ongo tangata ke na ‘alu atu ki Sotoma: ka na‘e kei tu‘u pe ‘a ‘Epalahame ‘i he ‘ao ‘o Sihova.

²³ ¶ Pea ‘unu‘unu atu ke ofi ‘a ‘Epalahame, ‘o ne pehē, “Pea te ke faka‘auha fakataha ‘ae angatonu mo e angahala? ²⁴ Na‘a ‘oku ‘i he kolo ‘ae angatonu ‘e toko nimangofulu: pea te ke faka‘auha foki, ka ‘e ‘ikai fakamo‘ui ‘ae potu, koe‘uhi ko e angatonu ‘e toko nimangofulu ‘oku ‘i ai? ²⁵ Ke mama‘o ‘iate koe ha fai pehē, ke tāmata‘i ‘ae angatonu fakataha mo e angahala, pea ke fakatatau ‘ae angatonu ki he angahala, ke mama‘o ia ‘iate koe: ‘ikai ‘e fai totonu ‘ae Fakamaau ‘o māmani kotoa pē?” ²⁶ Pea pehē ‘e Sihova, “Kapau te u ‘ilo ‘i Sotoma ‘ae angatonu ‘e toko nimangofulu, te u fakamo‘ui ‘ae potu kotoa pē koe‘uhi ko kinautolu.” ²⁷ Pea lea ‘a ‘Epalahame ‘o ne pehē, “Vakai, ko eni kuo u lea au kia Sihova, ka ko e efu, mo e efuefu pe au: ²⁸ Pea kapau ‘e ‘ikai ‘i ai ‘ae toko nima ‘i he toko nimangofulu ‘oku angatonu: pea te ke faka‘auha ‘ae kolo kotoa pē, koe‘uhi ko e toko nima? Pea pehē ‘e ia, kapau te u ‘ilo ‘i ai ‘ae toko fāngofulu ma toko nima, ‘e ‘ikai te u faka‘auha ia.” ²⁹ Pea ne toe lea kiate ia,

‘o pehē, “Pea kapau ‘e ‘ilo ‘i ai ‘ae toko fāngofulu.” Pea pehē ‘e ia, “E ‘ikai te u fai ia, koe‘uhi koe toko fāngofulu ko ia.” ³⁰ Pea pehē ‘e ia kiate ia, “Ofa ke ‘oua na‘a houhau ‘a Sihova, pea te u lea: Kapau ‘e ‘ilo ‘i ai ‘ae toko tolungofulu.” Pea pehēange ‘e ia, “E ‘ikai te u fai ia, ‘o kapau te u ‘ilo ‘i ai ‘ae toko tolungofulu.” ³¹ Pea pehē ‘e ia, “Vakai, kuo u lea ni kia Sihova: Kapau ‘e ‘ilo ‘i ai ‘ae toko uofulu.” Pea pehē ‘e ia, “E ‘ikai te u faka‘auha ia koe‘uhi ko e toko uofulu ko ia.” ³² Pea pehē ‘e ia, “Ofa ke ‘oua na‘a houhau ‘a Sihova, pea te u lea ni ‘o tā tu‘o taha pe; Kapau ‘e ‘ilo ‘i ai ‘ae toko hongofulu.” Pea pehē ‘e ia, “E ‘ikai te u faka‘auha ia, koe‘uhi ko e toko hongofulu ko ia.” ³³ Pea hā‘ele atu ai ‘a Sihova ‘i hono hala, hili ‘ena alea mo ‘Epalahame; pea liu mai ‘a ‘Epalahame ki hono potu.

19

1 ‘Oku tali ‘e Lote ‘ae ongo ‘āngelo. 4 ‘Oku tā ‘aki ‘ae kui ‘ae kau Sotoma angakovi. 12 ‘Oku fekau ‘a Lote ki he mo‘unga ke malu ai. 18 Kuo fakangofua ‘ene ‘alu ki Soa. 24 Ko e faka‘auha ‘o Sotoma mo Komola. 26 Ko e hoko ‘ae uaifi ‘o Lote ko e pou māsima. 30 ‘Okunofo ‘a Lote ‘i he ‘ana‘i maka. 31 Ko e tupu‘anga ‘o Moape mo ‘Amone ‘i ho angahala.

¹ Pea na‘e ha‘u ‘ae ‘āngelo ‘e toko ua ki Sotoma kuo efiāfi; pea na‘e nofo ‘a Lote ‘i he matapā ‘o Sotoma, pea mamata ‘a Lote, pea tu‘u hake ia ‘o ‘alu ke fakafetaulaki kiate kinaua: pea na‘a ne punou ia mo hono mata ki he kekelele. ² Pea pehē ‘e ia, “Ongo ‘eiki, mo vakai mai, ‘oku ou kole kiate kimoua, mo afe ki he fale ‘o ho mo tamaio‘eiki ‘o nofo ‘i he poōni, pea fufulu ho mo va‘e, pea te mo

tu'u hengihengi hake pe, pea ō 'i homo fononga. Pea na'a na pehē, "E 'ikai; ka te mā nofo 'i he hala he poōni." ³ Pea kole fakamātoato ia kiate kinaua; pea na afe ai kiate ia, ō hū ki hono fale; pea na'a ne teu 'ena kai, pea ta'o 'ae mā ta'eme'afakatupu, pea ne na kai.

⁴ ¶ Pea na'e te'eki te na tokoto, mo 'ene ha'u 'ae kau tangata 'oe kolo, 'io, 'ae kau tangata 'o Sotoma, 'o nau kāpui 'ae fale, 'ae kau mātu'a mo e talavou, 'ae kakai kotoa pē mei he potu kehekehe. ⁵ Pea na'a nau ui kia Lote 'o pehē kiate ia, "Kofa'ā ia 'ae ongo tangata na'e omi kiate koe he poōni? 'Omi 'akinaua kitu'a kiate kimautolu ke mau 'ilo 'akinaua." ⁶ Pea 'alu kitua'ā Lote 'i he matapā kiate kinautolu, pea tāpuni 'e ia 'ae matapā 'i hono tu'a, ⁷ Pea ne pehē, "Oku ou kole kiate kimoutolu, 'e kāinga, 'oua te mou fai 'ae kovi pehē ni. ⁸ Vakai mai, 'oku ai hoku ongo 'ofefine 'oku te'eki ai te na 'ilo ha tangata; 'oku ou kole kiate kimoutolu, ke u 'omi 'akinaua kiate kimoutolu, pea mou fai kiate kinaua, 'aia 'oku lelei kiate kimoutolu kae'oua te mou fai ha me'a ki he ongo tangata ni; he ko ia kuo na omi ai ki he malu 'o hoku fale." ⁹ Pea na'a nau pehē, "Tu'u atu. Pea nau toe pehē, Ko e siana ni na'e ha'u ia ko e 'āunofu, pea kuo fie hoko ia ko e fakamaau nai; pea ko eni te mau fai kovi lahi kiate koe, 'iate kinaua." Pea na'a nau fe'ohofi mai 'o tata'o 'ae tangata ko Lote, pea na'e meimei maumau 'ae matapā. ¹⁰ Ka na'e mafao atu 'ae ongo tangata hona nima 'o toho mai 'a Lote ki he fale kiate kinaua, pea tāpuni 'ae matapā. ¹¹ Pea na taa'i 'aki 'ae kui, 'ae kau tangata na'e 'i he matapā 'oe fale, 'ae si'i mo e lalahi: ko ia na'a nau fiu 'i he kumi

‘ae matapā.

¹² ¶ Pea pehē ‘e he ongo tangata kia Lote, “Oku ai hao kāinga ‘i he potu ni? Ko ho foha ‘i he fono, mo ho ngaahi foha, mo ho ngaahi ‘ofefine, mo ia kotoa pē ‘oku ke ma‘u ‘i he kolo ni fetuku mei he potu ni. ¹³ He te ma faka‘auha ‘ae potu ni, koe‘uhi kuo hoko ‘o lahi ‘aupito ‘a ‘enau tangi ki he ‘ao ‘o Sihova; pea kuo fekau‘i ‘akimaua ‘e Sihova, ke faka‘auha ia,” ¹⁴ Pea na‘e ‘alu kitu‘a ‘a Lote ‘o lea ki hono ngaahi foha ‘i he fono, ‘aia na‘e uaifi mo hono ngaahi ‘ofefine, ‘o ne pehē kiate kinautolu, “Tu‘u hake, hola mei he potu ni; koe‘uhi ‘e faka‘auha ‘e Sihova ‘ae kolo ni;” ka na‘e hangē ia ko ha tokotaha ‘oku luma, ki hono ngaahi foha ‘i he fono.

¹⁵ ¶ Pea pongipongi hake ai, na‘e fakavave ‘a Lote ‘e he ongo ‘āngelo, ‘o pehē, “Tu‘u ‘o ‘ave ho uaifi mo ho ongo ‘ofefine ‘oku ‘i heni; telia na‘a ‘auha koe ‘i he angahala ‘ae kolo.” ¹⁶ Pea ‘i he‘ene fakatuotuai, na‘e puke hono nima ‘e he ongo tangata, pea mo e nima ‘o hono uaifi, pea mo e nima ‘o hono ongo ‘ofefine; na‘e ‘alo‘ofa ‘a Sihova kiate ia; pea na‘a na ‘omi ia kitu‘a, ‘o tuku ia ‘i he tua‘ā kolo.

¹⁷ ¶ Pea hili ‘ena ‘omi ‘akinautolu kitu‘ā, pea pehē ‘e ia, “Hola ke ke mo‘ui ai, ‘oua na‘a ke sio ki mui, pe mālōlō ‘i he tokalelei kotoa pē, mole atu ki he mo‘unga, telia na‘a ke ‘auha.” ¹⁸ Pea pehēange ‘e Lote kiate kinaua, “Ke ‘oua na‘a pehē ‘eku ‘Eiki! ¹⁹ Vakai, kuo ‘ofeina ‘a ho‘o tamaio‘eiki ‘i ho ‘ao, Pea kuo ke fakaongo lahi ho‘o ‘alo‘ofa, ‘aia kuo ke fakahā kiate au, ‘i ho‘o fakamo‘ui au: pea ‘e ‘ikai te u fa‘a lava ki he mo‘unga, telia na‘a hoko ai ha kovi kiate au, peau mate. ²⁰ Vakai, mai ko e kolo ni ‘oku

ofi ke hola ki ai, pea 'oku si'i ia; 'ofa ke u hola ki ai, ('ikai ko e si'i ia?) Pea 'e mo'ui ai hoku laumālie. ²¹ Pea ne pehē kiate ia, "Vakai, kuo u tokanga kiate koe 'i he me'a ni foki, pea 'e 'ikai te u faka'auha 'ae kolo ni 'aia kuo ke kole ki ai. ²² Fakato'oto'o 'o hola ki ai; he 'oku 'ikai teu fa'a fai ha me'a, kae'oua ke ke hoko ki ai;" Ko ia na'e ui ai hono hingoa 'oe kolo ko ia ko Soa.

²³ ¶ Na'e hoko 'a Lote ki Soa, kuo hopo 'ae la'ā ki māmani. ²⁴ Pea na'e faka'uha 'e Sihova ki Sotoma mo Komola, 'ae makavela mo e afi mei 'a Sihova 'i he langi. ²⁵ Pea ne faka'auha 'ae ngaahi kolo ko ia, mo e fonua tokalelei kotoa pē, pea mo e kakai kotoa pē 'oe ngaahi kolo, pea mo e ngaahi me'a na'e tupu 'i he kelekele.

²⁶ ¶ Ka na'e hanga ki mui hono uaifi, 'i he'ene muimui 'iate ia, pea na'e liliu ia ko e pou māsima.

²⁷ ¶ Pea na'e 'alu hengihengi hake pe 'a 'Epalahame ki he potu na'e tu'u ai ia 'i he 'ao 'o Sihova. ²⁸ Pea ne sio atu ki Sotoma mo Komola, pea ki he fonua kotoa pē 'oe tokalelei, pea ne mamata, pea vakai na'e 'alu hake 'ae kohu 'oe fonua, 'o hangē ko e kohu 'oe pupu'a afi. ²⁹ Pea 'i he faka'auha 'e he 'Otua 'ae ngaahi kolo 'oe toafa, na'e pehē 'a 'ene manatu'i 'e he 'Otua 'a 'Epalahame, 'o ne fekau 'a Lote mei he lotolotonga 'oe 'auha, 'i he'ene faka'auha 'ae ngaahi kolo 'aia na'e nofo ai 'a Lote. ³⁰ Pea na'e 'alu 'a Lote mei Soa, mo hono ongo 'ofefine 'o nau nofo 'i he mo'unga: he na'e manavahē ia ke nofo 'i Soa; pea nofo ia 'i he 'ana'i maka, 'aia mo hono ongo 'ofefine. ³¹ Pea pehē 'e he ta'okete ki he tehina, "Kuo motu'a 'eta tamai, pea 'oku 'ikai ha tangata 'i māmani ke ha'u

kiate kitaua, 'o hangē ko e anga 'o māmani. ³² Ke ta fakainu uaine 'e ta tamai, pea te ta mohe mo ia, koe'uhi ke ai ha hako 'i he 'e ta tamai." ³³ Pea na'a na fakainu uaine 'ena tamai 'i he pō ko ia; pea 'alu 'ae ta'okete 'o mohe mo 'ene tamai: pea na'e 'ikai te ne 'ilo 'ene tokoto hifo, pe ko 'ene toetu'u hake. ³⁴ Pea pongipongi ai, na'e pehē 'ae lea 'ae 'uluaki ki he tehina, "Vakai, na'aku mohe 'anepō ki he'eku tamai; pea ke ta fakainu uaine ia he poōni foki; pea ke 'alu kiate ia ke mo mohe, koe'uhi ke ai ha hako 'i he'eta tamai." ³⁵ Pea na'a na fakainu uaine 'ena tamai 'i he pō ko ia foki; pea 'alu ange 'ae tehina, 'o mohe mo ia pea na'e 'ikai te ne 'ilo 'ene tokoto hifo, pe ko 'ene tu'u hake. ³⁶ Pea feitama ai fakatou'osi pe 'ae ongo 'ofefine 'o Lote ki he'ena tamai. ³⁷ Pea fanau'i 'e he 'uluaki 'ae tama, pea ne ui hono hingoa ko Moape, ko e tamai ia 'ae kakai Moape, 'o a'u ki he 'aho ni. ³⁸ Pea fanau'i foki 'e he tehina 'ae tama, pea ne ui ia ko Peniami: 'aia ko e tamai 'ae ngaahi fānau 'a 'Amoni, 'o a'u ki he 'aho ni.

20

1 'Oku nofo 'āunofa 'a 'Epalahame 'i Kela. 2 'Oku ne fakafisinga 'a hono uaifi, pea 'oku 'ave ia. 3 Kuo valoki 'a 'Apimeleki 'i he misi koe'uhi ko ia, 9 'Oku ne valoki 'i 'a 'Epalahame. 14 'Oku ne toe 'omi 'a Sela; 16 Mo ne valoki 'i ia. 17 'Oku fakamo'ui ia 'i he lotu 'a 'Epalahame.

¹ Pea na'e fononga 'a 'Epalahame mei ai, ki he fonua 'i he feitu'u tonga, pea nofo ia 'i he vaha'a 'o Ketesi mo Sua, pea 'āunofa ia 'i Kela. ² Pea na'e pehē 'e 'Epalahame 'i he'ene lau ki hono uaifi ko Sela,

“Ko hoku tuofefine ia:” pea fekau’i ‘e ‘Apimeleki, ko e tu’i ‘o Kela, ‘o ne ‘ave ‘a Sela. ³ Ka na’e hā mai ‘ae ‘Otua kia ‘Apimeleki ‘i he misi ‘i he pō, ‘o ne pehē kiate ia, “Vakai ko e tangata mate koe, koe’uhi ko e fefine kuo ke to’o, he ko e uaifi ia ‘o ha tangata.” ⁴ Ka na’e te’eki ai ofi ‘a ‘Apimeleki kiate ia: pea pehē ‘e ia, “E ‘Eiki, te ke faka’auha foki ‘ae pule’anga mā’oni’oni? ⁵ ‘Ikai na’a ne pehē mai kiate au, ‘Ko hoku tuofefine ia?’ Mo e fefine, na’e pehē ‘e ia, ‘Ko hoku tuonga’ane ia;’ ‘i he totonu ‘a hoku loto, mo e mā’oni’oni ‘a hoku nima kuo u fai ‘ae me’a ni.” ⁶ Pea pehē ‘e he ‘Otua kiate ia ‘i he misi, “‘Io, ‘oku ou ‘ilo na’a ke fai ia ‘i he anga totonu, he na’aku ta’ofi koe foki ke ‘oua na’a ke fai hala kiate au; ko ia na’e ‘ikai te u tuku koe ke ke ala kiate ia. ⁷ Pea ko eni, ke ke toe ‘atu ki he tangata hono uaifi; he ko e palōfita ia, pea te ne hūfia koe, pea te ke mo’ui: pea kapau ‘e ‘ikai te ke toe ‘atu ia, ke ke ‘ilo ko e mo’oni te ke mate, ‘a koe mo ia kotoa pē ‘oku ‘o’ou.” ⁸ Ko ia na’e tu’u hengihengi hake ai ‘a ‘Apimeleki, ‘o ne ui ‘ene kau nofo’anga kotoa pē, ‘o ne fakahā kiate kinautolu ‘ae ngaahi me’a ni kotoa pē; pea na’a nau manavahē lahi. ⁹ Pea fekau ‘e ‘Apimeleki ke ha’u ‘a ‘Epalahame, pea ne pehē kiate ia, “Ko e hā eni kuo ke fai kiate kimautolu? Pea ko e hā ha kovi na’aku fai kiate koe, ke ke ‘omi ai kiate au mo hoku pule’anga ‘ae hala lahi ni? Kuo ke fai ‘ae ngaahi me’a kiate au ‘aia ‘oku ‘ikai lelei ke fai.” ¹⁰ Pea fehu’i ‘e ‘Apimeleki kia ‘Epalahame ‘o ne pehē, ‘Ko e hā ‘ae me’a na’e hā kiate koe, koe’uhi ke ke fai ai ‘ae me’a ni?” ¹¹ Pea talaange ‘e ‘Epalahame, “Na’aku pehē ‘i hoku loto, Ko e mo’oni ‘oku ‘ikai ‘i he potu ni, ‘ae manavahē

ki he 'Otua; pea te nau tāmāte'i au, koe'uhi ko hoku uaifi. ¹² Ka ko e mo'oni pe ko hoku tuofefine ia: he ko e 'ofefine ia 'o 'eku tamai, ka 'oku 'ikai ko e tama 'a 'eku fa'ē 'a'aku pea na'e hoko ia ko hoku uaifi. ¹³ Pea 'i he fakahē'i au 'e he 'Otua mei he fale 'o 'eku tamai, na'aku pehē kiate ia, Ko ho'o 'ofa eni, te ke fakahā kiate au; 'i he potu kotoa pē te ta hoko ki ai, te ke fakahā au, 'o pehē, Ko hoku tuonga'ane ia." ¹⁴ Pea to'o 'e 'Apimeleki 'ae fanga sipi, mo e fanga pulu, mo e kau tamaio'eiki, mo e kau kaunanga 'o ne foaki 'akinautolu kia 'Epalahame, mo ne toe atu kiate ia 'a Sela ko hono uaifi. ¹⁵ Pea pehēange 'e 'Apimeleki, "Vakai, 'oku 'i ho 'ao hoku fonua kotoa pē; fa'iteliha ko e hā potu te ke nofo ki ai." ¹⁶ Pea na'e pehē 'e ia kia Sela, "Vakai, kuo u foaki ki ho tuonga'ane 'ae *konga* siliva 'e afe: vakai 'oku 'iate koe ia, ko e pūlou ki ho mata kiate kinautolu kotoa pē 'oku 'iate koe mo e *kakai* kotoa pē na'e pehē 'a hono valokia ia."

¹⁷ ¶ Pea lotu 'a 'Epalahame ki he 'Otua pea fakamo'ui 'e he 'Otua 'a 'Apimeleki, mo hono uaifi, mo 'ene kau kaunanga; pea na'a nau fanafanau. ¹⁸ He ne kuo pupuni 'e he 'Otua 'ae manāva kotoa pē 'i he fale 'o 'Apimeleki, koe'uhi ko Sela, ko e uaifi 'o 'Epalahame.

21

1 Ko e fā'ele'i 'o 'Aisake, 4 Mo hono kamu. 6 Ko e fiefia 'a Sela. 9 Ko e kapusi 'o Heka'ā mo 'Isime'eli, 15 Kuo mamahi 'a Heka'ā, 17 Ko e 'āngelo 'oku ne fakafiemālie'i ia. 22 Ko e fuakava 'a 'Apimeleki mo 'Epalahame 'i Peasipa.

¹ Pea na'e 'a'ahi 'e Sihova kia Sela 'o hangē ko 'ene folofola, pea na'e fai 'e Sihova kia Sela 'o hangē ko 'ene folofola. ² He na'e tuitu'ia 'a Sela 'o ne fanau'i kia 'Epalahame 'ae tama 'i he'ene motu'a, 'io, 'i he kuonga ko ia na'e folofola ki ai 'ae 'Otua. ³ Pea na'e ui 'e 'Epalahame 'ae hingoa 'o hono foha na'e fānau kiate ia, 'aia na'e fā'ele'i 'e Sela kiate ia, ko 'Aisake. ⁴ Pea na'e kamu 'e 'Epalahame hono foha ko 'Aisake 'i hono 'aho valu, 'o hangē ko e fekau 'ae 'Otua kiate ia, ⁵ Pea na'e teau ta'u 'ae motu'a 'o 'Epalahame 'i he fānau 'a 'Aisake kiate ia.

⁶ ¶ Pea na'e pehē 'e Sela, "Kuo fakakata au 'e he 'Otua, pea 'e kata mo au 'akinautolu kotoa pē 'e fanongo ai." ⁷ Pea pehē 'e ia, "Ko hai ia na'e teitei pehē kia 'Epalahame, 'e fakahuhu 'e Sela ha fānau? He kuo u fā'ele'i ha tama kiate ia 'i he'ene motu'a." ⁸ Pea na'e tupu 'ae tama, pea māvae ia, pea na'e fai 'e 'Epalahame 'ae kātōanga lahi 'i he 'aho na'e māvae ai 'a 'Aisake.

⁹ ¶ Pea na'e mamata 'a Sela ki he tama 'a Heka'ā ko e fefine 'Isipite, 'aia na'a ne fanau'i kia 'Epalahame, 'oku manuki. ¹⁰ Ko ia na'a ne pehē ai kia 'Epalahame, "Kapusi 'ae fefine pōpula ni mo 'ene tama: koe'uhi 'e 'ikai fakataha 'ae tama 'ae fefine pōpula ni, mo 'eku tama ko 'Aisake." ¹¹ Pea ko e me'a fakamamahi lahi ia 'i he 'ao 'o 'Epalahame, koe'uhi ko hono foha.

¹² ¶ Pea na'e folofola 'ae 'Otua kia 'Epalahame, "'Oua na'a ke mamahi koe'uhi ko e tama, pe koe'uhi ko ho'o fefine kaunanga ka ke tokanga ki he le'o 'o Sela 'i he me'a kotoa pē kuo ne lea ai kiate koe koe'uhi 'e ui ia 'Aisake pe 'a ho hako.

¹³ Pea te u fakatupu 'ae pule'anga 'i he tama 'ae

fefine kaunanga, koe‘uhi ko ho hako ia.” 14 Pea tu‘u hengihengi hake ai ‘a ‘Epalahame, mo ne ‘omi ‘ae mā mo e hina vai, ‘o ne ‘atu kia Heka‘ā, pea ne ai ia ki hono uma pea mo e tama, ‘o ne fekau ia ke ‘alu; pea na‘e ‘alu ia, ‘o he fano pe ‘i he toafa ‘o Peasipa. 15 Pea ‘i he ‘osi ‘ae vai ‘i he hina, na‘e tuku ‘e ia ‘ae tama ‘i he lolo ‘akau ‘e taha. 16 Ka ka ‘alu ia ‘o nofo fakahangatonu mai mei he mama‘o ‘o tatau nai mo e tou‘anga ngahau kuo fana; he na‘e pehē ‘e ia; “‘Ofa ke ‘oua na‘aku mamata ki he pekia ‘ae tama, pea na‘e nofo ia ‘o hangatonu kiate ia, pea hiki hake ‘e ia hono le‘o ‘o tangi.” 17 Pea ongo‘i ‘e he ‘Otua ‘ae le‘o ‘oe tamasi‘i; pea lea mai ‘ae ‘āngelo ‘ae ‘Otua kia Heka‘ā mei he langi ‘o ne pehē kiate ia, “Ko e hā ‘oku ke mamahi ai Heka‘ā? ‘Oua te ke manavahē: he kuo ongo‘i ‘e he ‘Otua ‘ae le‘o ‘oe tamasi‘i mei he potu na. 18 Tu‘u, pea hiki hake ‘ae tamasi‘i pea fafa ia ho nima: he te u ngaohi ia ko e pule‘anga lahi.” 19 Pea na‘e faka‘ā ‘e he ‘Otua hono mata, pea na‘e mamata ia ki he matavai: pea ‘alu ia ‘o fakafonu ‘ae hina ‘aki ‘ae vai, pea nē fakainu ‘ae tamasi‘i. 20 Pea na‘e kau ‘ae ‘Otua ki he tamasi‘i pea tupu ia, pea ne nofo ‘i he toafa, pea hoko ia ko e tangata fana. 21 Pea na‘e nofo ia ‘i he toafa ‘o Palani: pea na‘e ‘omi ‘e he‘ene fa‘ē, ‘ae uaifi kiate ia mei he fonua ko ‘Isipite.

22 ¶ Pea na‘e hoko ‘o pehē ‘i he kuonga ko ia, na‘e lea kia ‘Epalahame ‘a ‘Apimeleki, mo Fikoli ko e ‘eiki lahi ia ‘o ‘ene kautau, ‘o pehē: “‘Oku ‘iate koe ‘ae ‘Otua ‘i he me‘a kotoa pē ‘oku ke fai; 23 Pea ko eni, ke ke fuakava kiate au ‘i he ‘Otua, koe‘uhi ke ‘oua na‘a ke fai kākā kiate au, pe ki hoku foha, pe ki he foha ‘o hoku foha, ka ke fai kiate au, mo e

fonua, ‘aia kuo ke nofo ‘āunofu ki ai, ‘o hangē ko ‘eku ‘ofa kiate koe.” ²⁴ Pea pehē ‘e ‘Epalahame, “Te u fuakava.” ²⁵ Pea na‘e valoki ‘e ‘Epalahame kia ‘Apimeleki, koe‘uhi ko e vai keli na‘e fa‘ao fakamālohi ‘e he kau tamaio‘eiki ‘a ‘Apimeleki. ²⁶ Pea pehēange ‘e ‘Apimeleki, “‘Oku ‘ikai te u ‘ilo pe ko hai kuo fai ‘ae me‘a ni, pea na‘e ‘ikai te ke tala mai ia, pea na‘e ‘ikai te u fanongo ki ai, ka ko e ‘aho ni pe.” ²⁷ Pea na‘e ‘omi ‘e ‘Epalahame ‘ae fanga sipi mo e fanga pulu, ‘o ne foaki ia kia ‘Apimeleki; pea na‘e fai ‘ekināua ‘ae fuakava; ²⁸ Pea na‘e vahe‘i mo tuku kehe ‘e ‘Epalahame ‘ae lami fefine ‘e fitu. ²⁹ Pea pehē ‘e ‘Apimeleki kia ‘Epalahame; “Ko e hā hono ‘uhinga ‘oe lami fefine ‘e fitu kuo ke vahe‘i mo tuku kehe?” ³⁰ Pea ne pehē, “Ke ke to‘o ia ‘o ‘ave mei hoku nima, ‘ae lami fefine ‘e fitu ko ia, koe‘uhi ko e fakamo‘oni ia kiate au, na‘aku keli ‘ae vai. ³¹ Ko ia na‘a ne ui ai ‘ae potu ko ia ko Peasipa: koe‘uhi na‘a na fefuakava ‘i ai; ³² Na‘e pehē ‘ena fai ‘ae fuakava ‘i Peasipa: pea tu‘u hake ‘a ‘Apimeleki mo Fikoli ko e ‘eiki lahi ‘o ‘ene kautau, pea na toe ō ki he fonua ‘oe kakai Filisitia.

³³ ¶ Pea na‘e tō ‘e ‘Epalahame ‘ae ngaahi ‘akau ‘i Peasipa, pea na‘e ui ai ia ki he huafa ‘o Sihova, ko e ‘Otua ta‘engata; ³⁴ Pea na‘e ‘āunofu ‘a ‘Epalahame ‘i he fonua ‘oe kakai Filisitia ‘i he ngaahi ‘aho lahi.

22

1 ‘Oku ‘ahi‘ahi‘i ‘a ‘Epalahame ke ne feilaulau ‘aki ‘a ‘Aisake. 3 ‘Oku ne fakamo‘oni ki he‘ene tui mo e talangofua. 11 ‘Oku ta‘ofi ia ‘e he ‘āngelo. 13 ‘Oku fetongi ‘aki ‘a ‘Aisake ‘ae sipitangata. 14 ‘Oku fakahingoa ‘ae potu ko Sihova-Saila. 15 ‘Oku toe

*tāpuaki 'a 'Epalahame. 20 'Ae hako 'o Nehoa 'o a'u
kia Lepeka.*

¹ Pea hili 'ae ngaahi me'a ni, na'e hoko 'ae 'ahi'ahi mei he 'Otua kia 'Epalahame 'o ne pehē, 'Epalahame: pea pehē 'e ia, "Vakai ko au *eni*." ² Pea ne pehē, "Ko eni ke ke 'ave ho foha, ho foha pe taha ko 'Aisake, 'aia 'oku ke 'ofa ki ai, pea ke 'alu ki he fonua ko Molia: 'o feilaulau 'aki ia 'i ai, ko e feilaulau tutu, 'i he mo'unga 'e taha 'aia te u fakahā kiate koe."

³ ¶ Pea tu'u hengihengi hake 'a 'Epalahame 'o ne ai hono heka'anga ki he 'asi, pea 'ave mo ia 'ae talavou 'e toko ua, pea mo 'Aisake ko hono foha, pea na'a ne tā 'ae fefie ki he feilaulau tutu, pea nau tutu'u hake 'o fononga ki he potu na'e fakahā 'e he 'Otua kiate ia. ⁴ Pea hanga hake 'a 'Epalahame hono mata 'i hono 'aho tolu, pea mamata ia ki he potu mei he mama'o. ⁵ Pea pehē 'e 'Epalahame ki he'ene ongo talavou, "Mo nofo 'i heni mo e 'asi: pea te ma ō mo e tama ki hena 'o lotu, pea toe ha'u kiate kimoua." ⁶ Pea to'o mai 'e 'Epalahame 'ae fefie ki he feilaulau tutu, ke fua ia 'e hono foha ko 'Aisake; pea ne to'o 'ae afi 'i hono nima mo e hele; pea na'a na ō fakataha. ⁷ Pea na'e leaange 'a 'Aisake ki he'ene tamai ko 'Epalahame, 'o pehē, "Ko 'eku tamai; pea ne pehē, "Hoku foha, ko au eni." Pea pehē 'e ia, "Vakai, ko eni 'ae afi, mo e fefie; ka ko e fē 'ae lami ki he feilaulau?" ⁸ Pea pehēange 'e 'Epalahame, "Hoku foha, 'e tokonaki 'e he 'Otua ma'ana ha lami ki he feilaulau tutu; pea ne na ō fakataha." ⁹ Pea na'a na hoko ki he potu na'e fakahā 'e he 'Otua kiate ia; pea fokotu'u ai 'e 'Epalahame 'ae 'esifeilaulau, 'o ne hili 'ae fefie ki

ai, pea ne ha'i hono foha ko 'Aisake, 'o ne hilifaki ia ki he fefie ki he funga 'esifeilaulau. ¹⁰ Pea mafao atu 'e 'Epalahame hono nima, 'o ne to'o 'ae hele ke tāmāte'i hono foha. ¹¹ Pea na'e ui 'e he 'āngelo 'a Sihova kiate ia mei he langi, 'o pehē, "'Epalahame, 'Epalahame;" pea pehē 'e ia, "Ko au eni;" ¹² Pea pehē 'e ia, "'Oua na'a ala ho nima ki he tama, pe fai ha me'a kiate ia; he 'oku ou 'ilo eni, 'oku ke manavahē ki he 'Otua, koe'uhi na'e 'ikai te ke ta'ofi ho foha, ko ho foha pe taha meiate au." ¹³ Pea hanga hake 'a 'Epalahame hono mata 'o ne sio, pea vakai na'e 'i hono tu'a ha sipitangata, kuo 'efihia 'i hono nifo 'i he vao; pea na'e 'alu 'a 'Epalahame 'o ne to'o 'ae sipitangata, 'o ne feilaulau 'aki ia, ko e feilaulau tutu, ko e fetongi 'o hono foha. ¹⁴ Pea na'e ui 'e 'Epalahame 'ae hingoa 'oe potu ko ia, ko Sihova-Saila; hangē ko ia 'oku lea 'aki 'o a'u ki he 'aho ni, 'o pehē, "'I he mo'unga 'e 'afio 'a Sihova ki ai."

¹⁵ ¶ Pea na'e ui 'e he 'āngelo 'a Sihova kia 'Epalahame mei he langi ko hono tu'o ua, ¹⁶ 'o ne pehē, "'Oku pehē 'e Sihova, kuo u fuakava 'iate au, koe'uhi kuo ke fai 'ae me'a ni, pea na'e 'ikai te ke ta'ofi meiate au ho foha, 'a ho foha pe taha; ¹⁷ Koe'uhi 'i he tāpuaki, te u tāpuaki'i koe, pea 'i he fakatokolahi, te u fakatokolahi ho hako ke tatau mo e ngaahi fetu'u 'oe langi, mo e 'one'one 'oku 'i he matātahi; pea 'e ma'u 'e ho hako 'ae matapā 'o honau ngaahi fili. ¹⁸ Pea 'e monū'ia 'i ho hako 'ae pule'anga kotoa pē 'o māmani; ko e me'a 'i ho'o tuitala ki hoku le'o." ¹⁹ Pea na'e toe ha'u 'a 'Epalahame ki he'ene ongo talavou, pea na'a nau tutu'u ki 'olunga 'o nau fononga fakataha ki

Peasipa, pea na'e nofo 'a 'Epalahame 'i Peasipa.

²⁰ ¶ Pea hili 'ae ngaahi me'a ni, na'e fakahā kia 'Epalahame, 'o pehē, "Vakai, kuo fanau'i foki 'e Milika 'ae fānau kia Nehoa, ko ho tokoua. ²¹ Ko Husa hono 'uluaki, mo Pusa ko hono tehina, pea mo Kemueli, ko e tamai 'a 'Elami. ²² Mo Keseti, mo Hesoa, mo Pilitasi, mo Sitilafi, mo Petueli. ²³ Pea na'e tupu ia Petueli 'a Lepeka ko e toko valu ni na'e fanau'i 'e Milika kia Nehoa, ko e tehina 'o 'Epalahame. ²⁴ Pea ko hono sinifu na'e hingoa ko Liuma, na'a ne fanau'i foki 'e ia 'a Tapa, mo Kehami, mo Tehasi, mo Meeka.

23

1 Ko hono motu'a, mo e pekia 'a Sela. 3 Ko e fakatau 'o Makipila. 19 'Aia na'e tanu ai 'a Sela.

¹ Pea na'e teau ma uofulu ma fitu 'ae ta'u 'a Sela; ko e ngaahi ta'u eni 'oe mo'ui 'a Sela; ² Pea na'e pekia 'a Sela 'i Kesa 'Alipa; 'aia ko Hepeloni 'i he fonua ko Kēnani pea na'e ha'u 'a 'Epalahame ke tēngihia 'a Sela, mo tangi koe'uhi ko ia.

³ ¶ Pea na'e tu'u ki 'olunga 'a 'Epalahame 'i he 'ao 'o hono pekia, 'o ne lea ki he fānau 'a Heti, 'o pehē, ⁴ "Ko e muli au mo e āunofu 'iate kimoutolu, tuku mai ha potu fa'itoka meiate kimoutolu, koe'uhi ke u tanu ai hoku pekia mei hoku 'ao." ⁵ Pea leange 'ae fānau 'a Heti kia 'Epalahame, 'o pehē kiate ia: ⁶ "E 'Eiki, ke ke fanongo mai kiate kimautolu, ko e 'Eiki lahi koe 'iate kimautolu; ke ke fa'iteliha ki homau ngaahi fonualoto, ke fai ai ho pekia; 'e 'ikai ha mau tokotaha 'e ta'ofi meiate koe hono fonualoto, ka ke fai 'i ai ho pekia." ⁷ Pea tu'u hake 'a 'Epalahame, 'o tulolo ia ki he kakai 'oe fonua,

‘io ki he fānau ‘a Heti. ⁸ Pea lea ia kiate kinautolu, ‘o pehē, “Kapau ko homou loto ke u tanu hoku pekia mei hoku ‘ao, pea mou fanongo mai; pea mou kole kia ‘Efilone ko e foha ‘o Soha‘a, koe‘uhi ko au. ⁹ Koe‘uhi ke ne tuku mai ‘ae ‘ana ‘i Makipila ‘oku ‘a‘ana, pea ‘oku ‘i he potu ‘o ‘ene ngoue; ke ne fakatau ia kiate au, ki he pa‘anga ‘oku tatau mo ia, ke u ma‘u ia ko hoku fa‘itoka ‘iate kimoutolu.” ¹⁰ Pea na‘e nofo ‘a ‘Efilone fakataha mo e fānau ‘a Heti; pea leaange ‘a ‘Efilone ko e tangata Heti kia ‘Epalahame ‘i he ‘ao ‘oe ngaahi fānau ‘a Heti, ‘io, ‘i he ‘ao ‘oe kakai kotoa pē na‘e hū ‘i he matapā ‘oe kolo, ‘o pehē, ¹¹ “Ko ‘eku ‘eiki, ‘e ‘ikai; ka ke fanongo mai: ‘oku ‘o‘ou ‘ae ngoue, pea mo e ‘ana ‘oku ‘i ai, te u foaki ia kiate koe; ‘i he ‘ao ‘oe fānau ‘a hoku kakai ni, ‘oku ou foaki ia kiate koe, ke ke tanu ai ho pekia.” ¹² Pea toe tulolo ‘a ‘Epalahame ki he kakai ‘oe fonua. ¹³ Pea lea ia kia ‘Efilone ‘i he ‘ao ‘oe kakai ‘oe fonua, ‘o pehē, “Kapau ko ho loto ia, ‘oku ou kole kiate koe fanongo mai kiate au: te u ‘atu kiate koe ‘ae pa‘anga ki he ngoue; ke ke ma‘u ia, pea teu tanu hoku pekia ‘i ai.” ¹⁴ Pea lea ‘a ‘Efilone kia ‘Epalahame, ‘o ne pehē kiate ia, ¹⁵ “Ko ‘eku ‘eiki, ke ke fanongo mai; ‘oku tatau ‘ae kongā fonua mo e sikeli siliva ‘e fāngeau; ka koe‘uma‘ā ia kiate au mo koe? Ko ia, ke ke tanu pe ho pekia.” ¹⁶ Pea tokanga ‘a ‘Epalahame kia ‘Efilone; pea na‘e fua ‘e ‘Epalahame ‘ae siliva kia ‘Efilone, ‘aia na‘a ne tala ‘i he ‘ao ‘oe fānau ‘a Heti, ko e sikeli siliva ‘e fāngeau, ‘o hangē ko e lau ‘e he kau fakatau.

¹⁷ ¶ Pea ko e ngoue ‘a ‘Efilone, ‘aia na‘e ‘i Makipila, pea ofi ki Mamali, ko e ngoue, pea mo e ‘ana ‘i ai, pea mo e ngaahi ‘akau ‘oku ‘i ai, ‘aia na‘e ‘i

he ve'e ngoue kotoa pē, na'e fakapapau ia, ¹⁸ Kia 'Epalahame ko e tofi'a, 'i he 'ao 'oe fānau 'a Heti, 'i he 'ao 'o kinautolu kotoa pē na'e hū 'i he matapā 'o hono kolo. ¹⁹ Pea hili ia, na'e tanu 'e 'Epalahame hono uaifi ko Sela 'i he 'ana 'i he ngoue 'o Makipila 'oku hangatonu ki Mamili, 'aia ko Hepeloni, 'i he fonua ko Kēnani. ²⁰ Pea ko e ngoue, mo e 'ana na'e 'i ai na'e fakapapau ia kia 'Epalahame, 'e he ngaahi foha 'o Heti, ke ne ma'u ko hono fa'itoka.

24

1 'Oku fekau 'e 'Epalahame 'a 'ene tamaio'eiki ke ne kumi uaifi. 10 'Ae fononga 'oe tamaio'eiki. 12 'Ene lotu. 14 'Ene faka'ilonga. 15 'Oku fetaulaki 'a Lepeka mo ia; 18 'Oku ne fakamo'oni ki he'ene faka'ilonga, 22 Mo ne ma'u 'ae ngaahi teunga; 23 'Oku ne fakahā hono kāinga, 25 Pea talaki ia ki hono fale. 26 'Oku fakafeta'i 'ae tamaio'eiki ki he 'Otua. 29 'Oku tali ia 'e Lepani. 34 'Oka fakahā 'e he tamaio'eiki 'a 'ene fekau. 50 'Oku lelei'ia ai 'a Lepani mo Petueli. 58 'Oku loto 'a Lepeka ke 'alu. 62 'Oku fetaulaki 'a 'Aisake mo ia.

¹ Pea na'e motu'a 'a 'Epalahame, pea lahi 'aupito 'a hono ngaahi 'aho; pea na'e tāpuaki 'e Sihova 'a 'Epalahame 'i he me'a kotoa pē. ² Pea pehē 'e 'Epalahame ki ke motu'a tamaio'eiki 'i hono fale, 'aia na'e pule ki he'ene me'a kotoa pē, "'Oku ou kole ke ke ai ho nima 'i hoku lalo tenga: ³ He ko hoku loto, ke ke fuakava 'ia Sihova ko e 'Otua 'oe langi, pea ko e 'Otua 'o māmani, ke 'oua na'a ke fili ha uaifi ki hoku foha 'i he ngaahi 'ofefine 'oe kakai Kēnani, 'aia 'oku ou 'āunofa ki ai. ⁴ Ka te ke 'alu ki hoku fonua, ki hoku kāinga, mo ke fili mai ha

uaifi ki hoku foha ko ‘Aisake.” ⁵ Pea pehēange ‘e he tamaio‘eiki kiate ia, “Kapau ‘e ‘ikai fie ha‘u mo au ‘ae fefine ki he fonua ni; ‘e fēfē, te u toe ‘ave ho foha ki he fonua na‘a ke ha‘u mei ai?” ⁶ Pea talaange ‘e ‘Epalahame kiate ia, “Vakai, ‘oua ‘aupito na‘a ke toe ‘ave hoku foha ki ai. ⁷ Ko Sihova ko e ‘Otua ‘oe langi, ‘aia na‘e ‘omi au mei he fale ‘o ‘eku tamai, mo e fonua ‘o hoku kāinga, pea na‘a ne lea kiate au mo ne fuakava kiate au, ‘o pehē, Te u foaki ki ho hako ‘ae fonua ni: te ne fekau ‘ene ‘āngelo ke mu‘omu‘a ‘iate koe, pea te ke ‘omi mei ai ha uaifi ki hoku foha. ⁸ Pea kapau ‘e ‘ikai loto ‘ae fefine ke ha‘u mo koe, te ke ‘ata‘atā ai mei he ‘e ta fuakava ni: kae‘oua na‘a ke toe ‘ave hoku foha ki ai.” ⁹ Pea na‘e ai ‘e he tamaio‘eiki hono nima ki he lalo tenga ‘o hono ‘eiki ko ‘Epalahame, pea ne fuakava kiate ia, koe‘uhi ko e me‘a ni.

¹⁰ ¶ Pea na‘e fili mai ‘e he tamaio‘eiki ‘ae kāmeli ‘e hongofulu ‘i he fanga kāmeli ‘a ‘ene ‘eiki, pea ‘alu; he na‘e ‘iate ia ‘ae ngaahi me‘a kotoa pē ‘a ‘ene ‘eiki, pea tu‘u hake ia ‘o ‘alu ki Mesopōtemia, ki he kolo ‘o Nehoa. ¹¹ Pea na‘a ne fakatū‘ulutui ‘ene fanga kāmeli ‘i he tua‘ā kolo ‘i he ve‘e vaikeli, ‘i he feitu‘ula‘ā efiafi, ‘io, ‘i he feitu‘ula‘ā ‘oku ‘alu ai ‘ae kau fefine ke utu vai. ¹² Pea pehē ‘e ia, “E Sihova ko e ‘Otua ‘o ‘eku ‘eiki ko ‘Epalahame, ‘oku ou kole kiate koe, ke ke fakamonū‘ia au he ‘aho ni, pea ke fakahā ho‘o ‘ofa ki he‘eku ‘eiki ko ‘Epalahame. ¹³ Vakai, ‘oku ou tu‘u ‘i heni, ‘i he ve‘e vaikeli; pea ‘e ha‘u ‘ae ngaahi ‘ofefine ‘oe kakai ‘oe kolo ke utu vai. ¹⁴ Tuku ke hoko ‘o pehē, ke ‘ilonga ‘ae ta‘ahine, ‘aia te u pehē ki ai, “Ōku ou kole kiate koe, tuku hifo ho‘o hina, ke u inu; pea te ne pehē mai, Inu,

pea te u fakainu ho‘o fanga kāmeli foki;’ ko ia ia kuo ke fili ma‘a ho‘o tamaio‘eiki ko ‘Aisake: pea te u ‘ilo ai kuo ke fakahā ‘ae ‘ofa ki he‘eku ‘eiki.”

¹⁵ ¶ Pea na‘e hoko, ‘o pehē, ‘i he te‘eki ai ‘osi ‘ene lea, vakai na‘e ha‘u mo ‘ene hina vai ‘i hono uma, ‘a Lepeka ‘aia na‘e tupu ia Petueli, ko e tama ‘a Milika, ko e uaifi ‘o Nehoa, ko e ta‘okete ‘o ‘Epalahame. ¹⁶ Pea na‘e hoihoifua ‘ae ta‘ahine ke sio ki ai, pea ko e tāupo‘ou ia, he na‘e te‘eki ‘ilo‘i ia ‘e ha tangata; pea ne ‘alu hifo ia ki he vai, ‘o fakafonu ‘ene hina pea toe ‘alu hake. ¹⁷ Pea lele ‘ae tamaio‘eiki ke fakafetaulaki kiate ia, ‘o ne pehē kiate ia: “Oku ou kole ke u inu ha vai si‘i ‘i ho‘o hina.” ¹⁸ Pea pehēange ‘e ia, “Ko ‘eku ‘eiki ke ke inu;” pea fakato‘oto‘o ia ‘o tuku hifo ‘ae hina ki hono nima, ‘o ne fakainu ia. ¹⁹ Pea hili ‘ene fakainu ia, pea pehē ‘e ia, “Te u utu ki ho‘o fanga kāmeli foki ke ‘oua ke nau fiu.” ²⁰ Pea fakato‘oto‘o ia, pea lingi ‘ae vai mei he hina ki he tuku‘anga vai, pea toe lele ki he vai ke utu, pea na‘a ne utu ki he‘ene fanga kāmeli kotoa pē. ²¹ Pea na‘e ofo ‘ae tangata kiate ia, kae fakalongo pe, ko ‘ene vakai pe kuo fakamonū‘ia ‘e Sihova hono fononga pe ‘ikai. ²² Pea na‘e hoko ‘o pehē, ‘i he hili ‘ae inu ‘ae fanga kāmeli, na‘e to‘o ‘e he tangata ‘ae hau koula, ko e vaheua ‘oe sikeli siliva hono mamafa, pea mo e lelu koula ‘e ua ki hono nima, ko e sikeli ‘e hongofulu hono mamafa. ²³ Pea ne pehē, “Ko e ‘ofefine ‘ohai koe? ‘Oku ou kole ke ke tala mai, pe ‘oku ‘ata‘atā ‘ae ‘api ‘o ho‘o tamai ke mau ‘apitanga ai.” ²⁴ Pea ne pehē kiate ia, “Ko e ‘ofefine au ‘o Petueli ko e tama ‘a Milika, ‘aia na‘a ne fā‘ele‘i kia Nehoa.” ²⁵ Pea ne pehē foki kiate ia, “Oku

mau ma'u 'ae mohuku mo e me'akai lahi pea 'oku 'ata'atā homau 'api ke *mou* 'apitanga ki ai." ²⁶ Pea tulolo hifo 'ae tangata hono 'ulu, pea hū ia kia Sihova. ²⁷ 'O ne pehē, "Oku monū'ia 'a Sihova ko e 'Otua 'a 'eku 'eiki ko 'Epalahame, 'aia 'oku 'ikai te ne fakamasiva 'eku 'eiki 'i he'ene 'alo'ofa mo 'ene mo'oni; na'aku 'i he hala, pea kuo tataki au 'e Sihova ki he fale 'oe kāinga 'o 'eku 'eiki." ²⁸ Pea na'e lele 'ae ta'ahine, 'o fakahā ki he fale 'o 'ene fa'ē, 'ae ngaahi me'a ni.

²⁹ ¶ Pea na'e 'i ai 'ae tuonga'ane 'o Lepeka ko Lepani hono hingoa; pea lele kitu'a 'a Lepani ki he tangata, 'i he vaikeli. ³⁰ Pea na'e hoko 'o pehē, 'i he'ene mamata ki he hau, mo e lelu 'i he nima 'o hono tuofefine, pea mo 'ene fanongo ki he ngaahi lea 'a Lepeka ko hono tuofefine, 'o pehē, na'e lea pehē mai 'ae tangata kiate au; pea ha'u leva ia ki he tangata; pea vakai na'e tu'u ia 'o ofi ki he fanga kāmeli 'i he ve'e vaikeli. ³¹ Pea pehē 'e ia, "Ha'u ki heni, 'a koe ko e monū'ia 'o Sihova; ko e hā 'oku ke kei tu'u ai 'i tua'ā? He kuo 'osi 'eku teu 'ae fale, mo e potu ki he fanga kāmeli.

³² ¶ Pea na'e hū 'ae tangata ki he fale; pea ne vete 'ae fanga kāmeli, pea ne 'atu 'ae mohuku mo e me'akai ki he fanga kāmeli, mo e vai ke fufulu ai hono va'e mo e va'e 'oe kau tangata na'e 'iate ia. ³³ Pea na'e tuku 'i hono 'ao 'ae me'akai: ka na'e pehē 'e ia, "E 'ikai te u kai, kae'oua mu'a ke u fakahā 'eku fekau," pea ne pehē, "Ke ke lea." ³⁴ Pea ne pehē 'e ia, "Ko e tamaio'eiki au 'a 'Epalahame, ³⁵ Pea kuo tāpuaki lahi 'e Sihova 'eku 'eiki; pea kuo hoko ia 'o lahi: pea kuo ne foaki kiate ia 'ae fanga sipi, mo fanga manu, mo e siliva, mo e koula, mo

e kau tamaio'eiki mo e kau kaunanga, mo e fanga kāmeli, mo e fanga 'asi. ³⁶ Pea ko Sela, ko e uaifi 'o 'eku 'eiki na'a ne fanau'i ki he'eku 'eiki 'ae tama he'ene motu'a; pea kuo ne tuku 'a 'ene me'a kotoa pē kiate ia. ³⁷ Pea na'e fekau 'e he'eku 'eiki kiate au ke u fuakava, 'o pehē, 'E 'ikai te ke fili ha uaifi ki hoku foha mei he ngaahi 'ofefine 'oe kakai Kēnani, 'aia 'oku 'onautolu 'ae fonua 'oku ou nofo ai;' ³⁸ Ka ke 'alu ki he fale 'o 'eku tamai mo hoku kāinga, 'o 'omi mei ai ha uaifi ki hoku foha. ³⁹ Pea na'aku pehē ki he'eku 'eiki, 'Ka e fēfē 'oka 'ikai fie ha'u 'ae fefine mo au?' ⁴⁰ Pea pehē mai 'e ia kiate au, 'Ko Sihova 'aia 'oku ou 'alu 'i hono 'ao, te ne fekau 'ene 'āngelo ke 'alu mo koe 'o fakamonū'ia ho'o 'alu; pea te ke 'omi ha uaifi ki hoku foha mei hoku kāinga mo e fale 'o 'eku tamai: ⁴¹ Pea te ke 'ata'atā mei he'eku fuakava ni, 'oka ke ka hoko ki hoku kāinga, pea kapau 'e 'ikai te nau tuku ha tokotaha kiate koe, pea te ke 'ata'atā mei he 'e tā fuakava ni.' ⁴² Pea na'aku ha'u he 'aho ni ki he vaikeli pea u pehē, 'E Sihova ko e 'Otua 'o 'eku 'eiki ko 'Epalahame, kapau 'oku ke fakamonū'ia hoku hala, 'aia 'oku ou 'alu ai: ⁴³ Vakai 'oku ou tu'u 'i he ve'e vaikeli pea te u pehē, 'oka ha'u ha ta'ahine ke utu vai, te u pehē kiate ia, "Oku ou kole kiate koe, tuku mai ha vai si'i 'i ho'o hina ke u inu:' ⁴⁴ Pea kapau te ne pehē mai kiate au, 'Inu koe, pea te u utu ha vai ki ho'o fanga kāmeli foki,' 'ofa ko e fefine ko ia kuo fili 'e Sihova ki he foha 'o 'eku 'eiki. ⁴⁵ Pea na'e te'eki ai 'osi 'eku lea 'i hoku lotu, mo 'ene hoko mai 'a Lepeka mo 'ene hina 'i hono uma: pea hifo ia ki he vai, 'o utu, pea ne u pehē kiate ia, "Oku ou kole kiate koe tuku mai ke u inu.' ⁴⁶ Pea na'e fakato'oto'o ia

‘o tuku hifo ‘ene hina mei hono uma, ‘o ne pehē, ‘Inu, pea te u fakainu ho‘o fanga kāmeli foki; pea u inu, pea na‘a ne fakainu ‘ae fanga kāmeli foki. ⁴⁷ Pea na‘aku fehu‘i kiate ia ‘o pehē, ‘Ko e ‘ofefine ‘ohai koe?’ Pea pehē ‘e ia, ‘Ko e ‘ofefine ‘o Petueli, ko e foha ‘o Nehoa ‘aia na‘e fanau‘i ‘e Milika kiate ia: pea na‘aku ai ‘ae hau ki hono mata, mo e lelu ki hono nima.’ ⁴⁸ Pea punou hifo hoku mata ‘o hū mo e fakafeta‘i kia Sihova, ko e ‘Otua ‘o ‘eku ‘eiki ko ‘Epalahame, ‘aia na‘e tataki au ‘i he hala totonu ke ‘ave ‘ae ‘ofefine ‘oe tokoua ‘a ‘eku ‘eiki ki hono foha. ⁴⁹ Pea ko eni, kapau te mou fai ‘ofa mo totonu, ki he‘eku ‘eiki, tala mai, pea ka ‘ikai, tala mai, koe‘uhi ke u afe ki he nima to‘omata‘u, pe ki he to‘ohema.” ⁵⁰ Pea lea ‘a Lepani mo Petueli, ‘o pehēange, “‘Oku ha‘u ‘ae me‘a ni meia Sihova; pea ‘oku ‘ikai te ma fa‘a lea ‘aki kiate koe ‘ae kovi pe ko e lelei; ⁵¹ Vakai, ‘oku ‘i ho ‘ao ‘a Lepeka, to‘o ia, pea ‘alu, pea ke hoko ia ko e uaifi ki he foha ‘o ho‘o ‘eiki, ‘o hangē ko e folofola ‘a Sihova.” ⁵² Pea ‘i he fanongo ‘ae tamaio‘eiki ‘a ‘Epalahame ki he ngaahi lea ni, na‘e hū ia kia Sihova, ‘o ne punou ki he kelekele; ⁵³ Pea to‘o ‘e he tamaio‘eiki ‘ae ngaahi teunga siliva, mo e ngaahi teunga koula, mo e ngaahi kofu, ‘o ne foaki ia kia Lepeka; pea ne foaki ‘ae ngaahi me‘a mahu‘inga ki hono tuonga‘ane, mo ‘ene fa‘ē. ⁵⁴ Pea na‘a nau kai mo inu, ko ia mo e kau tangata na‘e ‘iate ia, pea nau mohe ‘i he pō ko ia: pea nau tu‘u hake ‘i he pongipongi, pea na‘a ne pehē, “Tuku au ke u ‘alu ki he‘eku ‘eiki.” ⁵⁵ Pea pehēange ‘e hono tuonga‘ane mo ‘ene fa‘ē, “Tuku mu‘a ke mau nonofo mo e ta‘ahine ‘i he ‘aho ni‘ihi, ‘ae ‘aho ‘e hongofulu nai; pea hili ia ‘e toki ‘alu atu.”

⁵⁶ Pea pehēange 'e ia kiate kinaua, “Oua te mo ta'ofi au, he kuo fakamonū'ia 'e Sihova hoku hala: tuku au ke u 'alu ki he'eku 'eiki.” ⁵⁷ Pea na'a na pehē, “Te ma ui 'ae ta'ahine 'o fehu'i mei hono ngutu.”

⁵⁸ Pea na'a na ui 'a Lepeka, 'o pehē kiate ia, “Te ke 'alu mo e tangata nī?” Pea pehēange 'e ia, “Te u 'alu.” ⁵⁹ Pea na'a nau tuku 'a Lepeka ko honau tuofefine ke ne 'alu mo hono fefine tauhi, mo e tamaio'eiki 'a 'Epalahame, mo 'ene kau tangata.

⁶⁰ Pea na'a nau tāpuaki 'a Lepeka 'o pehē kiate ia, “Ko homau tuofefine koe, 'ofa ke ke hoko koe ko e fa'ē 'oe ngaahi toko afe ta'efa'alaua, pea ke ma'u 'e ho hako 'ae matapā 'onautolu 'oku fehi'a kiate koe.”

⁶¹ ¶ Pea na'e tu'u hake 'a Lepeka mo hono kau fefine, pea nau heka 'i he fanga kāmeli 'o muimui ki he tangata; pea 'ave 'a Lepeka 'e he tamaio'eiki, pea fononga 'i hono hala. ⁶² Ka na'e ha'u 'a 'Aisake 'i he hala mei he vai ko Lehai-Lo'ai; he na'a ne nofo 'i he potu tonga. ⁶³ Pea 'alu atu 'a 'Aisake ki he ngoue 'i he efiāfi, ke ne lotu; pea ne hanga hake hono mata 'o sio, pea vakai 'oku ha'u 'ae fanga kāmeli. ⁶⁴ Pea hanga hake 'e Lepeka hono mata, pea 'i he'ene mamata kia 'Aisake, na'e 'alu hifo ia mei he kāmeli. ⁶⁵ He kuo 'osi 'ene fehu'i ki he tamaio'eiki, 'o pehē, 'Ko hai 'ae tangata ko ia 'oku ha'u 'i he ngoue ke fakafetaulaki mai kiate kitautolu?” Pea na'e pehēange 'e he tamaio'eiki, “Ko 'eku 'eiki ia: ko ia na'a ne to'o ai 'ae pulupulu, 'o fakapulou 'aki ia.” ⁶⁶ Pea na'e fakamatala 'e he tamaio'eiki kia 'Aisake 'ae ngaahi me'a kotoa pē na'a ne fai. ⁶⁷ Pea na'e 'omi ia 'e 'Aisake ki he fale fehikitaki 'o 'ene fa'ē ko Sela, pea ne ma'u 'a

Lepeka, pea hoko ia ko hono uaifi: pea 'ofa ia kiate ia; pea na'e flemālie 'a 'Aisake 'i he hili ange 'ae pekia o 'ene fa'ē.

25

1 Ko e ngaahi foha 'o 'Epalahame ia Ketula. 5 Ko e vahevahe 'ene koloa. 7 Ko hono motu'a mo 'ene pekia. 9 Ko hono putu. 12 Ko e ngaahi to'utangata 'o 'Isime'eli. 17 Ko hono motu'a mo 'ene pekia. 19-26 Ko e fā'ele'i 'o 'Isoa mo Sēkope. 27 'Oku na kehekehe. 29 'Oku fakatau 'e 'Isoa 'ae tāpuaki 'oe 'uluaki foha.

¹ Pea toe ma'u 'e 'Epalahame 'ae uaifi, ko hono hingoa ko Ketula. ² Pea ne fanau'i kiate ia 'a Similani, mo Sokesani, mo Metani mo Mitiani: mo 'Isipaka, mo Suaa. ³ Pea na'e fānau kia Sokesani 'a Sipa mo Titani, pea ko e ngaahi foha 'o Titani ko 'Asuli, mo Litusi mo Leumi. ⁴ Pea ko e ngaahi foha 'o Mitiani: ko 'Efaa, mo 'Efee, mo Henoke, mo 'Apaita, mo Elitaa. Ko e ngaahi fānau eni 'a Ketula.

⁵ ¶ Pea na'e foaki 'e 'Epalahame 'ene me'a kotoa pē kia 'Aisake. ⁶ Ka ko e ngaahi foha 'o 'Epalahame 'i hono sinifu, na'e 'atu ki ai 'e 'Epalahame 'ae ngaahi foaki, pea 'i he'ene kei mo'ui na'a ne fekau ke nau 'alu ki he feitu'u hahake, koe'uhi ke 'ata'atā 'o hono foha ko 'Aisake. ⁷ Pea ko e ngaahi 'aho 'oe ngaahi ta'u na'e mo'ui ai 'a 'Epalahame, ko e ta'u 'e teau mo e ta'u 'e fitungofulu ma nima. ⁸ Pea na'e tukuange 'e 'Epalahame hono laumālie, pea pekia ia 'i he motu'a lelei, ko e tangata motu'a kuo a'u; pea na'e fakataha ia ki hono kakai. ⁹ Pea na'e tanu ia 'e hono ongo foha ko 'Aisake mo 'Isime'eli, 'i he 'ana 'i Makipila, 'i he ngoue 'a 'Efilone, ko e foha 'o Soha'a, ko e Heti, 'aia 'oku fehangai mo Mamili.

¹⁰ Ko e ngoue ia na'e fakatau 'e 'Epalahame mei he ngaahi foha 'o Heti; na'e tanu 'i ai 'a 'Epalahame mo hono uaifi ko Sela.

¹¹ ¶ Pea hili 'ae pekia 'a 'Epalahame, na'e tāpuaki'i 'e he 'Otua hono foha ko 'Aisake: pea na'e nofo 'a 'Aisake 'o ofi ki he vaikeli ko Lehai-Lo'ai.

¹² ¶ Pea ko e hako eni 'o 'Isime'eli, ko e foha 'o 'Epalahame, 'aia na'e fanau'i kia 'Epalahame 'e Heka'ā ko e 'Isipite, ko e kaunanga 'a Sela. ¹³ Pea ko e hingoa eni 'oe ngaahi foha 'o 'Isime'eli, ko honau hingoa 'i honau ngaahi to'utangata; ko e 'uluaki 'o 'Isime'eli, ko Nepeoti; mo Keta, mo 'Atieli, mo Mipisami, ¹⁴ Mo Misima, mo Tuma'ā mo Masa: ¹⁵ Ko Heta'a, mo Tima, mo Situa, mo Nefisi, mo Kitema. ¹⁶ Ko e ngaahi foha ia 'o 'Isime'eli, pea ko honau hingoa ia, 'i honau ngaahi kolo, 'i honau ngaahi fale: ko e 'eiki 'e toko hongofulu ma toko ua, 'o fakatatau mo honau ngaahi pule'anga. ¹⁷ Pea ko e ngaahi ta'u eni 'oe mo'ui 'a 'Isime'eli, ko e ta'u 'e teau mo e tolungofulu ma fitu: pea tukuange 'e ia hono laumālie, pea pekia ia, pea fakataha ia ki hono kakai. ¹⁸ Pea na'a nau nofo mei Havila 'o a'u ki Sua, 'aia 'oku ofi ki 'Isipite, 'i he hala ki 'Asilia; pea na'e pekia ia 'i he 'ao 'o hono ngaahi kāinga kotoa pē.

¹⁹ ¶ Pea ko e hako eni 'o 'Aisake ko e foha 'o 'Epalahame: na'e fānau kia 'Epalahame 'a 'Aisake.

²⁰ Pea na'e fāngofulu ta'u 'ae motu'a 'o 'Aisake, 'i he'ene ma'u 'a Lepeka ko hono uaifi, ko e 'ofefine 'o Petueli, ko e Silia 'a Petanalami, ko e tuofefine 'o Lepani ko e Silia. ²¹ Pea na'e hūfia 'e 'Aisake hono uaifi kia Sihova, he na'e pa'a ia; pea tui kiате ia 'a Sihova, pea feitama hono uaifi ko Lepeka.

22 Pea na'e fengaue'i 'ae fānau 'iate ia; pea pehē 'e ia, "Kapau 'oku mo'oni, ko e hā 'oku ou pehē ai?" Pea 'alu ia ke fehu'i kia Sihova. 23 Pea na'e pehē 'e Sihova kiate ia,

“Oku ai 'ae pule'anga 'e ua 'i ho manāva, pea 'e mahu'i mei ho manava 'ae kakai 'e ua, 'o taki taha hono anga; pea 'e mālohi 'ae kakai 'e taha ki he taha; pea 'e tauhi 'e he 'uluaki 'ae kimui.”

24 ¶ Pea 'i he'ene kakato hono ngaahi 'aho ke fā'ele, pea vakai, na'e ai 'ae māhanga 'i hono manāva. 25 Pea fā'ele 'ae 'uluaki kuo kulokula kotoa pē, 'o hangē ha kofu fulufulu: pea ne nau ui hono hingoa ko 'Isoa. 26 Pea toki fā'ele'i hono tehina, pea na'e puke 'e hono nima 'ae mui va'e 'o 'Isoa; pea na'e ui hono hingoa ko Sēkope; pea na'e onongofulu ta'u 'a 'Aisake 'i he fanau'i 'akinaua. 27 Pea tupu 'ae ongo tama: pea na'e poto 'a 'Isoa 'i he tuli manu, ko e tangata taka 'uta; ka ko e tangata angamalū'ia 'a Sēkope, pea na'e nofo ia 'i he ngaahi fale fehikitaki. 28 Pea 'ofa 'a 'Aisake kia 'Isoa, he na'a ne kai 'a 'ene kano'i manu, ka na'e 'ofa 'a Lepeka kia Sēkope.

29 ¶ Pea na'e fei haka 'a Sēkope; pea ha'u 'a 'Isoa mei he vao, pea kuo vaivai ia; 30 Pea pehē 'e 'Isoa kia Sēkope, “Oku ou kole kiate koe, ke ke fafanga au 'aki 'ae lū kulokula na, he kuo u vaivai; ko ia na'e ui ai hono hingoa, ko 'Itomi.” 31 Pea pehēange 'e Sēkope, Fakatau kiate au he 'aho ni, 'ae 'inasi 'oe 'uluaki foha. 32 Pea pehē 'e 'Isoa, “Vakai, kuo u teitei mate: pea ko e hā hono 'aonga kiate au 'oe 'inasi 'oe 'uluaki foha?” 33 Pea pehēange 'e Sēkope; “Fuakava mai kiate au he 'aho ni; pea ne fuakava

kiate ia:” pea na‘a ne fakatau ‘ae ‘inasi ‘oe ‘uluaki foha kia Sēkope. ³⁴Pea toki ‘atu ai ‘e Sēkope kia ‘Isoa ‘ae mā mo e haka lū; pea kai ia mo inu, pea ne tu‘u hake ‘o ‘alu ‘i hono hala; na‘e pehē ‘ae si‘aki ‘e ‘Isoa ‘ae ‘inasi ‘oe ‘uluaki foha.

26

1 Ko e me‘a ‘i he hongē ‘oku ‘alu ‘a ‘Aisake ‘o nofo ‘i Keia. 2 ‘Oku akonaki‘i mo tāpuaki‘i ia ‘e he ‘Otua. 7 ‘Oku valoki‘i ia ‘e ‘Apimeleki koe‘uhi ko ‘ene fakafisinga ki hono uaiŋi. 12 ‘Oku ne faka‘au ‘o koloa‘ia. 18 ‘Oku ne keli ‘ae ngaahi vai. 21 ‘Oku fefuakava‘aki ia mo ‘Apimeleki ‘i Peasipa. 34 Ko e ngaahi uaiŋi ‘o ‘Isoa.

¹ Pea na‘e tō ‘ae hongē ki he fonua: ka ‘oku taha kehe ‘ae ‘uluaki hongē ‘aia na‘e hoko ‘i he ngaahi ‘aho ‘o ‘Epalahame. Pea na‘e ‘alu ‘a ‘Aisake ki Kela kia ‘Apimeleki ko e tu‘i ‘oe kakai Filisitia. ² Pea na‘e hā mai ‘a Sihova kiate ia, ‘o ne pehē, “Oua na‘a ke ‘alu hifo ki ‘Isipite: nofo ‘i he fonua ‘aia te u fakahā kiate koe. ³ Ke ke nofoma‘u ‘i he fonua ni, pea teu ‘iate koe, pea te u tāpuaki‘i koe; he te u foaki kiate koe mo ho hako ‘ae ngaahi fonua ni kotoa pē, pea te u fakamo‘oni ‘ae fuakava ‘aia na‘aku fuakava ‘aki ki ho‘o tamai ko ‘Epalahame. ⁴ Pea te u fakatupu ho hako ke tokolahi, ‘o hangē ko e ngaahi fetu‘u ‘oe langi; pea te u foaki ki ho hako ‘ae ngaahi fonua ni kotoa pē; pea ‘e monū‘ia ‘i ho hako ‘ae pule‘anga kotoa pē ‘o māmani; ⁵ Koe‘uhi na‘e talangofua ‘a ‘Epalahame ki hoku le‘o, mo ne ma‘u ‘eku tala, mo ‘eku ngaahi fekau, mo ‘eku tu‘utu‘uni, mo ‘eku ngaahi fonu.”

⁶ ¶ Pea na'e nofo 'a 'Aisake 'i Kela. ⁷ Pea fehu'i kiate ia 'ae kakai tangata 'oe potu ko ia, ki hono uaifi: pea pehē 'e ia, ko hoku tuofefine ia; he na'e manavahē ia ke pehē atu, 'Ko hoku uaifi ia;' he na'a ne pehē, telia na'a tāmāte'i au 'e he kau tangata 'oe potu ni, koe'uhi ko Lepeka; he na'e hoihoifua ia ke mamata ki ai. ⁸ Pea na'e nofo ia 'i ai 'o fuoloa; pea 'iloange, na'e fakasio 'a 'Apimeleki ko e tu'i 'oe kakai Filisitia, mei he tupa, 'o ne mamata 'oku fakavā 'a 'Aisake mo Lepeka ko hono uaifi. ⁹ Pea fekau 'e 'Apimeleki ke ha'u 'a 'Aisake, 'o ne pehē, "Vakai, ko e mo'oni ko ho uaifi ia; pea ko e hā na'a ke pehē ai, ko hoku tuofefine ia?" Pea talaange 'e 'Aisake kiate ia, "Koe'uhi na'aku pehē, telia na'aku mate koe'uhi ko ia." ¹⁰ Pea pehē 'e 'Apimeleki, "Ko e hā 'ae me'a ni kuo ke fai kiate kimautolu? Ka ne mohe faainoa ha tokotaha mo ho uaifi; pehē kuo ke 'omi 'ae kovi lahi kiate kimautolu." ¹¹ Pea fai fono 'e 'Apimeleki ki hono kakai, 'o pehē, "Ko ia 'e ala ki he tangata ni, pe ko hono uaifi, ko e mo'oni 'e tāmāte'i ia." ¹² Pea na'e toki tō ta'u 'e 'Aisake 'i he fonua ko ia, pea ne utu 'i he ta'u ko ia hono tupu 'e tā tu'o teau: pea na'e tāpuaki ia 'e Sihova. ¹³ Pea na'e tupu pe 'ae tangata, pea faka'a'au ki mu'a ia, pea ne tupu 'o lahi 'aupito. ¹⁴ He na'a ne ma'u 'ae fanga sipi lahi, mo e fanga manu, mo e kau tamaio'eiki tokolahi; pea na'e meheka 'ae kakai Filisitia kiate ia. ¹⁵ He ko e ngaahi vai kehekehe na'e keli 'e he kau tamaio'eiki 'a 'ene tamai, 'i he ngaahi 'aho 'o 'Epalahame, na'e mapuni ia 'e he kakai Filisitia 'i hono tanu 'aki 'ae kelekele. ¹⁶ Pea pehē 'e 'Apimeleki kia 'Aisake, "Ke ke 'alu 'iate kimautolu; he 'oku ke mālohi hake koe

‘iate kimautolu.” ¹⁷ Pea ‘alu mei ai ‘a ‘Aisake, pea fokotu‘u hono fale fehikitaki ‘i he tele‘a ‘o Kela, pea nofo ai ia. ¹⁸ Pea na‘e toe keli ‘e ‘Aisake ‘ae ngaahi vai, ‘aia na‘a nau keli ‘i he ngaahi ‘aho ‘o ‘ene tamai ko ‘Epalahame: he na‘e tanu ia ‘e he kakai Filisitia, hili ‘ae pekia ‘a ‘Epalahame: pea ne ui ‘aki ia ‘ae ngaahi hingoa, ‘aia na‘e fakahingoa ‘aki ia ‘e he‘ene tamai. ¹⁹ Pea na‘e keli ‘e he kau tamaio‘eiki ‘a ‘Aisake ‘i he tele‘a ‘o nau ‘ilo ai ‘ae matavai mo‘ui. ²⁰ Pea fakakikihi ‘e he kau tangata tauhimanu ‘a Kela, mo e kau tauhimanu ‘a ‘Aisake, ‘o nau pehē, “‘Oku ‘amautolu ‘ae vai;” pea ne ui hono hingoa ‘oe vai, ‘ko Eseki;’ ko e me‘a ‘i he‘enau ke mo ia. ²¹ Pea na‘a nau keli ‘ae vai ‘e taha, pea nau fakakikihi ki ai foki; pea ne ui hono hingoa ‘o ia ko Sitina. ²² Pea hiki mei ai ia ‘o keli ‘ae vai ‘e taha; pea na‘e ‘ikai te nau fakakikihi ki ai; pea ne ui hono hingoa ‘o ia ko Leopote; pea ne pehē, “He ko eni, kuo faka‘ata‘atā ‘e Sihova ha potu kiate kitautolu, pea te tau tupu ‘i he fonua.” ²³ Pea na‘e ‘alu ia mei ai ki Peasipa. ²⁴ Pea hā mai ‘a Sihova kiate ia ‘i he pō ko ia, ‘o ne pehē kiate ia, “Ko e ‘Otua au ‘o ho‘o tamai ko ‘Epalahame; ‘Oua na‘a ke manavahē, he ‘oku ou ‘iate koe, pea te u tāpuaki koe, pea fakatokolahi ho hako, koe‘uhi ko ‘eku tamaio‘eiki ko ‘Epalahame.” ²⁵ Pea fokotu‘u ‘e ia ‘i ai ‘ae ‘esifeilaulau ‘o ne hū kia Sihova, pea fokotu‘u ‘e ia hono fale fehikitaki ‘i ai; pea keli ‘i ai ‘e he kau tamaio‘eiki ‘a ‘Aisake ‘ae vai.

²⁶ ¶ Pea na‘e ‘alu ‘a ‘Apimeleki kiate ia mei Kela, pea mo hono kāinga ‘e taha ko ‘Ahusate, mo Fikoli ko e ‘eiki ‘o ‘ene kautau. ²⁷ Pea pehē ‘e ‘Aisake kiate kinautolu, “Ko e hā ‘oku mou ha‘u ai kiate au, ka ‘oku mou fehi‘a kiate au, pea kuo mou kapusi au

meiate kimoutolu.” ²⁸ Pea na‘a nau pehē, “Na‘a mau mamata pau kuo ‘iate koe ‘a Sihova; pea na‘a mau pehē, ‘Ke tau fefuakava‘aki mo koe, ‘io, ‘iate kitautolu mo koe, pea ke tau fai ‘ae fuakava mo koe;’ ²⁹ Ke ‘oua na‘a ke fai kovi kiate kimautolu, ‘o hangē ko ‘emau ta‘eala kiate koe, pea kuo mau fai lelei pe kiate koe, pea mau tuku koe ke ke ‘alu fitemālie: pea ko eni, ko e monū‘ia koe ‘ia Sihova.” ³⁰ Pea na‘e teu ‘e ia hanau kātōanga, pea na‘a nau kai mo inu. ³¹ Pea nau tu‘u hengihengi hake mo nau fefuakava‘aki: pea na‘e tukuange ‘akinautolu ‘e ‘Aisake, pea na‘a nau ‘alu ‘iate ia ‘i he fitemālie. ³² Pea na‘e hoko ‘i he ‘aho ko ia ‘ae ha‘u ‘ae kau tamaio‘eiki ‘a ‘Aisake, ‘o nau fakahā kiate ia ‘ae vai kuo nau keli, ‘o nau pehē kiate ia, “Kuo mau ‘ilo ‘ae vai.” ³³ Pea ne ui ia ko Sipa; ko ia ‘oku ui ai ‘ae kolo ko ia ‘o a‘u ki he ‘aho ni, ko Peasipa.

³⁴ ¶ Pea na‘e fāngofulu ‘ae ta‘u ‘a ‘Isoa, pea ne ma‘u kiate ia ‘a Sutiti ko hono uaifi, ko e ‘ofefine ‘o Peli ko e *tangata Heti*, mo Pasimati ko e ‘ofefine ‘o ‘Elone ko e *tangata Heti*. ³⁵ Ko e me‘a ko ia, na‘e mamahi ai ‘ae loto ‘o ‘Aisake mo Lepeka.

27

1 ‘Oku fekau ‘e ‘Aisake ‘a ‘Isoa ke ne kumi manu. 6 ‘Oku ako‘i ‘e Lepeka ‘a Sēkope ke ne ma‘u ‘ae tāpuaki. 15 Ko Sēkope ‘i he‘ene ngaohi ia ke hangē ko ‘Isoa, ‘oku ne lava‘i ‘ae tāpuaki. 30 ‘Oku ‘omi ‘e ‘Isoa ‘ae kano‘i manu. 33 ‘Oku tetetete ‘a ‘Aisake. 34 ‘Oku lāunga ‘a ‘Isoa; ka ‘i he‘ene kole tāuma‘u, ‘oku ne ma‘u ha tāpuaki. 41 ‘Oku ne lau tautea kia Sēkope, 42 Ka ‘oku ta‘ofi ia ‘e Lepeka.

1 Pea na'e hoko 'o pehē, 'i he'ene motu'a 'a 'Aisake, pea kuo kui hono mata, pea na'e 'ikai te ne fa'a sio, na'a ne ui ki hono 'uluaki foha ko 'Isoa, 'o ne pehē kiate ia, Ko hoku foha: pea ne pehē kiate ia, Vakai, ko au eni. 2 Pea pehē 'e ia, "Vakai mai, kuo u motu'a, pea 'oku 'ikai te u 'ilo 'ae 'aho 'o 'eku mate. 3 Pea ko eni, 'oku ou kole kiate koe, ke ke to'o ho'o nāunau, 'a ho'o tangakaho, mo ho'o kaufana, pea ke 'alu ki he vao mo ke kumi ma'aku ha manu. 4 Pea ke ngaohi ma'aku ha me'akai ifo lelei, 'o hangē ko 'eku manako, pea ke 'omi ia kiate au ke u kai; koe'uhi ke tāpuaki koe 'e hoku laumālie, 'i he te'eki ai teu mate." 5 Pea na'e fanongo 'a Lepeka ki he lea 'a 'Aisake ki hono foha ko 'Isoa. Pea na'e 'alu 'a 'Isoa ki he vao ke kumi ha manu mo 'omi ia.

6 ¶ Pea lea 'a Lepeka ki he'ene tama ko Sēkope, 'o pehē, "Vakai mai, na'aku fanongo na'e lea ho'o tamai ki ho tokoua ko 'Isoa, 'o pehē, 7 'Omi ma'aku ha manu, mo ngaohi ma'aku 'ae me'akai lelei, koe'uhi ke u kai ia, mo tāpuaki koe 'i he 'ao 'o Sihova, 'i he te'eki ai teu mate.' 8 Pea ko eni, 'eku tama, Ke ke talangofua ki hoku le'o, 'o hangē ko ia te u fekau kiate koe. 9 'Alu leva ki he fanga kosi, mo ke 'omi mei ai 'ae ongo 'uhiki'i kosi lelei 'e ua: pea te u ngaohi 'aki ia ki ho'o tamai, 'ae me'akai lelei, 'o hangē ko 'ene manako. 10 Pea te ke 'ave ia ki ho'o tamai, koe'uhi ke ne kai, pea koe'uhi ke ne tāpuaki koe 'i he te'eki ai te ne pekia." 11 Pea na'e pehēange 'e Sēkope ki he'ene fa'ē ko Lepeka, "Vakai mai, ko e tangata fulufulu 'a 'Isoa ko hoku tokoua, pea ko e tangata molemole au. 12 E ala nai 'e he'eku tamai kiate au, pea te u hā atu kiate ia ko

e kākā; pea te u ‘omi kiate au ha mala‘ia, kae ‘ikai ha tāpuaki.” ¹³ Pea pehēange ‘e he‘ene fa‘ē kiate ia, “Ko ‘eku tama, ke ‘iate au pe ho mala‘ia, ka ke tui pe ki hoku le‘o pea ke ‘alu ‘o ‘omi ia kiate au.” ¹⁴ Pea na‘e ‘alu ia ō fetuku mo ‘omi ia ki he‘ene fa‘ē; pea ngaohi ai ‘e he‘ene fa‘ē ‘ae me‘akai lelei, ‘o hangē ko e manako ‘a ‘ene tamai. ¹⁵ Pea to‘o ‘e Lepeka ‘ae ngaahi kofu lelei ‘o ‘ene ‘uluaki tama ko ‘Isoa, ‘aia na‘e ‘iate ia ‘i he fale, pea ne ai ia ki he‘ene tama ki mui ko Sēkope. ¹⁶ Pea ne ai ‘ae kili‘i kosi ki hono nima mo e *potu* molemole ‘o hono kia. ¹⁷ Pea ne ‘atu ‘ae me‘akai lelei, mo e mā kuo ne ngaohi, ki he nima ‘o ‘ene tama ko Sēkope.

¹⁸ ¶ Pea na‘e ‘alu ia ki he‘ene tamai, ‘o ne pehē, “Ko ‘eku tamai;” pea pehē ‘e ia, “Ko au eni; ka ko hai koe hoku foha?” ¹⁹ Pea pehē ‘e Sēkope ki he‘ene tamai, “Ko au ‘Isoa, ko ho ‘uluaki; kuo u fai ‘o hangē ko ho‘o fekau kiate au; pea ‘oku ou kole kiate koe, ke ke tu‘u hake, pea ke nofo ‘o kai mei he‘eku manu, koe‘uhi ke ke tāpuaki au.” ²⁰ Pea pehēange ‘e ‘Aisake ki hono foha, “Hoku foha na‘e fēfee‘i hao ma‘u vave pehē mai ia?” Pea ne pehē kiate ia, “Koe‘uhi na‘e ‘omi ia kiate au ‘e Sihova ko ho ‘Otua.” ²¹ Pea pehē ‘e ‘Aisake kia Sēkope, “Ko hoku foha ‘oku ou kole ke ke ‘unu‘unu mai, koe‘uhi ke u ala kiate koe ke u ‘ilo pe ko hoku foha ko ‘Isoa mo‘oni koe, pe ‘ikai.” ²² Pea ‘unu‘unu atu ‘a Sēkope ki he‘ene tamai ko ‘Aisake; pea ne fāfā ia ‘o ne pehē, ‘Ko e le‘o, ko e le‘o ‘o Sēkope, ka ko e nima ko e nima ‘o ‘Isoa.” ²³ Pea na‘e ‘ikai te ne ‘ilo ia, koe‘uhi na‘e fulufulu hono nima, ‘o hangē ko e nima ‘o hono ta‘okete, ko ‘Isoa: pea na‘a ne tāpuaki ia; ²⁴ Pea pehē ‘e ia, “Ko hoku foha ko ‘Isoa

mo‘oni koe?” Pea pehēange ‘e ia, “Ko au ia.” ²⁵ Pea pehē ‘e ia, “Omi ke ofi ia kiate au, pea te u kai ‘ae kano‘i manu ‘a hoku foha, koe‘uhi ke tāpuaki koe ‘e hoku laumālie.” Pea ne ‘omi ia ‘o ofi kiate ia, pea ne kai ai: pea ne ‘omi kiate ia ‘ae uaine, pea ne inu ai. ²⁶ Pea pehē ‘e he‘ene tamai ko ‘Aisake kiate ia; “Ko hoku foha ke ke ‘unu‘unu mai, ‘o uma kiate au.” ²⁷ Pea ‘unu‘unu atu ia, pea uma kiate ia; pea ne nanamu ki he nanamu ‘o hono ngaahi kofu, ‘o ne tāpuaki ia, ‘o pehē,

“Vakai, ko e nanamu ‘o hoku foha,
     ‘oku tatau mo e nanamu ‘oe ngoue kuo
     tāpuaki‘i ‘e Sihova:

²⁸ Ko ia ke foaki kiate koe ‘e he ‘Otua ‘ae hahau mei
     langi,

    mo e mahu ‘oe kelekele,
 pea mo e koane, mo e uaine, ‘o lahi:

²⁹ Ke tauhi koe ‘e he ngaahi kakai,
     pea ke punou ‘ae ngaahi pule‘anga kiate koe;
 ke ke ‘eiki koe ki ho kāinga,
     pea ke punou ‘ae ngaahi tama ‘a ho‘o fa‘ē kiate
     koe;

ke mala‘ia ia te ne kape‘i koe,
     pea ke monū‘ia ia ‘oku ne tāpuaki‘i koe.”

³⁰ Pea pehē, kuo hili ‘ae tāpuaki ‘e ‘Aisake ‘a Sēkope, pea na‘e te‘eki ke meimei ‘alu ia mei he ‘ao ‘o ‘ene tamai ko ‘Aisake, mo ‘ene ha‘u ‘a hono ta‘okete ko ‘Isoa, mei he‘ene tuli manu. ³¹ Pea kuo ngaohi ‘e ia foki ‘ae me‘akai ifo lelei, pea ne ‘omi ia ki he‘ene tamai, pea pehē ‘e ia ki he‘ene tamai, “Ke tu‘u hake ‘eku tamai, mo kai ‘ae kano‘i manu ‘a hono foha, pea ke tāpuaki au ‘e ho laumālie.” ³² Pea pehēange ‘e he‘ene tamai ko ‘Aisake kiate ia, “Ko

hai koe?” Pea talaange ‘e ia, “Ko au, ko ho foha, ko ho ‘uluaki ko ‘Isoa.” ³³ Pea tetetete lahi ‘aupito ‘a ‘Aisake, ‘o ne pehē, “Ko hai? Kofa ā ia na‘a ne ma‘u ‘ae kano‘i manu, ‘o ‘omi kiate au, pea na‘aku kai ‘i he me‘a kotoa pē, pea na‘aku tāpuaki ia ‘i he te‘eki ai te ke ha‘u koe? ‘Io pea ko e mo‘oni ‘e monū‘ia ia.” ³⁴ Pea kuo fanongo ‘a ‘Isoa ki he ngaahi lea ‘a ‘ene tamai, pea tangi ia ‘i he le‘o lahi mo fakamamahi, ‘o ne pehē ki he‘ene tamai, “Ke ke tāpuaki au, ‘io, ko au foki, ‘a ‘eku Tamai.” ³⁵ Pea pehēange ‘e ia, “Na‘e ha‘u ‘a ho tehina ‘i he kākā, pea kuo ne fa‘ao ‘o ‘ave ‘a ho tāpuaki.” ³⁶ Pea pehē ‘e ia, “‘Ikai kuo totonu ‘ae fakahingoa ia ko Sēkope? He kuo tu‘o ua ‘ene mu‘aki‘i au: na‘a ne to‘o ‘o ‘ave ‘ae lelei ‘oe ta‘okete ‘iate au; pea ko eni kuo ne to‘o hoku tāpuaki. Pea pehē ‘e ia, “Kuo ‘ikai ha tāpuaki te ke tuku ma‘aku?” ³⁷ Pea talaange ‘e ‘Aisake kia ‘Isoa, ‘o ne pehē; “Vakai mai, kuo u ngaohi ia ko ho‘o ‘eiki, pea ko hono ngaahi kāinga kuo u foaki kiate ia ko ‘ene kau tamaio‘eiki: pea kuo u tokoni ‘aki ia ‘ae koane mo e uaine: pea ko eni, ko e hā te u fai kiate koe hoku foha?” ³⁸ Pea pehēange ‘e ‘Isoa ki he‘ene tamai, “He ‘oku taha pe ho‘o tāpuaki ‘a ‘eku tamai? Ke ke tāpuaki au, ‘io, ko au foki ‘a ‘eku tamai. Pea hiki hake ‘e ‘Isoa hono le‘o, pea tangi.” ³⁹ Pea pehēange ‘e he‘ene tamai ko ‘Aisake kiate ia, “Vakai, ko ho nofo‘anga ‘e ‘i he lelei ‘oe kelekele, pea mo e hahau ‘oe langi mei ‘olunga. ⁴⁰ Pea te ke mo‘ui ‘i ho‘o heletā, pea te ke tauhi ‘a ho tehina; pea ‘e hoko, ‘o pehē, ‘oka ke ka hoko ki he pule, te ke toki fesi‘i hono ha‘amonga mei ho kia.”

41 ¶ Pea na'e fehi'a 'a 'Isoa kia Sēkope, koe'uhi ko e tāpuaki na'e tāpuaki 'aki ia 'e he'ene tamai; pea pehē 'e 'Isoa 'i hono loto, Ko eni kuo ofi 'ae ngaahi 'aho ke tēngihia 'a 'eku tamai, pea te u toki tāmata'i hoku tehina ko Sēkope. 42 Pea na'e fakahā kia Lepeka 'ae ngaahi lea 'a 'ene 'uluaki tama ko 'Isoa: pea fekau ia ke ui 'a 'ene tama ki mui ko Sēkope 'o ne pehē kiate ia, "Vakai, ko ho ta'okete ko 'Isoa, 'oku ne fakafiemālie'i ia, 'i he'ene pehē, ke ne tāmata'i koe. 43 Pea ko eni 'eku tama, ke ke muintala ki hoku le'o; pea ke tu'u 'o hola ki hoku tuonga'ane ko Lepani, 'i Halani; 44 Pea ke nofo mo ia 'i he 'aho ni'ihi, ke 'oua ke 'osi 'ae 'ita 'a ho ta'okete. 45 Ke 'oua ke afe 'ae 'ita 'a ho ta'okete meiate koe, pea 'e ngalo 'iate ia, 'aia kuo ke fai kiate ia; pea te u toki fekau 'o 'omi koe mei ai: he koe'uma'ā 'eku masiva 'iate kimoua 'osi pe, 'i he 'aho pe taha?" 46 Pea pehē 'e Lepeka kia 'Aisake, "Kuo u fiu 'i he'eku mo'ui, koe'uhi ko e ngaahi 'ofefine 'o Heti; he kapau 'e fili 'e Sēkope ha uaifi 'i he ngaahi 'ofefine 'o Heti, 'o hangē ko kinautolu ni 'ae ngaahi 'ofefine 'oe fonua, ko e hā hono 'aonga 'o 'eku mo'ui kiate au?"

28

1 'Oku tāpuaki 'e 'Aisake 'a Sēkope, pea fekau ia ki Petanalami. 6 'Oku fakama'u 'a 'Isoa mo e 'ofefine 'o 'Isime'eli. 10 Ko e misi 'a Sēkope. 18 Ko e maka 'i Peteli. 20 Ko e fuakava 'a Sēkope.

1 Pea ui 'e 'Aisake 'a Sēkope 'o ne tāpuaki ia, 'o ne na'ina'i kiate ia, mo ne pehē ki ai, "Oua na'a ke fili ho uaifi mei he ngaahi 'ofefine 'o Kēnani; 2 Ka ke tu'u 'o 'alu ki Petanalami, ki he fale 'o Petueli ko e tamai 'a ho'o fa'ē; pea ke fili hao uaifi mei

he ngaahi 'ofefine 'o Lepani, ko e tuonga'ane 'o ho'o fa'ē. ³ Pea ke tāpuaki koe 'e he 'Otua Māfimafi, pea fakatupu mo fakatokolahi'i koe, koe'uhi ke ke hoko ko e fu'u kakai tokolahi. ⁴ Pea ke tuku kiate koe 'ae tāpuaki 'o 'Epalahame, pea ki ho hako foki; koe'uhi ke ke ma'u 'ae fonua 'aia 'oku ke 'āunofa ki ai, 'aia na'e foaki 'e he 'Otua kia 'Epalahame." ⁵ Pea na'e fekau 'e 'Aisake 'a Sēkope ke ne 'alu: pea 'alu ia ki Petanalami kia Lepani, ko e foha 'o Petueli ko e *tangata* Silia, ko e tuonga'ane 'o Lepeka, ko e fa'ē 'a Sēkope mo 'Isoa.

⁶ ¶ Pea 'i he mamata 'a 'Isoa kuo tāpuaki 'e 'Aisake 'a Sēkope, 'o ne fekau ia ke 'alu ki Petanalami, ke fili mo'ona ha uaifi mei ai; pea mo 'ene tāpuaki ia mo na'ina'i kiate ia, 'o pehē, 'oua na'a ke fili ha uaifi mei he ngaahi 'ofefine 'o Kēnani: ⁷ Pea mo 'ene talangofua 'a Sēkope ki he'ene tamai mo 'ene fa'ē, pea kuo 'alu ia ki Petanalami; ⁸ Pea 'i he mamata 'a 'Isoa 'oku 'ikai fiamālie 'ene tamai ko 'Aisake, 'i he ngaahi 'ofefine 'o Kēnani; ⁹ Pea 'alu 'a 'Isoa kia 'Isime'eli, 'o ne fakatokolahi 'aki 'ae ngaahi uaifi na'a ne ma'u 'a Mehalate, ko e 'ofefine 'o 'Isime'eli, ko e foha 'o 'Epalahame, ko e tuofefine 'o Nepeoti, ke mali mo ia.

¹⁰ ¶ Pea 'alu atu 'a Sēkope mei Peasipa, mo *ne* fononga ki Halani. ¹¹ Pea hoko ia ki he potu 'e taha, pea ne nofo ai 'i he pō ko ia, he kuo tō 'ae la'ā; pea ne to'o 'ae ngaahi maka 'oe potu ko ia, ke ne 'olunga 'aki, pea na'a ne tokoto 'i he potu ko ia, 'o mohe. ¹² Pea misi ia, pea vakai, kuo fokotu'u ha tu'unga ki he funga kelekele, pea tau hake hono potu ki he langi, pea vakai, na'e fe'alu'aki hake mo hifo 'i ai 'ae kau 'āngelo 'ae 'Otua. ¹³ Pea vakai,

na'e 'afio 'a Sihova mei 'olunga 'i ai, pea pehē 'e ia, "Ko au ko Sihova, ko e 'Otua 'o 'Epalahame ko ho'o tamai, pea ko e 'Otua 'o 'Aisake: ko e fonua 'oku ke tokoto ai, te u foaki ia kiate koe, mo ho hako. ¹⁴ Pea 'e tatau ho hako mo e efu 'oe kelekele, pea te ke mafola koe ki he lulunga mo e hahake, pea ki he tokelau mo e tonga: pea 'e monū'ia 'iate koe mo ho hako, 'ae ngaahi fa'ahinga kotoa pē 'o māmani. ¹⁵ Pea vakai, 'oku ou 'iate koe, pea te u tauhi koe 'i ho'o fononga kotoa pē, pea te u toe 'omi koe ki he fonua ni: koe'uhi 'e 'ikai te u si'aki koe, ka te u fai 'aia kuo u lea ai kiate koe."

¹⁶ ¶ Pea 'ā hake 'a Sēkope mei he'ene mohe, pea pehē 'e ia, "Ko e mo'oni 'oku 'i heni 'a Sihova; pea na'e 'ikai te u 'ilo ia." ¹⁷ Pea na'e manavahē ia, 'o ne pehē, "Oku fakamanavahē 'ae potu ni! 'Oku 'ikai ko ha potu kehe eni, ka ko e fale 'oe 'Otua, pea ko eni 'ae matapā 'oe langi." ¹⁸ Pea tu'u hengihengi hake pe 'a Sēkope, pea ne to'o mai 'ae maka na'a ne 'olunga 'aki, pea ne tō ia ko e pou, pea lilingi 'e ia 'ae lolo ki ai. ¹⁹ Pea ne ui 'ae hingoa 'oe potu ko ia ko Peteli: ka ko hono hingoa 'i mu'a 'oe kolo ko ia ko Lusa. ²⁰ Pea fai ai 'e Sēkope 'ae fuakava, 'o pehē, "Kapau 'e 'iate au 'ae 'Otua, pea ne tauhi au 'i he hala ni 'oku ou 'alu ai, pea ne foaki kiate au 'a 'eku me'akai, mo e ngaahi kofu ke u ai, ²¹ Koe'uhi ke u toe hoko ki he fale 'o 'eku tamai 'i he fiemālie, pehē, te u 'Otua 'aki 'a Sihova; ²² pea ko e maka ni, 'aia kuo u tō ko e pou, 'e hoko ia ko e fale 'oe 'Otua; pea 'i he me'a kotoa pē te ke tuku mai kiate au, te u 'atu mo'oni hono vahe hongofulu kiate koe."

29

1 'Oku hoko 'a Sēkope ki he vai 'o Halani. 9 'Oku ne fetaulaki mo Lesieli. 13 'Oku tali ia 'e Lepani; 18 'Oku alea 'a Sēkope mo ia kia Lesieli. 23 Kuo kākaa 'i ia 'i he 'atu 'a Lia. 28 'Oku na fakamaau foki mo Lesieli, pea ne toe tauhi koe'uhi ko ia, 'i he ta'u 'e fitu. 32 'Oku fā'ele 'i 'e Lia 'a Lupeni, 33 Mo Simione, 34 Mo Livai, 35 Pea mo Siuta.

¹ Pea toe 'alu 'a Sēkope 'i hono fononga, pea na'e ha'u ia ki he fonua 'oe kakai hahake. ² Pea sio ia, pea ne 'ilo 'ae vai 'i he ngoue, pea vakai, na'e ai 'ae vāhenga fanga sipi 'e tolu, na'e tokoto 'o ofi ki ai, he na'e fakainu 'ae fanga manu mei he vai ko ia: pea na'e tāpuni 'aki 'ae ngutu vai 'ae fu'u maka lahi. ³ Pea na'e fakataha ki ai 'ae ngaahi vāhenga sipi kotoa pē: pea nau filifilihi 'ae maka mei he ngutu vai, pea fakainu 'ae fanga sipi, pea na'e toe ai 'ae maka ki hono potu, ki he ngutu vai. ⁴ Pea pehē 'e Sēkope kiate kinautolu, "Kāinga, 'oku mei fē 'akinautolu?" Pea nau pehē, "Ko e kau Halani 'akinautolu." ⁵ Pea pehē 'e ia kiate kinautolu, "'Oku mou 'ilo 'a Lepani, ko e foha 'o Nehoa?" Pea na'a nau pehē, "'Oku mau 'ilo ia." ⁶ Pea pehēange 'e ia kiate kinautolu, "'Oku mo'ui ia?" Pea nau pehēange, "'Oku mālōlō pe: pea vakai, ko Lesieli ko hono 'ofefine, 'oku ha'u mo e fanga sipi." ⁷ Pea pehē 'e ia, "Vakai, 'oku kei ho'atā pe, pea 'oku te'eki ai hokosia 'ae feitu'ula'ā ke fakataha ai 'ae fanga manu: ko ia mou fakainu 'ae fanga sipi, pea 'alu 'o fafanga." ⁸ Pea na'a nau pehē, "'Oku 'ikai te mau fa'a fai, kae'oua ke fakataha mai 'ae vāhenga sipi kotoa pē, pea 'oua ke filifilihi 'ae maka mei he ngutu vai; pea te mau toki fakainu 'ae fanga sipi."

9 ¶ Pea lolotonga ‘enau alea mo e ha‘u ‘a Lesieli mo e fanga sipi ‘a ‘ene tamai, he na‘a ne tauhi ki ai. 10 Pea ‘i he mamata ‘a Sēkope kia Lesieli ko e ‘ofefine ‘o Lepani, ko e tuonga‘ane ‘o ‘ene fa‘ē, mo e fanga sipi ‘a Lepani, ko e tuonga‘ane ‘o ‘ene fa‘ē, na‘e ‘unu‘unu atu ‘a Sēkope ‘o ne teka‘i ‘ae maka mei he ngutu vai, pea ne fakainu ‘ae fanga sipi ‘a Lepani, ko e tuonga‘ane ‘o ‘ene fa‘ē. 11 Pea uma ‘a Sēkope kia Lesieli, pea hiki hake hono le‘o, pea tangi. 12 Pea talaange ‘e Sēkope kia Lesieli, “Ko e kāinga ia ‘o ‘ene tamai, pea ko e tama ia ‘a Lepeka:” pea na‘e lele ia ‘o fakahā ki he‘ene tamai. 13 Pea kuo fanongo ‘a Lepani ki he talanoa kia Sēkope, “Ko e tama ‘a hono tuofefine,” pea na‘e lele ia ke fakafetaulaki kiate ia, pea ne fā‘ufua ia, ‘o ‘uma kiate ia, mo ne ‘omi ia ki hono fale. Pea talanoa ‘e ia kia Lepani, ‘ae ngaahi me‘a ni kotoa pē. 14 Pea pehē ‘e Lepani kiate ia, Ko e mo‘oni ko hoku hui koe, mo hoku kakano. Pea na‘a ne nofo kiate ia ‘i he māhina ‘e taha.

15 ¶ Pea pehē ‘e Lepani kia Sēkope, “He ‘oku totonu koā ke ke ngāue kiate au ta‘ehatotongi koe‘uhi ko hoku kāinga koe? Tala mai, ko e hā ‘ae totongi ‘e fai kiate koe?” 16 Pea na‘e toko ua ‘ae ‘ofefine ‘o Lepani; ko e hingoa ‘oe ‘uluaki ko Lia, pea ko e hingoa ‘oe kimui ko Lesieli. 17 Na‘e mata kuikui ‘a Lia, ka na‘e hoihoifua ‘a Lesieli, mo matamatalelei. 18 Pea na‘e ‘ofa ‘a Sēkope kia Lesieli, pea ne pehē, “Te u tauhi ko e ‘i he ta‘u ‘e fitu, ka ke tuku mai ‘a Lesieli, ko ho ‘ofefine kimui.” 19 Pea pehē ‘e Lepani, “Oku lelei lahi ‘eku foaki ia kiate koe, ‘i he‘eku foaki ia ki ha tangata kehe: ke ta nonofo mo au.”

20 ¶ Pea na'e ngāue 'a Sēkope 'i he ta'u 'e fitu, ke ne ma'u 'a Lesieli; pea na'e tatau ia kiate ia mo e 'aho si'i pe, koe'uhi ko 'ene 'ofa lahi kiate ia. 21 Pea na'e pehē 'e Sēkope kia Lepani, "Tuku mai hoku uaifi koe'uhi ke u 'alu atu kiate ia, he kuo kakato 'a hoku ngaahi 'aho." 22 Pea fakataha 'e Lepani 'ae kau tangata kotoa pē 'oe potu, pea ne fai 'ae kātoanga. 23 Pea 'i he'ene hoko ki he pō, na'a ne 'ave hono 'ofefine ko Lia, 'o ne 'omi ia kiate ia; pea 'alu ia kiate ia. 24 Pea ne foaki ki hono 'ofefine ko Lia, 'a 'ene kaunanga ko Silipa, ke kaunanga *kiate ia*. 25 Pea pongipongi hake ai, pea vakai, pea tā ko Lia ia: pea pehē 'e ia kia Lepani, "Ko e hā eni kuo ke fai kiate au? 'Ikai na'aku ngāue kiate koe koe'uhi ko Lesieli? Pea ko e hā kuo ke kākaa'i ai au?" 26 Pea pehē 'e Lepani, "E 'ikai fai ha me'a pehē 'i homau fonua, ke tomu'a foaki 'ae kimui 'i he 'uluaki. 27 Ka ke fakakakato 'a hono uike, pea te mau foaki ia foki kiate koe, 'oka ke ka toe ngāue kiate au, 'i ha ta'u 'e fitu kehe." 28 Pea na'e fai ia 'e Sēkope; 'o ne fakakakato hono uike: pea ne foaki kiate ia hono 'ofefine ko Lesieli, ko hono uaifi foki. 29 Pea foaki 'e Lepani ki hono 'ofefine ko Lesieli 'a Pila, ko 'ene kaunanga, ke kaunanga kiate ia. 30 Pea na'e 'alu 'a Sēkope kia Lesieli, pea 'ofa lahi hake 'e ia kia Lesieli ia Lia, pea na'a ne toe ngāue kiate ia 'i he ta'u 'e fitu.

31 ¶ Pea 'afio'i 'e Sihova kuo fehi'anekina 'a Lia, pea na'a ne ngaohi ia ke fa'a fānau; ka na'e pa'a 'a Lesieli. 32 Pea feitama 'a Lia, pea ne fā'ele'i 'ae tama, pea ui hono hingoa ko Lupeni; he na'e pehē 'e ia, "Ko e mo'oni kuo 'afio'i 'e Sihova 'eku mamahi; pea ko eni 'e 'ofa hoku husepāniti kiate au." 33 Pea na'e toe feitama ia pea fā'ele'i 'ae

tama: ‘o ne pehē, “He kuo fanongo ‘a Sihova kuo fehi‘anekina au, ko ia kuo ne foaki kiate au ‘ae tama ni foki: pea ne ui hono hingoa ko Simione.”
³⁴ Pea toe feitama ia, pea fā‘ele‘i ‘ae tama: pea pehē ‘e ia; “Ko eni ‘e tokanga hoku husepāniti kiate au ‘i he kuonga ni, koe‘uhi kuo u fanau‘i kiate ia ‘ae tama ‘e toko tolu; ko ia na‘e ui ai hono hingoa ko Livai.”
³⁵ Pea toe feitama ia, pea fā‘ele‘i ‘ae tama: pea pehē ‘e ia, Ko eni te u fakafeta‘i kia Sihova: ko ia na‘a ne ui hono hingoa ko Siuta: pea na‘e ngata ai ‘ene fānau.

30

1 Ko e me‘a ‘i he‘ene mamahi ‘oku foaki ‘e Lesieli ‘a ‘ene kaunanga kia Sēkope, pea foaki ‘e Lia ‘a ‘ene kaunanga ‘a‘ana. 14 Ko e alea ‘a Lia mo Lesieli. 17 Ko e toe fānau ‘a Lia. 22 Ko e fanau‘i ‘o Siosefa ‘e Lesieli. 25 Ko e holi ‘a Sēkope ke ‘alu ki hono fonua. 27 Ko e fuakava fo‘ou na‘a na fai mo Lepani, pea mo e ngāue ko ia na‘a ne faka‘a‘au ke koloa‘ia ai.

¹ Pea ‘i he mamata ‘a Lesieli ‘oku ‘ikai ha‘a ne fānau kia Sēkope, na‘e meheka ia ki hono ta‘okete: pea pehē ‘e ia kia Sēkope, “Tuku mai ha fānau kiate au, telia na‘aku mate.”
² Pea tupu ai ‘ae loto ‘o Sēkope kia Lesieli: pea pehē ‘e ia, “He ko e ‘Otua au, ‘aia kuo ne ta‘ofi meiate koe ‘ae fua ‘oe manāva?”
³ Ka na‘e pehēange ‘e ia, “Vakai ki he‘eku kaunanga ko Pila, ke ke ‘alu kiate ia: pea te ne fānau ‘i hoku ongo tui koe‘uhi ke u ma‘u ha fānau ‘iate ia.”
⁴ Pea ne foaki kiate ia ‘ene kaunanga ko Pila ko hono uaifi, pea ‘alu ‘a Sēkope kiate ia.
⁵ Pea na‘e tuitu‘ia ‘a Pila, pea fānau kia Sēkope ‘ae tama.”
⁶ Pea pehē ‘e Lesieli, “Kuo fakamaau au ‘e he ‘Otua, mo ne fanongo ki

hoku le'ō, pea kuo ne foaki kiate au 'ae tama ko ia na'a ne ui ai hono hingoa ko Tani." ⁷ Pea toe feitama 'a Pila, ko e kaunanga 'a Lesieli, pea ne fānau kia Sēkope 'ae tama ko hono tokoua. ⁸ Pea pehē 'e Lesieli, "I he 'ahi'ahi lahi, na'a ma 'ahi'ahi mo hoku ta'okete, pea kuo u lava'i: pea ne ui hono hingoa ko Nafitalai." ⁹ Pea 'i he mamata 'a Lia kuo ngata 'ene fānau, pea 'ave 'e ia 'ene kaunanga ko Silipa, 'o ne 'atu ia kia Sēkope ko hono uaifi. ¹⁰ Pea ko Silipa, ko e kaunanga 'a Lia, na'a ne fānau kia Sēkope 'ae tama. ¹¹ Pea pehē 'e Lia, "Oku ha'u 'ae tokolahi: pea ne ui hono hingoa ko Kata." ¹² Pea ko Silipa ko e kaunanga 'a Lia, na'a ne fānau kia Sēkope 'ae tama 'e taha. ¹³ Pea pehē 'e Lia, "Oku monū'ia au, 'e ui au 'e he ngaahi 'ofefine ko e monū'ia pea ne ui hono hingoa ko 'Aseli."

¹⁴ ¶ Pea na'e 'alu 'a Lupeni 'i he ngaahi 'aho 'oe ututa'u uite, pea ne 'ilo 'ae ngaahi tutai 'i he ngoue, pea ne 'omi ia ki he'ene fa'ē ko Lia. Pea pehē 'e Lesieli kia Lia, "Oku ou kole ke ke tuku mai foki, mei he ngaahi tutai 'a ho'o tama." ¹⁵ Pea talaange 'e ia kiate ia, "He ko e me'a si'i ia, hao fa'ao hoku husepāniti? Pea te ke to'o mo e ngaahi tutai 'a 'eku tama foki?" Pea pehē 'e Lesieli, "E mohe ia mo koe he poōni, koe'uhi ko e tutai 'a ho'o tama." ¹⁶ Pea ha'u 'a Sēkope mei he ngoue 'i he efiāfi, pea 'alu 'a Lia ke fakafetaulaki kiate ia, 'o ne pehē, "Ke ke ha'u kiate au; he ko e mo'oni kuo u fakatau koe 'aki 'ae ngaahi tutai 'a 'eku tama." Pea ne na mohe 'i he pō ko ia. ¹⁷ Pea na'e 'afio 'ae 'Otua kia Lia, pea feitama ia, pea ne fā'ele'i kia Sēkope 'ae tama 'e taha, ko hono toko nima ia. ¹⁸ Pea pehē 'e Lia, "Kuo tuku mai 'e he 'Otua 'ae totongi, koe'uhi 'i he'eku

foaki 'eku kaunanga ki hoku husepāniti: pea ne ui hono hingoa ko 'Isaka." ¹⁹ Pea toe feitama 'a Lia, pea fānau kia Sēkope 'ae tama ko hono toko ono ia. ²⁰ Pea pehē 'e Lia, "Kuo 'omi 'e he 'Otua kiate au 'ae koloa lelei; ko eni 'e toki fie nofo hoku husepāniti kiate au, koe'uhi kuo u fanau'i kiate ia, 'ae tama 'e toko ono: pea ne ui hono hingoa ko Sepuloni." ²¹ Pea ne toki fānau kiate ia 'ae ta'ahine, pea ne ui hono hingoa ko Taina.

²² ¶ Pea na'e manatu'i 'e he 'Otua 'a Lesieli, 'o ne tokanga kiate ia, pea ne ngaohi ia ke ne fa'a fānau. ²³ Pea feitama ia, pea fanau'i 'ae tama; pea pehē 'e ia, "Kuo to'o 'o 'ave 'e he 'Otua 'a hoku manukia:" ²⁴ Pea na'a ne ui hono hingoa ko Siosefa: 'o ne pehē, "E 'omi kiate au 'e Sihova 'ae tama 'e taha."

²⁵ ¶ Pea kuo fā'ele'i 'e Lesieli 'a Siosefa, pea lea 'a Sēkope kia Lepani, 'o pehē, "Tuku au ke u 'alu, koe'uhi ke u 'alu ki hoku potu, mo hoku fonua. ²⁶ Tuku mai hoku ngaahi uaifi, mo 'eku fānau, 'akinautolu na'aku ngāue ai kiate koe, pea ke tuku ke u 'alu: he 'oku ke 'ilo 'ae ngāue kuo u fai kiate koe." ²⁷ Pea kole 'a Lepani, 'o ne pehē kiate ia: "Kapau kuo u 'ofeina 'i ho 'ao, ke ke nofo pe; he kuo u 'ilo pau kuo tāpuaki'i au 'e Sihova, koe'uhi ko koe." ²⁸ Pea pehē 'e ia, "Tala mai hao totongi, pea te u 'atu ia." ²⁹ Pea pehēange 'e ia kiate ia, "'Oku ke 'ilo pe na'e fēfē 'eku ngāue kiate koe, pea mo e 'iate au 'a ho'o fanga manu." ³⁰ He na'a ke ma'u si'i pe, 'i he he'eki ai te u ha'u au; pea ko eni kuo tupu ia 'o lahi 'aupito; pea kuo tāpuaki koe 'e Sihova talu 'eku ha'u: pea ko eni, te u tokonaki afe, ki hoku fale foki 'o'oku?" ³¹ Pea pehē 'e ia, "Ko e hā

te u foaki kiate koe?” Pea pehē ‘e Sēkope, “E ‘ikai te ke foaki mai ha me‘a ‘e taha: ka ko eni kapau te ke fai ‘ae me‘a ni kiate au, te u toe fafanga mo tauhi ho‘o fanga manu: ³² Te u ‘alu ki ho‘o fanga manu he ‘aho ni, ‘o vahe‘i mei ai ‘ae ilaila mo e pulepule, pea mo e fanga manu kelo mei he fanga sipi, pea mo e ilaila mo e pulepule mei he fanga kosi: pea ‘e ‘i he fanga manu pehē ‘a ‘eku totongi. ³³ Pea ‘e hā ai ‘a ‘eku angatonu ‘amui, ‘oka hoko ia ko ‘eku totongi ‘i ho ‘ao; ko ia kotoa pē ‘e ‘iate au ‘oku ‘ikai ilaila mo pulepule ‘i he fanga kosi, mo ia ‘oku ‘ikai kelo ‘i he fanga sipi, ‘e lau ia ko ‘eku kaiha‘a.” ³⁴ Pea pehēange ‘e Lepani, “Ko hoku loto ke fai ‘o hangē ko ho‘o lea.” ³⁵ Pea ne vahe‘i ‘i he ‘aho ko ia ‘ae fanga kosi tangata na‘e ilaila mo pulepule, pea mo e kosi fefine na‘e lavatea mo pulepule, pea ko ia kotoa pē na‘e hinehina hano potu, pea mo e kelo kotoa pē mei he fanga sipi, pea na‘a ne tuku ia ki he nima ‘o hono ngaahi foha. ³⁶ Pea na‘a ne fakamama‘o mo Sēkope, ‘i he fononga mei ai ‘i he ‘aho ‘e tolu; pea tauhi ‘e Sēkope hono toe ‘oe fanga manu ‘a Lepani. ³⁷ Pea na‘e to‘o mai ‘e Sēkope ‘ae ngaahi va‘a ‘akau hinehina mo mata, ko e ‘akau ko e futu pea mo e ifi; pea ne fohifohi‘i hono kili, koe‘uhi ke hā mai ‘ae ngaahi potu hinehina ‘i he ‘akau. ³⁸ Pea na‘a ne tuku ‘ae ngaahi va‘a ‘akau na‘a ne fohifohi‘i ‘i he tafe‘anga vai, mo e ngaahi tuku‘anga vai, ‘i he ha‘u ‘ae fanga manu ke inu, koe‘uhi ke nau tuitu‘ia ‘i he‘enau ha‘u ke inu. ³⁹ Pea na‘e tuitu‘ia ‘ae fanga manu ‘i he ‘ao ‘oe ngaahi va‘a ‘akau, pea fanau‘i ‘ae ‘uhiki kuo lavatea mo pulepule, mo ilaila. ⁴⁰ Pea vavahe

‘e Sēkope ‘ae fanga lami, pea ne fakahanga ‘ae mata ‘oe fanga manu ki he lavatea, pea mo e fa‘ahinga kelo kotoa pē ‘i he fanga manu ‘a Lepani; pea ne tuku kehe pe ‘ene fanga manu ‘a‘ana, mei he fanga manu ‘a Lepani. ⁴¹ Pea na‘e pehē, ‘i he tuitu‘ia ‘ae manu mālohi, na‘e tuku ‘e Sēkope ‘ae ngaahi va‘a ‘akau ‘i he ‘ao ‘oe fanga manu ‘i he tafē‘anga vai, koe‘uhi ke nau tuitu‘ia ‘i he lotolotonga ‘oe ngaahi ‘akau. ⁴² Ka na‘e ‘ikai te ne ai ‘ae ‘akau ki he ‘ao ‘oe fanga manu vaivai: ko ia na‘e ia Lepani ‘ae vaivai, pea na‘e ia Sēkope ‘ae mālohi. ⁴³ Pea na‘e tupu ke koloa‘ia ‘aupito ‘ae tangata, pea lahi ‘ene fanga manu, mo e kau kaunanga, mo e kau tamaio‘eiki, mo e fanga kāmeli, mo e fanga ‘asi.

31

1 ‘Oku loto mamahi, pea ‘alu fufū ‘a Sēkope. 19 ‘Oku kaiha‘a ‘e Lesieli ‘ae ngaahi tamapua ‘a ‘ene tamai. 22 ‘Oku tuli ia ‘e Lepani, 26 O ne valoki ia ‘i he kovi kuo ne fai. 34 Ko e kākā ‘o Lesieli ke ne fufū ‘ae ngaahi tamapua. 36 Ko e valoki ‘e Sēkope ‘a Lepani. 43 Ko e fuakava ‘a Sēkope mo Lepani ‘i Kaleti.

¹ Pea fanongo ia ki he lea ‘ae ngaahi foha ‘o Lepani, ‘o pehē, “Kuo to‘o ‘e Sēkope ‘ae ngaahi me‘a kotoa pē ‘a ‘etau tamai; pea kuo ne ma‘u ‘ae nāunau ni kotoa pē ‘i he me‘a ‘a ‘etau tamai.” ² Pea na‘e mamata ‘a Sēkope ki he mata ‘o Lepani, pea vakai, na‘e ‘ikai lelei ia kiate ia ‘o hangē ko ia ‘i mu‘a. ³ Pea pehē ‘e Sihova kia Sēkope, “Foki atu ki he fonua ‘o ho‘o ngaahi tamai mo ho ngaahi kāinga; pea te u ‘iate koe.” ⁴ Pea ‘alu ‘a Sēkope ‘o ne ui mai ‘a Lesieli mo Lia kiate ia ki he ngoue, ki he fanga manu. ⁵ Pea pehē ‘e ia kiate kinaua, “‘Oku ou sio

ki he mata 'o ho'omo tamai 'oku 'ikai kei 'iate au, 'o hangē ko ia 'i mu'a; ka kuo 'iate au 'ae 'Otua 'o 'eku tamai. ⁶ Pea 'oku mo 'ilo na'aku ngāue ki ho'omo tamai, 'aki 'a 'eku mālohi kotoa. ⁷ Pea kuo kākaa'i au 'e ho'omo tamai, mo ne fakakehe 'eku totongi 'o liunga hongofulu; ka na'e 'ikai tuku ia 'e he 'Otua ke u kovi ai. ⁸ Kapau na'a ne pehē 'e ia, 'Ke 'o'ou 'ae pulepule ko ho'o totongi,' pea fānau leva 'ae fanga manu kotoa pē ko e pulepule: pea kapau na'a ne pehē, 'Ko ho'o totongi 'ae ilaila;' pea fānau leva 'ae fanga manu kotoa pē ko e ilaila. ⁹ Ko ia kuo to'o 'e he 'Otua 'ae fanga manu 'a ho'omo tamai 'o foaki ia kiate au. ¹⁰ "Pea 'i he tuitu'ia 'ae fanga manu, na'aku hanga hake hoku mata, 'o mamata 'i he misi, pea vakai, ko e fanga sipitangata, na'e hopo ki he fanga manu na'e ilaila mo e pulepule mo e kelo. ¹¹ Pea lea 'ae 'āngelo 'ae 'Otua kiate au 'i he misi, 'o pehē, 'Sēkope:' pea na'aku pehē, 'Ko au eni.' ¹² Pea pehē 'e ia, "Hanga hake eni ho mata", 'o vakai, 'Ko e fanga sipitangata 'oku hopo ki he fanga manu, ko e ilaila mo e pulepule, mo e kelo; he kuo u mamata ki he me'a kotoa pē 'oku fai 'e Lepani kiate koe. ¹³ Ko au ko e 'Otua 'o Peteli, 'aia na'a ke fakatapui ai 'ae pou, mo ke fai 'ae fuakava kiate au; pea ko eni, ke ke tu'u, pea ke 'alu 'i he fonua ni, 'o toe 'alu ki he fonua 'o ho ngaahi kāinga.' " ¹⁴ Pea pehēange 'e Lesieli mo Lia kiate ia, "He 'oku kei ai ha 'inasi pe tufakanga kiate kimaua 'i he fale 'oe ma tamai? ¹⁵ 'Ikai kuo ne lau 'akimaua ko e ongo muli? He kuo ne fakatau 'akimaua, pea kuo ne faka'osi'osi foki 'e ma pa'anga. ¹⁶ He ko e koloa kotoa pē kuo to'o 'e he 'Otua mei he'etau tamai 'oku 'atautolu ia, pea mo e tau fānau: pea

ko eni, ko e me‘a kotoa pē kuo lea ‘aki ‘e he ‘Otua kiate koe, ke ke fai.” ¹⁷ Pea tu‘u hake ‘a Sēkope, ‘o ne fakaheka ‘a ‘ene fānau, mo hono ngaahi uaifi ki he fanga kāmeli; ¹⁸ Pea na‘a ne ‘ave ‘ene fanga manu kotoa pē, mo ‘ene me‘a kotoa pē ‘aia na‘a ne ma‘u, ‘ae fanga manu na‘e tupu kiate ia, ‘aia na‘a ne ma‘u ‘i Petanalami, ke ‘alu ia ki he ‘ene tamai ko ‘Aisake ki he fonua ko Kēnani. ¹⁹ Pea na‘e ‘alu ‘a Lepani ke kosi ‘ene fanga sipi: pea na‘e kaiha‘asi ‘e Lesieli ‘ae ngaahi tamapua ‘a ‘ene tamai. ²⁰ Pea ‘alu fakafufū pe ‘a Sēkope meia Lepani, ko e *tangata* Silia, he na‘e ‘ikai te ne tala kiate ia ‘ene hola. ²¹ Ko ia na‘e hola ia mo ‘ene me‘a kotoa pē: pea tu‘u hake ia ‘o ne laka ‘i he vaitafe, pea hanga hono mata ki he mo‘unga ko Kiliate.

²² ¶ Pea ‘i hono tolu ‘oe ‘aho, na‘e fakahā kia Lepani, ‘ae hola ‘a Sēkope. ²³ Pea na‘a ne ‘alu mo hono kāinga tangata, pea nau tuli ia ‘i he ‘aho ‘e fitu; pea na‘a nau ma‘u ia ‘i he mo‘unga ko Kiliate. ²⁴ Pea na‘e hā‘ele mai ‘ae ‘Otua kia Lepani ko e *tangata* Silia, ‘i he misi ‘i he pō, ‘o ne pehē kiate ia, “Vakai, ‘oua na‘a ke lea kia Sēkope ‘i he lelei pe ‘i he kovi.”

²⁵ ¶ Pea ma‘u ‘e Lepani ‘a Sēkope. He na‘e fokotu‘u ‘e Sēkope hono fale fehikitaki ‘i he mo‘unga; pea pehē foki ‘a Lepani mo hono kāinga, na‘a nau fokotu‘u fale fehikitaki ‘i he mo‘unga ko Kiliate. ²⁶ Pea pehē ‘e Lepani kia Sēkope, “Ko e hā eni kuo ke fai, koe‘uhi kuo ke ‘alu fakafokifā pe, mo ke ‘ave hoku ngaahi ‘ofefine, ‘o hangē ko e ngaahi pōpula kuo ma‘u ‘aki ‘ae heletā? ²⁷ Ko e hā kuo ke hola fakafufū ai, hangē ha kaiha‘a meiate au: pea na‘e ‘ikai te ke tala kiate au, koe‘uhi ke u

tuku ko e ke 'alu 'i he fiefia, mo e fai hiva, mo e tā 'ae lali mo e ha'ape? ²⁸ Pea na'e 'ikai te ke tuku ke u uma ki ho ngaahi foha, mo hoku ngaahi 'ofefine? Kuo ke fai vale 'i ho'o fai pehē. ²⁹ 'Oku ai 'ae mālohi 'i hoku nima ke fai kovi kiate koe: ka ko e 'Otua 'o ho'o tamai na'a ne folofola mai kiate au 'anepō, 'o pehē, 'Vakai, 'oua na'a ke lea kia Sēkope, 'i he lelei, pe 'i he kovi.' ³⁰ Pea ko eni, na'e totonu ho'o holi ke 'alu, he 'oku ke holi ki he fale 'o ho'o tamai, ka ko e hā kuo ke kaiha'a ai hoku ngaahi 'otua?" ³¹ Pea lea 'a Sēkope, 'o ne pehē kia Lepani, "Koe'uhi na'aku manavahē, he na'aku pehē, telia na'a ke to'o fakamālohi pe, 'a ho ngaahi 'ofefine 'iate au. ³² Pea ko ia te ke 'ilo ki ai 'a ho ngaahi 'otua ke 'oua na'a mo'ui ia; 'i he 'ao 'o ho ta kāinga, ke ke vakai 'ae me'a 'a'au, pea ke to'o ia kiate koe." He na'e 'ikai 'ilo 'e Sēkope kuo kaiha'asi ia 'e Lesieli. ³³ Pea hū atu 'a Lepani ki he fale fehikitaki 'o Sēkope, mo e fale fehikitaki 'o Lia, pea mo e fale fehikitaki 'e ua 'oe ongo kaunanga; ka na'e 'ikai te ne 'ilo ia. Pea 'alu ia mei he fale fehikitaki 'o Lia, mo ne hū ki he fale fehikitaki 'o Lesieli. ³⁴ Ka kuo to'o 'e Lesieli 'ae ngaahi tamapua, 'o ne 'ai ia ki he nāunau 'oe fanga kāmeli, pea heka ai ia. Pea kumi 'e Lepani 'i he potu kotoa pē 'oe fale fehikitaki, ka na'e 'ikai te ne 'ilo ia. ³⁵ Pea pehē 'e ia ki he'ene tamai. "Ke 'oua na'a tuputāmaki 'a 'eku 'eiki, koe'uhi 'oku 'ikai te u fa'a tu'u; he 'oku 'iate au 'ae anga fakafefine." Pea na'e kumi ia, ka na'e 'ikai te ne 'ilo 'ae ngaahi tamapua. ³⁶ Pea na'e 'ita 'a Sēkope 'o lea lahi kia Lepani: pea lea 'a Sēkope 'o pehē, kia Lepani, "Ko e hā 'eku fai kovi? Pea ko e hā 'eku angahala koe'uhi ke ke tuli ai au 'i he lili ni? ³⁷ He kuo ke kumi 'i

he'eku me'a kotoa pē, pea ko e hā hao me'a kuo ke 'ilo'i? Fokotu'u ia 'i he 'ao 'o hoku kāinga, mo ho kāinga, koe'uhi ke nau fakamaau kiate kitaua. ³⁸ Na'aku 'iate koe 'i he ta'u 'e uofulu ni, na'e 'ikai 'uhimate 'a ho'o fanga sipi fefine, mo e fanga kosi fefine, pea ko e sipitangata 'o ho'o fanga manu, na'e 'ikai te u kai. ³⁹ Ko ia na'e kai 'e he manu fekai na'e 'ikai te u 'omi kiate koe: na'aku totongi ia; na'a ke ma'u 'ae totongi 'o ia 'i hoku nima, kapau na'e kaiha'a ia 'i he 'aho, pe 'i he pō. ⁴⁰ Na'aku pehē au, pea na'e fakavaivai au 'e he pupuha 'i he 'aho, mo e momoko 'i he pō; pea mahu'i 'ae mohe mei hoku mata. ⁴¹ Kuo u pehē ni 'i he ta'u 'e uofulu 'i ho fale; na'aku tauhi koe 'i he ta'u 'e hongofulu ma fā, koe'uhi ko ho ongo 'ofefine, mo e ta'u 'e ono ki ho'o fanga manu; pea kuo ke fakakehe 'eku totongi 'o liunga hongofulu. ⁴² Ka ne 'ikai 'iate au 'ae 'Otua 'o 'eku tamai, ko e 'Otua 'o 'Epalahame, mo e manavahē kia 'Aisake, pehē kuo ke fekau au ke u 'alu ta'eha'akume'a." Kuo 'afio'i 'e he 'Otua hoku tautea, mo e ngāue 'a hoku nima, pea ne valoki ko e 'anepō.

⁴³ ¶ Pea pehē mai 'a Lepani kia Sēkope, "Ko e ngaahi 'ofefine ni, ko hoku ngaahi 'ofefine, pea ko e tamaiki ni, ko 'eku fānau, pea ko e fanga manu ni, ko 'eku fanga manu, pea ko e me'a kotoa pē 'oku ke mamata ki ai 'oku 'a'aku ia: pea ko e hā nai te u fai he 'aho ni, ki hoku ongo 'ofefine ni, mo e na fānau kuo na fanau'i? ⁴⁴ Ko eni ke ke ha'u, ke ta fai 'ae fuakava, 'a koe mo au; pea tuku ia ko e fakamo'oni kiate kitaua." ⁴⁵ Pea to'o 'e Sēkope 'ae maka, 'o ne fokotu'u ia ko e pou. ⁴⁶ Pea pehē 'e Sēkope ki hono kāinga, "Tānaki 'ae ngaahi maka; pea na'a nau to'o

‘ae ngaahi maka ‘o fokotu‘u; pea na‘a nau kai ‘i ai, ‘i he fanga maka.” ⁴⁷ Pea ui ia ‘e Lepani, ko Sekaa Satuta; ka na‘e ui ia ‘e Sēkope, ko Kaleti. ⁴⁸ Pea pehē ‘e Lepani, “Ko e fokotu‘unga maka ni, ko e fakamo‘oni kiate koe mo au he ‘aho ni. Ko ia na‘e ui ai hono hingoa ko Kaleti mo Misipa.” ⁴⁹ He na‘e pehē ‘e ia, “Ke le‘ohi ‘e Sihova kiate au mo koe, ‘i he ‘e ta māvae. ⁵⁰ Kapau te ke fakamamahi hoku ongo ‘ofefine, pea kapau te ke to‘o ma‘au ha uaifi kehe, mo hoku ongo ‘ofefine, ‘oku ‘ikai ha tangata ‘i heni; kae vakai, ko e fakamo‘oni ‘ae ‘Otua kiate kitaua:” ⁵¹ Pea pehē ‘e Lepani kia Sēkope, “Vakai ki he ngaahi maka ni, mo e pou ‘aia kuo tuku ‘i ho ta vaha‘a; ⁵² Ke fakamo‘oni ‘e he ‘esi ni, mo e pou ni, ‘e ‘ikai te u laka ‘i he potu ‘oe ‘esi ni kiate koe, pea ‘e ‘ikai te ke laka ‘i he ‘esi ni kiate au, ke fai ha kovi. ⁵³ Ko e ‘Otua ‘o ‘Epalahame, mo e ‘Otua ‘o Nehoa, ko e ‘Otua ‘o ‘ena tamai, fakamaau kiate kitaua.” Pea na‘e fuakava ‘a Sēkope, ‘i he manavahē ‘o ‘ene tamai ko ‘Aisake. ⁵⁴ Pea feilaulau ‘a Sēkope ‘i he mo‘unga, pea na‘a ne ui hono kāinga ke nau kai: pea na‘a nau kai ‘ae mā, pea nau mohe ‘i he mo‘unga ‘i he pō ko ia. ⁵⁵ Pea tu‘u hengihengi hake pe ‘a Lepani, mo ne uma ki hono ngaahi foha, mo hono ongo ‘ofefine, ‘o ne tāpuaki ‘akinautolu; pea ‘alu ‘a Lepani, ‘o toe foki ki hono potu.

32

1 Ko e hā mai ‘ae ngaahi ‘āngelo kia Sēkope ‘i Mehanemi. 3 Ko ‘ene tala kia ‘Isoa. 6 ‘Oku manavahē ia ‘i he ha‘u ‘a ‘Isoa. 9 ‘Oku kole ‘e ia ‘ae fakahaofi. 13 ‘Oku ne ‘atu ‘ae me‘a‘ofa kia ‘Isoa. 24

‘Oku ne fefa‘uhi mo e ‘āngelo ‘i Penieli, pea ui ai ia ko ‘Isileli.

¹ Pea na‘e ‘alu ‘a Sēkope ‘i hono hala, pea fakafe-
taulaki mai kiate ia ‘ae kau ‘āngelo ‘ae ‘Otua. ² Pea
kuo mamata ‘a Sēkope kiate kinautolu, pea pehē ‘e
ia, “Ko e kau tau eni ‘ae ‘Otua: pea na‘a ne ui ‘ae
hingoa ‘oe potu ko ia, ko Mehanemi.”

³ ¶ Pea fekau ‘e Sēkope ‘ae kau talafekau ke
mu‘omu‘a ‘iate ia ki hono ta‘okete ko ‘Isoa, ‘i he
fonua ko Seia, ‘i he fonua ko ‘Itomi. ⁴ Pea ne fekau
kiate kinautolu, ‘o pehē, “Te mou lea pehē ki hoku
‘eiki ko ‘Isoa; ‘oku pehē mai ‘a ho‘o tamaio‘eiki ko
Sēkope, Na‘aku nofo ‘āunofa mo Lepani peau nofo
mo ia ‘o a‘u ki he kuonga ni. ⁵ Pea kuo u ma‘u
‘ae fanga pulu mo e fanga ‘asi mo e ngaahi fanga
manu, mo e kau tangata tauhi, mo e kau fefine
tauhi, pea kuo u fekau ke fakahā ia ki hoku ‘eiki,
koe‘uhi ke u lelei ‘i ho ‘ao.”

⁶ ¶ Pea toe liu mai ‘ae kau tangata kia Sēkope, ‘o
nau pehē, “Na‘a mau hoko ki ho ta‘okete ko ‘Isoa,
pea vakai, ‘oku ha‘u ia foki ke fakafetaulaki mai
kiate koe, mo e kau tangata ‘e fāngeau.” ⁷ Pea na‘e
manavahē ai ‘a Sēkope, ‘o mamahi lahi: pea ne
vaeua ‘ae kakai na‘e ‘iate ia, pea mo e fanga sipi,
mo e fanga manu lalahi, pea mo e fanga kāmeli.
⁸ Pea ne pehē, “Kapau ‘e ha‘u ‘a ‘Isoa ki he kakai
‘e taha ‘o taa‘i ia, pea ko e kakai ‘e toe te nau hao.”

⁹ ¶ Pea pehē ‘e Sēkope, “E ‘Otua ‘o ‘eku tamai ko
‘Epalahame, mo e ‘Otua ‘o ‘eku tamai ko ‘Aisake,
ko e ‘Eiki na‘a ke pehē mai kiate au, ‘Toe ‘alu ki ho
fonua mo ho kāinga, pea te u fai lelei kiate koe:’
¹⁰ ‘Oku ‘ikai te u taau au, mo e si‘i hifo ‘o ho‘o
‘alo‘ofa kotoa pē, mo e mo‘oni kotoa pē, ‘aia kuo

ke fakahā ki ho‘o tamaio‘eiki: he na‘aku ‘alu mo hoku tokotoko pe ‘i he Sioatani ni; ka ko eni, kuo u hoko ko e kakai ‘e ua. ¹¹ ‘Oku ou kole kiate koe, fakahaofi au mei he nima ‘o hoku ta‘okete mei he nima ‘o ‘Isoa: he ‘oku ou manavahē kiate ia, telia na‘a ne ha‘u ‘o taa‘i au, pea mo e fale mo e fānau. ¹² Pea na‘a ke pehē, ‘Te u fai lelei kiate koe, ‘o ngaohi ho hako ke tatau mo e ‘one‘one ‘oe tahi, ‘aia ‘e ‘ikai fa‘a lau hono lahi.’ ”

¹³ ¶ Pea mohe ia ‘i ai ‘i he pō ko ia pea na‘a ne fili mai ‘aia na‘e ofi kiate ia, ko e me‘a‘ofa ki hono ta‘okete ko ‘Isoa; ¹⁴ Ko e kosi fefine ‘e uangeau mo e kosi tangata ‘e uofulu, mo e sipi fefine ‘e uangeau, mo e sipitangata ‘e uofulu. ¹⁵ Ko e kāmeli huhu ‘e tolungofulu mo honau ‘uhiki, mo e fanga pulu fefine ‘e fāngofulu, mo e pulu tangata ‘e hongofulu, mo e ‘asi fefine ‘e uofulu mo e ‘uhiki ‘e hongofulu. ¹⁶ Pea ne tuku fakafa‘ahinga ia ki he nima ‘oe kau tauhi, pea ne pehē ki he‘ene kau tamaio‘eiki, “Mou mu‘omu‘a ‘iate au, ‘o fakavahavaha ‘ae fa‘ahinga manu taki taha.” ¹⁷ Pea fekau ia ki he ‘uluaki, ‘o pehē, “‘Oka fakafetaulaki mai hoku ta‘okete ko ‘Isoa kiate koe, ‘o fehu‘i kiate koe, ‘o pehē, ‘Ko hai koe?’ pea, “‘Oku ke ‘alu ki fē?’ Pea ‘oku ‘a hai ‘ena ‘i ho ‘ao? ¹⁸ Pea ke lea ‘o pehē, ‘Ko e me‘a ‘a ho‘o tamaio‘eiki ko Sēkope, pea ko e me‘a‘ofa ia kuo ne fekau ki hoku ‘eiki ko ‘Isoa; pea vakai, ‘oku ne muimui mai.’ ” ¹⁹ Pea na‘a ne fekau pehē ki hono toko ua, mo hono toko tolu, mo kinautolu kotoa pē na‘e muimui ki he fanga manu, ‘o pehē, “Te mou lea pehē ki hoku ‘eiki ko ‘Isoa, ‘oka mou ka fetaulaki mo ia. ²⁰ Pea te mou pehē foki, ‘Vakai, ‘oku muimui mai ‘a ho‘o tamaio‘eiki ko Sēkope.’ ”

He na'e pehē 'e ia, "Te u fakafiemālie 'i ia 'aki 'ae me'a'ofa, 'e mu'omu'a 'iate au, pea te u toki mamata ki hono mata; hei'ilo pe te ne ma'u lelei au."

²¹ Ko ia na'e 'ave ai 'ae me'a'ofa, 'o nau mu'omu'a 'iate ia ki he kauvai 'e taha; pea mohe ia 'i he pō ko ia mo e kakai. ²² Pea tu'u hake ia 'i he pō ko ia 'o ne 'ave hono ongo uaifi, mo 'ene ongo kaunanga, mo hono ngaahi foha 'e toko hongofulu ma tokotaha, pea nau a'a 'i he a'a'anga ko Sapoki. ²³ Pea na'a ne 'ave 'akinautolu 'o fekau ke nau a'a ki he kauvai 'e taha, pea ne 'ave mo 'ene me'a kotoa pē.

²⁴ ¶ Ka na'e nofo tokotaha pe 'a Sēkope; pea na'e ai 'ae tangata na'a na fefa'uhi mo ia 'o a'u ki he mafoa 'ae ata. ²⁵ Pea 'i he'ene mamata 'oku 'ikai te ne mālohi kiate ia, na'a ne alasi 'ae tefito tupu 'o Sēkope: pea na'e homo 'ae tenga 'o Sēkope, 'i he 'ena fefa'uhi mo ia. ²⁶ Pea na'a ne pehē, "Tuku au ke u 'alu, he kuo ma'a 'ae 'aho;" pea ne pehē, "E 'ikai te u tukuange koe 'o kapau 'e 'ikai te ke tāpuaki au." ²⁷ Pea ne pehē kiate ia, "Ko hai ho hingoa?" Pea ne pehē, "Ko Sēkope." ²⁸ Pea pehē 'e ia, "E 'ikai toe ui ho hingoa ko Sēkope, ka ko 'Isileli: he 'oku hangē ko ha 'eiki 'a ho'o fai mālohi ki he 'Otua, mo e tangata, pea kuo ke lava'i." ²⁹ Pea fehu'i 'e Sēkope kiate ia, 'Oku ou kole kiate koe, ke ke tala mai ho hingoa. Pea pehē 'e ia, "Ko e hā 'oku ke fehu'i ai ki hoku hingoa?" Pea na'a ne tāpuaki ia 'i ai. ³⁰ Pea ne ui 'e Sēkope 'ae hingoa 'oe potu ko ia, ko Penieli. He kuo u mamata ki he 'Otua, ko e mata ki he mata, ka 'oku ou kei mo'ui. ³¹ Pea 'i he'ene 'alu 'i Penieli, na'e hopo 'ae la'ā, pea na'e ketu ia koe'uhi ko hono tenga. ³² Ko ia na'e 'ikai kai ai 'e he fānau 'a 'Isileli 'ae uoua na'e alasi, 'aia 'oku 'i he ao'i tenga, 'o a'u

ki he 'aho ni: koe'uhi na'a ne alasi 'ae ao'i tupu 'o Sēkope 'i he uoua na'e mingi.

33

1 Ko e fe'ofa'aki 'a Sēkope mo 'Isoa 'i he'ena fe'iloaki. 17 Ko e fononga 'a Sēkope ki Sukote. 18 Ko e fakatau 'e ia 'ae ngoue 'i Sikemi, pea ne fokotu'u ai 'ae 'esifeilaulau, 'aia na'e ui ko 'Ele-ilohe-'Isileli.

¹ Pea hanga hake 'a Sēkope 'o sio, pea vakai, na'e ha'u 'a 'Isoa, mo e kau tangata 'e toko fāngeau. Pea vahe'i 'e ia 'ae fānau, kia Lia, mo Lesieli, pea mo e ongo kaunanga. ² Pea ne fakamu'omu'a 'ae ongo kaunanga mo 'ena fānau, pea hoko 'a Lia mo 'ene fānau, pea fakamuimui 'a Lesieli mo Siosefa. ³ Pea ne mu'omu'a ia 'iate kinautolu, pea punou hifo ia 'o tu'o fitu ki he kelekele, 'i he'ene 'unu'unu atu ki hono ta'okete. ⁴ Ka na'e lele 'a 'Isoa ke fakafetaulaki kiate ia, pea ne fā'ofua ia ki hono kia, pea uma kiate ia: pea na'a na fetāngihi. ⁵ Pea hanga hake hono mata, 'o ne sio ki he kau fefine mo e tamaiki: pea pehē 'e ia, "Ko hai 'akinautolu ni 'oku 'iate koe?" Pea pehēange 'e ia, "Ko e fānau, kuo foaki 'e he 'Otua 'alo'ofa ki ho'o tamaio'eiki." ⁶ Pea na'e toki 'unu'unu mai 'o ofi, 'ae ongo kaunanga, 'akinaua mo 'ena fānau, pea na'a nau punou. ⁷ Pea ha'u 'o ofi 'a Lia foki mo 'ene fānau, pea punou 'akinautolu: pea ha'u fakamui 'a Siosefa mo Lesieli 'o ofi, pea punou 'akinaua. ⁸ Pea pehē 'e ia, "Ko e hā hono 'uhinga 'oe ngaahi fanga manu na'a mau fehikitaki mo au?" Pea pehē 'e ia, "Ko e me'a ke 'ofeina ai au 'i he 'ao 'o hoku 'eiki." ⁹ Pea pehē 'e 'Isoa, "Ko hoku tehina, kuo lahi 'eku me'a; ke 'iate koe pe, 'aia 'oku 'a'au." ¹⁰ Pea

pehēange 'e Sēkope, “Oua, ko eni, 'oku ou kole kiate koe, kapau 'oku ou lelei 'i ho 'ao, pea ke ma'u 'eku me'a'ofa mei hoku nima; he ko ia kuo u mamata ai ki ho mata, 'o hangē ko e fofonga 'oe 'Otua, pea kuo ke lelei kiate au. ¹¹ 'Oku ou kole ke ke ma'u 'eku tāpuaki, 'aia kuo 'omi kiate koe; koe'uhi kuo fai lelei 'e he 'Otua kiate au, pea kuo u ma'u 'o lahi.” Pea na'a ne fakaloto 'i ia, pea ne to'o ia. ¹² Pea pehē 'e ia, “Ke tau fononga pea tau ō, pea te u mu'omu'a 'iate koe.” ¹³ Pea pehēange 'e ia kiate ia, “'Oku 'ilo 'e hoku 'eiki 'oku vaivai 'ae tamaiki, pea 'oku 'iate au 'ae fanga manu feitama: pea kapau 'e fakateka mālohi 'akinautolu 'e he kau tangata, 'i he 'aho pe taha, 'e mate ai kotoa pē. ¹⁴ 'Oku ou kole kiate koe, ke mu'omu'a 'a hoku 'eiki 'i he'ene tamaio'eiki; pea te u muimui atu 'o fakatuotuai, 'o fakatatau ki he fa'a fai 'e he fanga manu, mo e tamaiki, 'a 'enau mu'omu'a 'iate au, ke 'oua ke u hoko ki hoku 'eiki 'i Seia.” ¹⁵ Pea talaange 'e 'Isoa, “Tuku ke nofo kiate koe hā ni'ihi 'iate kinautolu 'oku 'iate au.” pea pehē 'e ia, “Ko e hā hono 'aonga?” Tuku ke u lelei 'i he 'ao 'o hoku 'eiki.

¹⁶ ¶ Pea tafoki 'a 'Isoa 'i he 'aho ko ia ke 'alu ki Seia. ¹⁷ Pea fononga 'a Sēkope ki Sukote, pea langa ai hono fale lou'akau 'o ne ngaohi ai 'ae ngaahi fale lou'akau ki he'ene fanga manu: ko ia 'oku ui ai 'ae potu ko ia ko Sukote.

¹⁸ ¶ Pea hoko lelei pe 'a Sēkope ki he kolo ko Sikemi, 'aia 'oku 'i he fonua ko Kēnani, 'i he'ene ha'u mei Petanalami; pea na'a ne fokotu'u hono fale fehikitaki 'o ofi ki he kolo. ¹⁹ Pea ne fakatau 'ae potu ngoue, 'aia ne ne folahi ai hono fale fehikitaki, mei he nima 'oe fānau 'a Hemoa ko e tamai 'a Sikemi, 'aki 'ae pa'anga 'e teau. ²⁰ Pea na'a

ne fokotu'u 'i ai 'ae 'esifeilaulau, 'o ne ui ia ko 'Ele-
ilohe-'Isileli.

34

1 Ko e tohotoho'i 'a Taina 'e Sikemi. 4 'Oku ne kole ke na fakamaau. 13 'Oku fakahā 'e he ngaahi foha 'o Sēkope ki he kakai Sikemi ke nau kamu. 20 'Oku fakaloto'i 'akinautolu 'e Hemoa mo Sikemi. 25 'Oku lava'i ai 'akinautolu 'e he ngaahi foha 'o Sēkope 'o tāmate'i, 27 Mo maumau'i 'enau kolo. 30 'Oku valoki'i 'a Simione mo Livai 'e Sēkope.

¹ Pea ko Taina ko e ta'ahine 'a Lia, 'aia na'a ne fanau'i kia Sēkope, na'e 'alu ia ke 'a'ahi ki he kau fefine 'oe fonua. ² Pea 'i he mamata kiate ia 'a Sikemi ko e foha 'o Hemoa ko e tangata Hevi, ko e 'eiki 'oe fonua, na'a ne puke ia 'o na mohe, 'o ne fakahala'i ia. ³ Pea pikitai hono laumālie kia Taina ko e 'ofefine 'o Sēkope, pea 'ofa ia ki he ta'ahine, 'o ne lea lelei ki he ta'ahine. ⁴ Pea lea 'a Sikemi ki he'ene tamai ko Hemoa, 'o pehē, "Ke ke ma'u mai 'ae ta'ahine ni ke ma mali." ⁵ Pea fanongo 'a Sēkope kuo ne fakahala'i hono 'ofefine ko Taina; ka na'e 'i he ngoue 'a hono ngaahi foha, mo 'ene fanga manu: pea longo pe 'a Sēkope kae'oua ke nau ha'u.

⁶ ¶ Pea na'e 'alu 'a Hemoa ko e tamai 'a Sikemi kia Sēkope, ke na alea mo ia. ⁷ Pea 'i he fanongo ki ai 'ae ngaahi foha 'o Sēkope, na'a nau ha'u mei he ngoue; pea mamahi 'ae kau tangata 'o nau 'ita lahi, koe'uhi ko 'ene fai me'a kovi 'i 'Isileli, 'o mohe mo e 'ofefine 'o Sēkope; 'ae me'a na'e 'ikai ngofua ke fai. ⁸ Pea na'e lea 'a Hemoa ki ai, 'o pehē, "'Oku holi 'ae laumālie 'o hoku foha ko Sikemi ki ho 'ofefine: 'oku ou kole kiate kimoutolu, foaki mai ia kiate ia, ke na mali. ⁹ Pea mou fai mali mo kimautolu, pea foaki

mai homou ngaahi 'ofefine kiate kimautolu, pea mou ma'u homau ngaahi 'ofefine kiate kimoutolu. ¹⁰ Pea ke tau nonofo; pea 'oku 'i homou 'ao 'ae fonua: mou nofo ki ai, mo fai ho'omou fakatau, pea mou ma'u 'i ai 'ae ngaahi 'api mo'omoutolu.” ¹¹ Pea pehē 'e Sikemi ki he tamai 'ae fefine mo hono ngaahi tuonga'ane, “Ofa ke u lelei 'i homou 'ao, pea ko ia 'oku mou tala te u foaki. ¹² Tala mai 'ae totongi lahi, pe ko e foaki, pea te u 'atu 'o hangē ko ia te mou tala kiate au, kae kehe ke foaki mai 'ae fefine ke ma mali.” ¹³ Pea na'e lea fakakākā 'ae ngaahi foha 'o Sēkope kia Sikemi, mo 'ene tamai ko Hemoa, 'o nau pehē, ko e me'a 'i he'ene fakahala'i 'a Taina, ko honau tuofefine: ¹⁴ Pea na'a nau pehē kiate kinaua, “Oku 'ikai te mau fa'a fai 'ae me'a ni, ke foaki homau tuofefine ki ha tokotaha 'oku ta'ekamu; he ko e me'a kovi ia kiate kimautolu. ¹⁵ Ka 'i he me'a ni te mau loto kiate kimoutolu: 'o kapau te mou hoko 'o hangē ko kimautolu, koe'uhi ke kamu 'ae tangata kotoa pē 'oku 'iate kimoutolu. ¹⁶ Pea te mau toki foaki homau ngaahi 'ofefine kiate kimoutolu, pea te mau ma'u homou ngaahi 'ofefine kiate kimautolu, pea te tau nonofo, pea te tau hoko ko e kakai pe taha. ¹⁷ Pea kapau 'e 'ikai te mou tokanga kiate kimautolu ke mou kamu: pea te mau to'o homau 'ofefine, ka mau 'alu.” ¹⁸ Pea na'e lelei'ia 'a Hemoa, mo Sikemi ko e foha 'o Hemoa, 'i he'enua lea. ¹⁹ Pea na'e 'ikai fakatuai 'ae talavou ke fai 'ae me'a ko ia, koe'uhi na'e lahi 'ene 'ofa ki he 'ofefine 'o Sēkope; pea na'e tu'u ki mu'a ia 'i he fale kotoa pē 'o 'ene tamai.

²⁰ ¶ Pea na'e 'alu 'a Hemoa mo hono foha ko Sikemi ki he matapā 'o 'enua kolo, 'o nau alea mo

e kau tangata 'o 'enau kolo, 'o pehē, ²¹ “Oku nofo flemālie pe 'ae kau tangata ni mo kitautolu; ko ia tuku ke nau nofo 'i he fonua mo fai 'enau fakatau 'i ai: he vakai, 'oku lahi 'ae fonua kiate kinautolu; ke tau ma'u honau ngaahi 'ofefine ke mali, pea tau foaki kiate kinautolu hotau ngaahi 'ofefine. ²² Ka ko e me'a pe taha 'e loto ai 'ae kau tangata kiate kitautolu, ke nofo mo kitautolu, ke tau hoko ko e kakai pe taha, 'o kapau 'e kamu 'ae tangata kotoa pē 'oku 'iate kitautolu, 'o hangē 'oku nau kamu. ²³ 'Ikai 'e hoko ai 'enau fanga pulu, mo e nau fanga manu kotoa pē, mo e nau ngaahi me'a, ko e tau ngaahi me'a? Kae kehe ke tau loto kiate kinautolu, pea te nau nofo mo kitautolu. ²⁴ Pea na'e tokanga kia Hemoa mo Sikemi ko hono foha, 'akinautolu kotoa pē na'e 'alu kitua'ā 'i he matapā 'o 'ena kolo; pea kamu 'ae tangata kotoa pē, 'io, 'akinautolu kotoa pē na'e hū kitua'ā 'i he matapā 'o 'ena kolo.”

²⁵ ¶ Pea 'i he'ene hokosia hono 'aho tolu, kuo nau mamahi, pea na'e taki taha to'o 'ae heletā 'e he ongo foha 'e toko ua 'o Sēkope, ko Simione mo Livai, ko e ongo tuonga'ane 'o Taina, 'o na hū mālohi ki he kolo, 'o tāmata'i 'ae kau tangata kotoa pē. ²⁶ Pea na'a na tāmata'i 'a Hemoa mo hono foha ko Sikemi 'aki 'ae mata 'oe heletā, pea na to'o mai 'a Taina mei he fale 'o Sikemi, pea nau ō ai. ²⁷ Pea na'e ha'u ai 'ae ngaahi foha 'o Sēkope ki he kakai mate 'o nau maumau'i 'ae kolo, ko e me'a 'i he'enau fakahala'i honau tuofefine. ²⁸ Ne nau 'ave 'enau fanga sipi mo e nau fanga pulu, mo e nau fanga 'asi, mo e me'a kotoa pē 'i he kolo, mo e me'a 'i he ngoue, ²⁹ Mo 'enau koloa kotoa pē, mo nau 'ave fakapōpula 'enau fānau iiki, mo honau

ngaahi uaifi, pea na'a nau maumau'i 'ae me'a kotoa pē 'i he ngaahi fale. ³⁰ Pea pehē 'e Sēkope kia Simione mo Livai, "Kuo mo fakamamahi'i au, ke fakanamukū'i au, ki he kakai 'oe fonua, ko e kakai Kēnani mo e kakai Pelesi: 'oku ou tokosi'i au, pea te nau fakataha kotoa pē, ke tāmata'i au, pea te u 'auha, ko au, mo hoku fale." ³¹ Pea na'a na pehēange kiate ia, "He na'e lelei 'a 'ene fai ki homa tuofefine 'o hangē ko ha muitau?"

35

1 'Oku fekau 'a Sēkope ki Peteli 'e he 'Otua. 2 'Oku ne fakama'a hono fale mei he ngaahi tamapua. 6 'Oku ne fokotu'u 'ae 'esifeilaulau 'i Peteli. 8 Ko e pekia 'a Tepola. 9 'Oku tāpuaki 'a Sēkope 'e he 'Otua 'i Peteli. 16 Ko e langā 'a Lesieli ia Penisimani pea pekia ai. 22 'Oku mohe 'a Lupeni mo Pita. 23 Ko e ngaahi foha 'o Sēkope. 28 Ko e pekia, mo e putu 'o 'Aisake.

¹ Pea na'e folofola 'e he 'Otua kia Sēkope, "Tu'u hake 'o 'alu ki Peteli, pea nofo ai; pea ke ngaahi 'i ai 'ae 'esifeilaulau ki he 'Otua, 'aia na'e hā kiate koe 'i ho'o hola mei he 'ao 'o ho ta'okete ko 'Isoa." ² Pea fekau ai 'e Sēkope ki hono kau nofo'anga, pea mo kinautolu kotoa pē na'e 'iate ia, 'o pehē; "Tukuange 'ae ngaahi 'otua kehe 'oku 'iate kimoutolu, pea mou ma'a, pea fetongi homou ngaahi kofu. ³ Pea ke tau tu'u hake, 'o 'alu ki Peteli: pea te u ngaahi ai 'ae 'esifeilaulau ki he 'Otua, 'aia na'e tali 'eku hū, 'i he 'aho 'o 'eku mamahi, pea na'e 'iate au 'i he hala na'aku 'alu ai. ⁴ Pea na'a nau tuku kia Sēkope honau ngaahi 'otua kehe kotoa pē na'e 'i honau nima, mo honau ngaahi hau, na'e 'i honau telinga; pea na'e fufū ia 'e Sēkope 'i he lalo 'akau ko

e oke na'e ofi ki Sikemi.” ⁵ Pea na'a nau fononga; pea ko e manavahē ki he 'Otua, na'e 'i he ngaahi kolo kotoa pē na'e tu'u takatakai 'iate kinautolu, pea na'e 'ikai te nau tuli 'ae ngaahi foha 'o Sēkope.

⁶ ¶ Pea hoko 'a Sēkope ki Lusa, 'i he fonua ko Kēnani, 'aia ko Peteli, ko ia mo e kakai na'e 'iate ia. ⁷ Pea na'e fokotu'u 'e ia 'i ai 'ae 'esifeilaulau, 'o ne ui 'ae potu ko ia, ko 'Elepeteli: koe'uhi na'e hā ai 'ae 'Otua kiate ia, 'i he'ene hola mei he 'ao 'o hono ta'okete. ⁸ Pea na'e pekia ai 'a Tepola ko e tauhi 'o Lepeka, pea na'e tanu ia 'i Peteli, 'i he lalo oke; pea na'e fakahingoa 'ae potu ko 'Alonipakuti.

⁹ ¶ Pea na'e toe hā 'ae 'Otua kia Sēkope, 'i he'ene ha'u mei Petanalami, 'o ne tāpuaki ia. ¹⁰ Pea pehē 'e he 'Otua kiate ia, “Ko ho hingoa ko Sēkope: kā e 'ikai toe ui ho hingoa ko Sēkope, ka ko 'Isileli ho hingoa: pea ne ui hono hingoa ko 'Isileli.” ¹¹ Pea pehē 'e he 'Otua kiate ia, “Ko e 'Otua Māfimafi au ke ke monū'ia, 'o tupu ke tokolahi ko e pule'anga, mo e ngaahi pule'anga 'e tupu 'iate koe, pea 'e tupu 'iate koe 'ae ngaahi tu'i. ¹² Pea ko e fonua na'aku tuku kia 'Epalahame mo 'Aisake, 'oku ou foaki ia kiate koe, pea mo ho hako 'amui 'iate koe, te u foaki ki ai 'ae fonua.” ¹³ Pea na'e hā'ele hake 'ae 'Otua meiate ia, mei he potu na'a ne folofola ai kiate ia. ¹⁴ Pea na'e fokotu'u 'e Sēkope 'ae pou 'i he potu na'a ne folofola ai kiate ia, 'io, 'ae pou maka: pea ne lilingi ki ai 'ae feilaulau inu, pea ne lilingi ki ai 'ae lolo. ¹⁵ Pea na'e ui 'e Sēkope 'ae hingoa 'oe potu ko ia na'e folofola ai 'ae 'Otua kiate ia, ko Peteli.

¹⁶ ¶ Pea na'a nau fononga mei Peteli pea na'e toetoe si'i pe, ke nau hoko ki 'Efelata, pea na'e langā ai 'a Lesieli, pea na'e faingata'a. ¹⁷ Pea 'i

he'ene kei langā, na'e lea 'ae mā'uli kiate ia, 'o pehē, "Oua te ke manavahē; he te ke ma'u 'ae tama ni foki." ¹⁸ Pea 'i he tei 'alu hono laumālie, (he na'e pekia ia,) pea ne ui hono hingoa ko Penioni; ka na'e ui ia 'e he'ene tamai ko Penisimani. ¹⁹ Pea na'e pekia 'a Lesieli, pea tanu ia 'i he hala 'oku tau ki 'Efelata, 'aia ko Petelihema. ²⁰ Pea na'e fokotu'u 'e Sēkope 'ae pou ki hono tanu'anga; pea ko e pou ia 'oe tanu'anga 'o Lesieli, 'o a'u ki he 'aho ni.

²¹ ¶ Pea na'e fai fononga 'a 'Isileli, pea folahi hono fale fehikitaki ki kō atu 'oe fale mā'olunga ko 'Eta. ²² Pea 'i he kei nofo 'a 'Isileli 'i he fonua ko ia, na'e 'alu 'a Lupeni 'o na mohe mo Pila, ko e sinifu 'o 'ene tamai; pea fanongo ki ai 'a 'Isileli. Pea ko e ngaahi foha 'o Sēkope na'e toko hongofulu ma toko ua. ²³ Ko e ngaahi tama 'a Lia: ko Lupeni, ko e 'uluaki 'o Sēkope, mo Simione, mo Livai, mo Siuta, mo 'Isaka, mo Sepuloni. ²⁴ Ko e ongo tama 'a Lesieli: ko Siosefa mo Penisimani. ²⁵ Pea ko e ongo tama 'a Pila, ko e kaunanga 'a Lesieli, ko Tani, mo Nafitali. ²⁶ Pea ko e ongo tama 'a Silipa, ko e kaunanga 'a Lia; ko Kata mo 'Aseli; ko e ngaahi foha eni 'o Sēkope, na'e fanau'i kiate ia 'i Petanalami.

²⁷ ¶ Pea na'e ha'u 'a Sēkope ki he'ene tamai ko 'Aisake 'i Mamili, ki he kolo ko 'Aapa, 'aia ko Hepeloni, ko e potu na'e 'āunofo ai 'a 'Epalahame mo 'Aisake. ²⁸ Pea ko e ngaahi 'aho 'o 'Aisake, ko e ta'u 'e teau, mo e ta'u 'e valungofulu. ²⁹ Pea tukuange 'e 'Aisake 'a hono laumālie, pea pekia ia, pea fakataha ia ki hono kakai, kuo motu'a, na'e a'u hono ngaahi 'aho; pea na'e tanu ia 'e hono ongo foha, ko 'Isoa, mo Sēkope.

36

1 Ko e uaifi 'e toko tolu 'a 'Isoa. 6 Ko 'ene hiki ki he mo'unga ko Seia. 9 Hono ngaahi foha. 15 Ko e ngaahi 'eiki 'aia na'e tupu 'i hono ngaahi foha. 20 Ko hono ngaahi foha, mo e ngaahi 'eiki 'o Seia. 24 Ko 'Ana, 'aia na'e 'ilo'i 'ae fanga miuli. 31 Ko e ngaahi tu'i 'o 'Itomi. 40 Ko e ngaahi 'eiki na'e tupu ia 'Isoa.

¹ Pea ko e ngaahi to'utangata eni 'o 'Isoa, 'aia ko 'Itomi. ² Na'e ma'u 'e 'Isoa hono ngaahi uaifi mei he fānau fefine 'o Kēnani; ko 'Ata ko e 'ofefine 'o 'Eloni ko e tangata Heti, mo 'Aholipama ko e ta'ahine 'o 'Ana, ko e 'ofefine 'o Sipione, ko e tangata Hevi. ³ Mo Pasimati ko e 'ofefine 'o 'Isime'eli, ko e tuofefine 'o Nepeoti. ⁴ Pea na'e fānau 'e 'Ata kia 'Isoa, 'a 'Ilifasi; pea fanau'i 'e Pasimati 'a Leueli. ⁵ Pea fanau'i 'e 'Aholipama, 'a Seusi, mo Salami, mo Kola; ko e ngaahi foha eni 'o 'Isoa, na'e fanau'i kiate ia 'i he fonua ko Kēnani. ⁶ Pea na'e 'ave 'e 'Isoa hono ngaahi uaifi, mo hono ngaahi foha, mo hono ngaahi 'ofefine, mo e kakai kotoa pē 'o hono fale, mo 'ene fanga pulu, mo 'ene fanga manu, mo e me'a kotoa pē 'aia na'a ne ma'u 'i he fonua ko Kēnani; pea 'alu mama'o ia ki he tuku'uta, mei he 'ao 'o hono tehina ko Sēkope. ⁷ He na'e lahi 'ena koloa, ko ia na'e 'ikai ai te na fa'a nofo fakataha; pea ko e fonua na'a na nofo 'āunofa ai, na'e 'ikai 'ata'atā ia kiate kinaua, koe'uhi na'e lahi 'ena fanga manu. ⁸ Pea pehē, na'e nofo 'a 'Isoa 'i he mo'unga ko Seia, pea ko 'Isoa ko 'Itomi ia.

⁹ ¶ Pea ko e ngaahi to'utangata eni 'o 'Isoa, ko e tamai 'ae kakai 'Itomi, 'i he mo'unga ko Seia. ¹⁰ Ko e hingoa eni 'oe ngaahi foha 'o 'Isoa: ko 'Ilifasi ko e tama 'a 'Ata ko e uaifi 'o 'Isoa; ko Leueli ko e tama

‘a Pasimati, ko e uaifi ‘o ‘Isoa. ¹¹ Pea ko e ngaahi foha ‘o ‘Ilifasi, ko Temani, mo ‘Omaa, mo Sefo, mo Katami, mo Kinasi. ¹² Pea ko Timina, ko e sinifu ia kia ‘Ilifasi, ko e foha ‘o ‘Isoa, pea ne fā‘ele kia ‘Ilifasi, ‘a ‘Amaleki; ko e ngaahi tama ia ‘a ‘Ata, ko e uaifi ‘o ‘Isoa. ¹³ Pea ko e ngaahi foha eni ‘o Leueli ko Nehate, mo Sela, mo Sama, mo Misa: ko e ngaahi tama ia ‘a Pasimati, ko e uaifi ‘o ‘Isoa.

¹⁴ ¶ Pea ko e ngaahi tama eni ‘a ‘Aholipama, ko e uaifi ‘o ‘Isoa, ko e ta‘ahine ‘o ‘Ana, ko e ‘ofefine ‘o Sipione; na‘a ne fānau kia ‘Isoa ‘a Seusi, mo Salami, mo Kola.

¹⁵ ¶ Pea ko e ngaahi ‘eiki eni ‘i he ngaahi foha ‘o ‘Isoa; ko e ngaahi foha ‘o ‘Ilifasi, ko e ‘uluaki foha ‘o ‘Isoa; ko e ‘eiki ko Temani, ko e ‘eiki ko ‘Omaa, ko e ‘eiki ko Sefo, ko e ‘eiki ko Kinasi, ¹⁶ Ko e ‘eiki ko Kola, mo e ‘eiki ko Katami, mo e ‘eiki ko ‘Amaleki; ko e ngaahi ‘eiki ia *na‘e tupu* ia ‘Ilifasi ‘i he fonua ko ‘Itomi; ko e ngaahi tama eni ‘a ‘Ata.

¹⁷ ¶ Pea ko e ngaahi foha eni ‘o Leueli ko e foha ‘o ‘Isoa; ko e ‘eiki ko Nehate, mo e ‘eiki ko Sela, mo e ‘eiki ko Sama, mo e ‘eiki ko Misa: ko e ngaahi ‘eiki eni *na‘e tupu* ia Leueli, ‘i he fonua ko ‘Itomi; ko e ngaahi tama eni ‘a Pasimati ko e uaifi ‘o ‘Isoa.

¹⁸ ¶ Pea ko e ngaahi tama eni ‘a ‘Aholipama ko e uaifi ‘o ‘Isoa: ko e ‘eiki ko Seusi, mo e ‘eiki ko Salami, mo e ‘eiki ko Kola: ko e ngaahi ‘eiki ia *na‘e tupu* ia ‘Aholipama, ko e ta‘ahine ‘o ‘Ana, ko e uaifi ‘o ‘Isoa. ¹⁹ Ko e ngaahi foha eni ‘o ‘Isoa ‘aia ko ‘Itomi, pea ko honau ngaahi ‘eiki ia.

²⁰ ¶ Ko e ngaahi foha eni ‘o Seia, ko e tangata Hoa, ‘aia na‘e ma‘u ‘ae fonua ko Lotani mo Sopale, mo Sipione, mo ‘Ana, ²¹ Mo Tisoni, mo ‘Eseli, mo

Tisani ko e ngaahi 'eiki 'oe kakai Hoa, ko e fānau 'a Seia, 'i he fonua ko 'Itomi. ²² Pea ko e fānau 'a Lotani ko Holi, mo Hemami; pea ko e tuofefine 'o Lotani ko Timina. ²³ Pea ko e fānau 'a Sopale eni ko 'Alivani, mo Maneate, mo 'Epale, mo Sifo, mo 'Onama. ²⁴ Pea ko e fānau eni 'a Sipione ko 'Eiaa mo 'Ana; ko e 'Ana ia 'aia na'a ne 'ilo 'i 'ae fanga miuli 'i he toafa, 'i he'ene tauhi 'ae fanga 'asi 'a 'ene tamai ko Sipione. ²⁵ Pea ko e fānau 'a 'Ana 'a eni; ko Tisoni mo 'Aholipama, ko e ta'ahine 'a 'Ana. ²⁶ Pea ko e fānau eni 'a Tisoni; ko Hemitani, mo 'Esipani, mo 'Tilani, mo Kilani. ²⁷ Pea ko e fānau eni 'a 'Eseli, ko Pilani, mo Sefani, mo 'Ekani. ²⁸ Pea ko e fānau eni 'a Tisani; ko 'Usa mo 'Alani. ²⁹ Ko eni 'ae ngaahi 'eiki *na'e tupu* 'i he kau Hoa; ko e 'eiki ko Lotani, mo e 'eiki ko Sopale, mo e 'eiki ko Sipione, mo e 'eiki ko 'Ana, ³⁰ Ko e 'eiki ko Tisoni, mo e 'eiki ko 'Eseli, mo e 'eiki ko Tisani; ko e ngaahi 'eiki eni na'e tupu ia Holi, 'i he ngaahi 'eiki 'i he fonua ko Seia.

³¹ ¶ Pea ko e ngaahi tu'i eni na'e pule 'i he fonua ko 'Itomi, 'i he te'eki pule ha tu'i ki he fānau 'a 'Isileli. ³² Ko Pela ko e foha 'o Peoli, na'e pule ia ki 'Itomi; pea ko e hingoa 'o hono kolo ko Tinapa. ³³ Pea pekia 'a Pela, pea pule 'i hono pule'anga 'a Sopapa ko e foha 'o Sela 'o Posila. ³⁴ Pea pekia 'a Sopapa, pea pule 'i hono pule'anga 'a Husami, mei he fonua ko Temani. ³⁵ Pea pekia 'a Husami, pea ko Hetati ko e foha 'o Pitati, 'aia na'a ne taa'i 'a Mitiane, 'i he ngoue 'o Moape, na'e pule ia 'i hono pule'anga; pea ko e hingoa 'o hono kolo ko 'Eviti. ³⁶ Pea pekia 'a Hetati, pea ko Samila mei Masileka, na'a ne pule 'i hono pule'anga. ³⁷ Pea

pekia 'a Samila, pea ko Saula mei Leopote 'o ofi ki he vaitafe, na'e pule ia 'i hono pule'anga. ³⁸ Pea pekia 'a Saula, pea ko Pealihenani, ko e foha 'o 'Akepoa, na'e pule 'i hono pule'anga. ³⁹ Pea pekia 'a Pealihenani ko e foha 'o 'Akepoa; pea pule 'a Hetali 'i hono pule'anga pea ko e hingoa 'o hono kolo ko Pau pea ko e hingoa 'o hono uaifi ko Mehetepele, ko e 'ofefine 'o Matileti, ko e 'ofefine 'o Mesa'api.

⁴⁰ ¶ Pea ko e ngaahi hingoa eni 'oe ngaahi 'eiki *na'e tupu* ia 'Isoa, 'o hangē ko honau ngaahi fa'ahinga, 'i honau ngaahi potu, 'i honau ngaahi hingoa; ko e 'eiki ko Timina, mo e 'eiki ko 'Alivani, mo e 'eiki ko Sesete, ⁴¹ Ko e 'eiki ko 'Aholipama, mo e 'eiki ko 'e ia, mo e 'eiki ko Pinoni, ⁴² Mo e 'eiki ko Kinasi, mo e 'eiki ko Temani, mo e 'eiki ko Mipisali, ⁴³ Mo e 'eiki ko Makiteli, mo e 'eiki ko 'Ilami; ko e ngaahi 'eiki eni 'o 'Itomi, 'o hangē ko honau nofo'anga, 'i honau ngaahi fonua: pea ko 'Isoa, ko e tamai ia 'ae kakai 'Itomi.

37

2 'Oku fehi'anekina 'a Siosefa 'i hono ngaahi ta'okete. 5 Ko 'ene ongo misi. 13 Ko e fekau ia 'e Sēkope ke 'a'ahi ki hono kāinga. 18 'Oku nau alea ke tāmata' i ia. 21 'Oku fakahaofi ia 'e Lupeni. 26 'Oku nau fakatau ia ki he kakai 'Isime'eli. 31 Kuo kākaa' i 'ene tamai 'aki 'ae kofu kuo pani toto, pea tangi ia koe'uhi ko ia. 36 Kuo fakatau ia kia Potifa 'i 'Isipite.

¹ Pea na'e nofo 'a Sēkope 'i he fonua na'e 'āunofu ki ai 'ene tamai, 'io, 'i he fonua ko Kēnani. ² Ko e hako eni 'o Sēkope na'e hongofulu ma fitu 'ae ta'u 'o Siosefa, pea na'e tauhi 'e ia 'ae fanga manu, 'o

fakataha mo hono ngaahi ta'okete; pea na'e nofo 'ae tama mo e ongo tama 'a Pila, pea mo e fānau 'a Silipa, ko e ongo sinifu 'o 'ene tamai: pea na'e 'omi 'e Siosefa ki he'ene tamai 'enau ongoongo kovi. ³ Pea na'e 'ofa lahi hake 'a 'Isileli kia Siosefa 'i he'ene fānau kotoa pē, koe'uhi ko hono foha ia 'i he'ene motu'a; pea ne ngaohi ma'ana 'ae kofutu'a pulepule. ⁴ Pea kuo mamata hono ngaahi ta'okete, 'oku 'ofa lahi hake 'enau tamai kiate ia, 'i hono ta'okete kotoa pē, na'a nau fehi'a ai kiate ia, pea na'e 'ikai te nau lea lelei kiate ia. ⁵ Pea misi 'e Siosefa 'ae misi, pea ne tala ia ki hono ngaahi ta'okete; pea na'e 'āsili ai 'enau fehi'a kiate ia. ⁶ Pea pehē 'e ia kiate kinautolu, "Oku ou kole ke mou fanongo ki he misi ni, kuo u misi 'aki; ⁷ He na'a tau nono'o 'ae ngaahi u koane 'i he ngoue, pea vakai, na'e tu'u hake 'eku u koane, 'o tu'u totonu; pea vakai, ko ho'omou ngaahi u koane na'a nau tutu'u hake 'o takatakai ia, 'o nau punou ki he'eku u koane." ⁸ Pea pehē 'e hono ngaahi ta'okete kiate ia, "He ko e mo'oni te ke pule kiate kimautolu? Pea te ke mālohi kiate kimautolu?" Pea 'āsili ai 'enau fehi'a kiate ia 'i he'ene misi, mo 'ene ngaahi lea.

⁹ ¶ Pea misi ia 'ae misi 'e taha, pea ne tala ia ki hono ngaahi ta'okete, 'o pehē, "Vakai, kuo u misi 'ae misi 'e taha, pea vakai, ko e la'ā mo e māhina, mo e fetu'u 'e hongofulu ma taha, na'a nau punou kiate au." ¹⁰ Pea ne fakahā ki he'ene tamai, mo hono ngaahi ta'okete: pea valoki ia 'e he'ene tamai, 'o ne pehē kiate ia, "Ko e hā 'ae misi ni kuo ke misi 'aki? Ko e mo'oni 'e pehē au mo ho'o fa'ē, mo ho ngaahi ta'okete, ke mau punou 'akimautolu kiate koe, ki he kelekele?" ¹¹ Pea na'e meheka 'a

hono ngaahi ta'okete kiate ia; ka na'e tokanga 'ene tamai ki he lea.

¹² ¶ Pea na'e 'alu hono ngaahi ta'okete ki Sikemi, ke fafanga 'ae fanga manu 'a 'enau tamai. ¹³ Pea pehē 'e 'Isileli kia Siosefa, "Ikai 'oku fafanga 'e ho ngaahi ta'okete 'ae fanga manu 'i Sikemi?" Ha'u, pea te u fekau koe kiate kinautolu. Pea pehē 'e ia, "Ko au eni." ¹⁴ Pea pehē 'e ia kiate ia, "Ke ke 'alu, 'o vakai pe 'oku lelei 'a ho ngaahi ta'okete, pea lelei mo e fanga manu; pea ke ha'u 'o tala mai." Pea ne fekau ia mei he tele'a 'o Hepeloni 'o ne hoko ki Sikemi.

¹⁵ ¶ Pea na'e 'ilo ia 'e he tangata 'e taha, pea vakai, na'e 'alu he pe ia 'i he fonua; pea fehu'i 'ae tangata kiate ia, 'o pehē, "Ko e hā 'oku ke kumi?" ¹⁶ Pea ne pehē, "Oku ou kumi hoku ngaahi ta'okete; 'oku ou kole kiate koe, fakahā kiate au 'ae potu 'oku nau fafanga ai 'ae fanga manu." ¹⁷ Pea pehēange 'e he tangata, "Kuo nau ō, he na'aku fanongo ki he'enau pehē, Tau ō ki Totani." Pea na'e muimui 'a Siosefa ki hono ngaahi ta'okete, pea ne 'ilo 'akinautolu 'i Totani. ¹⁸ Pea kuo nau mamata kiate ia, 'i he'ene kei mama'o, 'i he te'eki ke ne ofi kiate kinautolu, na'a nau alea fakataha, ke tāmata'i ia. ¹⁹ Pea na'a nau fealēlea'aki, 'o pehē, "Vakai, 'oku ha'u 'ae fa'a misi ni." ²⁰ Pea ko ia ke tau tāmata'i ia pea lī ia ki ha luo, pea te tau pehē, kuo kai ia 'e ha manu fekai; pea te tau vakai, pe 'e hoko 'o fēfē 'ene ngaahi misi. ²¹ Pea fanongo ki ai 'a Lupeni, 'o ne fakahaofi ia mei honau nima; 'o ne pehē, "Oua na'a tau tāmata'i ia." ²² Pea pehē 'e Lupeni kiate kinautolu, "Oua na'a lingi toto, kae lī ia ki he luo ni, 'oku 'i he toafa, pea 'oua na'a ala ha nima kiate

ia;” na’a ne pehē koe’uhi ke ne to’o ia mei honau nima, ke toe ‘atu ia ki he’ene tamai.

²³ ¶ Pea kuo hoko atu ‘a Siosefa ki hono ngaahi ta’okete, pea pehē, na’a nau to’o ‘ae kofutu’a ‘o Siosefa meiate ia, ‘ae kofutu’a pulepule na’e ‘iate ia; ²⁴ Pea nau ‘ave ia ‘o lī ki he luo; pea na’e maha pe ‘ae luo, na’e ‘ikai ‘i ai ha vai. ²⁵ Pea nau nofo ki lalo ke kai mā: pea ‘i he hanga hake honau mata ‘o sio, pea vakai, na’e ha’u ‘ae fononga ‘oe kakai ‘Isime’eli, na’e ha’u mei Kiliate, mo e nau fanga kāmeli, na’e fakaheka ki ai ‘ae ngaahi ‘akau namu lelei, mo e pulu mo e pulu nanamu, ko e nau fetuku ia ki ‘Isipite. ²⁶ Pea lea ‘a Siuta, ‘o pehē ki hono ngaahi ta’okete, “Ko e hā hono ‘aonga, ‘o ‘etau tāmata’i hotau tehina, pea fufū hono toto? ²⁷ Ha’u, ke tau fakatau ia ki he kau ‘Isime’eli, kae’oua na’a ‘iate ia hotau nima: he ko hotau tehina ia mo hotau kakano.” Pea loto ki ai ‘a hono ngaahi ta’okete. ²⁸ Pea ‘alu ‘o ofi ki ai ‘ae kakai Mitiani ko e kau fakatau: pea na’a nau toho hake ‘a Siosefa mei he luo, pea nau fakatau ‘a Siosefa ki he kau ‘Isime’eli, ‘aki ‘ae kongasiliva ‘e uofulu; pea na’a nau ‘ave ‘a Siosefa ki ‘Isipite.

²⁹ ¶ Pea toe ‘alu ‘a Lupeni ki he luo pea vakai, na’e ‘ikai ‘i he luo ‘a Siosefa pea haehae ‘e ia hono ngaahi kofu. ³⁰ Pea toe ha’u ia ki hono ngaahi tokoua, ‘o ne pehē, “Kuo ‘ikai ‘ae tama; pea ko au, te u ‘alu ki fē?” ³¹ Pea na’a nau to’o ‘ae kofutu’a ‘o Siosefa, ‘o nau tāmata’i ‘ae ‘uhiki’i kosi, ‘o nau unu ‘ae kofutu’a ‘i he toto: ³² Pea nau fekau ke ‘ave ‘ae kofutu’a pulepule ki he’enau tamai; ‘o nau pehē, “Kuo mau ‘ilo ‘ae me’a ni; pea ke vakai, pe ko e kofutu’a ‘o ho foha pe ‘ikai.” ³³ Pea ne ‘ilo ia, ‘o

ne pehē, “Ko e kofutu‘a ia ‘o hoku foha; kuo kai ia ‘e he manu fekai; kuo haehae nai, ‘o fakaikiiki ‘a Siosefa.” ³⁴Pea haehae ‘e Sēkope hono ngaahi kofu, pea ne ai ‘ae tauanga‘a, pea ne tēngihia hono foha ‘o ‘aho lahi. ³⁵Pea tu‘u hake hono ngaahi foha mo hono ngaahi ‘ofefine ke nau fakafiemālie‘i ia; ka na‘e ‘ikai te ne tali ‘ae fakafiemālie; pea ne pehē, “He te u ‘alu hifo tangi pe ki he fa‘itoka ki hoku foha.” Na‘e pehē ‘ae tangi ‘a ‘ene tamai koe‘uhi ko ia. ³⁶Pea na‘e fakatau ia ‘e he kakai Mitiani ki ‘Isipite, kia Potifa, ko e matāpule ‘a Felo, ko e pule ‘oe kau le‘o.

38

1 ‘Oku fakatupu ‘e Siuta ‘a ‘Ea, mo ‘Onani, mo Sila. 6 Ko e fakamaau ‘a ‘Ea mo Tema. 8 Ko e hia ‘a ‘Onani. 11 ‘Oku tatali ‘a Tema kia Sila. 13 ‘Oku ne kākaa‘i ‘a Siuta. 27 ‘Oku ne fanau‘i ‘ae māhanga ko Felesi mo Selaa.

¹Pea ‘i he ngaahi ‘aho ko ia, na‘e hoko ‘o pehē, na‘e ‘alu ‘a Siuta mei hono ngaahi tokoua, pea afe ia ki ha taha ‘i he kakai ‘Atulama, ko ‘Ila hono hingoa. ²Pea mamata ai ‘a Siuta ki he ‘ofefine ‘oe Kēnani ‘e tokotaha, ko Suaa hono hingoa: pea ne ma‘u ia, pea ‘alu kiate ia ‘o na mohe. ³Pea feitama ia, mo fā‘ele‘i ‘ae tama pea ne ui hono hingoa ho ‘Ea. ⁴Pea toe feitama ia, pea fā‘ele‘i ‘ae tama; pea ne ui hono hingoa ko ‘Onani ⁵Pea toe feitama foki ia; pea fā‘ele‘i ‘ae tama; pea ne ui hono hingoa ko Sila pea na‘e ‘i Kesipi ia ‘i he‘ene fanau‘i ia. ⁶Pea fili ‘e Siuta ‘ae uaifi kia ‘Ea, ko hono ‘uluaki, pea ko Tema hono hingoa. ⁷Pea na‘e anga kovi ‘a ‘Ea, ko e ‘uluaki foha ‘o Siuta, ‘i he ‘ao ‘o Sihova; pea na‘e

tāmāte'i ia 'e Sihova. ⁸ Pea pehē 'e Siuta kia 'Onani, "Alu ko e ki he uaifi 'o ho ta'okete, pea ke mali mo ia, mo ke fakatupu ai 'ae hako ki ho ta'okete." ⁹ Pea na'e 'ilo 'e 'Onani 'e 'ikai 'iate ia 'ae hako; pea 'i he'ene 'alu ki he uaifi 'o hono ta'okete, na'a ne hua'i ia ki he kelekele, telia na'a foaki 'e ia 'ae hako ki hono ta'okete. ¹⁰ Pea na'e kovi kia Sihova 'ae me'a na'a ne fai: ko ia, na'a ne tāmāte'i mo ia foki. ¹¹ Pea fekau 'e Siuta kia Tema ko hono 'ofefine 'i he fono 'o *pehē*, "Ke ke nofo 'atā pe koe, 'i he fale 'o ho'o tamai, ke 'oua ke tupu hoku foha ko Sila;" he na'e pehē 'e ia, "Telia na'a mate foki ia, 'o hangē ko hono ongo ta'okete." Pea 'alu 'a Tema 'o nofo 'i he fale 'o 'ene tamai.

¹² ¶ Pea fuoloa ai, pea pekia 'ae ta'ahine 'a Suaa ko e uaifi 'o Siuta: pea kuo fiemālie 'a Siuta, pea 'alu ia ki he'ene kau tangata kosi sipi ki Timinate, 'aia mo hono kāinga ko 'Ila, ko e 'Atulama. ¹³ Pea na'e fakahā kia Tema, 'o pehē, Vakai, 'oku 'alu 'a ho'o tamai 'i he fono, ki Timinate ke kosi 'ene fanga sipi. ¹⁴ Pea ne tuku 'e ia hono ngaahi kofu putu, pea pūlou 'aki 'e ia 'ae pūlou, 'o ne tākai 'aki 'ae kofu, pea nofo ia 'i he potu 'ata'atā na'e 'i he ve'e hala ki Timinate; he na'e vakai ia, kuo tupu 'a Sila, ka 'oku te'eki ai 'atu ia kiate ia, ke na mali. ¹⁵ Pea kuo mamata 'a Siuta, kiate ia, na'a ne mahalo ko e fefine angahala ia, he koe'uhi kuo pūlou hono mata. ¹⁶ Pea afe ia kiate ia 'i he hala, 'o ne pehē, "Ko eni, 'oku ou kole kiate koe, tuku ke u 'alu atu kiate koe;" (he na'e 'ikai te ne 'ilo ko hono 'ofefine ia 'i he fono). Pea pehēange 'e ia, "Ko e hā te ke tuku mai kiate au, koe'uhi ke ke ha'u kiate au?" ¹⁷ Pea pehē ia, "Te u fekau ke 'omi ha 'uhiki mei he

fanga manu,” pea pehē ‘e ia, “Pea te ke tuku mai ha fakamo‘oni, kae‘oua ke ke ‘omi ia?” ¹⁸ Pea pehē ‘e ia, “Ko e hā te u tuku kiate koe?” Pea talaange ‘e ia, “Ko ho mama, mo ho lelu, pea mo ho tokotoko ‘oku ‘i ho nima.” Pea ne ‘atu ia kiate ia, pea ‘alu atu ia kiate ia, pea feitama ia kiate ia. ¹⁹ Pea tu‘u hake ia ‘o ‘alu mei ai, pea ne tuku ‘ene pūlou meiate ia, ‘o toe ai hono ngaahi kofu putu. ²⁰ Pea fekau ‘e Siuta ke ‘ave ‘ae ‘uhiki‘i kosi ‘i he nima ‘a hono kāinga ko e ‘Atulama, koe‘uhi ke ne ma‘u ‘ae fakamo‘oni mei he nima ‘oe fefine; ka na‘e ‘ikai te ne fa‘a ‘ilo ia. ²¹ Pea fehu‘i ia ki he kau tangata ‘oe potu ko ia, ‘o pehē, “Ko e fē ‘ae fefine angahala na‘e ‘i he potu hala ni?” Pea nau pehē, na‘e ‘ikai ha fefine angahala ‘i he potu ni. ²² Pea toe ‘alu ia kia Siuta, ‘o ne pehē, “‘Oku ‘ikai te u ‘ilo ia; pea ‘oku pehē foki ‘e he kau tangata ‘oe potu, na‘e ‘ikai ha fefine angahala ‘i he potu ko ia.” ²³ Pea pehē ‘e Siuta, “Tuku ke ne ma‘u, ia ma‘ana, telia na‘a tau mā ai; vakai, na‘aku fekau ke ‘ave ‘ae ‘uhiki manu ni, pea ‘oku ‘ikai te ke ‘ilo ia.”

²⁴ ¶ Pea hili ‘ae māhina ‘e tolu nai, na‘e fakahā kia Siuta, ‘o pehē, “Kuo fai angahala ‘e Tema, ko ho ‘ofefine ‘i he fono; pea vakai, ‘oku feitama foki ia ‘i he fe‘auaki.” Pea pehē ‘e Siuta; “Taki mai ia, ke tutu ia.” ²⁵ Pea kuo nau taki mai ia, pea fekau ia ki he‘ene tamai ‘i he fono, ‘o pehē, “Kuo u feitama ki he tangata ‘oku ‘a‘ana ‘ae me‘a ni: pea ne pehē, Ke ke vakai, pe ‘oku ‘a hai ‘ae maama ni mo e lelu, mo e tokotoko ni?” ²⁶ Pea fakamo‘oni ‘e Siuta, ‘o ne pehē, “‘Oku tonuhia lahi ia ‘ia au: koe‘uhi na‘e ‘ikai te u foaki ia ki hoku foha ko Sila.” Pea na‘e ‘ikai te ne ta‘e‘ilo‘i ia.

27 ¶ Pea na'e hoko, 'o pehē, 'i he'ene langā, pea vakai, na'e ai 'ae māhanga 'i hono manāva. 28 Pea 'i he'ene langā na'e tuku kitu'a 'e he tokotaha hono nima, pea nono'o ki ai 'e he mā'uli 'ae filo kulokula, 'o ne pehē, na'e fuofua ha'u eni. 29 Pea 'i he'ene toe to'o atu hono nima, pea vakai, na'e ha'u hono tokoua; pea pehē 'e he mā'uli, "Na'e fēfee'i hao 'oho mai koe ke 'iate koe 'ae motuhi ni, ko ia na'a ne ui hono hingoa ko Felesi." 30 Pea toki ha'u hono tokoua, 'aia na'e 'i hono nima 'ae filo kulokula, pea ne ui hono hingoa ko Selaa.

39

1 Kuo hakeaki'i 'a Siosefa 'i he fale 'o Potifa. 7 'Oku ne teke'i 'ae 'ahi'ahi kovi 'a 'ene 'eiki fefine. 13 Kuo lohiaki'i ia. 20 Kuo lī ia ki he fale fakapōpula. 21 Na'a ne 'i ai mo e 'Otua.

1 Pea na'e 'ave 'a Siosefa ki 'Isipite; pea ko Potifa ko e matāpule 'a Felo, ko e pule 'oe kau le'o, ko e tangata 'Isipite, na'a ne fakatau ia 'i he nima 'oe kau 'Isime'eli, 'akinautolu na'a nau 'omi ia ki ai. 2 Pea na'e ia Siosefa 'a Sihova, pea ko e tangata monū'ia ia, pea na'a ne 'i he fale 'o 'ene 'eiki, ko e tangata 'Isipite. 3 Pea mamata 'ene 'eiki ki he 'iate ia 'a Sihova, pea mo e fakamonū'ia 'e Sihova 'i hono nima 'ae me'a kotoa pē na'a ne fai. 4 Pea na'e lelei 'a Siosefa 'i hono 'ao, 'o ne ngāue kiате ia, pea ne fakanofa ia ke le'ohi hono fale, pea na'a ne tuku ki hono nima 'a 'ene me'a kotoa pē. 5 Pea talu 'ae fakanofa ia ke le'ohi hono fale, pea mo 'ene me'a fulipē, na'e tāpuaki 'e Sihova 'ae fale 'oe tangata 'Isipite, koe'uhi ko Siosefa: pea ko e tāpuaki 'a Sihova na'e 'i he'ene me'a kotoa pē, 'i he fale, pea

‘i he ngoue. ⁶ Pea na‘a ne tuku ‘ene me‘a kotoa pē ki he nima ‘o Siosefa; pea na‘e ‘ikai te ne tokanga‘i ‘e ia ha‘ane me‘a, ka ko e mā pe na‘a ne kai. Pea ko e tangata sino lelei ‘a Siosefa mo toulekeleka.

⁷ ¶ Pea hili ‘ae ngaahi me‘a ni, na‘e fakasiosio ‘ae uaifi ‘oe ‘eiki ‘a Siosefa kiate ia; pea ne pehē, Ha‘u ke ta mohe. ⁸ Ka na‘e ‘ikai loto ia ki ai, ‘o ne pehē ki he uaifi ‘o hono ‘eiki, “Vakai, ‘oku ‘ikai ‘ilo‘i ‘e he‘eku ‘eiki ‘ae ngaahi me‘a ‘oku ‘o‘ona ‘i he fale, pea kuo ne tuku ia kotoa pē ki hoku nima: ⁹ ‘oku ‘ikai ha tokotaha ‘oku lahi hake ‘iate au ‘i he fale ni; pea na‘e ‘ikai te ne ta‘ofi au mei ha me‘a ‘e taha, ka ko Koe pe, koe‘uhi ko hono uaifi koe: pea ‘e fēfē ‘eku fai ‘ae hala lahi ni, ke u halaia ai ki he ‘Otua?” ¹⁰ Pea ‘i he‘ene lea pe ‘i he ‘aho kotoa pē kia Siosefa, na‘e ‘ikai te ne tokanga kiate ia, ke na mohe, pe ke ofi kiate ia. ¹¹ Pea ‘i he ngaahi ‘aho ko ia, na‘e pehē, na‘e hū ‘a *Siosefa* ki fale ke fai ‘ene ngāue; pea na‘e ‘ikai ha tangata ‘oe kakai ‘oe fale ‘i ai. ¹² Pea na‘a ne puke ki hono kofu, ‘o ne pehē, “Ha‘u ke ta mohe;” ka na‘e si‘aki ‘e *Siosefa* hono kofu ‘i hono nima, ka ka hola ia ‘o hao kitu‘a. ¹³ Pea na‘e hoko ‘o pehē, ‘i he‘ene mamata kuo tuku hono kofu ki hono nima, pea kuo hola ia kitu‘a, ¹⁴ Na‘a ne ui ki he kau tangata ‘o hono fale, ‘o ne pehē kiate kinautolu, “Vakai, kuo ne ‘omi ‘ae Hepelū ni ke pau‘usi‘i mai kiate kitautolu: na‘e ha‘u ia kiate au ke ma mohe mo ia, pea u kalanga ‘i he le‘o lahi:” ¹⁵ Pea kuo fanongo ia kuo u hiki hoku le‘o ‘o kalanga, ‘iloange, na‘a ne si‘aki hono kofu kiate au, ka ka hola, pea mole kitua‘ā. ¹⁶ Pea na‘a ne tuku ma‘u hono kofu, kae‘oua ke ha‘u ‘ene ‘eiki. ¹⁷ Pea na‘a ne lea kiate ia ‘i he lea ni, ‘o pehē, “Ko

e tamaio'eiki Hepelū na'a ke 'omi kiate kitautolu, na'e ha'u kiate au ke pau'u mai kiate au. ¹⁸ Pea 'i he'eku hiki hake hoku le'o 'o kalanga, 'iloange, na'a ne si'aki hono kofu kiate au, pea hola kitua'ā." ¹⁹ Pea kuo fanongo 'a 'ene 'eiki ki he ngaahi lea 'a hono uaifi, 'aia na'a ne lea 'aki kiate ia, 'o ne pehē, na'e fai pehē 'a ho'o tamaio'eiki kiate au; na'e tupu ai 'ene 'ita lahi. ²⁰ Pea na'e 'ave 'a Siosefa 'e he'ene 'eiki, ki he fale fakapōpula, ki he potu na'e ha'i ai 'ae kau pōpula 'ae tu'i: pea na'e nofo ai ia 'i he fale fakapōpula.

²¹ ¶ Ka na'e ia Siosefa 'a Sihova, 'o ne 'alo'ofa kiate ia, mo ne faka'ofeina ia 'i he 'ao 'oe tauhi fale fakapōpula. ²² Pea na'e tuku 'e he tauhi fale fakapōpula ki he nima 'o Siosefa 'ae kau pōpula kotoa pē na'e 'i he fale fakapōpula; pea ko e me'a kotoa pē na'a nau fai, na'e fai ma'ana. ²³ Na'e 'ikai vakai 'e he tauhi fale fakapōpula ki ha me'a 'e taha na'e 'i hono nima; koe'uhi na'e 'iate ia 'a Sihova, pea ko ia na'a ne fai, na'e fakamonū'ia ia 'e Sihova.

40

1 Kuo 'i he fale fakapōpula 'ae tangata fua ipu, mo e tangata ngaohi mā. 4 'Oku le'ohi 'akinaua 'e Siosefa. 5 'Oku faka'uhinga 'e ia 'a 'ena misi. 20 Kuo hoko 'o hangē ko 'ene fakamatala. 23 Ko e angakovi 'ae tangata fua ipu.

¹ Pea hili 'ae ngaahi me'a ni, na'e hoko 'o pehē, ko e tauhi lahi, mo e tangata ta'o mā 'ae tu'i 'o 'Isipite, na'a na faka'ita'i hona 'eiki ko e tu'i 'o 'Isipite. ² Pea tuputāmaki 'a Felo ki he'ene ongo matāpule, 'io, ki he matāpule 'oe kau tauhi, mo e matāpule 'oe kau ta'o mā. ³ Pea ne tuku 'akinaua ke pōpula 'i he fale

‘oe ‘eiki ‘oe kau le‘o, ki he fale fakapōpula, ko e potu ko ia na‘e nofo ha‘isia ai ‘a Siosefa. ⁴ Pea na‘e tuku ‘akinaua ‘e he matāpule ‘oe kau le‘o, kia Siosefa ke ne le‘ohi, pea na‘e tauhi ‘e ia ‘akinaua: pea ne na nofo ‘i he fale fakapōpula ‘o fuoloa si‘i pe.

⁵ ¶ Pea ne na misi fakatou‘osi ‘ae misi, taki taha ‘ae tangata ‘ene misi ‘i he pō pe taha, ‘ae tangata taki taha ‘o fakatatau mo hono ‘uhinga ‘o ‘ene misi, ‘ae tauhi lahi, mo e tangata ta‘o mā ‘ae tu‘i ‘o ‘Isipite, ‘aia na‘e nofo ha‘isia ‘i he fale fakapōpula. ⁶ Pea ‘alu ange ‘a Siosefa kiate kinaua ‘i he pongipongi, pea sio ia kiate kinaua, pea vakai, na‘a na matapeko. ⁷ Pea fehu‘i ia ki he ongo matāpule ‘a Felo, ‘akinaua na‘e pōpula mo ia ‘i he fale ‘o ‘ene ‘eiki, ‘o pehē, “Ko e hā ‘oku mo matapeko ai he ‘aho ni?” ⁸ Pea na pehē kiate ia, “Kuo ma misi ‘ae misi, pea ‘oku ‘ikai ha tokotaha ke fakahā hono ‘uhinga.” Pea pehē ‘e Siosefa kiate kinaua, “‘Ikai ‘oku ‘i he ‘Otua pe hono ‘uhinga? ‘Oku ou kole mo fakahā mai ia kiate au.” ⁹ Pea tala ‘e he tauhi lahi ‘ene misi kia Siosefa, ‘o ne pehē kiate ia; “Vakai, ‘i he‘eku misi, na‘e ‘i hoku ‘ao ‘ae vaine; ¹⁰ pea na‘e ‘i he vaine ‘ae va‘a ‘e tolu pea hangē na‘e litolito ia, pea tupu hono fisi; pea na‘e tupu ‘i hono ngaahi fuhi ‘ae kālepi momoho: ¹¹ pea na‘e ‘i hoku nima ‘ae ipu ‘a Felo pea na‘aku to‘o ‘ae ngaahi kālepi, ‘o tatau ia ki he ipu ‘a Felo, pea ne u ‘atu ‘ae ipu ki he nima ‘o Felo.” ¹² Pea pehēange ‘e Siosefa kiate ia, “Ko hono ‘uhinga eni; Ko e va‘a ‘e tolu, ko e ‘aho ia ‘e tolu. ¹³ ‘I he te‘eki ‘osi ‘ae ‘aho ‘e tolu, ‘e hakeaki‘i Ko e ‘e Felo, ‘o ne toe tuku koe ki ho‘o ngāue: pea te ke ‘atu ‘ae ipu ‘a Felo ki hono nima, ‘o hangē ko ia na‘a ke fai ‘i ho‘o kei

nofo ko 'ene tauhi lahi. ¹⁴ Ka 'oka ke ka lelei koe, ke ke manatu'i au; pea 'oku ou kole ke ke 'ofa mai kiate au, 'o tala au kia Felo, pea fakahao au mei he fale ni; ¹⁵ He ko e mo'oni na'e kaiha'asia au mei he fonua 'oe kakai Hepelū: pea na'e 'ikai te u fai ha me'a 'i heni foki, koe'uhi ke nau tuku au ki he fale fakapōpula." ¹⁶ Pea kuo mamata 'e he tangata ta'o mā, 'oku lelei hono 'uhinga, pea pehē 'e ia kia Siosefa: "Na'aku misi foki, pea vakai, na'e 'i hoku 'ulu 'ae kato hinehina 'e tolu; ¹⁷ Pea na'e 'i he kato 'i 'olunga 'ae ngaahi me'akai, kuo ta'o kia Felo; pea na'e kai ia 'e he fanga manupuna mei he kato, 'i hoku 'ulu." ¹⁸ Pea lea 'a Siosefa, 'o pehē: "Ko hono 'uhinga, eni: ko e kato 'e tolu ko e 'aho ia 'e tolu. ¹⁹ Pea 'i he te'eki ke 'osi 'ae 'aho 'e tolu, 'e hiki 'e Felo ho 'ulu meiate koe, pea te ne tautau koe ki he 'akau; pea 'e kai 'e he fanga manupuna, 'ae kakano meiate koe."

²⁰ ¶ Pea 'i he'ene hokosia hono 'aho tolu, ko e 'aho fakamanatu ki he fanau'i 'o Felo, na'a ne fai 'ae katoanga ki he'ene kau nofo'anga kotoa pē, pea na'a ne lau hake 'ae tauhi lahi, mo e tangata ta'o mā, 'i he'ene kau nofo'anga. ²¹ Pea ne toe tuku ki he tauhi lahi 'a 'ene ngāue: pea toe 'atu 'e ia 'ae ipu ki he nima 'o Felo; ²² Ka na'a ne tautau 'ae tangata ta'o mā; 'o hangē ko e fakamatala, 'a Siosefa, ²³ Ka na'e 'ikai manatu 'e he tauhi lahi kia Siosefa, ka na'a ne fakangalo'i ia.

41

1 Ko e ongo misi 'a Felo. 25 'Oku fakamatala ia 'e Siosefa. 33 'Oku ne akonaki'i 'a Felo. 38 Kuo

hakeaki'i 'a Siosefa. 50 'Oku tupu 'iate ia 'a Manase mo 'Ifalemi. 54 'Oku hoko 'ae hongē.

¹ Pea hili 'ae ta'u kotoa 'e ua, pea pehē, na'e misi 'a Felo: pea vakai na'e tu'u ia 'i he ve'e vaitafe. ² Pea vakai, na'e 'alu hake mei he vaitafe 'ae fanga pulu 'e fitu na'e matamatalelei mo sino lahi; pea nau kai 'i he ngoue mohuku. ³ Pea vakai na'e 'alu hake 'o muimui 'i ai 'ae fanga pulu matamata kehe 'e fitu, na'e matamata kovi mo tutue lahi, pea nau tutu'u 'o ofi ki he fanga pulu kehe 'i he ve'e vaitafe. ⁴ Pea ko e fanga pulu matamata kovi mo tutue, na'a nau kai 'o 'osi 'ae fanga pulu matamatalelei, mo sino lahi. Pea 'ā ai 'a Felo. ⁵ Pea toe mohe ia, pea misi ia ko hono tu'oua; pea vakai, na'e tupu hake 'ae fua koane 'e fitu 'i he kau pe taha, na'e lahi mo lelei. ⁶ Pea vakai, na'e tupu hake 'o muimui 'i ai 'ae fua koane 'e fitu, na'e kekena mo mate 'i he magari hahake. ⁷ Pea ko e fua vaivai 'e fitu, na'a nau kai 'o 'osi 'ae fua 'e fitu na'e mālohi mo lelei. Pea; 'ā ai 'a Felo, pea vakai, ko e misi pe ia. ⁸ Pea pongipongi hake ai, na'e mamahi pe hono laumālie; pea fekau 'e ia ke ui 'ae kau fiemana kotoa pē 'o 'Isipite, pea mo e kau tangata potokotoa pē 'i ai: pea fakahā 'e Felo 'ene misi kiate kinautolu; ka na'e 'ikai ha taha ke ne fa'a fakahā hono 'uhinga kia Felo.

⁹ ¶ Pea lea ai 'ae tauhi lahi kia Felo, 'o pehē, "'Oku ou manatu ki he 'eku ngaahi hala he 'aho ni; ¹⁰ Na'e tuputāmaki 'a Felo ki he'ene kau tamaio'eiki, pea ne tuku au ke fakapōpula'i, ki he fale 'oe 'eiki 'oe kau le'o, 'a au mo e tangata ta'o mā. ¹¹ Pea na'a ma misi 'ae misi 'i he pō pe taha, ko au mo ia; na'a ma misi 'ae tangata taki taha 'o fakatatau ki

hono ‘uhinga ‘o ‘ene misi. ¹² Pea na‘a mau ‘i ai mo e talavou ko e Hepelū, ko e tamaio‘eiki ki he ‘eiki ‘oe kau le‘o; pea ma fakahā kiate ia, pea ne fakahā kiate kimaua hono ‘uhinga ‘oe ma misi, ki he tangata taki taha na‘a ne fakahā hono ‘uhinga ‘o ‘ene misi. ¹³ Pea na‘e hoko ia, ‘o hangē ko e me‘a na‘a ne fakahā; na‘a ne toe tuku au ki he‘eku ngāue, pea ne tautau ia.”

¹⁴ ¶ Pea fekau leva ‘e Felo ke ui mai Siosefa, pea na‘a nau fakato‘oto‘o ‘o ‘omi ia mei he fale fakapōpula; pea na‘a ne tele kava, pea fetongi hono kofu, pea ha‘u ia kia Felo. ¹⁵ Pea pehē ‘e Felo kia Siosefa, “Kuo u misi ‘ae misi, pea ‘oku ‘ikai ha taha ke fakahā hono ‘uhinga; pea kuo u fanongo kiate koe, ‘oku ke fa‘a ‘ilo hono ‘uhinga ‘oe misi ke fakahā ia.” ¹⁶ Pea talaange ‘e Siosefa kia Felo, ‘o pehē, “Oku ‘ikai ‘iate au; ‘e tuku ‘e he ‘Otua kia Felo ‘ae tala fakafiemālie.” ¹⁷ Pea pehē ‘e Felo kia Siosefa, “Na‘aku mamata ‘i he‘eku misi, pea vakai, na‘aku tu‘u ‘i he ve‘e vaitafe: ¹⁸ Pea vakai, na‘e ‘alu hake mei he vaitafe ‘ae fanga pulu ‘e fitu na‘e sino lahi, mo matamatalelei; pea na‘a nau kai ‘i he ngoue mohuku: ¹⁹ pea vakai, na‘e ‘alu hake ‘ae fanga pulu kehe ‘e fitu, na‘a nau kovi mo matamata kehe, mo tutue ‘aupito, kuo ‘ikai te u mamata ki he kovi pehē, ‘i he fonua kotoa pē ‘o ‘Isipite: ²⁰ Pea na‘e kai ‘o ‘osi ‘e he fanga pulu tutue, ‘ae ‘uluaki fanga pulu ‘e fitu, ‘aia na‘e sino: ²¹ Pea hili ‘enau kai ‘o ‘osi ia, pea na‘e ‘ikai hano faka‘ilonga ‘o ‘enau kai ia; he na‘a nau matamata kovi ai pe, ‘o hangē ‘i mu‘a. Pea u ‘ā ai. ²² Pea na‘aku mamata ‘i he‘eku misi, pea vakai, na‘e ai ‘ae fua koane ‘e fitu ‘i he kau pe taha, na‘e lahi mo

lelei; ²³ Pea vakai, na'e ai 'ae fua koane 'e fitu na'e mae mo manifi, mo mate 'i he matangi hahake, na'e tupu hake ki mui; ²⁴ Pea na'e kai 'o 'osi 'ae ngaahi fua lelei, 'e he ngaahi fua mate: pea ne u tala 'ae me'a ni ki he kau fiemana; ka na'e 'ikai ha tokotaha ke fa'a fakahā ia."

²⁵ ¶ Pea talaange 'e Siosefa kia Felo, "Ko e misi 'a Felo, 'oku taha pe: kuo fakahā 'e he 'Otua kia Felo, 'aia 'oku ne teu ke fai. ²⁶ Ko e fanga pulu lelei 'e fitu ko e ta'u ia 'e fitu: pea ko e fua lelei 'e fitu, ko e ta'u 'e fitu; ko e misi 'oku taha pe. ²⁷ Pea ko e fanga pulu tutue mo matamata kovi 'e fitu, na'e tupu ki mui, ko e ta'u ia 'e fitu: pea ko e fua 'e fitu na'e mate 'i he matangi hahake, ko e ta'u hongē ia 'e fitu. ²⁸ Ko eni 'ae me'a kuo u lea 'aki kia Felo; ko ia 'oku teu 'e he 'Otua ke fai ni, kuo ne fakahā kia Felo. ²⁹ Vakai, 'oku ha'u 'ae ta'u mahu lahi 'e fitu ki he fonua kotoa pē 'o 'Isipite; ³⁰ Pea 'e hoko mo ia 'ae ta'u 'e fitu 'oku hongē; pea 'e ngalo 'aupito 'ae mahu 'i he fonua kotoa pē 'o 'Isipite; pea 'e faka'osi 'e he hongē 'ae fonua; ³¹ Pea 'e 'ikai 'ilo 'ae mahu 'i he fonua ni, ko e me'a 'i he hongē 'e hoko mo ia; koe'uhi 'e lahi 'aupito ia. ³² Pea ko e me'a 'i hono fai 'o tu'o ua 'ae misi kia Felo; ko hono 'uhinga kuo fakapapau 'e he 'Otua 'ae me'a ni, pea 'e fakahoko to'oto'o ia 'e he 'Otua. ³³ Pea ko eni, ke kumi 'e Felo ha tangata lelei, mo poto, ke fakanofu ia, ke pule ki he fonua ko 'Isipite. ³⁴ Pea ke fai 'e Felo 'ae me'a ni, tuku ke fakanofu 'ae kau matāpule ki he fonua ni, pea ke vahe 'i mo to'o hono vahe nima 'oe fonua ko 'Isipite, 'i he ta'u mahu 'e fitu. ³⁵ Pea tuku ke nau tānaki 'ae me'akai kotoa pē 'oe ngaahi ta'u lelei ko ia 'oku ha'u, pea ke nau fokotu'u 'ae koane 'i he

fekau ‘a Felo, pea nau ma‘u ‘ae me‘akai ‘i he ngaahi kolo. ³⁶ Pea ko e me‘akai ko ia ko e tokonaki ia ki he fonua ‘i he ta‘u ‘e fitu ‘oe hongē, ‘aia ‘e hoko ki he fonua ko ‘Isipite; ke ‘oua na‘a ‘auha ‘ae fonua koe‘uhi ko e hongē.”

³⁷ ¶ Pea na‘e lelei ‘ae me‘a ko ia ‘i he ‘ao ‘o Felo, mo e ‘ao ‘o hono kau nofo‘anga kotoa pē. ³⁸ Pea pehē ‘e Felo ki he‘ene kau tamaio‘eiki, “He te tau fa‘a ‘ilo ha tokotaha ‘o hangē ko eni, ko e tangata ‘oku ‘iate ia ‘ae Laumālie ‘oe ‘Otua?” ³⁹ Pea pehē ‘e Felo kia Siosefa, “Ko e me‘a ‘i he fakahā ‘e he ‘Otua kiate koe ‘ae ngaahi me‘a ni, ‘oku ‘ikai ha taha ‘oku lelei mo poto ‘o hangē ko koe: ⁴⁰ Te ke pule koe ki hoku fale: pea ‘e fekau‘i ‘a hoku kakai, ‘o fakatatau ki ho‘o lea: ko e nofo‘a fakatu‘i pe, teu lahi hake ai ‘iate koe.” ⁴¹ Pea pehē ‘e Felo kia Siosefa, “Vakai kuo u fakanofu koe he ‘aho ni, ki he fonua kotoa pē ko ‘Isipite.” ⁴² Pea na‘e to‘o ‘e Felo hono mama mei hono nima, ‘o ne ‘ai ia ki he nima ‘o Siosefa, ‘o ne fakakofu‘aki ia ‘ae ngaahi kofu lelei, pea ne ‘ai ‘ae kahoa koula ki hono kia. ⁴³ Pea na‘a ne tuku ia ke heka ‘i hono ua ‘oe saliate na‘a ne ma‘u pea na‘a nau kalanga ‘i hono ‘ao, Punou pea na‘a ne fakanofu ia ke pule ki he fonua kotoa pē ko ‘Isipite. ⁴⁴ Pea pehē ‘e Felo kia Siosefa, “Ko Felo au, pea ‘e ‘ikai ha tangata ‘i he fonua kotoa pē ‘o ‘Isipite, te ne hiki hono nima pe va‘e, ka ‘i ho‘o pule.” ⁴⁵ Pea ui ‘e Felo ‘ae hingoa ‘o Siosefa ko Safinati Peanea: pea na‘a ne foaki kiate ia ‘a ‘Asinate, Ko e ‘ofefine ‘o Potifela koe taula‘eiki ‘o ‘Oni, ko hono uaifi. Pea na‘e ‘alu ‘a Siosefa ki he fonua kotoa pē ‘o ‘Isipite.

⁴⁶ ¶ Pea na‘e tolungofulu ta‘u ‘a Siosefa ‘i he‘ene tu‘u ‘i he ‘ao ‘o Felo ko e tu‘i ‘o ‘Isipite. Pea na‘e

‘alu ‘a Siosefa mei he ‘ao ‘o Felo, ‘o ne ‘alu ‘i he fonua kotoa pē ‘o ‘Isipite. ⁴⁷ Pea ‘i he ta‘u mahu ‘e fitu na‘e fua lahi ‘aupito ‘ae kelekele. ⁴⁸ Pea na‘a ne tānaki ‘ae me‘akai kotoa pē ‘oe ta‘u ‘e fitu, ‘aia na‘e ‘i he fonua kotoa pē ‘o ‘Isipite, ‘o fokotu‘u ia ‘i he kolo: ko e ngaahi me‘akai ‘oe ngoue, ‘aia na‘e takatakai ‘ae kolo kotoa pē, na‘a ne fokotu‘u ia ki ai. ⁴⁹ Pea na‘e tānaki ‘e Siosefa ‘ae koane ‘o tatau mo e ‘one‘one ‘oe tahi, ‘o lahi ‘aupito, pea na‘e tuku ‘ene lau ia; he na‘e ‘ikai ke fa‘a lau ia; ⁵⁰ Pea na‘e tupu kia Siosefa ‘ae foha ‘e toko ua ‘i he te‘eki ai hoko ‘ae hongē, ‘aia na‘e fā‘ele‘i kiate ia ‘e ‘Asinate, ko e ‘ofefine ‘o Potifela, ko e taula‘eiki ‘o ‘Oni. ⁵¹ Pea na‘e ui ‘e Siosefa ‘ae hingoa ‘o hono ‘uluaki, ko Manase; he na‘e pehē ‘e ia, “Kuo tuku ‘e he ‘Otua, ke u fakangalo‘i ‘eku ngaahi mamahi, mo e fale kotoa pē ‘o ‘eku tamai.” ⁵² Pea ne ui ‘ae hingoa ‘o hono toko ua ko ‘Ifalemi; he kuo ngaohi au ‘e he ‘Otua ke u monū‘ia ‘i he fonua ‘o hoku tautea.

⁵³ ¶ Pea na‘e ‘osi ange ‘ae ta‘u mahu ‘e fitu, ‘aia na‘e ‘i he fonua kotoa pē ‘o ‘Isipite. ⁵⁴ Pea kuo hoko ‘ae ta‘u ‘e fitu ‘oe hongē, ‘o hangē ko e lea ‘a Siosefa pea na‘e ‘i he fonua kotoa pē ‘ae hongē ka na‘e ai ‘ae mā ‘i he fonua kotoa pē ‘o ‘Isipite. ⁵⁵ Pea ‘i he hongē ‘ae fonua kotoa pē ‘o ‘Isipite, na‘e tangi ‘ae kakai kia Felo ki he mā: pea pehē ‘e Felo ki he kakai ‘Isipite; ‘Alu kia Siosefa; pea ko ia ‘oku ne fakahā kiate kimoutolu, mou fai ia. ⁵⁶ Pea na‘e hoko ‘ae hongē ki he fonua kotoa pē; pea na‘e fakaava ‘e Siosefa ‘ae ngaahi feleoko, ‘o ne fakatau ki he kakai ‘Isipite; pea tupu ‘o lahi ‘ae hongē ‘i he fonua ko ‘Isipite. ⁵⁷ Pea na‘e ha‘u ‘ae fonua kotoa pē ki ‘Isipite kia Siosefa ke fakatau: koe‘uhi na‘e

lahi fau 'ae hongē 'i he fonua kotoa pē.

42

1 Kuo fekau 'e Sēkope hono ngaahi foha 'e toko hongofulu ke fakatau koane mei 'Isipite. 16 Kuo fakapōpula'i 'akinautolu 'e Siosefa, 18 'Oku tukuange 'akinautolu 'i he pehē, te nau 'omi 'a Penisimani. 21 Kuo nau mamahi koe'uhi ko Siosefa. 24 Kuo ta'ofi 'a Simione ko e fetongi. 25 Kuo nau foki mo e koane, mo e nau pa'anga. 29 Ko e nau fakamatala kia Sēkope. 36 'Oku 'ikai ke loto 'a Sēkope ke 'alu 'a Penisimani.

¹ Pea kuo mamata 'e Sēkope 'oku ai 'ae koane 'i 'Isipite, pea pehē 'e Sēkope ki hono ngaahi foha, "Ko e hā 'oku mou fesiofaki ai?" ² Pea pehē 'e ia, Vakai, kuo u fanongo 'oku ai 'ae koane 'i 'Isipite: mou 'alu ki ai, pea mou fakatau ma'atautolu mei ai; koe'uhi ke tau mo'ui, kae 'ikai mate."

³ ¶ Pea na'e 'alu ki 'Isipite ke fakatau koane, 'ae ngaahi ta'okete 'e toko hongofulu 'o Siosefa. ⁴ Ka ko Penisimani ko e tehina 'o Siosefa, na'e 'ikai tuku ia 'e Sēkope ke 'alu mo hono ngaahi ta'okete; he na'a ne pehē; Telia na'a tō ha kovi kiate ia. ⁵ Pea ha'u 'ae ngaahi foha 'o 'Isileli ke fakatau 'ae koane mo kinautolu na'e ha'u; he na'e lahi 'ae hongē 'i he fonua ko Kēnani. ⁶ Pea na'e pule pe 'a Siosefa 'i he fonua, pea ko ia pe na'e fakatau ki he kakai kotoa pē 'oe fonua; pea ha'u 'ae ngaahi ta'okete 'o Siosefa, 'o nau tulolo mo honau mata ki he kelekele, 'i hono 'ao. ⁷ Pea mamata 'a Siosefa ki hono ngaahi ta'okete, 'o ne 'ilo 'akinautolu, ka na'e mata kehe ia kiate kinautolu, 'o ne lea mālohi kiate kinautolu: pea ne

pehē kiate kinautolu, “Oku mou ha‘u mei fē?” Pea nau talaange, “Mei he fonua ko Kēnani, ke fakatau me‘akai.” ⁸ Pea na‘e ‘ilo ‘e Siosefa hono ngaahi ta‘okete, ka na‘e ‘ikai te nau ‘ilo ia. ⁹ Pea na‘e manatu ‘e Siosefa ki he ngaahi misi na‘a ne misi ‘aki kiate kinautolu, pea pehē ‘e ia kiate kinautolu, “Ko e kau mataki ‘akinautolu; kuo mou ha‘u ke mamata ki he telefua ‘oe fonua.” ¹⁰ Pea nau talaange kiate ia, “Eiki ‘oku ‘ikai, ka kuo ha‘u ‘a ho‘o kau tamaio‘eiki ke fakatau me‘akai. ¹¹ Ko e ngaahi foha ‘oe tangata pe taha ‘akinautolu kotoa pē: ko e kau tangata mo‘oni ‘akinautolu, ‘oku ‘ikai ko e kakai mataki ‘a ho‘o kau tamaio‘eiki.” ¹² Pea pehē ‘e ia kiate kinautolu, “Ikai, ka kuo mou ha‘u ke mamata ki he telefua ‘oe fonua.” ¹³ Pea na‘a nau pehē, “Ko ho‘o kau tamaio‘eiki, ko e kāinga ‘e toko hongofulu ma toko ua, ko e ngaahi foha ‘oe tangata pe taha ‘i he fonua ko Kēnani; pea vakai, ko e kimui, ‘oku ‘i he ‘emau tamai he ‘aho ni, pea ko e tokotaha kuo ‘ikai.” ¹⁴ Pea pehē ‘e Siosefa kiate kinautolu, “Ko ia ia na‘aku lea ai kiate kimoutolu, ‘o pehē, ko e kau mataki ‘akinautolu. ¹⁵ E ‘ahi‘ahi kiate kimoutolu ‘aki ‘ae me‘a ni; hangē ‘oku mo‘ui ‘a Felo, ‘e ‘ikai te mou ‘alu ‘i heni, ‘o kapau ‘e ‘ikai ha‘u ki heni homou tehina. ¹⁶ Fekau homou tokotaha ke ne ‘alu ‘o ‘omi homou tehina, pea ‘e nofo pōpula ‘akinautolu, koe‘uhi ke fakamo‘oni ki ho‘omou ngaahi lea, pe ‘oku ai ha mo‘oni ‘iate kimoutolu; ka ka ‘ikai, hangē ‘oku mo‘ui ‘a Felo, ko e kau mataki ‘akinautolu.” ¹⁷ Pea na‘a ne tuku fakataha ‘akinautolu ki he fale fakapōpula, ‘i he ‘aho ‘e tolu. ¹⁸ Pea pehē ‘e Siosefa kiate kinautolu ‘i hono ‘aho tolu, “Mou fai eni, pea mou mo‘ui he ‘oku ou manavahē ki he ‘Otua; ¹⁹ Kapau ko e kau

tangata angatonu ‘akinautolu, tuku ke ha‘i homou tokotaha ‘i he fale ‘o homou pōpula: ka mou ‘alu ‘o fetuku ‘ae koane telia ‘ae hongē ‘i homou ngaahi fale. ²⁰ Ka mou ‘omi homou tehina kiate au; ko ia ‘e fakamo‘oni ai ho‘omou ngaahi lea, pea ‘e ‘ikai te mou mate. Pea na‘a nau fai ia.”

²¹ ¶ Pea na‘a nau fealēlea‘aki ‘o pehē, “Ko e mo‘oni, ‘oku tau kovi ko e me‘a ‘i hotau tehina, ko e me‘a ‘i he‘etau mamata ki he feinga ‘a hono laumālie, ‘i he‘ene fakakole kiate kitautolu, ka na‘e ‘ikai te tau fie tokanga kiate ia; ko ia kuo tō ai ‘ae mamahi ni kiate kitautolu.” ²² Pea lea ‘a Lupeni kiate kinautolu, ‘o pehē, “‘ikai ne u lea kiate kimoutolu, ‘o pehē, ‘oua na‘a mou fai hala ki he tamasi‘i, ka na‘e ‘ikai te mou tokanga? Ko ia, vakai, ‘oku ‘eke foki ‘ae totongi ‘o hono toto.” ²³ Pea na‘e ‘ikai te nau ‘ilo ‘oku ‘ilo ‘e Siosefa ‘enau lea; he na‘e lea ia kiate kinautolu ‘aki ‘ae tangata hiki lea. ²⁴ Pea na‘e foki atu ia ‘iate kinautolu ‘o tangi; pea toe ha‘u ia kiate kinautolu, ke nau alea, pea na‘a ne to‘o ‘a Simione ‘iate kinautolu, ‘o ha‘i ia ‘i honau ‘ao.

²⁵ ¶ Pea na‘e fekau ‘a Siosefa ke fakafonu ‘enau ngaahi tangai ‘i he koane, pea ke toe ai ki he tangai ‘ae tangata taki taha, ‘ene pa‘anga, pea ke tuku kiate kinautolu ‘ae ‘oho ke kai ‘i he hala; pea na‘e fai pehē ia kiate kinautolu. ²⁶ Pea na‘a nau fakaheka ‘ae koane ki he‘enau fanga asi, pea nau ‘alu. ²⁷ Pea ‘i he to‘o ‘e honau tokotaha ‘ene tangai ke ‘atu ‘ae me‘akai ki he‘ene ‘asi ‘i he fale talifononga, na‘e ‘ilo ‘e ia ‘ene ngaahi pa‘anga; he vakai na‘e ‘i he ngutu ‘oe tangai ia. ²⁸ Pea pehē ‘e ia ki hono ngaahi tokoua, “Kuo toe ‘omi ‘eku ngaahi pa‘anga; he vakai, ‘oku ‘i he ngutu ‘o ‘eku tangai;”

pea na'e vaivai ai honau loto, pea nau manavahē, 'o fepehē'aki, "Ko e hā eni kuo fai 'e he 'Otua kiate kitautolu?"

²⁹ ¶ Pea na'a nau ha'u kia Sēkope ko e nau tamai ki he fonua ko Kēnani, 'o nau fakahā kiate ia 'ae me'a kotoa pē na'e hoko kiate kinautolu; 'o pehē, ³⁰ "Ko e tangata 'oku 'eiki 'i he fonua, na'e lea mālohi kiate kimautolu, 'o pehē, Ko e kau mataki 'akinautolu ki he fonua. ³¹ Pea mau tala kiate ia, ko e kau tangata mo'oni 'akimautolu; 'oku 'ikai ko e kau mataki 'akimautolu. ³² Ko e kāinga 'e toko hongofulu ma toko ua 'akimautolu, ko e ngaahi foha 'oe mau tamai, ko e tokotaha 'oku 'ikai, pea ko e kimui 'oku 'i he 'emau tamai he 'aho ni, 'i he fonua ko Kēnani." ³³ Pea ko e tangata, ko e 'eiki 'oe fonua, na'e pehē kiate kimautolu, "Te u 'ilo 'i he me'a ni, pe ko e kau tangata mo'oni 'akinautolu; tuku mai homou tokoua 'e tokotaha kiate au, pea mou 'ave 'ae me'akai ki he hongē 'o homau ngaahi fale, pea mou 'alu; ³⁴ Pea mou 'omi ki heni, homou tehina: ko ia te u 'ilo ai, 'oku 'ikai ko e kau mataki 'akinautolu, ka ko e kau tangata mo'oni: pea te u toe tuku ai kiate kimoutolu homou tokoua, pea te mou fakatau 'i he fonua ni."

³⁵ ¶ Pea 'i he'enau lingi 'enau ngaahi tangai, pea nau vakai, na'e 'ilo taki taha 'ae tangata 'ene kato pa'anga 'i he ngutu 'o 'ene tangai: pea kuo mamata 'akinautolu mo e nau tamai ki he ngaahi kato pa'anga, na'a nau manavahē. ³⁶ Pea pehē 'e Sēkope ko e nau tamai kiate kinautolu, "Kuo mou fakamasiva au 'i he'eku fānau; kuo 'ikai 'a Siosefa, pea kuo 'ikai mo Simione, pea te mou toe 'ave mo Penisimani; 'oku kovi 'ae ngaahi me'a ni kotoa pē

kiate au.” ³⁷ Pea lea ‘a Lupeni ki he‘ene tamai, ‘o pehē, “Tāmate‘i hoku foha ‘e toko ua, ‘o kapau ‘e ‘ikai te u toe ‘omi ia kiate koe; tuku mai ia ki hoku nima, pea te u toe ‘omi ia kiate koe.” ³⁸ Pea pehē ‘e ia, “E ‘ikai ‘alu hifo hoku foha mo kimoutolu, he kuo mate hono tokoua, pea ‘oku toe tokotaha pe ia; pea kapau ‘e hoko ha kovi kiate ia ‘i he hala ‘oku mou ‘alu ai, te mou ‘omi hoku ‘uluhinā ki he fa‘itoka ‘i he mamahi.”

43

1 Ko e ta‘efietuku ‘a Penisimani ‘e Sēkope. 15 Ko e fe‘iloaki ‘a Siosefa mo hono kāinga. 31 ‘Oku ne teuteu ‘ae kātoanga kiate kinautolu.

¹ Pea na‘e lahi ‘aupito ‘ae hongē ‘i he fonua. ² Pea ‘i he‘ene ‘osi ‘enau kai ‘ae koane na‘a nau ‘omi mei ‘Isipite, na‘e pehē ‘enau tamai kiate kinautolu, “Toe ‘alu ‘o fakatau ‘etau me‘akai si‘i.” ³ Pea lea ‘a Siuta kiate ia, ‘o pehē, “Na‘e lea fakatotonu mai ‘ae tangata kiate kinautolu, ‘o pehē, ‘E ‘ikai te mou mamata ki hoku mata, ‘o kapau ‘e ‘ikai ‘iate kimoutolu homou tehina.’ ⁴ Pea kapau te ke tuku homau tehina ke ‘alu mo kinautolu, pea te mau toe ‘alu hifo ‘o fakatau hao me‘akai.” ⁵ Pea kapau ‘e ‘ikai te ke tuku mai ia, ‘e ‘ikai te mau ‘alu; he na‘e pehē ‘e he tangata kiate kinautolu, E ‘ikai te mou mamata ki hoku mata, ‘o kapau ‘e ‘ikai ‘iate kimoutolu homou tehina.” ⁶ Pea pehē ‘e ‘Isileli, “Ko e hā na‘a mou fai kovi pehē ai kiate au, koe‘uhi ke fakahā ki he tangata ‘oku toe homou tehina?” ⁷ Pea na‘a nau pehē, “Na‘e fehu‘i fakatotonu mai ‘e he tangata ki he ‘emau nofo, ‘a mo homau ngaahi kāinga, ‘o pehē, ‘Oku kei mo‘ui ho‘omou tamai? ‘Oku ai homou tehina? Pea na‘a mau tala kiate ia

‘o hangē ko e lea ni; he na‘a mau teitei ‘ilo te ne lea, ‘o pehē, ‘Omi homou tehina ki heni?” ” ⁸ Pea pehē ‘e Siuta ki he‘ene tamai ko ‘Isileli, “Tuku mai ‘ae tamasi‘i kia au, pea te mau tu‘u hake ‘o ‘alu; koe‘uhi ke mau mo‘ui, kae‘oua na‘a tau mate, ‘io, ‘akimautolu mo koe, mo e mau tamaiki foki. ⁹ Te u totongi ia; te ke ma‘u ia ‘i hoku nima: kapau ‘e ‘ikai te u toe ‘omi ‘o tuku ia ‘i ho ‘ao, ke ‘iate au hono kovi ‘o ta‘engata:” ¹⁰ He ko e mo‘oni, ka ne ‘ikai ko e tau fakatuotuai ni, pehē kuo mau toe liu mai ko hono tu‘o ua. ¹¹ Pea pehē ‘e he‘enau tamai ko ‘Isileli kiate kinautolu, “Kapau ko ia, pea mou fai eni; ‘ave ‘ae ngaahi fua fungani lelei ‘oe fonua ‘i ho‘omou ngaahi tangai, pea mou ‘ave ia, ko e me‘a‘ofa ki he tangata, ko e paame, mo e hone, mo e ‘akau namu lelei, mo e paame nanamu, mo e ngaahi fo‘i ai, mo e telie. ¹² Pea ‘ave ‘ae kato pa‘anga ‘e ua ‘i homou nima; pea mo e pa‘anga na‘e toe ‘omi ‘i he ngutu ‘o ho‘omou tangai, toe ‘ave ia ‘i homou nima: na‘a ko ha fai noa nai;” ¹³ ‘Ave foki mo homou tehina, pea mou tu‘u ‘o toe ‘alu ki he tangata: ¹⁴ Pea ke tuku kiate kimoutolu ‘e he ‘Otua Māfimafi ‘ae ‘ofa ‘i he ‘ao ‘oe tangata, koe‘uhi ke ne toe tuku mai homou tokoua ‘e taha, mo Penisimani. Kapau ‘e fakamasiva au ‘i he‘eku fānau, kuo u masiva mo‘oni.

¹⁵ ¶ Pea na‘e ‘ave ‘e he kau tangata ‘ae me‘a‘ofa, pea na‘a nau to‘o ‘ae kato pa‘anga ‘e ua ‘i honau nima, pea mo Penisimani; pea na‘a nau tutu‘u hake ‘o toe ‘alu ki ‘Isipite, ‘o nau tutu‘u ‘i he ‘ao ‘o Siosefa. ¹⁶ Pea ‘i he mamata ‘a Siosefa ‘oku ‘iate kinautolu ‘a Penisimani, pea pehē ‘e ia ki he pule ‘o hono fale; “Omi ‘ae kau tangata ni ki ‘api, pea

tāmate'i *ha manu* mo teuteu; he te mau kai mo e kau tangata 'i he ho'atā." ¹⁷ Pea na'e fai 'e he tangata 'o hangē ko e fekau 'a Siosefa; pea na'e 'omi 'e he tangata 'ae kau tangata ki he fale 'o Siosefa. ¹⁸ Pea na'e manavahē 'ae kau tangata, koe'uhi ko e 'ave 'akinautolu ki he fale 'o Siosefa; pea na'a nau pehē, "Kuo 'omi 'akitautolu ki heni, ko e me'a 'i he pa'anga nai, na'e toe tuku mai 'i he'etau tangai, 'i he fuofua ha'u; koe'uhi ke nau fakahala'i 'aki 'akitautolu, 'o 'oho mai kiate kinautolu, 'o puke 'o fakapōpula'i 'akitautolu, mo 'etau fanga 'asi." ¹⁹ Pea na'a nau 'unu'unu 'o ofi ki he tauhi 'oe fale 'o Siosefa, 'o nau alea mo ia 'i he matapā 'oe fale, ²⁰ 'O pehē, "E 'eiki, ko e mo'oni na'a mau fuofua ha'u ke fakatau me'akai: ²¹ Pea 'i he 'emau hoko ki he fale talifononga, pea mau vete 'emau tangai, pea vakai, kuo taki tāha 'ae tangata 'ene pa'anga 'i he ngutu 'o 'ene tangai, 'ae pa'anga kotoa; pea kuo mau toe 'omi ia 'i homau nima. ²² Pea mo e pa'anga kehe kuo mau 'omi ke fakatau me'akai: 'oku 'ikai te mau 'ilo pe ko hai na'a ne ai 'emau pa'anga, ki he 'emau tangai." ²³ Pea pehē 'e ia, "Mou fiemālie, 'oua te mou manavahē: ko homou 'Otua, mo e 'Otua 'o ho'omou tamai na'a ne tuku koloa ma'amoutolu, ki ho'omou tangai: na'e 'iate au ho'omou pa'anga." Pea na'a ne 'omi 'a Simione kiate kinautolu. ²⁴ Pea 'omi 'e he tangata 'ae kau tangata ki he fale 'o Siosefa, 'o ne 'atu 'enau vai, pea fufulu honau va'e; pea na'a ne 'atu 'ae me'akai ki he'enau fanga 'asi. ²⁵ Pea na'a nau teuteu 'ae me'a'ofa 'o tali 'ae ha'u ki 'api 'a Siosefa 'i he ho'atā: he na'a nau fanongo te nau kai mā 'i ai.

²⁶ ¶ Pea kuo ha'u 'a Siosefa ki 'api, na'a nau 'omi

kiate ia ki fale 'ae me'a'ofa na'e 'i honau nima, 'o nau tulolo 'akinautolu kiate ia ki he kelekele. ²⁷ Pea fehu'i ia kiate kinautolu pe 'oku nau fēfē, 'o ne pehē, "Oku lelei ho'omou tamai, 'ae tangata motu'a na'a mou lea ki ai? 'Oku kei mo'ui ia?" ²⁸ Pea nau talaange, "Ko ho'o tamaio'eiki ko e mau tamai 'oku mālōlō pe, 'oku kei mo'ui ia." Pea na'a nau tulolo honau 'ulu 'o nau hū. ²⁹ Pea na'a ne hanga hake hono mata 'o mamata ki hono tehina ko Penisimani, 'ae tama 'a 'ene fa'ē, 'o ne pehē, "Ko homou tehina eni, 'aia na'a mou lea ki ai?" Pea pehē 'e ia, "Ko hoku foha, ke 'ofa 'ae 'Otua kiate koe." ³⁰ Pea fakato'oto'o 'e Siosefa, he na'e ngaue lahi hono fatu ki hono tehina: pea na'a ne kumi ha potu ke tangi ai; pea hū ia ki hono loki, pea tangi ai. ³¹ Pea na'a ne kaukau hono mata, pea 'alu kitu'a, pea ne fakama'uma'u 'e ia ia, pea ne pehē, Ke mou teu mai 'ae kai. ³² Pea na'a nau teuteu ma'ana tokotaha pe, pea *teu* kehe ma'anautolu, pea ai kehe ki he kakai 'Isipite na'e kai mo kinautolu; koe'uhi na'e 'ikai kai 'ae kakai 'Isipite 'o fakataha mo e kakai Hepelū; he ko e me'a ia na'e fakalili'a ai 'ae kakai 'Isipite. ³³ Pea na'e fakanofa 'akinautolu 'i hono 'ao, ko e 'uluaki 'o fakatatau ki hono fanau'i, mo e kimui 'o fakatatau ki he'ene si'i; pea na'e fe'ofa'aki pe 'ae kau tangata. ³⁴ Pea na'e to'o 'o ange 'enau me'akai mei hono 'ao: ka ko e me'a 'a Penisimani, na'e tu'o nima hono lahi hake 'i he'enau me'a. Pea na'a nau inu mo nau fiefia mo ia.

44

1 Ko e fakakaukau 'a Siosefa ke ne ta'ofi hono kāinga. 14 Ko e kole angavaivai 'a Siuta kia Siosefa.

¹ Pea fekau 'e ia ki he tauhi 'o hono fale 'o pehē, "Fakapito 'aki 'ae me'akai 'ae ngaahi tangai 'ae kau tangata ni, 'o fakatatau mo ia te nau fa'a fua, pea ai 'ae pa'anga 'ae tangata taki taha ki he ngutu 'o 'ene tangai. ² Pea ai 'eku ipu, 'ae ipu siliva ki he ngutu'i tangai 'ae kimui, pea mo e pa'anga totongi 'o 'ene koane." Pea ne fai 'e ia 'o hangē ko e fekau 'a Siosefa. ³ Pea pongipongi hake 'i he ma'a 'ae 'aho, na'e tuku 'ae kau tangata ke 'alu, 'akinautolu mo e nau fanga 'asi. ⁴ Pea kuo nau 'alu mei he kolo, pea na'e te'eki ai mama'o fau, pea pehē 'e Siosefa ki he'ene tauhi, "Tu'u, 'o tuli 'ae kau tangata; pea 'oka ke ka ma'u 'akinautolu, pea ke lea pehē kiate kinautolu, 'Ko e hā kuo mou totongi kovi ai ki he lelei?" ⁵ 'Ikai ko ia ia 'oku inu mei ai 'a 'eku 'eiki, mo ia 'oku ne fai ai 'ene 'ilo me'a? Kuo mou fai kovi 'i he me'a ni."

⁶ ¶ Pea na'a ne ma'u 'akinautolu, 'o ne lea 'aki kiate kinautolu 'ae ngaahi lea ko ia. ⁷ Pea nau pehēange kiate ia, "Ko e hā 'oku lea pehē ai homau'eiki? Ke mama'o 'aupito mei ho'o kau tamaio'eiki 'ae fai ha me'a pehē. ⁸ Vakai, ko e ngaahi pa'anga na'a mau 'ilo 'i he ngutu 'oe mau tangai, kuo mau toe 'omi ia kiate koe, mei he fonua ko Kēnani: pea 'e fēfee'i 'emau kaiha'a ha siliva pe ha koula mei he fale 'o homau'eiki? ⁹ Ko ia te ke 'ilo ia ki ai 'i ho'o kau tamaio'eiki, tuku ke mate ia, pea te mau nofo ko e kau pōpula ki he'emau 'eiki foki." ¹⁰ Pea pehē 'e ia, "Ko eni, ke hoko 'o tatau mo ho'omou lea: ko ia 'e 'ilo ai ia, ko 'eku tamaio'eiki ia, pea 'e ta'ehalaia 'akinautolu." ¹¹ Pea na'a nau fakato'oto'o 'o tuku hifo, taki taha 'ae tangata 'a 'ene tangai ki he kelekele, pea to'o taki taha 'a 'ene

tangai. ¹² Pea ne kumi ia, 'o kamata 'i he 'uluaki, 'o a'u ki he kimui; pea na'e 'ilo 'ae ipu 'i he tangai 'a Penisimani. ¹³ Pea na'a nau haehae honau kofu, 'o toe 'ai 'ae kavenga taki taha 'ae tangata ki he 'asi, 'o nau foki ki he kolo.

¹⁴ ¶ Pea na'e ha'u 'a Siuta mo hono ngaahi tokoua ki he fale 'o Siosefa; he na'e kei 'i ai ia; pea nau fo'ohifo 'i hono 'ao ki he kelekele. ¹⁵ Pea pehē 'e Siosefa kiate kinautolu, "Ko e hā 'ae me'a ni kuo mou fai? He na'e 'ikai te mou mahalo, ko e tangata hangē ko au, te u fa'a 'ilo'i." ¹⁶ Pea pehēange 'e Siuta, "Ko e hā te mau lea 'aki ki homau'eiki? Pea te mau pehē ko e hā? Pea 'e fēfē 'emau fakatonuhia 'akimautolu? Kuo 'afio'i 'e he 'Otua 'ae halaiia 'o ho'o kau tamaio'eiki; vakai, ko e kau tamaio'eiki 'akimautolu 'a homau'eiki, 'akimautolu mo ia foki kuo 'ilo ki ai 'ae ipu ni." ¹⁷ Pea pehē 'e ia, "Tapu mo e 'Otua 'a 'eku fai pehē: ka ko e tangata kuo 'ilo 'i hono nima 'ae ipu ni, ko 'eku tamaio'eiki ia; ka ko kimoutolu, mou 'alu fiamālie pe ki ho'omou tamai."

¹⁸ ¶ Pea na'e 'unu'unu mai 'a Siuta kiate ia, 'o ne pehē, "Ko 'eku 'eiki, 'oku ou kole kiate koe, ke ke tuku ke lea si'i pe 'a ho'o tamaio'eiki ki he fofonga 'o hoku 'eiki, pea 'oua na'a ke tuputāmaki mai ki ho'o tamaio'eiki: he 'oku ke tatau mo Felo. ¹⁹ Na'e fehu'i 'a homau'eiki ki he'ene kau tamaio'eiki, 'o pehē, "Oku ai ho'omou tamai, pe ha tehina?" ²⁰ Pea na'a mau tala ki homau'eiki, "Oku ai 'emau tamai ko e tangata motu'a, pea mo e tama 'o 'ene motu'a, ko e tamasi'i si'i; pea kuo pekia hono tokoua, pea ko ia tokotaha pe kuo toe 'i he'ene fale, pea 'oku 'ofa 'ene tamai kiate ia.' ²¹ Pea na'a ke pehē ki ho'o kau tamaio'eiki, 'Omi ia ki heni kiate au, koe'uhi

ke u sio fakapapau kiate ia.’ ²² Pea na’a mau tala ki he’emau ‘eiki, “E ‘ikai fa’a māvae ‘ae tama mo ‘ene tamai: he kapau te ne tuku ‘ene tamai, ‘e pekia ai ‘ene tamai.’ ²³ Pea na’a ke pehē ki ho’o kau tamaio‘eiki, ‘Kapau ‘e ‘ikai ‘iate kimoutolu homou tehina, ‘e ‘ikai te mou toe mamata ki hoku mata.’ ²⁴ Pea ‘i he’emau hoko ki ho’o tamaio‘eiki ko ‘emau tamai, na’a mau fakahā kiate ia ‘ae ngaahi lea ‘a homau‘eiki. ²⁵ Pea pehē ‘e he’emau tamai, ‘Toe ‘alu ‘o fakatau ‘etau me‘akai si‘i.’ ²⁶ “Pea na’a mau pehē, “E ‘ikai te mau fa’a ‘alu: kapau ‘e ‘iate kimautolu homau tehina, te mau ‘alu hifo: koe‘uhi ‘e ‘ikai te mau mamata ki he mata ‘oe tangata, ‘o kapau ‘e ‘ikai ‘iate kimautolu homau tehina.’ ²⁷ Pea na’e pehē ‘e ho’o tamaio‘eiki ko ‘emau tamai, kiate kimautolu, “Oku mou ‘ilo na’e fanau‘i kiate au ‘e hoku uaifi ‘ae tama ‘e toko ua.’ ²⁸ Pea na’e ‘alu ‘ae tokotaha ‘iate au, pea na’aku pehē, ‘Ko e mo‘oni kuo haehae ke iikiiki ia; pea talu mei ai na’e ‘ikai te u toe mamata kiate ia.’ ²⁹ Pea kapau te mou ‘ave eni ‘iate au foki, pea hoko ha kovi kiate ia, te mou ō hifo hoku ‘uluhinā ‘i he mamahi ki he fa‘itoka. ³⁰ Pea ko eni, ‘oka hoko ‘a ho’o tamaio‘eiki ko au ki he’eku tamai, pea ‘ikai ‘iate kimautolu ‘ae tama; ko e me‘a ‘i he feohi fakataha ‘ene mo‘ui mo e mo‘ui ‘ae tama; ³¹ ‘E hoko ‘o pehē, ‘oka mamata ia ‘oku ‘ikai ‘iate kimautolu ‘ae tama, ‘e pekia ia; pea ko ho’o kau tamaio‘eiki te mau fakahifo ‘ae ‘uluhinā ‘o ho’o tamaio‘eiki ko ‘emau tamai ‘i he mamahi, ki he fa‘itoka. ³² He na’e hoko ‘a ho’o tamaio‘eiki, ko e fetongi ‘oe tama ki he’ene tamai, ‘o pehē, Kapau ‘e ‘ikai te u toe ‘omi ia kiate koe, pea ke ‘iate au hono kovi ki he’eku tamai ‘o ta’engata. ³³ Pea ko eni, ‘oku ou kole kiate koe, tuku ke nofo

‘a ho‘o tamaio‘eiki ko e pōpula ki he‘eku ‘eiki, ko e fetongi ‘oe tama; kae tuku ke ‘alu ‘ae tama mo hono ngaahi ta‘okete. ³⁴ He koe‘uhi, ‘e fēfee‘i ‘eku fa‘a ‘alu ki he‘eku tamai, kae ‘ikai ‘iate au ‘ae tama? Telia na‘aku mamata ki he kovi ‘e hoko ki he‘eku tamai.”

45

1 Kuo fakahā ‘a Siosefa ki hono kāinga. 5 ‘Oku ne fakafiemālie ‘aki ‘akinautolu ‘ae tauhi ‘ae ‘Otua. 9 ‘Oku fekau ‘e ia ke ‘omi ‘ene tamai. 16 ‘Oku ta‘ota‘o ia ‘e Felo. 21 ‘Oku tokonaki ‘a Siosefa ki he‘enau fononga, pea ne enginaki ke nau fe‘ofo‘ofani. 25 Kuo ake ‘a Sēkope ‘i he ongoongo.

¹ Pea na‘e ‘ikai fa‘a ta‘ofi ia ‘e Siosefa ‘i he ‘ao ‘okinautolu kotoa pē na‘e tutu‘u ‘o ofi kiate ia; pea tangi ia, ‘o pehē, “Ke ‘alu ‘ae tangata kotoa pē meiate au.” Pea na‘e ‘ikai ‘i ai ha tangata ‘e tokotaha, ‘i he fakahā ia ‘e Siosefa ki hono ngaahi tokoua. ² Pea na‘e tangi kalanga ia; pea na‘e fanongo ki ai ‘ae kakai ‘Isipite mo e fale ‘o Felo. ³ Pea pehē ‘e Siosefa ki hono ngaahi tokoua, “Ko Siosefa au: ‘oku kei mo‘ui ‘eku tamai? Pea na‘e ‘ikai fa‘a tali ia ‘e hono ngaahi tokoua; he kuo nau puputu‘u ‘i hono ‘ao. ⁴ Pea pehē ‘e Siosefa ki hono ngaahi tokoua, “‘Oku ou kole kiate kimoutolu, mou ‘unu‘unu mai kiate au.” Pea na‘a nau ‘unu‘unu atu, pea pehē ‘e ia, “Ko Siosefa au, ko homou tokoua, ‘aia na‘a mou fakatau ki ‘Isipite. ⁵ Pea ko eni ‘oua na‘a mou mamahi, pe ‘ita kiate kimoutolu, koe‘uhi ko ho‘omou fakatau au ki heni: he na‘e fekau au ‘e he ‘Otua, ke u mu‘omu‘a ‘iate kimoutolu ke fakahaofi ho‘omou mo‘ui. ⁶ He ko hono ua ta‘u eni, mo e hongea ‘ae fonua: pea ‘oku toe ‘ae ta‘u ‘e nima

‘e ‘ikai ‘i ai ha tō ta‘u pe ko e ututa‘u. ⁷ Pea na‘e fekau au ‘e he ‘Otua ke mu‘omu‘a ‘iate kimoutolu ke fakamo‘ui homou hako ‘i māmani, ke fakahaofi ho‘omou mo‘ui, ‘i he fakamo‘ui lahi. ⁸ Pea ko eni, na‘e ‘ikai ko kimoutolu na‘e fekau au ki heni, ka ko e ‘Otua: pea kuo ne ngaohi au ko e tamai kia Felo, mo e ‘eiki ki hono fale kotoa pē, pea mo e pule ki he fonua kotoa pē ‘o ‘Isipite.” ⁹ “Mou fakato‘oto‘o, ‘o ‘alu ki he‘eku tamai, pea mou pehē kiate ia, “Oku lea pehē ho foha ko Siosefa, Kuo ngaohi au ‘e he ‘Otua ko e ‘eiki ki ‘Isipite kotoa pē; ke ke ha‘u kiate au, ‘oua na‘a tatali. ¹⁰ Pea te ke nofo ‘i he fonua ko Koseni, pea te ke ofi kiate au, ‘a koe mo ho‘o fānau, mo e fānau ‘a ho‘o fānau, mo ho‘o fanga manu, mo ho‘o fanga sipi, mo e me‘a kotoa pē ‘oku ke ma‘u. ¹¹ Pea te u fafanga koe ‘i ai; he ‘oku kei toe ‘ae ta‘u ‘e nima ‘oe honge: telia na‘a masiva koe mo ho‘o kau nofo‘anga, pea mo e me‘a kotoa pē ‘oku ke ma‘u.’ ” ¹² Pea vakai, ‘oku mamata ‘a homou mata, pea mo e mata ‘o hoku tehina ko Penisimani, ko hoku ngutu ia ‘oku lea kiate kimoutolu. ¹³ Pea te mou tala ki he‘eku tamai hoku nāunau kotoa pē ‘i ‘Isipite, pea mo e me‘a kotoa pē kuo mou mamata ki ai; pea te mou fakato‘oto‘o ‘o ‘omi ‘eku tamai ki heni. ¹⁴ Pea na‘a ne fa‘aki ki he kia ‘o hono tehina ko Penisimani ‘o tangi; pea tangi ‘e Penisimani ki hono kia. ¹⁵ Pea ‘uma ia ki hono ngaahi tokoua kotoa pē, ‘o fā‘ufua mo tangi kiate kinautolu; pea hili ia ne nau fealēlea‘aki mo hono ngaahi tokoua.

¹⁶ ¶ Pea na‘e ongo ‘ae me‘a ni ki he fale ‘o Felo, ‘o pehē, “Kuo ha‘u ‘ae ngaahi tokoua ‘o Siosefa: pea na‘e fiefia lahi ai ‘a Felo, pea mo hono kau nofo‘anga. ¹⁷ Pea pehē ‘e Felo kia Siosefa, Ke ke

lea pehē ki ho kāinga, Mou fai ‘ae me‘a ni; hilifaki ‘ae koane ki ho‘omou fanga manu, pea mou mole leva ki he fonua ko Kēnani; ¹⁸ Pea ‘omi ho‘omou tamai mo ho‘omou ngaahi kau nofo‘anga ‘o ha‘u kiate au; pea te u foaki kiate kimoutolu ‘ae lelei ‘oe fonua ko ‘Isipite, pea te mou kai ‘ae lelei ‘oe fonua. ¹⁹ Pea ko eni, kuo mou ma‘u ‘ae fekau, pea mou fai eni: pea mou ‘ave ‘ae ngaahi saliate mei he fonua ko ‘Isipite, koe‘uhi ko ho‘omou tamaiki, mo homou ngaahi uaifi, pea mou ‘omi ho‘omou tamai, pea ha‘u. ²⁰ Pea ‘oua na‘a tokanga foki ki ho‘omou ngaahi me‘a: he ‘oku ‘amoutolu ‘ae lelei ‘oe fonua ko ‘Isipite kotoa.” ²¹ Pea na‘e fai ia ‘e he fānau ‘a ‘Isileli pea foaki ‘e Siosefa ‘ae ngaahi saliate kiate kinautolu ‘o hangē ko e fekau ‘a Felo, ‘o ne ‘atu honau ‘oho ki he hala. ²² Na‘a ne foaki kiate kinautolu, ki he tangata taki taha ‘ae ngaahi kofu, ka na‘a ne foaki kia Penisimani ‘ae kongā siliva ‘e tolungeau, mo e ngaahi kofu kotoa kehekehe ‘e nima. ²³ Pea ne tuku ‘ae me‘a ko eni ki he‘ene tamai; ko e ‘asi ‘e hongofulu kuo fakaheka ki ai ‘ae ngaahi me‘a lelei ‘o ‘Isipite, pea ko e ‘asi fefine ‘e hongofulu kuo fakaheka ki ai ‘ae koane, mo e mā, mo e me‘akai ko e ‘oho ki he‘ene tamai ‘i he hala. ²⁴ Pea ne tuku hono ngaahi tokoua kenau ‘alu, pea na‘a nau ‘alu: pea pehē ‘e ia kiate kinautolu, “Vakai, ke ‘oua na‘a mou kē ‘i he hala.”

²⁵ ¶ Pea na‘a nau ‘alu mei ‘Isipite, ‘o hoko ki he fonua ko Kēnani, kia Sēkope ko ‘enau tamai, ²⁶ ‘onau talaange kiate ia ‘o pehē, “‘Oku kei mo‘ui ‘a Siosefa, pea ko e pule ia ‘oe fonua kotoa pē ‘o ‘Isipite.” Pea lele ai ‘ae mo‘ui ‘o Sēkope, he na‘e ‘ikai te ne tui kiate kinautolu. ²⁷ Pea na‘a nau tala

kiate ia ‘ae ngaahi lea kotoa pē ‘a Siosefa, ‘aia na‘a ne tala kiate kinautolu; pea ‘i he‘ene mamata ki he ngaahi saliate na‘e fekau ‘e Siosefa ke fetuku ia, na‘e toe mo‘ui ‘ae laumālie ‘o ‘enau tamai ko Sēkope: ²⁸ Pea na‘e pehē ‘e ‘Isileli, “Ma‘uā, ‘oku kei mo‘ui hoku foha ko Siosefa: te u ‘alu ‘o mamata kiate ia ‘i he te‘eki ai teu mate.”

46

1 ‘Oku fakafemālie ‘e he ‘Otua kia Sēkope ‘i Peasipa: 5 Ko ‘ene fononga mei ai mo ‘ene fānau ki ‘Isipite. 8 Hono tokolahi ‘a hono hako na‘e ‘alu ki ‘Isipite. 28 Ko e fe‘iloaki ‘a Siosefa mo Sēkope. 31 ‘Oku ne akonaki ‘i ‘a hono kāinga, kenau tali kia Felo.

¹ Pea fononga ‘a ‘Isileli mo e me‘a kotoa pē na‘a ne ma‘u, pea ha‘u ia ki Peasipa, pea ne ‘atu ‘i ai ‘ae ngaahi feilaulau ki he ‘Otua ‘o ‘ene tamai ko ‘Aisake. ² Pea na‘e folofola ‘ae ‘Otua kia ‘Isileli ‘i he ngaahi me‘a hā mai ‘oe pō, ‘o ne pehē, “Sēkope, Sēkope;” pea pehē ‘e ia, “Ko au eni.” ³ Pea pehē ‘e ia, “Ko e ‘Otua au, ko e ‘Otua ‘o ho‘o tamai: ‘Oua na‘a ke manavahē ke ‘alu hifo ki ‘Isipite, he te u ngaahi ‘aki koe ‘i ai ‘ae pule‘anga lahi. ⁴ Pea te u ‘alu mo koe ki ‘Isipite; pea ko e mo‘oni te u toe ‘omi koe mei ai; pea ‘e ‘ai ‘e Siosefa hono nima ki ho mata.” ⁵ Pea na‘e tu‘u hake ‘a Sēkope mei Peasipa: pea ko e ngaahi foha ‘o ‘Isileli na‘a nau ‘omi ‘a ‘enau tamai ko Sēkope, mo ‘enau fānau, mo honau ngaahi uaifi ‘i he ngaahi saliate na‘e fekau ‘e Felo ke fetuku ‘aki ‘akinautolu. ⁶ Pea na‘a nau ‘ave ‘enau fanga manu mo ‘enau koloa, na‘a nau ma‘u ‘i he fonua ko Kēnani, ‘o nau ha‘u ki ‘Isipite, ‘a Sēkope, mo hono hako kotoa pē mo ia: ⁷ Ko hono ngaahi foha, mo e ngaahi foha ‘o hono ngaahi foha

mo ia, mo e ngaahi 'ofefine 'o hono ngaahi foha, mo hono hako kotoa pē, na'e ha'u mo ia ki 'Isipite.

⁸ ¶ Pea ko e ngaahi hingoa eni 'oe fānau 'a 'Isileli na'e ha'u ki 'Isipite, ko Sēkope mo hono ngaahi foha: ko Lupeni ko e 'uluaki 'o Sēkope. ⁹ Pea ko e ngaahi foha 'o Lupeni; ko Henoke, mo Falu, mo Hesiloni, mo Kalimi.

¹⁰ ¶ Pea ko e ngaahi foha 'o Simione; ko Semueli, mo Samini, mo 'Ohati, mo Sakini, mo Sohali, mo Saula, ko e tama 'ae fefine Kēnani.

¹¹ ¶ Pea ko e ngaahi foha 'o Livai, ko Kelsoni, mo Kohate, mo Melali.

¹² ¶ Pea ko e ngaahi foha 'o Siuta; ko 'Ea, mo 'Onani, mo Felesi, mo Selaa, ka na'e mate 'a 'Ea mo 'Onani 'i he fonua ko Kēnani, pea ko e ongo foha 'o Felesi ko Hesiloni mo Hamuli.

¹³ ¶ Pea ko e ngaahi foha 'o 'Isaka; ko Tola, mo Fufa, mo Sope, mo Similoni.

¹⁴ ¶ Pea ko e ngaahi foha 'o Sepuloni; ko Seleti, mo 'Eloni, mo Salili. ¹⁵ Ko e ngaahi tama eni 'a Lia, na'a ne fā'ele'i kia Sēkope 'i Petanalami, mo hono 'ofefine ko Taina; ko e laumālie 'o hono ngaahi foha mo hono ngaahi 'ofefine na'e toko tolungofulu ma toko tolu.

¹⁶ ¶ Pea ko e ngaahi foha 'o Kata; ko Sifioni, mo Haki, mo Suni, mo 'Esiponi, mo 'Elai, mo 'Eloti, mo 'Alili.

¹⁷ ¶ Pea ko e ngaahi foha 'o 'Aseli; ko Simina, mo 'Isua, mo 'Isui, mo Pelia, mo Sela, ko honau tuofefine; pea ko e ongo foha 'o Pelia; ko Hepa, mo Malikieli. ¹⁸ Ko e ngaahi tama eni 'a Silipa, 'aia ne foaki 'e Lepani ki hono 'ofefine ko Lia, pea ne fanau'i 'akinautolu ni kia Sēkope, ko e laumālie 'e

hongofulu ma ono. ¹⁹ Pea ko e fānau ‘a Lesieli ko e uaifi ‘o Sēkope; ko Siosefa, mo Penisimani.

²⁰ ¶ Pea na‘e tupu ia Siosefa ‘i he fonua ko ‘Isipite, ‘a Manase, mo ‘Ifalemi, ‘aia na‘e fanau‘i kiate ia ‘e ‘Asinate ko e ‘ofefine ‘o Potifela ko e taula‘eiki ‘o ‘Oni.

²¹ ¶ Pea ko e ngaahi foha ‘o Penisimani, ko Pela, mo Pekeli, mo ‘Asipeli, mo Kela, mo Neemani, mo ‘Ehi, mo Losi, mo Mupimi, mo Hupimi, mo ‘Aliti.

²² Ko e ngaahi tama eni ‘a Lesieli, na‘e tupu kia Sēkope; ko e laumālie kotoa pē, na‘e toko hongofulu ma toko fā.

²³ ¶ Pea ko e foha ‘o Tani; ko Husami.

²⁴ ¶ Pea ko e ngaahi foha ‘o Nafitali, ko Saseili, mo Kuni; mo Seseli, mo Silemi. ²⁵ Ko e ngaahi tama eni ‘a Pila, ‘aia na‘e foaki ‘e Lepani, ki hono ‘ofefine ko Lesieli, pea ne fānau ‘akinautolu ni kia Sēkope; ko e laumālie kotoa pē na‘e toko fitu. ²⁶ Ko e laumālie kotoa pē na‘e ha‘u mo Sēkope ki ‘Isipite, ‘aia na‘e tupu ‘iate ia, ka ‘oku ‘ikai lau ‘ae ngaahi uaifi ‘oe ngaahi foha ‘o Sēkope; ko e laumālie ‘e toko onongofulu ma toko ono. ²⁷ Pea ko e ongo foha ‘o Siosefa na‘e fānau kiate ia ‘i ‘Isipite, ko e laumālie ‘e toko ua: pea ko e laumālie kotoa pē ‘oe fale ‘o Sēkope, na‘e ha‘u ki ‘Isipite, na‘a nau toko fitungofulu.

²⁸ ¶ Pea na‘a ne fekau ‘a Siuta ke mu‘omu‘a ‘iate ia, ke fakahinohino ia ki Koseni; pea na‘a nau hoko ki he fonua ko Koseni. ²⁹ Pea teuteu ‘e Siosefa hono saliate, pea ‘alu ia ke fakafetaulaki ki he‘ene tamai ‘i Koseni, ‘o ne fakahā ia kiate ia: pea ne fā‘ufua ia ‘o fa‘aki ki hono kia ‘o tangi fuoloa. ³⁰ Pea pehē ‘e ‘Isileli kia Siosefa, “Ko eni

tuku ke u mate, he koe‘uhi kuo u mamata ki ho mata, pea ‘oku ke kei mo‘ui.” ³¹ Pea pehē ‘e Siosefa ki hono ngaahi tokoua mo e fale ‘o ‘ene tamai, “Te u ‘alu hake ‘o fakahā kia Felo, ‘o tala kiate ia, ko hoku ngaahi tokoua, mo e fale ‘o ‘eku tamai ‘aia na‘e ‘i he fonua ko Kēnani, kuo nau ha‘u kiate au. ³² Pea ko e kau tauhi sipi ‘ae kau tangata, he ko ‘enau ngāue ko e fafanga ‘ae fanga manu; pea kuo nau ‘omi ‘enau fanga manu mo e me‘a kotoa pē ‘oku nau ma‘u. ³³ Pea ‘e hoko ‘o pehē, ‘oka ui ‘a Felo kiate kimoutolu, ‘o ne fehu‘i pe ko e hā ‘a ho‘omou faiva; ³⁴ Pea te mou pehē, ‘Ko e ngāue ‘a ho‘o kau tamaio‘eiki talu ‘emau kei si‘i ‘o fai mai ni, ‘io ‘akimautolu mo ‘emau ngaahi tamai, ko e tauhimanu;’ koe‘uhi ke mou nofo ‘i he fonua ko Koseni,” he ‘oku fakalielia ki he kakai ‘Isipite, ‘ae tauhi sipi kotoa pē.

47

1 ‘Oku fakahā ‘e Siosefa hono kāinga ‘e toko nima, mo ‘ene tamai, kia Felo. 11 ‘Oku ne foaki, mo‘onautolu ‘ae fonua mo e me‘akai. 13 ‘Oku ne ma‘u ‘ae pa‘anga kotoa pē ‘ae kakai ‘Isipite, 16 Mo ‘enau fanga manu, 18 Mo honau ngaahi fonua mo‘o Felo. 22 Na‘e ‘ikai ke fakatau ‘ae fonua ‘oe kau taula‘eiki. 23 ‘Oku ne tuku ‘ae fonua kiate kinautolu kae ma‘u hono nima ‘oe vahe. 28 Ko e motu‘a ‘o Sēkope. 29 Ko e fuakava ‘a Siosefa ke tanu ia fakataha mo ‘ene ngaahi tamai.

¹ Pea ha‘u ‘a Siosefa ‘o fakahā kia Felo, ‘o pehē, “Kuo ha‘u ‘eku tamai mo hoku ngaahi kāinga mo ‘enau fanga sipi, mo e fanga manu, mo ‘enau me‘a kotoa pē, mei he fonua ko Kēnani; pea vakai ‘oku

nau 'i he fonua ko Koseni.” ² Pea na'a ne 'ave 'ae ni'ihi 'o hono ngaahi tokoua, 'io, 'ae kau tangata 'e toko nima, 'o ne fakahā 'akinautolu kia Felo. ³ Pea na'e pehē 'e Felo ki hono ngaahi tokoua, “Ko e hā ho'omou faiva?” Pea nau talaange kia Felo, “Ko e tauhi sipi 'a ho'o kau tamaio'eiki, 'akimautolu mo 'emau ngaahi tamai foki.” ⁴ Pea na'a nau pehē foki kia Felo, “Kuo mau ha'u ke mau 'āunofa 'i he fonua; he 'oku 'ikai 'i ho'o kau tamaio'eiki ha me'akai ki he'emau fanga manu; he kuo lahi 'aupito 'ae hongē 'i he fonua ko Kēnani, ko ia 'oku mau kole ai tuku ke nofo 'a ho'o kau tamaio'eiki 'i he fonua ko Koseni.” ⁵ Pea lea 'a Felo kia Siosefa 'o pehē, “Kuo ha'u kiate koe 'a ho'o tamai mo ho ngaahi kāinga: ⁶ 'oku 'i ho 'ao 'ae fonua kotoa pē ko 'Isipite; 'i he potu lelei 'oe fonua, ke ke tuku ke nofo ai ho'o tamai mo ho ngaahi tokoua: tuku ke nau nofo 'i he fonua ko Koseni: pea kapau 'oku ke 'ilo ha kau tangata poto 'iate kinautolu, pea ke fakanofa 'akinautolu ke nau pule'i 'eku fanga manu.” ⁷ Pea 'omi 'e Siosefa 'ene tamai ko Sēkope, 'o tuku ia ki he 'ao 'o Felo; pea na'e tāpuaki 'e Sēkope 'a Felo. ⁸ Pea na'e fehu'i 'a Felo, kia Sēkope, 'o pehē, “'Oku fiha ho ta'u?” ⁹ Pea pehē 'e Sēkope kia Felo, “Ko e ngaahi 'aho 'oe ta'u 'o hoku fononga, ko e ta'u 'e teau mo e ta'u 'e tolungofulu: kuo si'i mo kovi pe 'ae ngaahi 'aho 'oe ngaahi ta'u 'o 'eku mo'ui, pea 'oku te'eki ai a'u ia ki he ngaahi 'aho 'oe ngaahi ta'u 'oe mo'ui 'a 'eku ngaahi tamai, 'i he ngaahi 'aho 'o honau fononga.” ¹⁰ Pea na'e tāpuaki 'e Sēkope 'a Felo, pea 'alu ia mei he 'ao 'o Felo.

¹¹ ¶ Pea na'e tuku 'e Siosefa 'ene tamai mo hono ngaahi tokoua 'o ne foaki kiate kinautolu 'ae

nofo'anga 'i he fonua ko 'Isipite, 'i he potu lelei 'i he fonua ko Lamesisi, 'o hangē ko e fekau 'a Felo. ¹² Pea na'e tauhi 'e Siosefa 'ene tamai, mo hono ngaahi kāinga, mo e kau nofo'anga kotoa pē 'o 'ene tamai 'aki 'ae mā, 'o fakatatau mo honau ngaahi 'api.

¹³ ¶ Pea na'e 'ikai ha mā 'i he fonua kotoa; he na'e lahi 'ae honge, pea na'e vaivai 'ae fonua kotoa 'o 'Isipite, mo Kēnani, koe'uhi ko e honge. ¹⁴ Pea na'e tānaki 'e Siosefa 'ae pa'anga kotoa pē na'e 'ilo 'i he fonua kotoa pē ko 'Isipite, mo e fonua ko Kēnani, ko e totongi 'oe koane na'a nau fakatau; pea 'omi 'e Siosefa 'ae ngaahi pa'anga ki he fale 'o Felo. ¹⁵ Pea kuo 'osi 'ae ngaahi pa'anga 'i he fonua ko 'Isipite, mo e fonua ko Kēnani, pea ha'u 'ae kakai 'Isipite kotoa pē kia Siosefa 'o nau pehē, "Tuku mai ha'amau mā; he ko e hā te mau mate ai 'i ho 'ao? He kuo 'ikai ha pa'anga." ¹⁶ Pea pehēange 'e Siosefa, "Tuku mai ho'omou fanga manu: pea te u 'atu 'ae mā koe'uhi ko ho'omou fanga manu, 'o kapau kuo 'osi 'ae pa'anga." ¹⁷ Pea na'a nau 'omi 'enau fanga manu kia Siosefa; pea 'atu 'e Siosefa kiate kinautolu 'ae mā, ko e fetongi 'o 'enau fanga hoosi mo e fanga sipi, mo 'enau fanga manu lalahi mo e fanga 'asi; pea ne fafanga 'akinautolu 'i he ta'u ko ia, koe'uhi ko 'enau fanga manu. ¹⁸ Pea 'i he 'osi 'ae ta'u ko ia, pea nau toe ha'u kia Siosefa 'i hono ua 'oe ta'u, 'o nau pehē kiate ia, "E 'ikai te mau fakafufū mei homau'eiki, kuo 'osi 'emau pa'anga; pea kuo ma'u foki 'e homau'eiki 'emau fanga manu: 'oku 'ikai toe ha me'a 'i he 'ao 'o homau'eiki, ka ko homau sino pe mo homau ngaahi fonua. ¹⁹ Ko e hā te mau mate ai 'i ho 'ao, 'akimautolu mo homau fonua? Ke

ke fakatau 'akimautolu mo homau fonua 'aki 'ae mā, pea te mau hoko, mo homau fonua, ko e kau tamaio'eiki kia Felo; pea tuku kiate kimaautolu 'ae tenga, koe'uhi ke mau mo'ui, kae 'ikai mate, pea ke 'oua na'a lala 'ae fonua.” ²⁰ Pea na'e fakatau 'e Siosefa 'ae fonua kotoa pē 'a 'Isipite, kia Felo; he na'e taki taha fakatau 'e he kakai 'Isipite 'a 'ene ngoue; he koe'uhi na'e fakavaivai'i 'akinautolu 'e he hongē; pea na'e ma'u 'e Felo 'ae fonua kotoa pē. ²¹ Pea koe'uhi ko e kakai, na'a ne tuku 'akinautolu ki he ngaahi kolo mei he ngata'anga 'e taha 'o 'Isipite 'o a'u ki hono ngata'anga 'e taha. ²² Ka ko e fonua 'oe kau taula'eiki na'e 'ikai te ne fakatau; he na'e 'atu 'ae 'inasī ki he kau taula'eiki meia Felo, pea na'a nau kai 'aia na'e foaki 'e Felo kiate kinautolu; ko ia na'e 'ikai ai tenau fakatau honau fonua. ²³ Pea na'e pehē 'e Siosefa ki he kakai, “Vakai, kuo u fakatau 'akimoutolu he 'aho ni, mo homou fonua, ma'a Felo: vakai mai, ko e tenga eni kiate kimoutolu, pea te mou tūtuu'i 'aki 'ae fonua. ²⁴ Pea 'e hoko 'o pehē, 'i hono tupu te mou 'omi hono vahe nima kia Felo, ka ko e vahe 'e fā 'e 'iate kimoutolu ia, ko e tenga ki ho'omou ngoue, mo e me'akai kiate kimoutolu, mo kinautolu 'i homou kau nofo'anga, mo e me'akai ki ho'omou fānau.” ²⁵ Pea na'a nau pehē, “Kuo fakahaofi 'emau mo'ui; 'ofa ke mau 'ilo 'ae 'ofa 'i he 'ao 'o homau'eiki, pea mau nofo ko e kau tamaio'eiki kia Felo. ²⁶ Pea na'e fokotu'u ia 'e Siosefa ko e fono ki he fonua kotoa pē 'o 'Isipite 'o a'u ki he 'aho ni, koe'uhi ke ma'u 'e Felo hono vahe nima; ka na'e 'ikai pehē ki he fonua 'oe kau taula'eiki 'aia na'e 'ikai ma'u 'e Felo.” ²⁷ ¶ Pea na'e nofo 'a 'Isileli 'i 'Isipite, 'i he fonua ko Koseni; pea na'a nau ma'u 'ae ngaahi fonua,

pea na'a nau tupu 'o tokolahi 'aupito. ²⁸ Pea na'e mo'ui 'a Sēkope 'i he fonua ko 'Isipite 'i he ta'u 'e hongofulu ma fitu; pea ko e ta'u kotoa pē 'o Sēkope, ko e ta'u 'e teau mo e ta'u 'e fāngofulu ma fitu. ²⁹ Pea na'e ofi 'ae 'aho ke pekia ai 'a 'Isileli; pea ui ia ke ha'u hono foha ko Siosefa, 'o ne pehē kiate ia, "Ko eni, kapau kuo u ma'u 'ae 'ofa 'i ho 'ao, pea ke 'ai ho nima 'i hoku lalo tenga, mo ke fai angalelei mo mo'oni kiate au; 'oku ou kole kiate koe, 'oua na'a ke tanu au 'i 'Isipite. ³⁰ Ka te u tokoto au mo 'eku ngaahi tamai, pea te ke fata au mei 'Isipite, 'o tanu au 'i honau tanu'anga." Pea na'e pehē 'e ia, "Te u fai 'o hangē ko ho'o lea." ³¹ Pea na'a ne pehē, "Fuakava mai kiate au." Pea ne fuakava kiate ia. Pea na'e punou 'a 'Isileli ki he 'ulu'i mohenga.

48

1 'Oku 'a'ahi 'a Siosefa mo hono ongo foha ki he'ene tamai mahaki, 2 'Oku fakamālohi 'i ia 'e Sēkope ke tāpuaki 'akinaua. 3 'Oku ne lau ki he tala'ofa, 5 'Oku ne ngaohi 'akinaua mo'ona. 7 'Oku ne fakahā kia Siosefa 'ae fa'itoka 'o 'ene fa'ē. 9 'Oku ne tāpuaki 'i 'a 'Ifalemi mo Manase. 17 'Oku ne tuku ke mu'a 'ae tehina 'i he ta'okete. 21 'Oku ne kikite ki he'enau toe foki ki Kēnani.

¹ Pea hili 'ae ngaahi me'a ni, na'e fakahā 'e he tokotaha kia Siosefa 'o pehē, "Vakai, 'oku mahaki ho'o tamai." pea na'a ne 'ave mo ia 'a hono ongo foha, ko Manase, mo 'Ifalemi. ² Pea na'e tala kia Sēkope, 'o pehē, "Vakai, 'oku ha'u ho foha ko Siosefa kiate koe: pea na'e fakamālohi 'e 'Isileli ia, pea ne nofo hake 'i he mohenga." ³ Pea pehē 'e Sēkope kia Siosefa, "Na'e hā mai 'ae 'Otua māfimafi

kiate au 'i Lusa 'i he fonua ko Kēnani, 'o ne tāpuaki au; ⁴ 'o ne pehē mai kiate au, 'Vakai, te u ngaohi koe ke ke monū'ia, mo ke tupu 'o tokolahi, pea te u fakatupu 'iate koe 'ae ngaahi kakai lahi; pea te u foaki 'ae fonua ni ki ho hako ki mui 'iate koe, ko e nofo'anga ma'u 'o ta'engata.' ”

⁵ ¶ “Pea ko eni, ko ho ongo foha ko 'Ifalemi, mo Manase, na'e fānau kiate koe 'i he fonua ko 'Isipite, 'i he te'eki ai te u ha'u ki 'Isipite, 'oku 'o'oku 'akinaua; 'o hangē ko Lupeni mo Simione, 'e 'o'oku 'akinaua. ⁶ Pea ko ho'o fānau te ke fakatupu kimui 'iate kinaua, 'e 'o'ou ia, pea 'e ui 'akinautolu 'i he hingoa 'o honau kāinga 'i honau tofi'a. ⁷ Pea ko au, 'i he'eku ha'u mei Petana, na'e pekia 'a Lesieli 'o ofi kiate au 'i he hala, ka na'e toetoe si'i pe, pea mau hoko ki 'Efelata pea na'aku tanu ia 'i he hala ki 'Efelata 'aia ko Petelihema.” ⁸ Pea na'e sio 'a 'Isileli ki he ongo foha 'o Siosefa, 'o ne pehē, “Ko hai 'akinaua?” ⁹ Pea pehēange 'e Siosefa ki he'ene tamai, “Ko hoku ongo foha 'akinaua, kuo foaki 'e he 'Otua kiate au, 'i he fonua ni.” Pea pehē 'e ia, “Oku ou kole kiate koe, 'omi 'akinaua kiate au, pea te u tāpuaki 'akinaua.” ¹⁰ Pea na'e kui 'ae mata 'o 'Isileli ko e me'a 'i he'ene motu'a, ko ia na'e 'ikai ai te ne fa'a sio. Pea ne 'omi 'akinaua 'o ofi kiate ia; pea na'a ne 'uma kiate kinaua 'o ne fā'ufua 'akinaua. ¹¹ Pea na'e pehē 'e 'Isileli kia Siosefa, “Na'e 'ikai te u 'amanaki ke u mamata ki ho mata; pea vakai, kuo fakahā 'e he 'Otua kiate au ho hako foki.” ¹² Pea na'e 'omi 'akinaua 'e Siosefa mei hono tui, pea ne tulolo ia mo hono mata ki he kelekele. ¹³ Pea 'ave 'akinaua 'e Siosefa, ko 'Ifalemi 'i hono nima to'omata'u 'o hanga atu ki he nima

to'ohema 'o 'Isileli, mo Manase 'i hono to'ohema 'o hanga atu ki he nima to'omata'u 'o 'Isileli, pea ne 'omi 'akinaua ke ofi kiate ia. ¹⁴ Pea na'e mafao atu 'e 'Isileli hono nima to'omata'u 'o hilifaki ia ki he 'ulu 'o 'Ifalemi, 'aia ko e kimui, mo hono nima to'ohema ki he 'ulu 'o Manase, 'o 'ai fakapotopoto pe hono nima; he ko Manase, ko e 'uluaki ia.

¹⁵ ¶ Pea na'a ne tāpuaki 'a Siosefa 'o ne pehē, "Ko e 'Otua, 'aia na'e 'alu 'i he 'ao 'o 'eku tamai ko 'Epalahame, mo 'Aisake, ko e 'Otua na'a ne fafanga au 'i he'eku mo'ui kotoa pē 'o a'u ki he 'aho ni, ¹⁶ Ko e 'āngelo 'aia na'a ne huhu'i au mei he kovi kotoa pē, tāpuaki'i 'ae ongo tama; pea ke ui hoku hingoa kiate kinaua, mo e hingoa 'o 'eku tamai ko 'Epalahame, mo 'Aisake; pea tuku ke na tupu ko e kakai tokolahi 'i māmani." ¹⁷ Pea kuo mamata 'a Siosefa kuo 'ai 'e he'ene tamai hono nima to'omata'u ki he 'ulu 'o 'Ifalemi, na'a ne mamahi ai; pea ne hiki 'ae nima 'o 'ene tamai ke 'ave ia mei he 'ulu 'o 'Ifalemi ki he 'ulu 'o Manase. ¹⁸ Pea pehē 'e Siosefa ki he'ene tamai, "Ko 'eku tamai ke 'oua na'a pehē, he ko e 'uluaki eni: 'ai ho nima to'omata'u ki hono 'ulu." ¹⁹ Pea na'e ta'ofi ia 'e he'ene tamai, 'o ne pehē, "Oku ou 'ilo, ko hoku foha, 'oku ou 'ilo ia: 'e hoko ia foki ko e kakai tokolahi, pea 'e lahi ia foki; ka ko e mo'oni 'e lahi hono tehina 'iate ia, pea 'e hoko hono hako ko e ngaahi pule'anga lahi." ²⁰ Pea na'a ne tāpuaki 'akinaua 'i he 'aho ko ia, 'o pehē, "E fai tāpuaki 'e 'Isileli 'iate koe, 'o pehē, 'Ke ngaohi koe 'e he 'Otua ke tatau mo 'Ifalemi mo Manase:' pea na'a ne tuku 'a 'Ifalemi ki mu'a 'ia Manase. ²¹ Pea pehē 'e 'Isileli kia Siosefa, "Vakai teu mate au; ka 'e 'iate kimoutolu 'ae 'Otua, pea te ne toe 'ave 'akinautolu ki he fonua 'o ho'omou

ngaahi tamai. ²² Pea ko eni foki, kuo u foaki kiate koe 'ae potu lahi hake 'e taha 'i ho ngaahi tokoua, 'aia na'aku ma'u mei he nima 'oe kakai 'Amoli, 'aki 'a 'eku heletā, mo 'eku kaufana.”

49

1 'Oku ui 'a Sēkope ki hono ngaahi foha ke ne tāpuaki 'i 'akinautolu. 3 Ko honau tāpuaki taki taha. 29 'Oku ne na'ina 'i kinautolu ki hono putu. 33 'Oku pekia ia.

¹ Pea na'e fekau 'e Sēkope ki hono ngaahi foha, 'o pehē, “Mou fakataha mai, koe'uhi ke u fakahā kiate kimoutolu 'aia 'e hoko kiate kimoutolu 'i he ngaahi 'aho 'amui.

² “Ae ngaahi foha 'o Sēkope, mou fakakātoa 'akinautolu 'o fanongo:
pea fakafanongo kia 'Isileli ko ho'omou tamai.

³ “Ko Lupeni, ko hoku 'uluaki koe, ko hoku mālohi, mo e kamata'anga 'o hoku mālohi, ko e lelei mo e ngalingali 'eiki, mo e fungani 'oe mālohi.

⁴ 'Oku ke ngaueue koe 'o hangē ko e vai, pea 'e 'ikai te ke hoko 'o lelei;
koe'uhi na'a ke 'alu ki he mohenga 'o ho'o tamai;
pea na'a ke faka'uli 'i ia: na'a ke 'alu ki hoku tokoto'anga.

⁵ “Ko Simione mo Livai ko e ongo tokoua;
'oku 'i he'ena fakakaukau 'ae ngaahi me'a tautea fakamamahi.

⁶ Ko hoku laumālie, 'oua na'a ke fie kau ki he'ena fakalilolilo;

ko hoku ongoongolelei, 'oua na'a ke kau mo
 hona fakataha,
 he na'a na tāmāte'i 'ae tangata 'i he'ena 'ita,
 pea 'i hona loto lahi, na'a na holoki hifo 'ae 'ā
 maka.

⁷ Mala'ia ki he'ena 'ita, he na'e kakaha ia:
 mo 'ena lili he na'e ta'e'ofa ia:
 te u tufa 'akināua 'i Sēkope,
 mo veteki 'akināua 'i 'Isileli.

⁸ “Ko koe Siuta, 'e fakamālō ki ai 'a ho ngaahi
 tokoua;
 'e 'i he kia 'o ho ngaahi fili 'a ho nima;
 'e punou kiate koe 'ae ngaahi fānau 'a ho'o
 tamai.

⁹ Ko e 'uhiki laione 'a Siuta:
 ko hoku foha kuo ke 'alu hake mei he tamatea:
 na'a ne tulolo, 'o tokoto 'o hangē ko e laione,
 pea hangē ko e laione motu'a;
 pea ko hai te ne ue'i hake ia?

¹⁰ E 'ikai mole 'ae tokotoko 'oe pule ia Siuta,
 pe ha taha ke foaki 'ae fono mei hono va'e,
 kae'oua ke hā'ele mai 'a Sailo;
 pea 'e 'iate ia 'ae tānaki fakataha 'oe kakai.

¹¹ Te ne no'otaki 'ene 'uhiki ki he vaine,
 mo 'ene 'uhiki 'asi ki he vaine mātu'aki lelei;
 te ne fō hono ngaahi kofu 'i he uaine,
 mo hono ngaahi kofu 'i he toto 'oe kālepi.

¹² E kulokula hono mata 'i he uaine,
 pea 'e hinehina hono nifo 'i he hu'ahuhu.

¹³ “E nofo 'a Sepuloni 'i he taulanga ki taahi;
 pea ko e taulanga ia ki he ngaahi vaka:
 pea 'e a'u atu 'a hono ngata'anga ki Saitoni.

- 14 “Ko e ‘asi mālohi ‘a ‘Isaka,
     ‘oku tokoto ia ‘i he tauloto ‘oe kavenga ‘e ua.
- 15 Pea ‘e pehē ‘e ia ‘oku lelei ‘ae fitemālie,
     pea ‘oku mata lelei ‘ae fonua;
 pea ‘e fakapunou hifo hono uma ke ha‘amo,
     pea ‘e hoko ia ko e tamaio‘eiki ki he tukuhau.
- 16 “E fakamaau hono kakai ‘e Tani,
     ‘o hangē ko e tokotaha ‘ae fa‘ahinga ‘o ‘Isileli.
- 17 Ko e ngata fekai ‘a Tani ‘i he ve‘ehala,
     ko e ngata ia ‘i he hala,
 ‘oku ne u‘u ‘ae mui va‘e ‘oe hoosi,
     ko ia ‘e hinga ki mui ai ‘ae tangata heka hoosi.
- 18 “Kuo u tatali ki ho‘o fakamo‘ui ‘e Sihova.
- 19 “Ko Kata, ‘e lava‘i ia ‘e ha kongakau,
     ka te ne toki ikuna ‘amui.
- 20 “E tupu ia ‘Aseli ‘ae mā lelei,
     pea ‘e tupu ‘iate ia ‘ae ngaahi me‘akai
     faka‘ei‘eiki.
- 21 “Ko e hainiti ‘a Nafitali kuo vete ange:
     ‘oku ne lea ‘aki ‘ae ngaahi lea lelei.
- 22 “Ko e va‘a fua lahi ‘a Siosefa,
     ‘io, ko e va‘a fua ia ‘oku ofi ki he vai;
     ‘oku kaka hake hono ngaahi va‘a ‘i he funga ‘ā.
- 23 Kuo fakamamahi lahi ia ‘e he kau tangata fana,
     ‘o nau fana‘i ia, mo fehi‘a kiate ia:
- 24 Ka na‘e tu‘uma‘u ‘ene kaufana ‘i he mālohi,
     pea na‘e fakamālohi ‘ae kupu‘i nima ‘o hono
     nima,
     ‘e he nima ‘oe Māfimafi ‘o Sēkope.

‘Oku mei ai ‘ae Tauhi, ko e Maka ‘o ‘Isileli:
 25 ‘To, mei he ‘Otua ‘o ho‘o tamai, ‘aia te ne tokoni‘i
 koe;
 pea ‘i he Māfimafi, ‘aia te ne tāpuaki koe
 ‘aki ‘ae ngaahi tāpuaki ‘oe langi mei ‘olunga,
 mo e ngaahi tāpuaki ‘oe loloto ‘oku ‘i lalo,
 mo e tāpuaki ‘oe ngaahi huhu, pea mo e
 manāva:
 26 Ko e ngaahi tāpuaki ‘a ho‘o tamai kuo māhilihili ia
 ki ‘olunga ‘i he ngaahi tāpuaki ‘a ho‘o ngaahi
 kui,
 ‘o a‘u ki he mātu‘aki ngata‘anga mama‘o ‘oe
 ngaahi mo‘unga ta‘engata;
 te nau ‘i he ‘ulu ‘o Siosefa,
 pea ki he tumu‘aki ‘oe ‘ulu ‘o ia na‘e vahe‘i mei
 hono ngaahi tokoua.

27 “E ‘uakai ‘a Penisimani ‘o hangē ko e ulofi:
 te ne kai ‘i he pongipongi ‘aia kuo ne ma‘u,
 pea te ne tufa ‘i he pō ‘ae koloa kuo vete.”

28 ¶ Ko e ngaahi fa‘ahinga ‘e hongofulu ma
 ua eni ‘o ‘Isileli; pea ko eni ia na‘e lea ‘aki ‘e
 he‘enau tamai kiate kinautolu, ‘o ne tāpuaki ‘aki
 ‘akinautolu; na‘a ne tāpuaki ‘akinautolu taki taha,
 ‘o fakatatau ki hono tāpuaki ‘o‘ona. 29 Pea fonosia
 ia kiate kinautolu, ‘o ne pehē: “E tănaki au ki hoku
 kakai ka mou tanu au mo ‘eku ngaahi tamai ‘i he
 ‘ana ‘oku ‘i he ngoue ‘a ‘Efilone ‘oe fa‘ahinga ‘o
 Heti. 30 ‘I he ‘ana ‘oku ‘i he ngoue ‘i Makipila, ‘aia
 ‘oku hanga atu ki Mamili, ‘i he fonua ko Kēnani, ‘aia
 na‘e fakatau ‘e ‘Epalahame, mo e ngoue ‘a ‘Efilone
 ‘oe kau Heti, ko e potu ma‘ana ko e tanu‘anga.
 31 Na‘a nau tanu ‘i ai ‘a ‘Epalahame mo hono uaifi

ko Sela; pea na'a nau tanu 'i ai 'a 'Aisake mo hono uaifi ko Lepeka pea na'aku tanu 'i ai 'a Lia. ³² Na'e fakatau 'ae ngoue mo e 'ana 'oku 'i ai, mei he fānau 'a Heti." ³³ Pea kuo faka'osi 'e Sēkope 'ene fekau ki hono ngaahi foha, pea na'a ne hamusi hake hono va'e 'i he mohenga, pea tukuange 'e ia hono laumālie, pea na'e tānaki ia ki hono kakai.

50

1 Ko e tēngihia 'o Sēkope. 4 Kuo faka'ata'atā 'e Felo 'a Siosefa ke 'alu 'o fai 'ae putu. 7 Ko e putu. 15 'Oku fakafiēmālie 'i 'e Siosefa 'a hono kāinga 'i he'enau hū kiate ia. 22 Ko hono motu'a 23 'Oku ne mamata ki hono hako 'o a'u ki hono tolu 'oe to'utangata 24 'Oku ne kikite ki hono kāinga ki he'enau toe foki atu. 25 'Oku ne fai 'ae fuakava mo kinautolu ki hono ngaahi hui. 26 'Oku ne pekia, pea 'oku fakatolonga 'i hono sino.

¹ Pea tōmape'e 'a Siosefa ki he mata 'o 'ene tamai, 'o tangi kiate ia, mo uma kiate ia. ² Pea fekau 'e Siosefa ki he'ene kau tangata faito'o, ke nau fakatolonga'i 'ene tamai; pea na'e fakatolonga 'a 'Isileli 'e he kau faito'o. ³ Pea na'e fai 'ae 'aho 'e fāngofulu koe'uhi ko ia; he ko hono ngaahi 'aho ia kiate kinautolu 'oku fakatolonga'i; pea na'e tangi 'ae kakai 'Isipite 'i he 'aho 'e fitungofulu koe'uhi ko ia. ⁴ Pea 'i he hili 'ae ngaahi 'aho fakamamahi, na'e lea 'a Siosefa ki he fale 'o Felo, 'o pehē, "Ko eni, kapau kuo u lelei 'i homou 'ao, 'oku ou kole kiate kimoutolu ke mou lea 'i he 'ao 'o Felo, 'o pehē, ⁵ Na'e pule'i au 'e he'eku tamai ke u fuakava, 'o pehē, Vakai, teu mate: pea te ke tanu au 'i he fa'itoka na'aku ngaohi ma'aku 'i he fonua ko

Kēnani. Pea ko eni 'oku ou kole kiate koe, tuku ke u 'alu 'o tanu 'eku tamai, pea te u toe ha'u." ⁶ Pea na'e pehē 'e Felo, "Ke ke 'alu 'o tanu ho'o tamai, 'o hangē ko e fuakava na'a ne fekau ke ke fai."

⁷ ¶ Pea na'e 'alu 'a Siosefa ke tanu 'ene tamai; pea na'e 'alu mo ia 'ae kau matāpule kotoa pē 'a Felo, mo e kau mātu'a 'o hono fale, mo e kau mātu'a 'o 'Isipite, ⁸ Pea mo e fale kotoa pē 'o Siosefa, mo hono ngaahi tokoua, mo e fale 'o 'ene tamai; ko e nau tamaiki, mo e nau fanga manu, mo e nau fanga sipi, na'a nau tuku pe 'i he fonua ko Koseni. ⁹ Pea na'e 'alu mo ia 'ae ngaahi saliate, mo e kau tangata heka hoosi; ko e kakai tokolahī 'aupito. ¹⁰ Pea na'a nau hoko ki he haha'anga uite 'i 'Etati, 'aia 'oku 'itu'a Sioatani, pea nau tangi ai 'i he tangi lahi mo fakamamahi: pea na'a ne fai 'ae tangi ki he'ene tamai 'i he 'aho 'e fitu. ¹¹ Pea kuo mamata 'e he kakai 'oe fonua, 'aia ko e kakai Kēnani, ki he tangi 'i he potu 'i 'Etati, pea nau lea 'o pehē, "Ko e tangi fakamamahi eni, ki he kakai 'Isipite;" ko ia na'e ui ai hono hingoa 'o ia ko 'Epelimisilemi, 'aia 'oku 'itu'a Sioatani. ¹² Pea na'e fai 'e hono ngaahi foha kiate ia, 'o hangē ko 'ene fekau. ¹³ He na'e fata ia 'e hono ngaahi foha ki he fonua ko Kēnani, 'o nau tanu ia 'i he 'ana 'i he ngoue ko Makipila 'oku hanga ki Mamili, 'aia na'e fakatau ma'ana 'e 'Epalahame, mo e ngoue ko e tanu'anga, meia 'Efilone 'oe fa'ahinga 'o Heti. ¹⁴ Pea na'e toe liu mai 'a Siosefa ki 'Isipite, hili 'ae tanu 'o 'ene tamai, 'aia mo hono ngaahi tokoua, mo kinautolu kotoa pē na'e 'alu mo ia ke tanu 'ene tamai.

¹⁵ ¶ Pea kuo mamata 'e he ngaahi tokoua 'o Siosefa, kuo pekia 'a 'enau tamai, na'a nau pehē,

“E fehi‘a nai ‘a Siosefa kiate kitautolu, mo totongi kiate kitautolu ‘ae kovi kotoa pē na‘a tau fai kiate ia.” ¹⁶ Pea na‘a nau fekau ‘ae tokotaha ke ‘alu kia Siosefa ‘o lea pehē, na‘e fekau ‘e ho‘o tamai ‘i he‘ene kei mo‘ui, ‘o pehē, ¹⁷ “Te mou lea pehē kia Siosefa, “Oku ou kole ni kiate koe, fakamolemole ‘ae kovi ‘a ho ngaahi tokoua mo ‘enau fai hala;’ he na‘a nau fai kovi kiate koe: pea ko eni, ‘oku mau kole kiate koe, fakamolemole ‘ae hia ‘ae kau tamaio‘eiki ‘ae ‘Otua ‘o ho‘o tamai.” Pea na‘e tangi ‘a Siosefa ‘i he‘enau lea kiate ia. ¹⁸ Pea ‘alu hono ngaahi tokoua ‘o fo‘ohifo ‘i hono ‘ao; ‘o nau lea pehē, “Vakai mai, ko ho‘o kau tamaio‘eiki ‘akimautolu.” ¹⁹ Pea pehēange ‘e Siosefa kiate kinautolu, “Oua te mou manavahē; he ko e fetongi au ‘oe ‘Otua? ²⁰ Ka ko kimoutolu, na‘a mou mahalo kovi kiate au, ka na‘e pule‘i ia ‘e he ‘Otua ke lelei, koe‘uhi ke fakahoko ‘aia ‘oku fai he ‘aho ni, ke fakahaofi ‘ae mo‘ui ‘ae kakai tokolahahi. ²¹ Pea ko eni, ke ‘oua na‘a mou manavahē; he te u tauhi ‘akinautolu mo ho‘omou tamaiki.” Pea na‘a ne fakafiemālie‘i ‘akinautolu, ‘o lea ‘ofa kiate kinautolu.

²² ¶ Pea na‘e nofo ‘a Siosefa ‘i ‘Isipite, ‘a ia, mo e fale ‘o ‘ene tamai; pea ko e mo‘ui ‘a Siosefa ko e ta‘u ‘e teau, mo e ta‘u ‘e hongofulu. ²³ Pea na‘e mamata ‘a Siosefa ki he fānau ‘a ‘Ifalemi, ko e to‘utangata ‘e tolu ko e fānau foki ‘a Mekili ko e foha ‘o Manase, na‘e ‘omi ‘o tuku ki he funga tui ‘o Siosefa. ²⁴ Pea na‘e pehē ‘e Siosefa ki hono ngaahi tokoua, “Teu mate au; pea ko e mo‘oni ‘e ‘a‘ahi ‘ae ‘Otua kiate kimoutolu, ‘o ‘ave ‘akimoutolu mei he fonua ni, ki he fonua na‘a ne fuakava ki ai kia ‘Epalahame, mo ‘Aisake, pea mo Sēkope.” ²⁵ Pea na‘e fai kia

Siosefa 'ae fuakava 'e he fānau 'a 'Isileli, 'o pehē,
“Ko e mo'oni 'e 'a'ahi 'ae 'Otua kiate kimoutolu,
pea te mou fetuku hoku ngaahi hui mei heni.”
²⁶ Pea na'e pekia ai 'a Siosefa, kuo teau ta'u, mo
e ta'u 'e hongofulu hono motu'a: pea na'a nau
fakatolonga'i ia, pea nau ai ia ki he puha 'i 'Isipite.

clvi

KO E TOHI TAPU KĀTOA
The Holy Bible in the Tongan language of Tonga,
Revised West Version

Public Domain

Language: Tongan

Translation by: James Baxley

Cover and title page artist: Kitione Vailea

Digital editions and layout: Michael Johnson

Web site: <https://ebible.org/ton/>

Translator support: <https://worldoutreach.org/325>

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files
dated 13 Dec 2023

2362cc12-5c8d-5627-ad4b-c1c163858892